

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

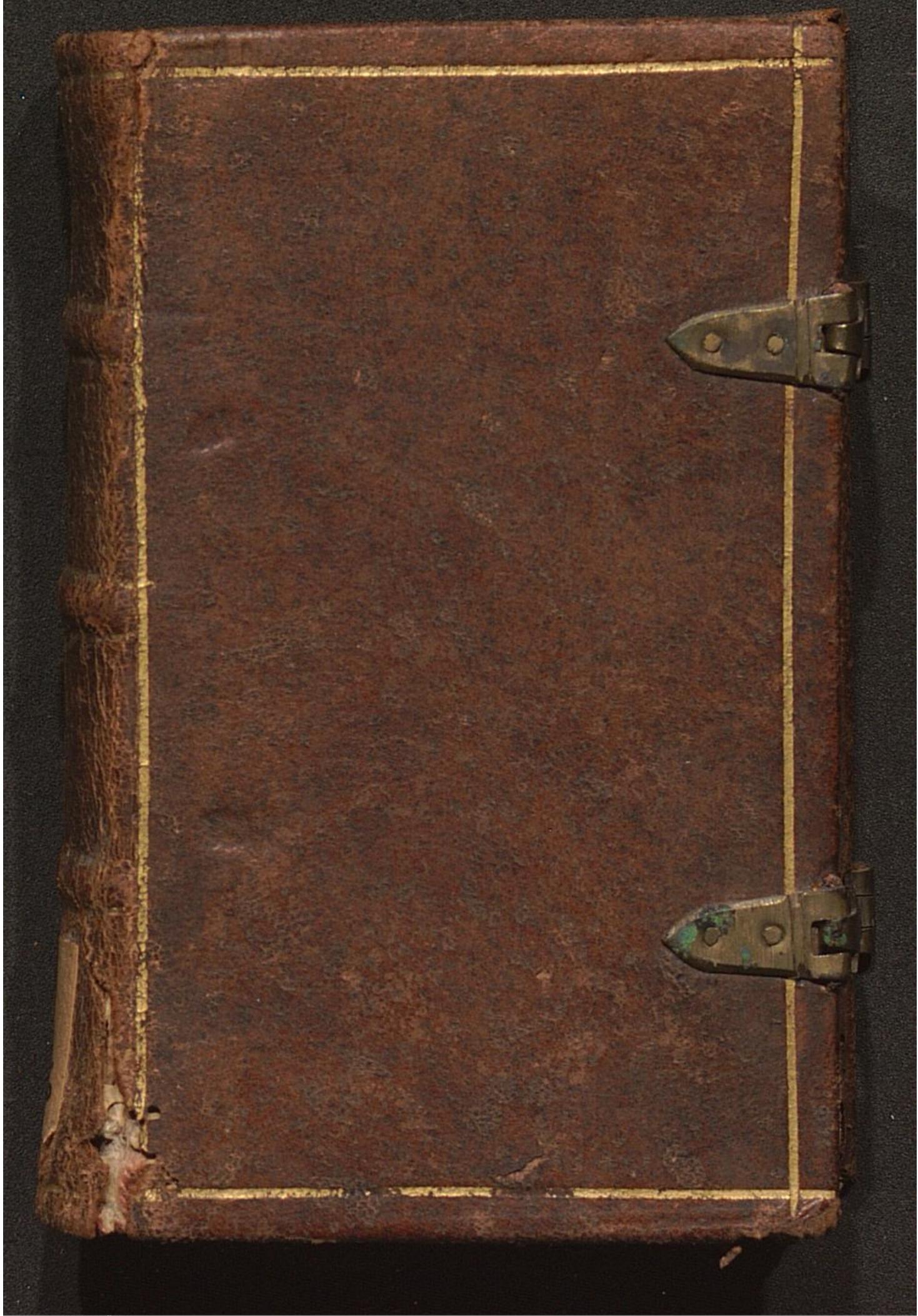
Universitätsbibliothek Paderborn

Incarnatio Mystica Sive Christiformitas

Roger, Nicolaus

[Erscheinungsort nicht ermittelt], Anno MDCLXXXIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37940

Th. 2166.

J. II
g.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

INCARNATIO MYSTICA

Sive

CHRISTIFORMITAS,

Opusculum ex variis Sanctorum
AUGUSTINI & BERNARDI
locis fere contextum,

per

R. P. NICOLAI M. ROGER.
Soc. Jesu, Doctorem Theologum,
Et

REVERENDISSIMO ac CELSISSIMO
PRINCIPI

HERMANNO VVERNERO,

Electo Episcopo Paderbornensi,
Comiti Pyrmontano, &c.

Domino suo Clementissimo

IN STRENAM OBLATVM
dvnv. à p. Klypfenbuz
Sodalitate Majori

B. MARIAE Virginis Annuntiatæ

Collegii Sociis Fesi padi lymæ.

ANNO MDCLXXXIV. 1694.

1. 1237. 1. 1238. 1. 1239. 1. 1240.
1. 1241. 1. 1242. 1. 1243. 1. 1244.
1. 1245. 1. 1246. 1. 1247. 1. 1248.
1. 1249. 1. 1250. 1. 1251. 1. 1252.
1. 1253. 1. 1254. 1. 1255. 1. 1256.
1. 1257. 1. 1258. 1. 1259. 1. 1260.
1. 1261. 1. 1262. 1. 1263. 1. 1264.
1. 1265. 1. 1266. 1. 1267. 1. 1268.
1. 1269. 1. 1270. 1. 1271. 1. 1272.
1. 1273. 1. 1274. 1. 1275. 1. 1276.
1. 1277. 1. 1278. 1. 1279. 1. 1280.
1. 1281. 1. 1282. 1. 1283. 1. 1284.
1. 1285. 1. 1286. 1. 1287. 1. 1288.
1. 1289. 1. 1290. 1. 1291. 1. 1292.
1. 1293. 1. 1294. 1. 1295. 1. 1296.
1. 1297. 1. 1298. 1. 1299. 1. 1300.

**CELSISSIME
PRINCEPS,
CLEMENTISSIME
DOMINE.**

Respice benigno vultu, & gratiostâ manu accipe libellum
Tuo amore dignum, Tuis votis
conformem. Libelli argumentum
EST INCARNATIO MYSTICA,
sive JESUS dilectione, & imitati-
one in nobis formandus. Nihil est
Tuo amore dignius, quàm JESUS,
amor Tuus. Nihil est votis Tuis
conforme magis, quàm, ut JESUS
in Te, & in omnibus Tuis per imi-
tationem exprimatur. Nimirum
arbitraris, & hunc, & omnes regi-
minis Tui annos fore felices; si,
 * 2 Te

DEDICATIO.

Te Principe, regnet JESUS per amorem
in corde, & per imitationem
in opere. Vivat itaq; æternum in
Te, & Tuo exemplo in omnibus
Sodalibus Marianis, mysticè per
desideria incarnatus, per amorem
natus, per opera formatus JESUS,
Magnæ Matris MARIAE Filius.

Ita vovco

**REVERENDISSIMÆ
CELSITUDINI TUE**

Devotissima

**Sodalitas Major
B. MARIAE Virginis
Annuntiatæ.**

INDEX

INDEX CAPITVM INCARNATIONIS MYSTICÆ.

PARS PRIMA.

Apparatus ad Christiformitatem.

Cap. I. Fides Incarnationis, Nuntius Mysticus
Christiformitatis. pag. 1.

Cap. II. Multiplex convenientia Incarnati-
onis. 13.

Cap. III. Necessaria ad Christiformitatem ob-
umbratio Spiritus sancti mystica. 24.

Cap. IV. Quadruplex dispositio proxima ad
Christiformitatem praecursor mysticus. 27.

INCARNATIONIS MYSTICÆ

PARS SECUNDA.

Conceptio Christi Mysticæ, sive
Idea Jesu amatoria.

Cap. I. Necessitas Idea Christiformis. 44.

Cap. II. IESVS amabilis ob gratiā unionis. 48.

Cap. III. IESVS amabilis ob intellectus do-
mī. 58.

Cap. 4.

INDEX CAPITUM.

- Cap. IV. IESVS amabilis ob dotes voluntatis. 65.
Cap. V. IESVS amabilis ob pulchritudinem. 72
Cap. VI. IESVS amabilis ob amorem nostri. 82
Cap. VII. IESVS amabilis ob beneficia, & dignitatis salutis nobis partas. 90.
Cap. VIII. IESVS amabilis ob passionem. 99.
Cap. IX. IESVS amabilis ob titulos dignitatis. 110.
Cap. X. IESVS amabilis ob titulos dignationis officiosæ. 136.
Cap. XI. IESVS amabilis ob titulos amatorios. 176.
Cap. XII. IESVS amabilis in figuris 190.
Cap. XIII. IESVS amabilis in suis nominibus. 201.
Cap. XIV. IESVS amabilis in Elogiis ex PP. 207.

INCAR.

INDEX CAPITUM.
INCARNATIONIS
MYSTICÆ
PARS TERTIA.

Vita Christi Mystica, sive mores
Christiformes.

- Cap. I. Christiformitas vita necessaria. 211.
Cap. II. Christiformitas cum puerō IESV in
parvitate. 223.
Cap. III. Christiformitas cum puerō IESV in
simplicitate. 241.
Cap. IV. Christiformitas cum puerō IESV in
puritate. 254.
Cap. V. Christiformitas cum IESV abscondito
in silentio & solitudine. 267.
Cap. VI. Christiformitas cum IESV abscondito
in oratione. 273.
Cap. VII. Christiformitas cum IESV abscondito
in obedientia. 281.
Cap. VIII. Christiformitas cum IESV pradi-
ganze in mansuetudine. 297.
Cap. IX. Christiformitas cum IESV predicante
in charitate fraterna. 312.
Cap. X. Christiformitas cum IESV predicante
in dilectione inimicorum. 334.
Cap. XI:

INDEX CAPITUM.

- Cap. XI. Christiformitas cum IESV patiente
Paupertatem, Contemptum, Dolorem. 346
- Cap. XII. Christiformitas cum IESV ma-
xiente. 359.
- Cap. XIII. Christiformitas cum IESV in Eu-
charistia manente. 395.

INCARNATIONIS MYSTICÆ PARS QUARTA.

Praxes & industria ad alendam Christiformitatem.

- Cap. I. Praxes & usu hujus opusculi. 420.
- Cap. II. Miscellanea Praxes & Industrie ad
effectus Christiformies. 424.
- Cap. III. Praxes & industria ad effectus erga
Christum in festis ejus, in Cruce & Eucha-
ristia. 437.
- Cap. IV. Praxes & industria ad vitam &
mores Christiformes. 450.

INCAR-

•(1)•
INCARNATIONIS
MYSTICÆ

P A R S P R I M A.
APPARATUS AD CHRI-
STIFORMITATEM.

C A P U T I.

*Fides Incarnationis, Nuntius Mysticæ
Christiformitatis.*

Credere Jesum esse Hominem-
Deum ut fidei nostræ cardo , &
capitale dogma est , ita totius
Christiformitatis fundamētum est pri-
mumque principium. Angelus est pro-
fus à Deo missus , fides enim singulare
donum Dei, mysticam Incarnationem
prænuntians, illudque menti inculcans
(a) quia non erit impossibile apud Deum
omne verbum. Est omnino Angelus Ga-
(a) LUC.2. A briel,

CHISTIFORMITAS,
briel, hoc est, fortitudo Dei, magna-
rum enim ait Leo Papa, (b) hic vigor
est mentium, & valde fidelium lumen
est animarum incunctanter credere,
quæ corporeo non videntur intuitu.
Et fides, inquit Guilelmus Parisiensis,
lib. de fide cap. 3, est fortitudo, vel ge-
nerositas nostri intellectus. Manife-
stum est enim quod credere improba-
bilia fortitudinis, atque vigoris est no-
stri intellectus; sicut amare damnosa,
molesta, & ignominiosa fortitudinis
est nostræ voluntatis. Quare fidem
hanc inconcussam ac benè illuminata-
tam habere satagit anima Christifor-
mitatis studiosa. Huc valet plurimum
mysterii credibilitas & convenientia
multiplex. Eo porro dogmate nihil
evidentius credibile esse clamant.

I. Ablatio sceptri de Juda ac ducis de
femore ejus Patriarchæ Jacobo Genes.
49. tot ante sæculis denuntiata sub
Messia adventum futura: uti & conti-
git Herode regnante non Judæo, sed
(b) Serm. I. de Asc. Anti-

Antipatro patre & matre gentilibus.

II. Hebdomadum 70. nempe non dierum sed annorum, proindeque 490. annorum numerus juxta Daniel. cap. 9. factam à Gabriele Incarnationis administrō revelationem, usque ad Sancti Sanctorum, seu ut legunt LXX. Interpretes, Sanctitatis sanctitatum (cui obsecro nisi Deo-Homini id elogii competit?) Unctionem, id est gratiam unionis sive esse personale divinum gratis humanitati concessum, unde Christus 1. unctionis in sacerdotem, Regem, Deum, Itemque usque ad prædicationem ejusdem ac mortem definitus expletusque.

III. Prophetarum de Christi personā, vitā, doctrinā, miraculis, morte, Ecclesiā illustrissimæ vaticinationes eventu probatæ, & illorum quidem haud sanè ex condicto, utpote longo temporum intervallo dissitorum, mirifica conspiratio à quo tandem nisi ab uno afflata spiritu veritatis?

A z

IV. Sy-

IV. Sybillarum prædictiones, quarum libros divino planè consilio Augustus Imperator purgavit ante Christi adventum, quo scilicet minus eorum suspecta fides foret, cùm inde Christus probaretur.

V. Oraculorum, hoc est dæmoniorum sub nativitatem Christi silentium, quod Ethnici Tullius & Plutarchus diligenter notarunt.

VI. Quid spectabile illud, hodieque horrendum in modum fumans nationis Judaicæ excidium, quale nulli post orbem conditum genti contigit? Cur Judæi carent prophetis, miraculis, téplo, Sacerdotibus, sacrificio, quibus numquam aliás caruere quantumvis captivi & rei? Cur sic dispersi nisi juxta illud pones eos dorsum Psalm 30. ut explicat Augustinus, quo circumferant velut bajuli sacros codices, è quibus hostes ipsi vel inviti testimonium perhibeant Christo? Curtam atroci supplicio affecti velut fraticida Cain per orbem

orbem profugi, cùm aliás nunquam, licet immanium scelerum rei, puta adorati vituli, similem vindictam senserint, cur, inquam, nisi ob Deicidium?

VII. Quid vitæ Christi, ac doctrinæ Evangelicæ sanctitas, quantam nulla secta professa est unquam, cùm ne verbi quidem etiosi licentiam, nedum cogitatus obscenæ morulam toleret. Nulla sic ab infimis mentem abstrahit, nulla sic Deo devincit per orationem & charitatem.

VIII. Demonstratio est Evangelica ipsa Evangelii propagatio; Quis non judicet humanis conatibus esse magis quiddam quod pauculi pescatores, viles, indocti non armorum vi, vel fautorum ope, ac potentiâ, sed morte suâ, non illecebris sensuum, sed durissimo vivendi genere, non persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed stultitiâ crucis persuaserint. Quibus? sapientissimis, doctissimis, nobilissimis, avitæ superstitioni addictissimis, in sœculo

CHRISTIFORMITAS,
politissimo, ac ingeniorum gloria flo-
rentissimo. quid res ad fidem obscu-
rissimas supraque rationis captum
projectissimas, adeò ut ipsa fides vi-
deatur audax infania, puta Deum unū
esse ac Trinum, Jesum inter duos la-
trones crucis suffixum esse Deum, sum-
moque cultu adorandum, ac tam ar-
duo per Evangelicum illud odium sui
usque ad inimicorum dilectionem, ut
nil inolitæ morum licentiaz, aut sensi-
bus magis reluetur. Hæc verò quanti-
tum persuasere? ut sanguinem funde-
re non dubitaverint etiam plures un-
decim millionibus omnis conditionis,
etatis ac sexus martyres: quo porrò
exitu? ut eorum sanguis fuerit semen
Christianorum, ut in gloriam triumphi
cesserint illis etiam instrumenta sup-
plicii, ut orbis caput Roma Imperiique
sedes jam tota sit Petri piscatoris, ea-
demque regnet latius Religione divi-
nâ, quam olim dominatione terrenâ.

IX. Quid quod illa Crucifixi fides
non

non modò inter duodecim Romano-
rum Imperatorum ducentis amplius
annis aliorumque tyrannorum atro-
cissimè sanguinum gladios, sed etiam
inter domesticos innumerabilium ha-
resum, schismatum, scandalorum tur-
bines, etiam ab Imperatoribus Chri-
stianis Juliano, Constantio, Valente &
aliis, etiam ab ipsis qui videbantur esse
columnæ Ecclesiæ Origine, Tertul-
liano, Hosio, &c. concitatos sterit, cre-
vit, floruit? Illud autem quale est, aje-
bat B. Antonius, quod numquam infe-
statione regali concussa gentilitas,
imò saeculo chara, & hominum præsi-
diis fulta jam corruit, nos quo premi-
mur magis, eò magis affurgimus?

X. Quid illa tot sanctissimorum ho-
minum vita, miracula contestatissima,
libri quos legimus ad cœlestem inge-
nii, ac spiritus vim admiratione defixi?

XI. Quid indefessus hominum Apo-
stolicorum labor usque ad martyriū,
qui zelo incredibili Crucifixum ad

CHRISTIFORMITAS,
extremos Indos, ad Antropophagos,
Brasilos, Canadenses, & quod non ho-
dieque deportant? an similem inter
Turcas, Ethnicos, suæ superstitionis
disseminandæ zelum reperies?

XII. Quid illa infinita tot Religioso-
rum ac Monialium examina, qui cum
deliciis ac divitiis frui possint, eligunt
vitæ genus durissimum, constanterque
tenent incredibili cum gaudio, tan-
tum ut Christum vocantem sequan-
tur? Quales porro illi sunt moribus, in-
genio, sat vita etiam in sæculo acta
(saltem ex quo vocantem sensere
Deum,) sat libri, quos edunt, sat fru-
ctus in Ecclesia uberes loquuntur, ne
plumbeos, ne Bellerephantos ac Me-
lancholicos, ne opinionis præstigiis
delusos impii garriant. Digni scilicet
ipsi homines corruptissimis plerique
moribus, & voluptatibus corporeis
immersi, quibus potius appareat veri-
tas quam Religiosis illis integerrimæ
vitæ hominibus, non excolendo ven-

tri

tri ut illi, sed menti, quæ pars hominis
præcipua est, ac veri capax addictissi-
mis: utris quæ so prudentius de Christo
creditur? An his Christum expertis?
an illis expertibus Christi, qui non ju-
dicio rationis ducuntur, sed violento
præjudicio pravæ affectionis rapiun-
tur, nil non absurdī devorantes uti ve-
ritatis manifestæ vim eludant? O pe-
ctora cæca!

XIII. Huc pertinet illa stupenda
profusio charitatis Christianæ, quæ ge-
nus quoddam est martyrii, & sanguini-
nis (sic enim etiam pecuniam vocant)
profusio, unde adeo ditatam, dotatam-
que videmus Ecclesiam, ut eam plus
redituum quotannis colligere non du-
bitem, quam exegerint Imperatores
olim Romani vel hodierni plures re-
ges potentissimi. Quid illa tot Monas-
teriorum nostro etiam sæculo funda-
tio? quot ordines novi, quot renova-
ti, quot sanctimonialium examina? his
charitas Christi domos extruxit, his

A 5

affa-

affatim ad vitam dedit fremente licet
hæresi. Quid illa mendicantium Reli-
giosorum maximè S. Francisci susten-
tatio mirabilis? Quid pauperum? præ-
ter Xenodochia olim hodieque fun-
data? Ad hæc quis non miretur Plato-
nem, qualem Deus immortalis virum!
ne oppidulum quidem potuisse Reipu-
blicæ suæ legibus componere, Chri-
stum econtrà universum orbem cruce
domuisse, & familias multitudine in-
finitas arctissimis Evangelii legibus
& consiliis devinxisse, easque identi-
dem reparare labantes spiritu divino
vigorem illum pristinum excitante,
contra quam extra Ecclesiam evenire
sectariis videmus. Hæc nimis est vi-
ctoria quæ vincit mundum, fides no-
stra Dei hominis!

XIV. Placet etiam ex ore mendacii
veritatem, ut ex leonis faucibus favum
mellis, ad Christi gloriam exprime-
re. Ipse Mahometes Pseudopropheta
(quem suorum sectariorum præstan-
tissimi

tissimi philosophi Avicenna & Averrois fatentur errasse in fine ultimo hoc est funditus, eum in voluptatibus corporeis constituendo: Ipse inquam Mahometes Jesum, Spiritum, & Verbum Dei, positum in admirationem gentium, patratorum miraculorum appellat in Alcorano Azoara 4. 11. 12. 13. 31. ejusque doctrinam sufficere afferit ad salutem. Credunt Turcæ natum ex Virgine, quam & colant, in cœlum ascendisse, (et si mortuum fatuè negent,) unde non sepulchrum quidem, sed cætera loca sacra usque ad stuporem Christianorum venerantur, quæ visere solent Mechâ reduces peregrini, ut narrat Baudier lib. 4. Relig. Turc. Quid quod ut refert idem 5. Rel. Tur. c. 12. transtulere in primarium Hierosolymitanum fanum ex Oliveto vestigia Christi ascendentis in cœlum, (de quibus SS. Severus & Paulinus authores gravissimi scribunt,) unde & pulvarem quotannis collectum, & in vase perhonor-

A 6

nori-

CHRISTIFORMITAS,
norifice reconditum summus eorum
Mystes (Muphti vocant) Imperatori
velut munus sacrosanctum offert? Quid
ad Christi Jesu gloriam augustius,
quam pulveri vestigiorum capita ini-
micorum suorum inclinari , ac velut
scabellum pedum subsidere ? ut in his
etiam quotidie impleri credas illud
Isaiæ cap. 60. *Venient ad te curvi filii ea-
rum qui humiliaverunt te , & adorabunt
vestigia pedum tuorum omnes qui detrahe-
bant tibi.*

XV. Mahometis testimonio jungo
Cacodæmonas , qui ex Energumenorum
corporibus in nomine Jesu ejiciuntur, horrore, voce, fugâ filium Dei
palam prædicantes,

Ad extremum, ut in summam omnia
colligas, illud Pici Mirandulæ Comi-
tis ex epist. ad Nepotem recole : Ma-
gna profectò insania est Evangelio non
credere, cuius veritatem sanguis Mar-
tyrum clamat , Apostolicæ resonant
voces, prodigia probant, ratio confir-
mat,

mat, mundus testatur, elementa lo-
quuntur, Dæmones confitentur.) Per-
ge tu lector, & cum eodem ævi sui Au-
gustino extasis teneat te studia, & me-
ras insanias plurimorum Christiano-
rum cogitantem ac lugentem; & sub-
scribe ita scribenti, sed longè major in-
sania si de Evangelii veritate non du-
bites, vivere tamen quasi de ejus falsi-
tate non dubitares.

C A P U T II.

Multiplex convenientia Incarnationis.

IUerit plurimum ad illustrandam
fidem Incarnationis multas graves
que illius causas expendere; quas
chorus Angelicus (præcentore fine du-
bio Gabriele) complexus est paucis
gloriam Deo, pacem hominibus con-
cinens. Utramque tu seorsum vide.

§. I.

Gloria Dei ac perfectiones ejus
eluent maximè in hoc mysterio,
adeo ut Christus magna sit illa gloria,
de qua in Angelico hymno ab Ecclesia

A 7

cani-

canitur : Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Ea verò tanta est, ut Deum quodammodo altius se ipso extulerit.

I. Christus, (a) cùm per naturam divinitatis non haberet, quò cresceret vel ascenderet, quia ultra Deum nihil est, per descensum quomodo cresceret invenit, veniens incarnari, pari, mori ne moreremur in æternum. Propter quod Deus exaltavit illum, quia resurrexit, ascendit, sedet ad dexteram Dei. Vade, & tu fac similiter, neque enim ascendere potes nisi descenderis.

II. Verbum Dei ut ad nos descendere, propria benignitas incitavit, misericordia traxit, veritas qua se promiserat venturum, compulit, puritas ulti- ri virginalis suscepit, falva virginis integritate, potentia eduxit, obedientia in omnibus deduxit, patientia armavit, charitas verbis & miraculis manifestavit.)

III. Bo-

(a) Bern. serm. 2. de Asc.

III. *Bonitas* (b) emicuit communicatione sui, eâque intimâ & substanciali in unitatem personæ. Bona quæ contulit nobis ineffabilia sunt, quia ut brevi verbo multa concludam, nihil melius invenire potuit unde nos redimeret sapientia Dei in omni sapientiâ suâ.)

IV. *Charitas* uniendo sibi tam ardē naturam nostram cùm inimici essemus.

V. *Misericordia* eripiendo nos è durissimâ servitutis jugo, & quid tanto-pere declareret ejus misericordiam, quam quòd ipsam suscepit miseriā?

VI. *Sapientia* inveniendo difficillimi pretii decentissimam solutionem. Jungendo supremum spiritum cum insimâ materia, principium Deum cum fine natura humana, quæ in operibus sex dierum fuit ultima omnium creata; Item sic disponendo ut diabolus mortem Christi machinatus ipsâ morte vitius sit, & homines tundens crebra tentatione malleator infelix fabricetur

(b) Bern. Ser. 3. vigil. Pent.

illis

CHRISTIFORMITAS,
illis coronas , quibus numquam ipse
tantum prodesse posset obsequio, quan-
tum prodest odio.

VII. *Potentia* (c) in tanti mysterii, ac
redemptionis per tot miracula & in-
audita executione : In hoc enim my-
sterio agnoscitur longitudo brevis,
latitudo angusta, altitudo subdita, pro-
funditas plana: ibi agnoscitur lux non
lucens, verbum infans, aqua sitiens, pa-
nis esuriens; videas si attendas patien-
tiam regi, sapientiam instrui, virtutem
sustentari, Deum denique latitentem,
sed Angelos reficientem, vagientem,
sed miseris consolantem: videas si at-
tendas tristari latitudinem, pavere fidu-
ciam, salutem pati, vitam mori, forti-
tudinem infirmari, sed quod non mi-
nus mirum est, ipsa ibi cernitur tristitia
latificans, pavor confortans, passio sal-
vans, mors vivificans, infirmitas ro-
borans.)

VIII. *Iustitia* quod homine victo, non
alio

(c) Bern, Hom. 2. super missus est.

alio quam homine fecit vinci tyrannum, neque vi eripuit ex morte hominem. Deinde in satisfactionis rigore, & solutione tanti pretii, si enim hæc in viridi ligno sicut, in arido quid fiet? Sacras cruces in triviis specter peccator ut appensam in propatulo virgam pueri solent.

IX. *Providentia* procurando tale remedium ne periret funditus genus humanum, alioqui peritum. Deinde decebat non deesse universo plures naturas in uno supposito, siquidem erant in Deo plura supposita in unicâ naturâ, & in creatis rebus plures naturæ in suppositis pluribus.

X. *Mysterium Trinitatis*, (d) sicut in singulari divinitate Trinitas est in personis, unitas in substantia: sic est in Incarnatione Trinitas in substantiis, in personâ unitas: & sicut ibi personæ non scindunt unitatem, unitas non minuit Trinitatem: ita & hic persona non confundit substancias, nec substanz

(d) *Bern. Ser. 3. vigil. Nat.*

tiæ

tiæ ipsæ personæ dissipant unitatem. Summa illa Trinitas hanc nobis exhibuit Trinitatem, opus mirabile, opus singulare inter omnia, & super omnia opera sua. Verbum enim & anima, & caro in unam convenere personam.)

§. 2.

PAx, hoc est utilitas hominum summa ex Incarnationis Mysterio.

I. (a) Ut homo fidentius ambularet ad veritatem mendacio diaboli deceptus, ipsa veritas Dei filius homine a sumpto constituit atque fundavit fidē.)

II. (b) Non ignoramus jam oportere hominem nasci denuo; nam propter hoc secundo natus est Dei filius, in peccatis siquidem nascimur omnes & necesse habemus renasci in gratia.)

III. (c) Nihil tam necessarium fuit ad erigendam spem nostram, quam ut demonstraretur nobis quantum diligenter nos Deus.) Qui enim proprio fi-

lio
(a) Aug.lib. 11.de civ.Dei c.2.(b) Bern.
ser. 2. de Circumsf. (c) Aug. 3. de Trin. c. 10.

lio non pepercit, quomodo non omnia
nobis d^enavit cum illo? & , qui dedit
inimicis mortem suam , quid servat
amicis nisi vitam suam?

IV. (d) Quæ major est causa adven-
tus Domini , nisi ut ostenderet Deus
dilectionem suam in nobis, ut si ama-
re pigebat, saltem redamare non pi-
geat!) Amicus es hominis ob na-
turæ conformitatem quia homo est;
ne in hoc præponderaret , & ideo
præeligeretur homo , Deus factus est
homo. (e) Ego hanc arbitror præci-
puam invisibili Deo fuisse causam,
quod voluit in carne videri , & cum
hominibus homo conversari , ut car-
narium videlicet , qui nisi carnaliter
amare non poterant, cunctas primò ad
fus^e carnis salutarem amorem affectio-
nes traheret , atque ita gradatim ad
amorem perduceret spiritualem.)

V. (f) Homo sequendus non erat

qui

(d) Aug.lib.de Catec.rud.c.4.(e) Bern.
Ser,20. Cant. (f) Aug.Ser.de Nat.

qui videri poterit , Deus sequendus erat qui videri non poterat : ut ergo exhiberetur homo , & qui videretur ab homine , & quem homo sequeretur, Deus factus est homo.) (g) Talem se obtulit Apostolis Apostolorum Dominus, ut jam non invisibilia Dei per ea quæ facta sunt intellecta conspicerent, sed ipse facie ad faciem videretur qui omnia fecit, & quia discipuli carnales erant , & Deus spiritus est, nec bene convenit spiritui & carni, umbra corporis sui temperavit se eis , ut objectu vivificæ carnis viderent Verbum in carne , solem in nube , lumen in testa, mel in cera, cereum in laterna,(h) spiritus enim oris nostri Christus Dominus cui diximus in umbra tua vivimus inter gentes.)

VI.(i) Deus factus est hominis filius, ut homo fieret Deus.)

VII.

(g) Bern. Ser. 3. & 6. de Ascens. (h) Thr.
4. (i) Aug. Ser. de Nat.

VII. (k) Ne superbi spiritus studeant se amplius homini præponere , quia non habent carnem,nec homo tam ex celso loco positus se amplius subjiciat illis. (Demonstravit nobis quam ex celsum locum inter creaturas habeat humana natura in hoc quod hominibus in vero homine apparuit.) Agnoscere ergo ô Christiane,inquit Leo Papa serm.de Nativ.dignitatem tuam , & divinæ consors factus naturæ noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire.

VIII. (l) Gratia Dei in nobis nullis meritis præcedentibus , in homine Christo omnino granditer & evidenter commendatur.) Audebit enim aliquis dicere quia natura nostra in illo mediatore promeruit Deum?)

IX.(m) Superbia hominis quæ maxime impedimento est ne hæreatur

Deo,

(k) Aug.Ser. 13 de Trin.c.7. & l.de vera Relig.(l) Aug.l. 15.de Trin.c.17. Ench.& ser.9,in Matth. (m) Aug.3.de Trin.c.17.

X. (n) Suscipitur à virtute infirmi-
tas, à maiestate humilitas, ut quod no-
stris remediis congruebat, unus atque
idem Dei & hominum mediator, &
mori ex uno, & resurgere posset ex al-
tero: nisi enim esset verus Deus, non
afferret remedium, nisi esset verus ho-
mo non afferret exemplum.

XI. Imago Dei erat reformanda in
homine per peccatum deformata, ve-
nit imago Dei invisibilis Verbum, ut
eam reformaret.

XII. (o) Verbum est similitudo Pa-
tris & scientia, illam affectarat Lucifer,
hanc homo, & in utroque injuriam
Filii vindicarat Pater. Ne igitur homi-
nes simul cum Angelis perirent Patri
quos Angelus seduxerat, venit filius
ad salvandos homines, quippe quos
supplantarat aliena malitia, ideoque
prodeesse eis potuit charitas aliena.)

§. 3.

(n) Leo de Nay. (o) Bern. Ser. I. de Adv.

Quod si quæras (a) quâ ratione Fi-
lius magis incarnatus sit quam Pa-
ter aut Spiritus sanctus, cum totius Tri-
nitatis non modò æqualis sit gloria,
sed una eademque substantia: Audies
illud. Quis cognovit sensum Domini,
aut quis consiliarius ejus fuit? Altissi-
mum est mysterium, nec nos oportet
temere super hujuscemodi præcipitare
sententiam. Videretur tamen, nec Pa-
tris, nec Spiritus Incarnationem in
pluralitate filiorum effugisse confusio-
nem, dum alias Dei, alias filius homi-
nis diceretur. Videtur & illud maximè
congruum ut is specialiter filius fieret
qui filius erat, ne quid ambiguitatis ef-
fet in nomine. Denique ipsa est Virgi-
nis gloria singularis, quod filium unum
eundemque cum Deo Patre meruit
habere communem, quam sanè periisse
constat si non filius incarnaretur:
Sed nec alia nobis dari posset occasio
similis sperandæ salutis & hæreditatis:

(a) Bern. Serm. 2. de Annunt.

Fa-

Factus quidem primogenitus in multis
fratribus, qui unigenitus erat, adsciscet
eos sine dubio in hereditatem, quos
vocavit in adoptionem: Si enim fra-
tres & cohæredes.)

His aliisque sexcentis prælucenti-
bus rationi quasi faculis assurgat hu-
mana mens sola jam Dei revelantis au-
thoritate nixa ad obscuræ, sed funda-
tissimæ fidei culmen, & imperterrita
oculo irretorto Jesum suum intuens di-
cat, Tu es Christus filius Dei vivi. Credo Do-
mine, adjuva incredulitatem meam. Hac
fide velut anchorâ tenaci ubi mens in
Christo velut in portu fixa consti-
rit, ne exterreatur si tentationum flu-
ctibus interdum jactetur: Et naves an-
chorâ fixæ agitantur, at raro mergun-
tur.

C A P U T . III.

*Necessaria ad Christiformitatem obumbra-
tio Spiritus sancti Mystica.*

PULCHRE IN HANC REM Fulgentius. (a)
Ex eodem, inquit, Spiritu Christus
(a) *De Incarn.* & gr. c. 2. for-

formatur secundum fidem in corde uniuscujusque credentis, quo spiritu secundum carnem formatus est in utero Virginis: ideo Propheta ex persona fidelium clamat ad Dominum. (b) Propter timorem tuum Domine in utero concepimus, & parturivimus, spiritum salutis tuæ fecimus super terram. Sicut autem non solum priusquam Virgo Maria se concepturam agnosceret, gratiâ plena Angeli voce nuncupata est, cùm nullatenus præcederet filii Dei vel cognitio vel voluntas, ut agnosceretur ex gratia Dei esse tam ipsa obediens voluntas Virginis, quam conceptio Domini Salvatoris: sic homo priusquam credere velle incipiat, gratia donantis infunditur cordi, ut incipiat in homine per fidem Christus formari. Cùm autem Christus in unoquoque formatur, ipse format, quia ipse fidem in corde uniuscujusque credentis initiat.) Nem-

B

pe

(b) *Isaiæ 26.*

pe sicut ipsemet Christus quā Verbum simul cum Patre & Spiritu sancto a-
ctione indivisa se carnem fecit, atque
formavit. Credas hæc legens Fulgen-
tium inchoasse Christiformitatis o-
pusculum, quod utinam absolvisset!
Ergo fides initium quidem aliquod
est novæ creaturæ sive Christiformi-
tatis: at per dilectionem operetur o-
portet ac obumbrante Spiritu sancto
fœcunderetur. Ille est substancialis A-
mor, æternum Patris ac filii vincu-
lum, & osculum, cuius cùm ad intra
fœcunditas non sit, nec enim divinam
ullam personam producit, ea se to-
tam prodit ad extra, & in utero Vir-
ginis Deum-hominem format mira-
bilis artifex. Nec semel formasse satis,
pergit idem Amor quotidie filiolos
parturire interpellans scilicet pro
nobis, hoc est interpellare faciens,
cum gemitibus inenarrabilibus: est
enim columba illa fœcunda, germe-
bundaque quam Joannes vidit Chri-
sto

sto in Jordane , id est baptizatis incubantem , donec formetur Christus in illis: Ipsa dilectio specialis Christi JE-SU virtus est altissimi , quam supervenire Christiformandæ animæ oportet , est ipsa virtus Christiformatrix , ille ignis quo conflantur Christiformes. O ignis qui semper ardes & nunquam extingueris charitas deus meus accende me! O Columba cœlestis obumbra cordibus nostris remigio alarum tuarum , ut sit spiritus ante faciem nostram Christus Dominus , sicut ait Propheta (c) & in umbra ejus actua vivemus in gentibus. Amen.

(c) Thren. 4.

C A P U T IV.

Quadruplex Dispositio proxima ad Christiformitatem: Præcursor Mysticus.

§. I.

Confessio suæ infirmitatis.

Qui suam, infirmitatem dicam an informitatem , an etiam deformitatem ac miseriam? non sentit, non

B 2

quæ-

quærit Christiformitatem, non currit ad medicum, non clamat misericordiam. Qui veteris aeterni Adæ morbum, ac serpentis mortuum in se non agnoscit, quomodo novum ac cœlestem Adam invocabit? Nesciens homo dum descenderet in Jericho spoliatum se ab latronibus, & plagiis acceptis semivivum relictum, Samartani transeuntis misericordiam & opem negligit, Christum indui non curat. Plenus seipso, Christo vacuus pauper est, cœcus, & miser, & miserabilis, & dicit tamen quia dives sum, & nullius egeo. Atqui tum incipit anima præparari Christo cum conscientiâ propriæ infirmitatis, ac nihili gratiæ sibi coævi cognatiæ compungitur. Magno planè Dei consilio (ut notat S. Thomas 3. p. qu. 1. art. 5. ex glossa ord.) factum est, ut post hominis casum non illico Dei Filius mittetur. Reliquit enim Deus prius hominem in libertate arbitrii in lege naturali,

turali, ut sic vires naturæ suæ cognosceret, ubi cùm deficeret, legem accepit, qua data invaluit morbus, non legis sed naturæ vitio, ut ita cognita sua infirmitate, clamaret ad medicum, & gratiæ quæreret auxilium.) Quanquam non usquequaque Deus dereliquit hominem. (a) Semper enim hoc humano restat arbitrio, non ut impleat homo justitiam cùm voluerit, sed ut se supplici pietate convertat ad Deum (nec sine gratia) cuius dono eam possit implere. Suppedavit ergo per Christum gratiæ quantum saltem sufficeret ad impe- trandum, unde pareret homo legi, tum naturæ, tum positivæ, at parcìus id quidem venturi Salvatoris aut ignarioribus aut negligentibus, unde creberet in scelera lapsus luce gratiæ in tenebris peccatorum alluente configiendum ad authorem gratiæ & consummatorem JESUM admonebat. Hanc

B 3 spon-

(a) August. l. 1. ad Simp. q. 1.

sponsi amicus ac præparator sponsæ
Joannes præmonstravit in se informi-
tatis ac indignitatis confessionē præ-
viam Christiformitatis. Christum rati-
quidam in illo Evangelii crepusculo
supremos ei honores destinabant , si
annueret: Imò cùm tantæ virtutis es-
set,inquit S. Gregorius,(b) ut Christus
credi potuisset, elegit solidè subsistere
in se,ne humana opinione raperetur
super se: Nam confessus est, & non ne-
gavit,& confessus est,quia non sum e-
go Christus. Cùm ergo non vult ap-
petere nomen Christi,factus est mem-
brum Christi, quia dum infirmitatem
suam studuit humiliter agnoscere, il-
lius celitudinem meruit veraciter
obtinere.) Ac vide quantum obti-
nuit ; infra corrigiam calceamenti se
deprimit , negans dignum se solvere
corrigiam calceamenti ejus , & ecce
supra caput baptizati baptizans eri-
gitur. Agnosce ergo miseriam & de-
for-

(b)Hom.7.in Evang.

formitatem tuam, quamdiu Christus
in pectore tuo formatus non est. Si
agnoscis peccata tua, ipse ignoscit, si
confiteris infirmitatem tuam, ipse sa-
nat, ipsa confessio initium sanitatis
est. (c) Omnis qui non vult videre
peccata sua, post dorsum se ponit,
(horret nimirum videre deformita-
tem suam) & quid dicit Deus? ar-
guam te, & statuam te ante te, modò
te non vides, facio ut videoas te, quia
si videres te, & displiceret tibi, place-
res mihi; quia verò te non videns pla-
cuisti tibi, displicebis & mihi, & tibi:
mihi cùm judicaberis, tibi cùm arde-
bis. Quod post dorsum posuisti ante
faciem ponam, videbis fœditatem
tuam, non ut corrigas, sed ut erube-
scas. Modò ergo tu fac quisquis talis
es, quod tibi minatur facere Deus:
tolle te à tergo tuo, ubi te videre non
vis, dissimulans à factis tuis, & consti-
tue te ante te. Ascende tribunal men-

B 4 tis

(c) Aug. Psal. 49.

32 CHRISTIFORMITAS,
tis tuæ, esto tibi Judex, torqueat te timor, erumpat à te confessio, & dic deo tuo: quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & delictum meum ante me est semper: quod erat post te, fiat ante te, ne tu ipse postea à Deo judice fias ante te, & non sit quò fugias à te.)

§. 2.

2. *Dispositio. Sublimis Aëstimatione Christiformitatis.*

Magnifice prædicat sponsum amicus sponsi Joannes non sibi zelans, sed sponso. Ipse, (a) inquit prolixas laudes summatim concludens, ipse super omnes est, & ad illum mittit clientes ac discipulos sibi addictos, quò totum ei amorem consecrent, pietatemque devoveant. Potuitne magis commendari in Christo Christiformitas nostra? ut ille super omnes est, ita super omnes devoti pectoris affectus ac exercitationes eminet Christiformitas

(a) Ioann. 3.

mitas sive dilectio Domini IESU singularis. Hæc animam dilecto similem facit, ideoque certissimus est filiorum Dei sive prædestinatorum character, *Quos præscivit & prædestinavit conformes fieri imaginis filij ej^o. b) i. christiformes.* Sanè si terram diligendo terra es, audeo dicere Christum diligendo Christuses, sive Christiformis. Quid enim talis dilectio, nisi fornax ardentissima quæ consumpta rubigine veteris hominis colliquefactam animam transfundit in Christi formam, ut meritò exclamat cum Apostolo: *Vivo ego iam non ego, vivit verò in me Christus.* (c) Ille est ignis quem Dominus Jesus venit mittere in terram, & quid volo, inquit, nisi ut accendatur vehementer? Nempe usque ad consumptionem nostri, & consummationem Christi in nobis. Nulla expeditior purgandæ mentis ratio, quam in istam specialis dilectionis Christi flammam projectio sui.

B 5

Nul-

(b) *Rom. 8.* (c) *Gal 2.*

Nulla potentior vis ad abigendos procul Cacodæmonas, ajebat B. Antonius. Et verò quid est sapientia Christiani, inquit S. Salviatus, quid nisi timor & amor Christi? Non glorieatur sapiens in sapientia sua, (d) dicit Dominus, & non glorietur fortis in fortitudine sua, & non glorietur dives in divitiis suis: sed in hoc glorietur, qui gloriatur scire & nosse me, id est, Christum diligere. Ecquid denique prodest nobis Christus nisi dilectus, & formatus in nobis? (e) Ne materna quidem propinquitas Dei Matri profuisset, nisi felicius corde quam carne gestasset.) Quare etsi dederit homo omnem substantiam domus suæ pro tali dilectione, quasi nihil despiciet eam: *Veniunt enim in animam omnia bona pariter cum illa, & innumtrabilis honestas per manus illius:* (f) plenitudo quippe legis est Christi dilectio, & Christiformitas consummata

(d) Ier. 9. (e) Aug. lib. de Virg. cap. 3.

(f) Sap. 7.

ta , Christiani perfectio . Quid igitur vagaris per multa ô novitia pietas? Sollicita es & turbaris erga plurimas exercitationes& praxes: Porrò unum est necessarium, quidnam illud? Diligere JESUM, ipsaque dilectione Christiformari. Erras ut apiculæ solent, si nondum penitus agnovisti regem tuū; si autem agnovisti , protinus ad eum cogitationes , & affectus omnes tui convolabunt. Æquum est, ut primas apud nos curas quæ prima habentur obtineant , summasque sibi devotæ sollicitudinis partes Christus vendicit. Ipse quippe super omnes est. Habeat itaque medullam cordis nostri, reliquiae verò cogitationis diem festū agant sanctis ejus. Honor regis judicium diligit, nemo cogitetur frequenter, nemo diligatur ardentius, nemo colatur devotius; denique ut in Christiformitate summa salutis, ita sollicitudinis ac devotionis nostræ summa esto.

3. *Dispositio. Desiderium Christi-formitatis.*

Ardorem desiderii Patrum suspirantiū Christi in carne præsentia frequentissimè cogitans compungor, (a) & confundor in memetipso, & nunc vix contineo lacrymas: ita pudet temporis, torporisque miterabilium temporum horum. Cui namque nostrum tantum ingerat gaudium gratiæ hujus exhibitio, quantum veteribus sanctis accenderat desiderium promissio?) Nimirum nondum multis exhibitus est intus per formationem spiritus sui, qui foris exhibitus est per præsentiam carnis suæ. Quare desiderandum spiritu Patrum, eorumque voce dicendum(b) Osculetur me osculo oris sui. Quanto putas præcursorum Christi flagrasse hujus oculi desiderio, ex quo exultavit in gaudio infans? Ac mirare Dei exercentis consilium,

(a) Bern. Serm. 2, Cant. (b) Cant. 1.

filium, & Joannis exerciti patientiam.
Totis triginta annis desiderii vim
velut animæ suspendium passus, vidit
tandem sponsum amicus, & ad vocem
ejus stetit, audiit: ac vel hoc uno gau-
dium suum impletum fuisse & sensit,
& dixit. Cur tamdiu videri distulit
desiderium illud collum æternorum,
susprium Prophetarum, desideratus
cunctis gentibus, totus desiderabilis,
totus desideria? Ut excitaret vehe-
mens desiderium sui. (c) Ignis ante ip-
sum præcedet, & inflammabit in cir-
citu inimicos ejus. Oportet namque,
ut sancti desiderii ardor præveniat
faciem ejus, & ad omnem animam,
ad quem est ipse venturus, qui omnem
consumat rubiginem vitiorum, & sic
præparet locum Domino. Et tunc scit,
anima, quoniam juxta est Dominus,
cum se senserit illo igne succensam,
Magnis illis spiritibus animæ suspi-
rantis ac sine intermissione orantis, ac

B 7

præ

(c) Bern. serm. 2. Cant.

CHRISTIFORMITAS,
præ desiderio se afflictantis desidera-
tus ille magnus occurrit.) (d) Nam
desiderium sinus est cordis, & deside-
rando capaces efficimur. Sicut si vis
implere aliquem sinum vel facci vel
utris extendendo facis capaciorem.)
Quām vastum esse oportet capacem
Christi in se formati sinum! Differen-
do extendit Deus ac dilatavit Patrum
ac Joannis cor Meissiam expectantium.
Danieli exuli revelatus est dies ad-
ventus, quia vir fuit desideriorum, Si-
meoni & Annæ viduæ expectantibus
apparuit, quærenti Andream ac scire
aventi ubi habitet, ait: Veni & vide,
apud Zachæum manet, quia deside-
rio videndi suspensum è sycomoro
conspexerat. Denique gentilibus qui-
busdam spectandum se præbet, quia
per Philippum & Andream id expe-
tiverant. Age igitur Christum in te
formari si cupis, extende sinus cor-
dis, omnia suspiria tua Christo anhe-
lent, dic illud: Emitte Domine agnum
(d) Aug. tr. 4. ep. Ioan.

domi-

dominatorem terra, (e) animæ meæ. Rorate cœli desuper, & nubes pluant justum.
 (f) in cor meum, aperiatur terra pectoris mei, & germinet salvatorem. Dic cum Davide (g) Sitivit in te anima mea,
 quam multipliciter tibi caro mea, tibi ô anima animæ meæ, ô caro mea & os de ossibus meis Verbum caro : Dic cum Discipulo quem diliebat JESUS,
Veni Domine IESV. (h)

(e) Isa. 16. (f) Isa. 45. (g) Ps. 62.
 (g) Apoc. 22.

§. 4.

4. Dispositio. Petition, & Intercessio Deiparae.

QUAM fuit ardens Patrum ac Joannis in primis desiderium praesentia Christi, tam incensa fuit petitio illius doni, cuius tanto decet esse flagrantius votum, quanto maius est donum. Perfecit opus Incarnationis vox illa Deiparae omnipotens, *Fiat mihi secundum verbum tuum* (a) Est & hoc

(a) Bern. Hom. 4, de Virg.

CHRISTIFORMITAS,
hoc verbum orantis. Vult autem à se
requiri Deus, quod pollicetur, ut ex
promissione devotio excitetur: sicq;
quod gratis datus erat, devota ora-
tio promereatur. Sic pius Dominus,
qui omnes homines vult salvos fieri,
merita nobis extorquet à nobis, &
dum nos prævenit tribuendo, quod
retribuat gratis, agit ne gratistribuat.
Hoc utique prudens Virgo intellexit,
quando prævenienti se muneri gra-
tuitæ promissionis junxit meritum
suæ orationis, fiat, inquiens, *mihi secun-
dum verbum tuum.* Fiat mihi de Verbo
secundum verbum tuum.) Tu itaque
ora similiter, ut fiat in te Verbum Dei
mysticè Incarnatum. Christusq; spe-
ciali dilectione formetur. Atque ut
certius & facilius impetres, adhibe
mediatrixem, in qua sola factum est
Verbum personaliter incarnatum,
corporaliter inviceratum. (b) Est sa-
gitta electa amor Christi, quæ Mariæ
ani-

(b) Bern serm, 20. Cant,

animam non modò confixit, sed etiam pertransivit, ut nullam in Virginali pectore particulam vacuam amore relinqueret: aut certè pertransivit eam, ut veniret usque ad nos, & de plenitudine illa omnes accipemus, & fieret mater Charitatis, cuius Pater est charitas Deus. Et illa quidem in tota se grande & suave amoris vulnus accepit. Ego verò me felicem putaverim, si summa saltem quasi cuspide hujus gladii pungi interdum me sensero, ut vel modico accepto amoris vulnera, dicat etiam anima mea, vulnerata charitate ego sum. Quis mihi tribuat in hunc modum non modò vulnerari, sed & expugnari omnino usque ad exterminationem coloris & caloris illius qui militat adversus animam?) Tribuet Maria crebrò ac enixe rogata, & quos gladio doloris transverberata in Joanne Discipulo filios juxta crucem concepit, cum audiit: *Mulier, ecce filius tuus, eos obstetri-*

can-

42 CHRISTIFORMITAS
cantibus gaudiis , pariet dilectione
Christiformes; Sanè illius consensui,
concursuque materno, ac sollicitudi-
ni JESUM à nobis deberi voluit Deus.
Illi magna fecit qui potens est, ut magni-
tudinis factæ mensuram intelligas
fuisse potentiam facientis: Peream, &
ad ejus vocem gratia sanctificans col-
lata primùm à Christo est, nempe Jo-
anni in utero exultanti: quin etiam o-
ratu ejusdem primum gratiæ gratis
datæ ut vocant, ab eo editum signum
est, conversio scilicet aquæ in vinum.
(c) Adeo nihil nos Deus habere vo-
luit, quod per Mariæ manus non tran-
siret:) Et Christum, nisi per illam for-
mari in nobis speramus? Virgo est re-
gia ipsa via, per quam Salvator adve-
nit. (d) Tenentes ergò viam studea-
mus ad ipsum per eam ascendere, qui
per ipsam ad nos descendit , per eam
venire in gratiam ipsius, qui per eam

in
(c) Bern. serm. 3. vigil. Nat. (d) Bern.
serm. 2. de Adv.

in nostram miseriam venit. Per te accessum habeamus ad Filium, ô benedicta, inventrix gratiæ, genitrix vitæ, mater salutis, ut per te nos suscipiat, qui per te datus es nobis, & fœcundastua gloria fœcunditatem nobis tribuat meritorum : fac ô benedicta per misericordiam quam peperisti, ut quite mediante fieri dignatus est particeps infirmitatis & miseriarum nostrarum, te quoque intercedente participes faciat nos gloriæ suæ, & Christiformes Jesus Christus filius tuus Dominus noster.)

INCAR-

କାନ୍ତିର ପାଦରେ ମହାଶୁଣ୍ଡର ପାଦରେ

INCARNATIONIS MYSTICÆ

P A R S S E C V N D A.

CONCEP^TIO CHRISTI

Mystica, five Idea JESU
amatoria.

C A P U T I.

Necessitas Ideæ Christiformis.

NIMIS interest ad Christiformitatem, quam quisque Christi formam , seu ideam animo conceperit. Alii Joannem Baptistam , alii Eliam, alii Jeremiam, aut unum ex Prophetis , ipsi discipuli putarunt phantasma esse,& horruerunt: ut meritò exprobret etiam fidem , sed indoctam habentibus: (a) *Tanto tempore vobiscum sum, & non cognovistis me. Nos vero, ut ait Apostolus,* (b) *omnes revelata facie gloriam*

(a) *Ioan.* I 4. (b) *2. Cor.* cap. 3.

riam Domini (hoc est Christum ipsum) speculantes,) quasi speculum intuentes) in eamdem imaginem transformamur, per reflexionem scilicet radiorum lucis Christiformamur, à claritate in claritatem tanquam à Domini spiritu , & non amplius à nostro animati, (d) Non opprimet nos gloria ista totis licet viribus intendentibus in se , nos potius imprimemur illi. Sed placeat necesse est facies , quæ in Dei claritatem intendere potest. Neque enim id posset, nisi clara quoque ipsa esset & pura utique transformata in eamdem quam conspicit claritatis imaginem. Alioquin ipsa dissimilitudine resiliret insolito reverberata fulgore.) Ergo cum pura puram intueri potuerit veritatem, tunc Ideam Jesu perfectam exprimet. Talem diligenter efformant , qui assidue contemplantur Christum , juxta monitum Abbatis Moysis apud Cassianum, (e) forniciatio-

(d) Ber.ser. 62. Cant. (e) Coll. I.c. 13.

tionem, inquit ille, mens judicet vel momentaneum à Christi contemplatione discessum, à quo cùm deviaverit paululum noster obtutus, rursus ad eum cordis oculos retorquentes velut rectissimâ lineâ mentis aciem revocemus.) Sanè imaginem Christi, & ideam molimur, quæ velut accensio lucerna non modò luceat omnibus animæ domesticis facultatibus, sed & ardeat, quæ sit verbum cordis, ut vocant, proinde non excors, sed Verbo æterno similis amorem spiret. Amatoria ergo sit idea JESU, & quot ejus characteres, tot advocationa sint cordis ad JESUM. Suggeret ad ideam ejusmodi efformandam colores & lumina magna Christographorum vis; at nemo in tanto molimine felicius laborat, quam ipse met Domini Jesu specialistimor: hic nescio, quo miraculo proles simul & genitor sui, eam unde concipitur ideam perficit, atque

que consummat: & verò si rānxe amor,
ut vulgo ajunt , pingit hanc ut Dia-
nam, qualem depinget amor sanctissi-
mus Christum suum ? Subjicio tota
hac parte opusculi quasi colorum con-
geriem , ac materiam informem,
quam lector pius meditatione potius
quām lectione digerat, & concipien-
do per Christiformem ideam Domi-
no Iesu applicet. Verūm timeo cum
Anselmo, (e) ne quemadmodum so-
leo indignari pravis pictoribus , cùm
ipsum Dominum nostrum informi fi-
gura pingi video, ita mihi contingat,
si tam decoram materiam incompto,
& contemptibili calamo exarare
præsumo.) Tu lector carbone depi-
ctum solem puta , & meliori medita-
tionis penicillo aggredere om-
ni ex parte Christi-
formem.

(e) *Lib. I. cur Deus homo, cap. 2.*

CA.

CAPUT II.

*I E S V S amabilis ob gratiam
unionis.*

CUM gratia unionis non aliud sit,
quam ipsum esse personale Verbi
collatum gratis humanitati, profecto
quanta est amabilitas, sive bonitas
Dei ac Verbi, tanta est Dei-hominis, cui
nil amabilitatis per hoc decedit quod
humanitas ad eam nostra velut pun-
ctus ad lineam, ut loquitur B. Tho-
mas (a) accedit: Imò vel hinc nonnulla
totius amabilitatis creatæ, quam
homo compendio continet, ad to-
tam increatam fit accessio: actantò
nobis charior Deo Deus-homo,
quanto pro nobis vilior, nobisq; simi-
lior. (b) Osculum est nobis datum
Christus Jesus: os osculans verbum
assumens, osculatum caro quæ assumi-
tur, osculum vero quod pariter ab
oscu-

(a) Opusc. 2. (b) Bern. serm. 2. Cant.

osculante, & osculato conficitur, Persona ipsa ex utroque compacta mediator Dei & hominum homo Christus JESUS. Cui singulariter semel os Verbi impressum tunc est, cùme i te corporaliter plenitudo Divinitatis infudit. Felix osculum, ac stupendâ dignatione mirabile, in quo non os ori imprimitur, sed Deus homini unitur.) (c) Agnosce vel hinc mediato rem Dei & hominum, & hominem Deum, quòd ab ipso nativitatis suæ exordio divinis humana sociat, ima summis. Nascitur ex muliere, sed cui fœcunditatis fructus sic accedat, ut non decidat flos virginitatis. Pannis involvitur, sed panni ipsi Angelicis laudibus honorantur, absconditur in prælepio, sed proditur stellâ, radian te de cœlo. Circumcisio veritatem susceptæ probat humanitatis, at nomen JESU, quod est super omne nomen, gloriam indicat majestatis: Cir-

C.

cum-

(c) Bern. serm. de Circumcis.

50 CHRISTI FORMITAS,
cumciditur tanquam verus Abrahæ
filius, JESUS vocatur tanquam filius
Dei.) Denique omnia Christi ferè di-
cta, factaque Deum hominem admir-
abilis mixturæ quasi charactere si-
gnata demonstrant, ut infrà observa-
bitur. Ergo Christus est verbum illud,
per quod omnia facta sunt, nec alia
est persona hominis, alia verbi. Ipse
est omniscientia, ipse omnipotentia,
ipse omnis bonitas, & hoc totum ho-
mo est, quod Deus Verbum est. (d)
Et quid dicimus, quando dicimus
Deum & Verbum? omne bonum, &
quidem Christus sic omne bonum est,
ut præter omne bonum, quod Deus
est, includat omnis creaturæ bonum,
quod homo est. Ergo quale bonum est
Christus? Omnis boni bonum, undè
omne bonum: bonum, cui non adda-
tur quod sit nisi ipsum bonum. Ipse
Dominus JESUS cùm dixit (e): Nemo
bonus, nisi solus Deus, nonne extimulavit
nos.

(d) Aug. Ps. 26. (e) Luc. i 8.

nos ad inquisendum , & ad distinguendum quid sit bonum alio bono bonum,& bonum seipso bonum?) O quantum bonum , à quo sunt omnia bona , Verbum caro! bonum tuum quære ô anima. (f) Estenim bonum aliud alteri , & omnes creaturæ habent quoddam bonum suum , bonum integritatis suæ , & perfectionis naturæ suæ, interest quid cuique rei imperfæctæ sit necessarium , ut perficiatur. Quære tuum bonum , summum bonum , quale est per unionis hypostaticæ gratiam Verbum caro. Pecori quid bonum est , nisi implere ventrem , carere indigentiâ , dormire, gestire, vivere, sanum esse , generare ? Tale tu bonum quæris ? Cohæres Christi quid gaudes , quia socius es pecorum ? Erige spem tuam ad summum amabile , summum bonum JESUM tuum.)

(f) Aug.Pf.102.

Ecce ipse Christus (*a*) tibi proponat: pete à me quod vis: si tibi Imperator diceret, pete quod vis, quot tribunatus, quot comitatus ruftares? Quanta tibi proponeres & accipienda, & alijs largienda? Deo tibi dicente, pete quod vis, quid petiturus es? Excute mentem tuam, exere avaritiam tuam, protende quantum potes, & dilata cupiditatem tuam: non quicunque, sed JESUS omnipotens tibi dixit, pete quod vis. Si possessio num es amator, desideraturus es totam terram, ut omnes, qui nascuntur, coloni tui, aut servi tui sint. Et quid cùm totam terram possederis? mare petiturus es, in quo vivere tamen non poteris. In hac avaritia te pisces superabunt. Sed fortè insulas possidebis; transcendē & hæc: pete & aërem, quamvis volare non possis, porridge cupiditatem tuam usque ad cœlum,

(a) Aug. Ps. 34.

Ium, dic tuum esse solem, lunam, stellas, quia ille, qui fecit omnia, dixit: pete quod vis.) Scientiam mavis? pete quantum habent ipsi Angeli. O quanto sapientius Christologus Angelus Thomas dicenti Domino IESU: Benè scripsisti de me Thoma, quam ergo mercedem accipies? Pete quod vis. Non ait, ait, peto, nisi te Dñe: nihil inventit melius, nihil charius, quam ipsum qui fecit omnia. (b) Tu quoque ipsum pete qui fecit omnia, & in illo, & ab illo habebis omnia quæ fecit: omnia chara sunt, quia omnia pulchra sunt, quid illo pulchrius? fortia sunt, sed quid illo fortius? Et nihil magis vult dare, quam se. Si aliquid inveneris melius, pete: si alia petieris, injuriam facies illi, & damnum tibi, præponendo illi creaturam qui Creatorem continet & creaturam. In hoc amore dixit ille (c): Dominus pars hereditatis meæ.) In hoc amore Apostolus Tho-

C 3

mas

(b) Aug. ibid. (c) Ps. 15.

CHRISTIFORMITAS,
mas palpans tenensque JESUM exclamavit (d): *Dominus meus, & Deus meus!*
Hoc uno scilicet summo contentus bono. Tu (e) si amator JESU esse vis, suavissimis medullis, castisque suspirijs ipsum dilige, ipsum ama, illi flagra, illi inhia, utpote omni bono, quo jucundius nihil invenis, quo latius, quo diuturnius nihil. *Quid enim melius, quam ipsum bonum?*)

(d) *Ioan. 20.* (e) *Aug. Ps. 85*

§. 3.

Michi verò Domine JESU Deus-homo (a) tibi adhærere bonum est, ponere in te spem meam. Da mihi Deus cordis mei, ne amplius in me subsistam, sed in te, sine quonil possum facere, ex quo mea tota sufficienia, etiam ad cogitandum bene bonum, ac subsistentia mea tota est: *Mea enim substantia tanquam nihil ante te* (b); *ex te omnis operum nostrorum bonitas, & Deificatio;* gratia enim tua

(a) *Aug. ps. 83.* (b) *Ps. 38.*

tua ipsa unio nostra tecum est , ipsa Christiformitas. Omnipotens unio gratiae Christi , quæ diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum , est ipsa quasi gratia unionis hypostaticæ , quæ nos divinæ facit consortes naturæ , & filios Dei. Sicut enim illa non effectus , sed principium tum ipsius esse , tum meritorum Christi fuit : Sic nostri esse Christiani ac meritorum origo est gratia , non fructus , aut merces. Cum enim gratia sit jam non ex meritis. Illa propriam hypostasim coexistere secum non patitur : hæc amorem proprium & peccatum excludit , quod unicum nostrum est. Illa quod semel assumpsit , nunquam dimisit , ne in morte quidem : hæc nisi dimissa non dimittit , nec mortuis quidem excidit. Illa cum Verbo fuit : ista , quia Christi sanguine sata , ejusque soboles , ad eum inclinatione speciali motuque innato fertur , & illi animam agglutinat. Illa velut

C 4

un

CHRISTIFORMITAS,
unguentum in capite, quod descendit
in barbam Aaron , & in oram vesti-
menti ejus , manavit in omnes animæ
& corporis facultates, in dicta, facta,
cogitatusque Christi , ita ut nusquam
non emineat character quidam The-
andricus,& singularitatis Christi no-
ta, sicut ferè vox nostra , scriptura, ir-
cessus,& quicquid nostrum est,singu-
laritatis nostræ velut sigilli impres-
sionem quandam habent:hinc doctri-
næ suæ summam J E S U S humilitate
conclusit & charitate , istâ humanita-
tem, hac significante Deum, qui cha-
ritas est : hinc sine parabolis non lo-
quebatur , quæ humile quiddam in
fronte habent , at divinos sensus con-
tinent in recessu: hinc in ejus miracu-
lis emicat divinitas, at cum assumpto
humili semper instrumento , ut puta
voce, digito, salivâ, luto,fimbriâ ve-
stimenti,aut quo alio simili carnis in-
firmitatem præferente : hinc Sacra-
menta sic instituit , ut accedente ver-
bo

bo ad elementum , quasi Verbo ad carnem perficiantur ; hinc liberi arbitrij nostri , & gratiæ suæ confœderatione velut carnis Deique conjunctione salutis nostræ opus voluit inchoari & consummari . Sic igitur omnia nostra in charitate fiant , sive comedimus , sive bibimus , sive quid aliquid facimus , omnia in nomine Domini , ut humanis divina conjungamus , imam summis , atque ut ferè Christifomes decet , ac filios Dei , Verbum incarnatum istis incarnationis simulachris referamus . Item sicut monet Apostolus : (c) Exhibeamus nosmetipos sicut Dei ministros per gloriam & ignobilitatem , per infamiam & bonam famam ; ut seductores & veraces , sicut qui ignoti & cogniti , quasi morientes , & ecce vivimus , ut castigati & non mortificati , quasi tristes , semper autem gaudentes ; sicut egentes , multos autem locupletantes : tanquam nihil habentes , & omnia possidentes . Deni-

C 5 que

(c) 2.Cor.6.

CHRISTIFORMITAS,
que (d) qui habent uxores tanquam non
habentes sint : & qui flent, tanquam non
flentes: & qui gaudent, tanquam non gau-
dentes: & qui emunt, tanquam non possi-
dentes: & qui utuntur hoc mundo, tan-
quam non utantur; præterit enim figura
hujus mundi. At non præterit forma
Christi. Atque ita demum admirabili-
tam dissimilium unione assimilabi-
mur Homini-Deo.

(d) 1. Cor. 7.

C A P U T III.

I E S V S amabilis ob intel-
lectus dotes.

§. I.

S I ad quorundam ingeniorum e-
minentissimam celsitudinem ob-
stupescimus, oculos in profundissi-
mum stoliditatis pre illis nostræ bara-
thrum depresso: Si Tullij Romano
Imperio par ingenium, Augustini
Christiano, ut ita dicam, orbi non im-
par suspicimus, si Tostatus, vel alius
quis canitur Ille stupor mundi, qui scibile
discu-

disputit omne, quantam ingenij vim &
amplitudinem Dei hominis animæ
concessam putamus? In eo omnes
thesauri sapientiæ & scientiæ Dei e-
rant absconditi. Nemo novit Patrem,
nisi Filius, & cui voluerit revelare,
scrutatur hominum renes & corda,
etiam profunda Dei. Ipse unigeni-
tus, qui est in sinu Patris, venit, ut
enarraret nobis, & eructaret abscon-
dita à constitutione mundi, ideo-
que plenus debuit esse ut gratiæ sic &
veritatis, per quem gratia & veri-
tas facta est, ut nos de utraque ple-
nitudine ejus omnes acciperemus.
Præter beatam, qua Deum semper
vidit, scientiam comparavit quoti-
diano rerum usu experimentalem,
qua didicit ex ijs, quæ passus est, obe-
dientiam, & compati infirmitati-
bus nostris; haesit vero anima san-
ctissima velut ex ipso Sole Deo, cui
cohærebat quamproximè & intimè,
radios scientiæ tum acquisitæ, ut

vocamus , rerum naturalium , tum
infusæ etiam supernaturalium quanta
hauriri à Deo potest maxima. (a) Nec
fuit hora in qua cunq; ætate sua , qua de
plenitudine illa sapientiæ , quam in sui
conceptione accepit in utero , vel ali-
quid minueretur , vel aliquid eidem
adjiceretur : sed à principio perfectus ,
à principio , inquam , plenus fuit spiri-
tu sapientiæ . Nec te moveat quod de
illo legis : IESVS autem proficiebat sa-
pientiâ . Dictum enim est secundum
quod apparebat , non quia videlicet
aliquid ei novum accideret , quod ante
non haberet : sed quod accidere
videretur , quando volebat ipse ut vi-
deretur . Tu homo cum proficis , non
quando , nec quantum vis , proficis ; sed
te nesciente tuus moderatur profe-
ctus , tua vita disponitur . At vero puer
Jesus , qui disponit tuam , ipse dispo-
nebat & suam : & quando volebat , &
quibus volebat , sapiens apparebat :

quan-

(a) Bern. hom. 2. de B. Virg.

quando, & quibus volebat, sapientissimus : quanquam in se nunquam esset, nisi sapientissimus.) Disce vel ex linea Apellem. Herodiani capere volunt eum in sermone : rogant, an licet dare censum Cæsari, an non ? si ait, Judaicæ immunitatis hostis audit, ac traducetur apud populum. Sinegat, Cæsar is dicetur hostis : quid faciat Sapientia ? Respondet, quod nec populum offendat, nec Cæsarem : & Herodianos instruat : (b) Reddite, inquit, quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. Rursus Pharisei offerunt in adulterio deprehensam, (c) rogantes, an eam lapidandam judiceret sicut præcepit Moyses; si diceret, non lapidetur adultera, injustus convinceretur : Si diceret, lapidetur, mansuetus non videretur, ac mansuetudine iam erat populo amabilis. Quid ad hoc Christus ? quod dicere debet

C 7 bet

(b) Matth. 22 (c) August. tract. 33.
Ioan.

bet mansuetus, & justus : (d) *Qui sine peccato est vestrum, prior in illam lapidem mittat.* O responsio Sapientiae !) Quid simile Salomon ? ad tantam sapientiam , ut olim ad suam Regina Saba, maneat sine spiritu ; imò erubescat justus , quām olim spirans in marmore in Justinianæ sanctæ Sophiæ, hoc est, ipsius Christi sapientiæ, templo, ubi velut pudore suffusus videbatur fateri victum se ab Justiniano ac pronuntiare illud (e) : *Ecce plus quam Salomon hic.*

(d) *Ioan. 8.* (e) *Matth. 12.*

§. 2.

Equid verò latere potest Judicem præteriorum , præsentium ac futurorum ? Quid nesciret futurum æternitate totâ æternæ felicitatis ac supplicij diribitor? quid fugeret moderatorem animorum , dispensatoremque gratiarum ? Quid præteriret

ca-

captantem sapientissimè molles aditus in animas rebelles ex infinitarum circumstantiarum varietate ad injiciendam gratiam congruam ? quid ignoraret ille , sine quo liberè , adeoque scienter faciente nîl facimus ipsi , nîl possumus ? (a) Domine probasti me & cognovisti me , intellexisti cogitationes meas de longè , mirabilis facta est scientia tua ex me , confortata est , & non potero ad eam . Adeste huc docti indoctiq ; , ad JESUM scientiarum universitatem concurrete , haurite de fontibus Salvatoris scientiam Sanctorum . Ipse veritas , ipse Dominus scientiarum . Hinc hausit Bernardus , hinc Bonaventura , hinc Christodidaeti innumerabiles . O quam librum Iesum ! (b) librum scriptum intus & foris , librum in humeris portandum , capiti imponendum , & quasi coronam cui cumdandum nobis , libru in singulis gradibus nostris pronuntiandum ! (c) Qui hunc novit , nihil ultra

(a) Ps. 138. (b) Eja. 8. (c) Job.

64 CHRISTIFORMITAS,
ultra querat, quia hic perfecta virtus
& sapientia est, inquit Ambrosius: no-
stra Christus scientia, sapientia quo-
que nostra idem Christus est, inquit
beatus Augustinus. Accipe librum,
& devora illum, & erit in ore tuo
dulcis tanquam mel, bonitatem, &
disciplinam, & scientiam docebit te.
Si Augustinum nemo non diligit am-
bitiosius ob singularem ingenij sacræ
que doctrinæ laudem, quasi eò pro-
piores illi sint & aspersi eadem luce
laudis, quò chariorem sibi profitentur:
quis divinum Christi ingenium non
amet, non adoret? vel inde ei se chari-
orem ac similiorem esse non dubi-
tet, quò se senserit amantiorem, pla-
ces Christo, si placet tibi Christus.
Christiformitatis studiosus studeat et-
iam scientiā esse Christo similis quo-
ad valet. Ratione Dei, suique noti-
tiā ex naturalibus rebus comparet,
fidem supernaturalium excolat, &
scientiam rerum divinarum non tam

spe-

speculativam, quām experimentalē & sapidam acquirat: beatæ supparem visioni contemplationem J E S U affiduam avidè sedetur, & petat, donec fornicationem judicer vel momentaneum à Christi contemplatione discessum. Denique (d) instructus in charitate, & in omnes divitias plenitudinis intellectus in agnitionem mysterij Dei Patris, & Christi IESU , discat nihil scire nisi JESUM, & hunc Crucifixum.

(d) Col. 2.

C A P U T IV.

I E S U S amabilis ob dotes voluntatis.

§. I.

Q U A N T U M amabilitatis habet sanctitas vera, nec occultâ cogitatione comprehendi potest. Vide si qua uspīam apparuit etiam in vivente, ideoque exitus incerti, puta in Simeone Stilite, in Bernardo, quām ea rapax animorum fuerit. Si virtus in hominum oculos incurret,

ret, raperet omnium animos, aje-
bat quidam nescius veræ sanctitatis.
Quid si Joannes Baptista, Paulus,
Augustinus, aut similis quispiam su-
pernè ad nos descenderet conspic-
tuus, quantà eum veneratione, quo
amore prosequeremur! habes ani-
ma mea in Christo Iesu genitum in
splendoribus sanctorum (a), Confessio
& pulchritudo in conspectu ejus, sancti-
tas & magnificientia in sanctificatione e-
jus. Ingredere templum humanita-
tis, vide cum Isaia (b) Dominum se-
dentem super solium voluntatis ex-
celsum & elevatum. Vide super illud
stantes duos Seraphim, amorem Dei
sicilicet & amorem proximi, quo uni-
co geminoque tota sanctitas conti-
netur, audi clamantes alterum ad
alterum: Sanctus, Sanctus, Sanctus
Dominus Jesus. Verè Sanctus Sanctorum,
imò sanctitas sanctitatum, ut
Danielis 9. vocatur. Non enim ad

men-

(a) Ps. 95. (b) Isa. 6.

mensuram Deus dat ei spiritum. Et gratiam quidem ipse, per quem gratia facta est, ex ipso fonte Deo sibi conjunctissimo tantam hausit, quantum humanæ voluntatis sinus capere voluit, & valuit, nec finitam illam si qua posset existere infinita. Inde virtutum omnium comitatum, septemplicis spiritus chorū, ac beatitudinum recepit eā plenitudine, ut nulla unquam ad immensum tantæ sanctitatis oceanum, unde nostra rōta profluit, ex perenni Theandricorum operum concursu facta sit accessio. Nec enim aliter profecit gratiā, quam demonstratione illius majoris in dies, non amplificatione. Quid quod ipsa net increata sanctitas nō ad optionis, ut nostra, sed nativa & essentialis velut oleum exultationis unxit, perfudit, penetravitq; totum, unde in thorū gratiæ, ad quē accedamus, erectus est? Benè ideoq; nemo melius hīc Origene: Anima illa, inquit, quasi fer-

68 CHRISTIFORMITAS,
ferrum in igne, semper in Verbo, sem-
per in sapientia, semper in Deo in-
convertibilitatem ex Verbi Dei uni-
tate indefinenter ignita possidebat.)
Nimirum Christi cor erat altare æ-
terno igne ardens, ubi juge sacri-
cium sui Amor sacerdos immolabat:
Idem victima Christus, idem altare,
idem Pontifex. Talis enim decebat
Deum victima sola dignè adorando,
sola condignè placando sufficiens, in-
finita infinito; (c) Talis decebat, ut no-
bis esset Pontifex sanctus, innocens, impol-
lutus, segregatus à peccatoribus, & excel-
sior cœlis factus, qui non habet necessita-
tem quotidie quemadmodum sacerdotes
prius pro suis delictis hostias offerre, deinde
pro populi.

§. 2.

PLus est quod peccare nullatenus
potuit, quia inconvertibilita-
tem ex Verbi Dei unitate possidebat.
An forte etiam quod, ut multi graves

Theo-

(c) Heb. 7.

Theologi ratiocinantur , voluntas humana Christi , si à resto deficeret, non tam ipsius , quām Verbi foret vitium , & opprobrium , penes quod erat summa Imperij domestici in Christi humanitatem , hoc est, suam , sicut est penes artificem instrumenti conjuncti ductus , penes superiorem animæ partem inferioris moderatio? Sanè anima beata omne bonum contuens oculo irretorto ab eo abduci nequit ad creatum bonum , cuius illecebras eminentissimè contentas in bono summo intuetur ? parum est , nec peccâsse , nec peccare potuisse J E S U M , etiam sanctissimè , nullo non momento vita egit , dixit , cogitavitque. Quæ placita erant Patri , faciebat semper , hic cibus ejus , ac deliciae. Mirare non crediis in Evangelio , quām semel ac iterum voluntatem propriam ab eo exprimi : semel quidem dixit (a)ad le-

(a) Matth. 8.

70 CHRISTIFORMITAS,
leprosum etiam acquiescens ejus vo-
luntati : *Volo, mundare* ; iterum verò
(b) ad Patrem : *Volo Pater, ut ubi sum
ego, illuc sit & minister meus* : at ubi sua
res agitur, Non quod ego volo, sed quod
tu. Usque adeò peccatoribus curan-
dis studuit, & amicorum commo-
dis, usque adeò sibi non placuit ! De-
nique nîl prodijt ex sacro sancto vo-
luntatis Christi sacrario seu elicitum,
seu imperatum usque ad levissimos
corporis animique motus, etiam in
dormiente, cuius cor semper vigila-
bat, quod à dignitate ac reverentia
infinita tantæ personæ non traheret
similiter infinitam ad quocunque
præmium excogitabile dignitatem;
alioqui quænam finiti præmij ad in-
finitam promerentis dignitatem pro-
portio? O quale nobis patrimonium
comparâsti tot meritis tantisque bo-
ne JESU! ô inevitabiles amoris tui il-
lecebras! ô investigabiles divitias san-
ctita-

(b) *Ioan. 17.*

Et tatis tuæ negotiantis in nobis! Omnia enim tua mea sunt, & vox illa tua dulcis: (c) Ego pro eius sanctifico meipsum: ut sint & ipsi sanctificati in veritate. O verba solatij plenissima! Pater sancte exaudi filium tuum pro reverentia sic orantem pro nobis: (d) Pater sanctifica eos in veritate. In veritate, inquit, non in vanitate Vx sanctis in vanitate phantasmatis sui fallentibus semetipsos ! (e) Diligite Dominum omnes sancti ejus, quoniam requiret Dominus veritatem sanctitatis vestræ, & retribuet abundanter facientibus superbiam. Da Pater impeccabilitatem hanc, ut mori malimus, quam fœdari deliberatè, ne levissimâ quidem labore : nullum inter peccata discrimen practicè statuamus, omnia adæq; ut mortalia fugientes. Heu miseram leviter peccandi necessitatem, quam exules patimur! Erue n.e Dñe de necessitatibus meis, nam perfectè tibi non placebo, nisi in regione vivorum.

Vlti-

(c) Ioan. 17. (d) ibid (e) Psal. 30.

*Vltima quando mei veniet certaminis
hora, (mus ultrà?)*

Vltima quando dies, quā non peccabi-

Da etiam Pater , peccata mundi tollere saluti proximorum incum- bendo ; sin aliter nequeo, certè prece & exemplo. Da denique , ut sancti per gratiam & charitatem nîl cogi- temus,dicamus, agamusve, et si per se levissimum,quod animante spiritu,ac honestate charitatis Christiformis , non eyehatur ad sublimem æterni meriti dignitatem , nullam benè de te , de proximis merendi opportuni- tatem corrumpi sinamus. Sed probe- mus semper quæ sit voluntas Dei bo- na,beneplacens,& perfecta , ut quod perfeccissimum est , exemplo Filij tui semper amplectamur.

C A P U T V.

I E S V S amabilis ob pulchritudinem.

§. I.

SUSPICE sponsa sponsum tuum,
non carne tenus, aut verbo , seor- sum

sum (quanquam utrovis modo pulchrum) sed verbum-carnem, utroque simul longè pulcherrium (a) *Spiritus enim ante faciem nostram Christus Dominus*, sicut ait Propheta, & sub umbra, id est carne, *eius vivimus inter gentes*. Utramque ergo tum carnis, tum verbi, sed hujus maximè formam suscipe. Ipsa pulchritudo & facies Patris Verbum, ipsa sanctitas & gratia plenitudo animæ pulchritudo, quanta inde efflorescit in carne forma? non illa quidem fœmineam ad mollitem fracta, sed augustæ plena majestatis, digna hospite Verbo, digna artifice Spiritu sancto, digna matre Virgine formosissima, digna officio conciliatrixis animorum. In sermone inerat mira suavitatis & gratia: numquam, aiebant ejus auditores, sic locutus est homo sicut hic homo; in agendo summa decori observatio, & omnis populus gaudebat in universis quæ gloriose fiebant ab eo: Denique totus in ore,

(a) *Thr. 4.*

D

totus

totus in conversatione spirabat Deus.
O quanto nunc pulchrior in cœlo
quam olim in Thabor ille rex gloriæ?
Quicumque Jesum quæritis oculos in
altum tollite, illic licebit visere Re-
gem perennis gloriæ. Ecce tu pulcher
es dilecte mi & decorus: Ecce tu spe-
ciosus forma præ filiis hominum, &
præ choris Angelorum. Tu ille es ag-
nus lucerna cœlestis Jerusalem, cuius
radiis beantur animæ ac fulgent. Ac-
cingere gladio tuo super femur hu-
manitatis tuæ potentissime cordium
dominator, specie carnis tuæ; & pul-
chritudine divinitatis tuæ intende
prospère procede & regna, quia etiam
species tua digna imperio animorum.
(b) Quam pulcher es Angelis tuis Do-
mine Jesu in forma Dei in die æterni-
tatis tuæ, in splendoribus sanctorum
ante luciferum genitus, splendor &
figura substantiæ patris, & quidem
perpetuus minimeque fucatus candor

vitæ

(b) Bern. Ser. 45. Cant.

vitæ æternæ! Quām mihi decorus es
Domine mi in ipsa tui hujus positione
decoris! Etenim ubi te exinanivisti,
ubi naturalibus radiis lumen indefi-
ciens exuisti ibi pietas magis emicuit,
ibi charitas plus effulgit, ibi amplius
gratia radiavit. Quām clara mihi ori-
ris stella ex Jacob, quām lucidus flos
de radice Jesse, quām jucundum lu-
men in tenebris visitasti me oriens ex
alto! Quam spectabilis & stupendus
etiam virtutibus supernis in conceptu
de Spiritu, in ortu de virgine, in vitæ
innocentia, in doctrinæ fluentis, in
coruscationibus miraculorum, in re-
velationibus sacramentorum! Quam
denique rutilans post occasum sol ju-
stitiæ de corde terræ resurgis, quam
formosus in stola tua demum rex glo-
riæ in alta cœlorum te recipis! Quo-
modo non pro his omnibus omnia os-
sa mea dicent: Domine quis similiς
tibi?) Filii hominum usquequò gravi
corde terrena sapitis ut quid diligitis

D 2

yani-

vanitatem & queritis mendacium?
quod in summa cuticula vultus leno-
cinantis insidiatur oculis vestris ut
animam deprædetur? Fallax gratia &
vana est pulchritudo. Et scitote quia
Dominus mirificavit in forma Dei, in
forma servi in omni pulchritudinis
genere Sanctū suum Christum Jesum.

§. 2.

Eja anima mea sponsus procedat
nobis, amemus illum, aut si inve-
nerimus in eo aliquid fœdi non ame-
mus. (a) Ecce ipse invenit in nobis
multa fœda & amavit nos, si aliquid
invenerimus in eo fœdi non amemus.
Quia & hoc ipsum quod carnem in-
duit ut de illo etiam diceretur: Vidi-
mus eum & non habebat speciem ne-
que decorem; si consideres misericor-
diam qua talis factus est, & ibi pul-
cher est. Nobis ergo jam credentibus
ubique sponsus pulcher occurrat. Pul-
cher Deus Verbum apud Deum, pul-
cher in utero virginis ubi non amisit

(a) Aug.ps.44.

divi-

divinitatem & sumpsit humanitatem.
Pulcher natus infans Verbum quia &
cum esset infans , cum surgeret , cum
manibus portaretur Angeli laudes di-
xerunt, Magos stella direxit adoratus
est in præsepi cibaria animalium man-
suetorum. Pulcher ergo in cœlo, pul-
cher in terra, pulcher in utero , pul-
cher in manibus parentum, pulcher
in miraculis, pulcher in flagellis, pul-
cher invitans ad vitam, pulcher non
curans mortem , pulcher recipiens,
pulcher in ligno , pulcher in sepul-
chro.) Et hunc tam pulchrum promi-
sit Deus ostendere nobis. (b) *Et osten-
dam inquit, salutare meum , Christum
meum. O sponsa qualis est pulchritu-
do dilecti tui, si promisit ostendere se
tibi ? Cogita omnia ista quæ vides
pulchra, quæ amas ipse fecit . Si hæc
pulchra sunt quid est ipse ?) Ergo ex
istis quæ hic amas illum magis desi-
dera, & contemnens ista illum dilige
ut ipsa dilectione per fidem cor mun-*

(b) Ps. 90.

D 3

deg

des & mundatum cor tuum inveniat
aspectus illius. (e) O Domine ostende
nobis misericordiam istam tuam , &
salutare tuū da nobis , da nobis Chri-
stum tuum , noverimus Christum
tuum, videamus Christum tuum, non
quomodo illum viderunt Judæi &
crucifixerunt, sed quomodo illum vi-
dent Angeli & gaudent) (d) Magnum
est quod visuri sumus quando tota
merces nostra visio est , & ipsum hoc
magnum visum est Dominus noster
Jesus Christus , ipse qui humilis visus
& tanquam leprosus , ipse videbitur
non per fidem sed per speciem. Atten-
dite ipsum Dominum , ô Christophili
qui hoc promisit in Evangelio dicens:
Qui diligit me diligitur à Patre meo,
& ego diligam eum : & quasi dicere-
tur ei, & quid ei dabis qui diligit te ?
Ostendam, inquit, illi me ipsum. Desi-
deremus & amemus , flagremus si
sponsa sumus. Sponsus absens est, susti-
neat

(c) Aug. Ps. 84. (d) Aug. Ps. 90.

neamus , veniet quem desideramus. Tantum pignus dedit , non timeat sponsa ne deseratur à sponso, non dimittet pignus suum. Quod pignus dedit ? Spiritum sanctum : misit talia pignora dimittet ille sponsus ? si non amaret talia pignora non daret. Jam amat. O si sic amaremus ! Majorem dilectionem nemo habet quām ut animam suam ponat quis pro amicis suis: amemus & imitemur , curramus post unguenta ejus, venit enim & olevit, & odor ipsius implevit totum mundum. Unde odor? de cœlo. Sequere ergo ad cœlum ô sponsa, si non falsum respondes cum dicitur sursum cor, sursum cogitationem , sursum amorem, sursum spem.) O pulcher & decoré nimis aspectu, quando veniam & apparebo ante faciem tuam ! (d)

*Me trahit ille ferax sanctorum vultus
amorum*

Ille verecundo vivus in ore pudor

D 4

Cūm

(d) Sarbevias epig. 104.

Cum mea mens sacra satiatur imagine
formæ

In desideriis pascitur ipsa suis.

O Iesu mea sola famæ, mea sola voluptas
Quam sapit ipse, tui cui sapit ipsa famæ!

S. 3.

Verum ô sponsa hæc vox quidem
vox sponsæ est, sed veni ut pro-
bem te an cor habeas castum sponsæ
an non. (a) Si Jesus sponsus tuus dice-
ret tibi, peccare vis pecca, fac quic-
quid te delectat, quicquid amaveris in
terra tuum fiat, cui fueris iratus, in-
tereat, quem rapere volueris rapia-
tur, quem cædere cædatur, quem da-
mnare damnetur, quem possidere pos-
sides, nemo tibi resistat, nemo tibi di-
cat quid facis, nemo noli facere quod
velis, nemo quare fecisti? abundant
tibi omnia ista terrena quæ concupisti,
& vive in illis non usque ad tempus
sed semper, faciem autem meam num-
quam videbis. O sponsa quid respon-
deres? Audio ingemiscentem audio

(a) Aug. Ps. 27.

re-

respondentem: Imò tollantur omnia
& faciem tuam videam. Ergo amor
tuus castus est, amor verus, amor sin-
cerus) (b) Si gratiam ideo tibi dedit
Deus quia gratis dedit, gratis ama ut
facis. Noli ad præmium diligere
Deum, ipse sit præmium tuum.) (c)
Perge ô dilecta & quæ placita sunt
sponso tuo fac semper, nec enim mi-
nus ejus gratia præstare debes, quām
inhonesti amatores in amatæ gratiam
præstare solent. Si quis amore fœmi-
næ lasciviens vestit se aliter quām
amatæ placet, & illi dixerit nolo te
habere tale byrrhum, non habebit: si
per hyemem illi dicat in lacerna te
amo, eligit tremere potius quām di-
splicere, numquid illa damnatura est?
numquid adhibitura tortores? num-
quid in carcerem missura? hoc solum
ibi timetur, non te videbo, faciem
meam non videbis.) Si tanti emitur

D. § mere-

(b) Aug. Tr. 3. Ioan. (c) Aug. de verb.
Apost. 12.

82 CHRISTIFORMITAS,
meretricii oris , vel potius ster-
quilinii conspectus , eritne Domine
Iesu quo non emptam velimus pul-
chritudinis tuæ beatam visionem ? In-
terim formabimus simulacrum pul-
chritudinis tuæ, in anima quidem , te
diligendo, quia ipsa charitas est animæ
pulchritudo.) (d) In corpore verò
modestiam nostram quæ juxta Na-
zianenum typus Christi est , notam
omnibus hominibus faciendo , ut qui
timent te cùm videbunt nos laudent
te Domine Iesu. Amen.

C A P U T VI.

Iesus amabilis ob amorem nostri.

Vetus est, si vis amari ama , nec a-
mor nisi amore emitur justè aut
solvitur. Deus suis ipse amoribus æ-
ternum quam sufficientissimus , inef-
fabilis extasis impetu quasi raptus ex-
tra se amavit nos; & quidem prior , &
ab æterno , & liberè ; nec modo nil
pro-

(d) Aug. Tr. 9. ep. Ioan.

promeritos, sed etiā nō demeritos,
nec aliquid sperans, nec aliud spirans
nisi amorem nostrum, nec sibi sed no-
bis studens, & odium tamen sui præ-
sciens vel inde futurū auctius in plu-
rimis exaggerante eorum crimen &
ingratitudinem immerita mole &
immensa beneficiorum. Sed age quo-
modo dilexit nos? quasi creatura fo-
ret ipsius creatoris summum bonum,
ac Dei Deus, quæ tamen ad creato-
rem quantulum bonum est! Ho-
minem creando, magni orbis, quem
ei quasi Imperatori subjicit, summam
ac velut minorem confecerat nullo
non congesto in eum rerum gradu,
unde tot nominibus ad authoris sui
dilectionem obstrictus esset, quot in
universo conditæ res. Accessit illa Dei
imago singularis & similitudo, quam
altissimè eidem impressit, ut homo
imitator sui esset autoris, ac naturalis
hæc esset nostri generis dignitas, ut in
nobis quasi in quodam speculo divinæ

D. 6

beni.

benignitatis forma resplenderet. Por-
tò ad amorem similitudo, quantum
valeat nemo nescit. Sanè imago re-
gis & quidem ab ipso picta, si diligere
posset, omnia regi suo, pictori autho-
rique & archetypo posthaberet, &
homo nauseabundus despexit Deum.
Quid? an siliceum illi aut ferreum
pectus? an amandi impos? atqui a-
mandi tam compos & avidum quam
vivendi: Cereus in amores flecti cæ-
terorum nihil non efficit deperit
præter Deum: ô furor? Adjecit Deus
præceptum diligendi sui minis atro-
cissimos Taitari cruciatus intentan-
tibus armatum, præmio felicitatis
sempiternæ laureatum. Et quotus-
quisque non neglexit? Tandem ab
lacessito Deo toti injuriis, quid expe-
ctet corruptissimum genus hominum,
nisi fulmina & sempiternum exitium?
Atqui sic dilexit mundum, ut filium
suum unigenitum daret: & quidem
dedit factum hominem, per omnia
nobis

nobis similem absque peccato, & ad
crucem dedit, & tortoribus dedit to-
tum, gratisque dedit, & ingratitudi-
nis nostræ certus pro ingratis dedit.
Nempe quo carnem saltem nostram
Verbum factam carnales, & carnali-
ter amare docti redamemus, ut gra-
datim ad amorem spiritualem erudit
cor nostrum tandem pro filio corde
suo, Patri refundamus. Ita carne ines-
catos Verbo suo velut hamo pescatur
nos Pater. Ita venit Filius exinanitus,
usque ad formam servi mendicus
amoris nostri. Venit ipse amor inops
factus ut inopia ejus ditaremur: venit
cordi nostro personans illud *fili præbe
mibi cor tuum*, & illud *Diligis me plus his*,
creatis omnibus? hoc tot linguis cla-
mat quot vivens moriensque mira fe-
ci, quot dira pertulit, quot verba pro-
tralit.

§. 2.

QUAM dulciter Domine Jesu (a)
cum hominibus es conversatus,
(a) Bern.ser.2.de Pent. quam

quàm abundanter multa & magna
bona hominibus largitus es , quam
fortiter , quàm indigna , quàm aspera
pro hominibus passus es, ita ut liceat
sugere mel de petra, oleumque de sa-
xo durissimo, duro ad verba , duriore
ad verbera , durissimo ad crucis hor-
renda, quia in omnibus his sicut agnus
coram tondente se obmutuit , & non
aperuit os suum. Vides igitur quàm
verum dixerit ille, qui dixit: Dominus
sollicitus est mei. Pater ut servum re-
dimat filio non parcit , filius seipsum
libentissime tradit, Spiritum sanctum
uterque mittit, & ipse spiritus postu-
lat pro nobis gemitibus inenarrabili-
bus. O duri & indurati, & obdurati fi-
lli Adam, quos non emollit tanta be-
nignitas, tanta flamma , tam ingens
ardor amoris,tam vehemens amator,
qui pro vilibus sarcinulis,tam pretio-
sas merces expendit ! Non enim cor-
ruptilibus auro vel argento rede-
mit nos , sed pretioso sanguine suo
quem

quem effudit abunde , quia largiter
undæ sanguinis de corpore Jesu , per
quinque partes emanaverunt. Quid
ultra debuit facere & non fecit ? illu-
minavit cœcos , reduxit erroneos , re-
conciliavit reos , justificavit impios ,
triginta & tribus annis super terram
visus cum hominibus convertatus pro
hominibus mortuus , &c.) O duri ite-
rum & insensati , qui hæc credunt &
non disrumpuntur , aut vinculis tantæ
charitatis non trahuntur. An non di-
gnissimi æternis ignibus , qui ad tot
amoris faces non ardent , sed algent ?
Hæc omnia attente tecum recognita
Christiformitatis appetitor , & sine
dubio senties vel è silice pectoris scin-
tillam amoris extundi. Memineris ad
hæc Pastoris boni quærentis ovem
centesimam , reputa accensam lucer-
nam à vidua quærente drachmam
hoc est humanitatem Christi quæ-
rentis nobis consumptam , & ad
nostros usus expensam , recole fati-
gatum

gatum JESUM, dum Samaritanæ
meretricis animam quæreret, Galli-
næ Evangelicæ recordare volentis
congregare filios Jerusalem, con-
templare amorem erga tenellos fœ-
tus suos inditum animantibus eorum
amantissimis, & hunc rude imita-
mentum infiniti amoris Christi erga
nos esse intellige. Revoca in memo-
riam illud Carpo apud B. Dionysium
in Epistola ad Demophilum, indig-
nanti ex zelo non secundum scien-
tiam contra scelestos duos, dictum à
Christo: Ego iterum paratus sum pro
illis mori, si Pater sinat; lege histo-
riam de Valgio sentinatore ab S. Pauli-
lino viro consulari descriptam (b) (cui
spectatori fidē abrogare quis ausit?)
colliquefcet cor lapideum ad tantam
Christi, vel Angeli personam Christi
affectionque demonstrantis. *Philan-*
thropiam, ac senties verè has esse deli-
cias Iesu, esse cum filiis hominum. Po-
stremò audi invitantem promissis ad

(b) Ep. 36.

amo-

amorem sui: Qui diligit me, inquit, diligitur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Audi rursus, si quis diligit me, pater meus diligit eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus: Audi etiam sic enixè precantem, ut dilectio tua Pater, qua me dilexisti, in eis sit, & ego in ipsis. (c) O Domine Jesu, quid mihi es, quid tibi sum ipse, ut sic ames me, & sic amari te jubeas à me, & nisi faciam irascaris mihi, & ministris ingentes miserias? Parvane est ipsa si non amem te? & si faciam, promittis ingentem mercedem, & felicitatem, parvane est merces & felicitas, si diligam te? En amo te Jesu amantissime, & si parum est amem validius. Non possum metiri, ut sciam quantum desit mihi amoris ad id quod iatis est, currat vita mea in amplexus tuos, nec avertatur donec abscondar in abscondito vultus tui. Hoc tantum scio, quia
ma-

(c) Aug. Conf. 13. cap. 8.

90 CHRISTIFORMITAS,
malè mihi est præter te, non solum ex-
tra me, sed & in meipso, & omnis mi-
hi copia, quæ JESUS meus non est ege-
stas est.

C A P U T . VII.

J E S V S amabilis ob Beneficia : & divitias
salutis nobis partas.

§. I.

MAGNA profectio sunt à Deo colla-
ta mortalibus beneficia , sed ni-
hil ad Incarnationem cætera univer-
sa: hæc summa omnium, hoc summum
beneficiorum. Seu naturæ mundum,
seu gratiæ, seu denique gloriæ spectes,
totum condidit JESUS. Ac naturæ qui-
dem, qua Verbum factorem nemo ne-
scit, quæ verò Deus-homo est, ejusdem
conservatorem non temerè dixeris.
Quo enim Atlante, nisi Christo stare
orbis machinam credas post infinita
hominum flagitia , quorum levissi-
mum promeretur mundi velut arcis
rebellium excidium? Aude etiam or-
bis conditorem dicere , saltem hoc
sen-

sensu , quia eum Deus providens tot
scelerum si ea permitteret, numquam
condidisset , nisi una fuisset præscius
remedii, & gloriæ cumulatissimæ per
JESUM redemptorem percipiendæ, si
labi hominem contingret. Verùm
utcumque se id habeat , certè melio-
ris utriusque mundi tum gratiæ , tum
gloriæ author est. In omnibus divites
facti sumus in illo, qui inops factus est,
ut inopia ejus ditaremur , ita ut nil
desire nobis in ulla gratia. Quis investi-
gare valeat abundantes illas & inve-
stigabiles divitias , ut eas vocat Apo-
stolus? (a) Quantæ nobis reconditæ in
verbo Christi, in utroque testamento?
quot chirographis obligavit nobis
Deus fidem suam , & promissa firma-
vit! quantæ in fide? cuius tenuissima
notitia totam Philosophorum sapien-
tiam dignitate supra modum superat
& utilitate : Et erit fides, inquit Isaias,
(b) in te mporibus tuis divitiæ salutis, sa-
pien-

(a) Eph. 3. (b) cap. 33.

pientia & scientia, timor Domini ipse est
thesaurus ejus. Si timor est thesaurus,
quid erit amor Evangelicus? quid spes
æternæ hæreditatis, quâ sunt Christia-
ni tanquam nihil habentes, & omnia
possidentes? Quid fiducia in Christo
quâ promptuarium providentiaz ha-
bemus in promptu, & omnia possu-
mus in eo, qui nos confortat? quantus
in tot Sacramentis Ecclesiæ thesauris
maximè in Pœnitentia & Eucharistia?
Domine, duo hæc quæstuosissima ta-
lenta tradidisti mihi, sed miserum me!
qualem rationem de illis exiges, qui
ne verbum quidem tuum ad te va-
cuum redire vis! quantus in doctrina
ad illustrationem, quantus in exem-
plis vitæ Jesu sanctissimæ ad imitatio-
nem? quantus ad meritum & sanctifi-
cationis nostræ subsidium in omnibus
& singulis ejusdem dictis, factis, cogi-
tatisque meritorum cumulus? quan-
tus in fuso pro nobis sanguine? nihil
non ad meritum sufficit infinitum, ut

cap.

cap. 4. meditati sumus; & hæc si volumus , tota nostra est tam copiosa redemptio, dicit enim nobis JESUS, tolle me, & redime te; hinc illa nobis tam dives auxiliorum gratiæ ad sanctitatem vena , unde saltem ad sufficien- tiam perenniter scaturiunt , ut non tentemur supra , quām possumus ferre , præsto semper astante gratiâ saltem ad orandum, (c) & tanquam in manu nostra vitam corporis , sic habeamus in voluntate sanitatem animæ nostræ, alimentis scilicet suffici- entibus, si tamen uti velimus, sanat enim omnino Deus quemlibet languidum, sed non sanat invitum.) Benedic- tus ergo Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in ipso , in omni benedictione spirituali in cœlestibus. (d) Et benedictus Dominus JESUS , qui tan- tum patrimonium nobis reliquit, ipse patrimonium nostrum amplissimum & certissimum. Nam verissimè dixit:

Ego

(c) Aug. Ps. 102. (d) Eph. 10.

(e) Ego veni, ut vitam habeant, & abundantius habeant: si tantâ largitate provisum voluit nobis ad vitam momentaneam carnis, quantam in orbis tam vasti, tam varii finum congestam cernimus, quâm effusè prodigum fuisse ad divinam & æternam vitam spiritus oportet? verè copiosa apud eum redemptio.

(e) *Ioan. 10.*

§. 2.

Quocumque me verto, beneficiis tuis ac divitiis, bone Jesu, circumseptum plenumque me tentio; gratia enim tuæ deputo, quod me diligunt Pater tuus, & Spiritus sanctus; quod Angelum habeo custodem: (a) *Ipsi enim sunt administratorii spiritus, propter eos, qui hereditatem capiunt salutis.* Ideoque in gratiam salvatoris Tibi vitam & immunitatem à pœnis omnibus peccato debitibus, toties debeo, quoties seu graviter, seu leviter pecco nec pereo: & quoties pecco! Et

(a) *Heb. 1.*

quid

quid peccando non demereor! tu vin-
dictam prohibes. Tibi etiam deputo
& quæcumque feci bona, & quæcun-
que non feci mala, imò & quæcunque
non patior mala: sicut enim nullum
malum facit unus homo, quod non
posset facere alter homo, si gratia tua
non præstes ne faciat: ita nullum ma-
lum patitur unus homo, quod non
possit pati alter homo, nisi præstes
providentia & protectione tua, ne pa-
tiatur. Quot ergo mala non facio,
quot mala non patior, tot numero be-
neficia tua. Denique quæcumque or-
dinata sunt ad salutem, & cooperan-
tur in bonum, ea tuo beneficio ha-
bent hunc ordinem, & quid non ha-
bet illum; siquidem etiam peccata e-
lectis cooperantur in bonum? etiam
reproborum damnatio tuum est erga
electos beneficium, unde hi gratias
tibi debeant. (b) Valde ergo mihi a-
mandus es per quem sum, vivo & sa-
pio,

(b) Bern. serm. 2. Cant.

pio, & dignus planè est morte, qui tibi JESU beneficentissimè recusat vivere, & mortuus est, & qui tibi non sapit, desipit, & qui curat esse nisi propter te, pro nihilo est, & nihil est. Væ vobis divitibus, qui thesaurizatos vobis à Christo Thesauros contemnitis, dormietis somnium vestrum, & nihil invenietis in manibus vestris, divitiæ terrenæ si affluunt, nolite cor apponere, fluenta sunt, spinæ sunt, laquei sunt, & pretiosa pericula, veras divitias amate, patrimonio vestro utimini: Quid miseri Tantali in mediis Ecclesiæ thesauris dicitis: (c) quia divites estis, & pauperes estis, & nudi, & miseri, & miserabiles. Avare quid in hias auro & argento? nimis multum est à te habere aurum, quod quæris; aurum etsi volueris, fortè non habebis Christum cùm volueris, quia & antequam velis, venit ad te auxilio gratiæ prævenientis; ingerit tibi divitias amoris sui, & respuis, arripe illas

(c) Aug. Ps. 32.

ma-

manu orationis , promet oratio de
thesauris meritorum Christi,& in no-
mine ejus, quicquid voluerit. Illa est
aurea thesaurorum Dei clavis; ô quām
facilē est opibus cœlestibus per Chri-
stum ditari, quām difficilē terrenis! &
hæc tamen à multis queruntur avidita-
te magna , & istæ negliguntur adhuc
majori cum nausea, ita multis benefi-
cia Christi fiunt maleficia?beatus Do-
mine JESU, qui non fuerit scandaliza-
tus in te, nec in egestatem suam divi-
tias amoris tui perverterit ! Utinam
semper amem te benefactorem meū,
& sicut nullum est temporis punctum
quo tuo beneficio non utar , sic nul-
lum sit momentum , quote non ha-
beam ante oculos meos , & gratias
non referam ipso saltem debito be-
neficiorum tuorum usu! Hoc exigunt
infinita beneficiorum multitudo, ma-
gnitudo, & necessitas. Hoc dantis ma-
jestas, & amor. Hoc accipientis indig-
nitas, & ingratitudo. Quid retribuam

E

tibi

tibi Domine pro tantis , quæ tantus
retribuist antulo mihi? Rependam di-
lectioni beneficæ erga nos tuæ , hoc
est , fraternæ fraternam erga proxim-
um dilectionem , eamque benefi-
cam; in opia mea ditabo eos non quæ-
rendo quæ mea sunt, judicium volun-
tatemque, & commoda mea illis sub-
sternendo : non ero parcus operum
bonorum, declinans in obligationes,
sed in omni gratia per te dives opera-
bor instanter quicquid poterit ma-
nus mea; non fodiam in terram, nec
in sudario relinquam sterile talentum
pretiosi Sanguinis tui, sed avidus spi-
ritualis lucri in omnem occasionem,
imminens velut sedulus mercator ne-
gotiabor dum venias. Denique quo-
niam ut fundus noster es , sic fundus
tuus nos sumus, fac ne maledicto pro-
ximustibi tribulos & spinas proferā,
(d) tam sæpè venientem super me bi-
bens imbre Sanguinis tui , sed fru-

ctus

(d) *Hebr.* 6.

Etus quos expectas , suaves & uberes
tibi refundam. Amen.

C A P U T . VIII.

I E S V S amabilis ob Paſſionem.

E ST quod me plus cæteris incita-
mentis ad amorem Christi mo-
vet, (a) plus urget, plus accedit, su-
per omnia, inquam, reddit amabilem
te mihi Iesu bone, calix quem bibisti,
opus nostræ redēptionis, hoc omni-
no amorem nostrum facilè vendicat
totum sibi, hoc inquam est, quod no-
stram devotionem blandius allicit, &
justius exigit, & arctius stringit & af-
ficit vehementius: multum quippe la-
boravit in eo Salvator, (b) o quan-
tum laboravit sustinens ! Exinanivit
semetipsum usque ad carnem , ad
mortem , ad crucem. Ecquis digne
penset quantæ fuerit humilitatis,
mansuetudinis , dignationis Domi-
num majestatis carne indui , multari

E 2 mor-

(a) Bern. serm. 20. Cant. (b) ser. II,
Cant, & serm. 20.

morte, turpari cruce? sed dicit aliquis non valuit opus suum reparare creator absque ista difficultate? valuit, sed maluit cum injuria sui, ne pessimum atque odiosissimum vitium ingratis-
dinis occasionem ultra reperiret in homine. Multum igitur fatigationis assumpsit, quo multæ dilectionis hominem debitorem teneret, commone-
retque gratiarum actionis difficultas redemptionis, quem minus esse de-
votum fecerat conditionis facilitas. Dlxit, & facta sunt, mandavit & crea-
ta sunt, sex denique diebus condidit omnia de nihilo, & hominem inter omnia. At vero in reparationis nostræ opere laboravit annos triginta, eoq;
amplius, in dictis sustinuit contradic-
tores, & in factis observatores, & in tormentis illusores, & in morte ex-
probratores. Ecce quomodo dilexit:
Adde quod hanc ipsam dilectionem non reddidit, sed addidit: nam quis prior dedit & retribuetur ei? sed ut

S.Jo-

S. Joannes Evangelista ait: (c) non quia
nos dilexerimus Deum, sed quia ipse prior
dilexit nos. Denique dilexit etiam non
existentes, sed adjecit resistentes dili-
gere, iuxta Pauli testimonium dicen-
tis, (d] quoniam cum adhuc inimici esse-
mus, reconciliati sumus Deo per mortem
Filii ejus, alioquin si non dilexisset ini-
micos, nondum possideret amicos, sic
ut necdum quos sic diligenter essent, si
non dilexisset qui nondum essent.
Quod si dilexit faciendo non existen-
tes, quanto magis patiendo adjecit
diligere etiam resistentes?) Omira pa-
ter tuꝝ circa nos pietatis dignatio! ô
inæstimabilis dilectio charitatis! ut
servum redimeres filium tradidisti, &
quidem voluntati crucifigentium tra-
didisti. Verè magno pretio emisti me
servum tibi patientissime Iesu! nam
vel unica tua levissimaque cogitatio
utpote valoris infiniti ex dignitate &
reverentiâ personæ tuæ, sufficientissi-

E 3

ma

(c) I. Ioan. 4. (d) Rom. 5.

CHRISTIFORMITAS,
ma erat ad redimendos è durissimâ
servitute homines etiam infinites in-
finitos: & vitam tamen illam Dei ho-
minis, & totam, & tot annis consum-
pisti, & sanguinem fudisti : ut quid
profusio hæc? nimirum ut servus tuus
tot essem nominibus, quot gradibus
empta merx vilissima superatur à
pretio tanto. Overè nimiam charita-
tem, quia & mensuram excedit, mo-
dum superat, plane supereminens u-
niversis. Majorem, inquis, dilectionem
nemo habet, quām ut animam ponat suam
quis pro amicis suis. Tu majorem ha-
bueristi Domine , ponens eam etiam
pro inimicis; cùm enim adhuc inimi-
ci essemus, per mortem tuam & tibi
reconciliati sumus, & Patri. Quænam
alia videbitur esse vel fuisse, vel fore
huic similis charitati ? vix pro justo
quis moritur, tu pro impiis passus es,
moriens propter delicta nostra, qui
venisti gratis justificare peccatores,
servos facere fratres, captivos cohæ-
re-

redes, exules reges.) Quid ergo tibi
non debedo propter nimiam charita-
tem istam, amantissime JESU? & si to-
tum debedo pro me factò, quid addam
pro me refecto, & refecto hoc mo-
do? in primo opere me mihi dedisti,
in secundo te; & ubi te dedisti, me mi-
hi reddidisti: datus ergo & redditus
me pro me debedo, & bis debedo, quid
tibi tribuam pro te? nam etiam si me
millies rependere possem, quid sum
ego ad Deum? Ergo anima Christifor-
manda ut ardeas vehementius, ex-
pende accuratè quis, pro quibus, & à
quibus, & qua non in corporis, ani-
mique parte, quam dira, quam diu pa-
tiatur, quanta denique cum siti no-
stræ salutis; ad hæc nisi disrumperis,
nescio an credas. Qui te sic amantem
non amat, O amor crucifice, hic est
barbarior feris, pardis asperior, tigri-
de sævior, impacatior ursis, iracun-
dior anguibus, marmore durior, saxis
horridior, surdior & quore, inconstan-

E 4

tioꝝ

CHRISTI FORMITAS,
tior auris, immansuetior ignibus; de-
nique, qui te non amat, sit anathema.
Amemus ergo, redamemus, ample-
ctamur vulneratum nostrum, aut si
non amare volumus, repente possi-
mus mori.

§. 2.

Speremus certè ac supersperemus
in pretio tanto redemptionis no-
stræ, pro quibus patiens, misericors
& miserator Dominus mori non du-
bitavit. Dicamus illi cum latrone:
Domine memento mei, dum veneris
in regnum tuum. Dicamus cum S Bernardo ægrotante, (a) fateor, non sum
dignus ego, nec propriis possum me-
ritis regnum obtainere cœlorum. Cæ-
terum illud dupli jure obtainens Do-
minus meus hæreditate scilicet Patris,
& merito passionis, altero ipse conté-
t' alterū mihi donat, ex cuj' dono jure
illud mihi vendicans non confundor.)
Quid dubitat modicæ fidei peccator?

quid

(a) lib. i. vita, c. 13.

quid in sanguineo illo mari naufragium timet ? An verò pro minimo Deus habet hominem propter quem mori voluit unicum suum ? (b) attende ad indicium dilectionis , & promissionis Dei. Tales arribas acceperimus, tenemus mortem Christi , quis mortuus est? Unicus. Pro quibus mortuus est ? utinam pro bonis, utinam pro justis. Sed quid est ? etenim Christus, ait Apostolus, pro impiis mortuus est, qui donavit impiis mortem suam, quid servat justis nisi vitam suam? Erigat ergo se humana fragilitas, non desperet, non se collidat, non se avertat, non dicat , non admittet me in regnum suum, qui promisit Deus est, & venit ut promitteret, apparuit hominibus venit suscipere mortem nostram, promittere vitam suam, venit ad regionem peregrinationis nostræ accipere quod hic abundat , opprobria , flagella , colaphos , sputa infa-

E s ciem

(b) Aug. Psal. 148.

ciem crucem, mortem, hæc abundant
in regione nostra, ad talia commercia
venit. Quid hic dedit? quid hic acce-
pit? dedit exhortationem, dedit re-
missionem peccatorum, accepit con-
tumelias, crucem, mortem. De illa re-
gione attulit ad nos bona, & in regio-
ne nostra ipse pertulit mala, promisit
tamen nobis quod ibi futuri sumus,
unde venit, & ait, pater, volo, ut ubi
ego sum, & ipsi sint. Tanta præcessit
dilectio, quia ubi nos eramus fuit no-
biscum, ubi ipse est, erimus cum illo.
Quid tibi promisit Deus ô homo mor-
talis? quia victurus es in æternum:
Non credis? Crede, crede plus est jam
quod fecit, quam quod promisit. Quid
fecit? mortuus est pro te. Quid promi-
sit? ut vivas cum illo. Incredibilius est
quod mortuus est æternus, quam ut in
æternum vivat mortalis, jam quod in-
credibilius est tenemus. Si propter
hominem mortuus est Deus, non est
victurus homo cum Deo? non est vi-
cturus

eturus mortalis in æternum, propter quem mortuus est, qui vivit in æternum ? Sed quomodo mortuus est Deus ? & unde mortuus est Deus ? & potest mori Deus ? accepit ex te, unde moreretur pro te. Non posset mori nisi caro, non posset mori nisi mortale corpus, induit se ubi moreretur pro te, induet te ubi cum illo vivas. Ubi se induit morte ? in virginitate matris. Ubi te induet vita ? in æqualitate Patris.) Hanc spem habeto repositam in sinu tuo, in cruce ubi promeruit sufficienter sanguine suo Jesus moriens, quantum à Deo sperare vales aut petere. Et revera ubi tuta firmaque infirmis securitas & requies, nisi in vulneribus Salvatoris ? (c) Ibi securior habito, quanto ille potentior ad salvandum. Fremit mundus, premit corpus, diabolus insidiatur, non cado; fundatus enim sum supra firmam petram. Peccavi peccatum grande, rur-

E 6

batur

(c) Bern, serm. 61. Cant.

batur conscientia , sed non pertur-
babitur , quoniam vulnerum Domini
recordabor , securus , ut columba in
foraminibus Petrá. Nempe vulnera-
tus est propter iniquitates nostras,
quid tam ad mortem quod non Chri-
sti morte salvetur ? Si ergo in mentem
venerit tam potens , tamque efficax
medicamentum , nulla jam possum
morbi malignitate terrori. Et ideo li-
quet errasse illum qui ait : Major est
iniquitas mea quam ut veniam me-
rear , nisi quod non erat de membris
Christi , nec pertinebat ad eum de
Christi merito ut suum præsumeret ,
suum diceret quod illius esset , tan-
quam rem capitis membrum. Ego
vero fidenter quod ex me mihi deest ,
usurpo mihi ex visceribus Domini ,
quoniam misericordia affluunt , nec
desunt foramina per quæ effluant.
Foderunt manus ejus , & pedes , latus-
que lancea foraverunt , & per has ri-
mas sicut mihi sugere mel de petra ,
olcum-

oleumque de saxo durissimo , id est,
gustare & videre , quoniam suavis est
Dominus. Cogitabat cogitationes
pacis, & ego nesciebam. Quis enim
cognovit sensum Domini , aut quis
consiliarius ejus fuit ? At clavis refe-
rans clavus penetrans factus est mihi
ut videam voluntatem Domini. Quid
ni videam per foramen ? clamat cla-
vus, clamat vulnus, quod verè Deus sit
in Christo mundum reconcilians sibi.
Ferrum pertransit animam ejus , &
appropinquavit cor illius, ut non jam
non sciat compati infirmitatibus
meis. Patet arcanum cordis per fora-
mina corporis , patet magnum illud
pietatis Sacramentum, patent viscera
misericordiæ Dei nostri, in quibus vi-
fitavit nos oriens ex alto. Quidni vi-
cera per vulnera pateant ? In quo
enim clarius quam in vulneribus tuis
eluxisset, quod tu Domine suavis &
mitis, & multæ misericordiæ ? Ma-
jorem enim miserationem nemo ha-

E 7 bet,

bet, quam ut animam suam ponat
quis pro addictis morti, & damnatis.
Meum proinde meritum miseratio
Domini. Non planè sum meriti inops,
quamdiu ille miserationum non fue-
rit.) Hanc ergo spem iterumque, ite-
rumque fixam habeto anima mea, &
repositam in cruce hauri de fontibus
salvatoris amando, sperando, quan-
tum potes, nunquam exhauries. Cæte-
rum conformare memento Crucifi-
xo imprimis dilectionem tuam, ut se-
ria sit: audi enim de cruce clamantem
tot vocibus, quot plagis, serio te, ô ho-
mo, dilexi non simulatè ut vides, serio
tu saltem redama, at serio. Quomodo
serio diliges? odio tui, & patientiâ;
suspecta mihi omnis dilectio, nimis-
que videtur delicata, quæ cruce signa-
ta non est.

C A P U T . IX.

Iesus Amabilis ob titulos dignitatis.

Lectissimos Jesu titulos propono,
Lunde afficiatur magis animus erga
eum,

eum, cui merito dicat illud : (a) Tu gloria Ierusalem, tulætitia Israel, tu honorificentia populi nostri.

§. I.

Jesus Principium & finis? (a) Primus & novissimus ipse in omnibus est primatum tenens, primogenitus in multis fratribus, primogenitus omnis creaturæ, primitiæ dormientium. Nempe primus dignitate, primus prædestinatione, primus gratiæ, gloriæque, hoc est, totus nostri esse divini auctoř, & consummator; erit ne postremus in amore, qui primus est in honore ? attende homo ad petram, unde excisus es. Si primum in unoquoque genere mensura est cæterorum, nefas extra Jesum querere amoris originem & mensuram,

FINIS item noster ac legis Christus. (b) Finis non qui consumat, sed qui consummet, in quo perficiuntur, & à quo

(a) *Iudith* 2, 5. (a) *Apoc.* 2. *Apost.*
(b) *Aug.* *Pſ.* 56.

à quo perficimur, & hæc est perfectio nostra ad illum pervenire : sed cùm ad illum perveneris ultra non quærvis, finis tuus est. Quomodo enim finis viæ tuæ locus est quo tendis , quo cum perveneris jam manebis : sic finis studii tui , propositi tui , conatus tui, intentionis tuæ, ille est ad quem pertendis, ad quem cum perveneris, ultra nil desiderabis, quia melius nihil habebis.) Finis omnium & perfectio Christus, si quidem in illo esse, vivere, sentire, ac intelligere hi naturæ humanæ finu conclusi rerum creatarum gradus perficiuntur intima cōjunctio ne cum Verbo principio suo , unde prodierunt. Ac sicut homo compendium orbis, ita orbis compendium in Christo ad principium suum à quo recesserat hominum lapsu , abusuque, rediit : in nobis tamen (d) omnis eadem creatura ingemiscit, & parturit usque adhuc revelationem filiorum Dei expectans. Ad hunc maximè spirat festi-

(d) Röm, 8.

nat-

natque gratia omnis , sicut ad Oce-
num , unde saltem per vapores & im-
bres, profluxit unda, irrequieto cursu
revertitur. A Christo gratia manat,
ad Christum ipsum pondere innato
tendit motum circularem parentis
sui Christi imitata proles, (e) *Exivi à*
Patre, inquit factor gratiæ ; Et veni in
mundum , iterum relinquo mundum, Et
*vado ad Patrem. Ad Jesum itaque diri-
gatur intentio , omnia ad eum ab ho-
mene rectè utente rebus referantur,*
hæ siquidem non aliter ad principium
suum , finemque redituræ sunt , nisi
*quatenus per hominem velut sacer-
dotem mundi, eas in rationali pecto-
ris sui gestantem , ad Christum cum*
*expectata gloria consecratæ reducen-
tur. Ab Iesu principium petatur,in Je-
su destinatur, omne quodcumque faci-
mus in verbo aut in opere, fiat in no-
mine Domini Iesu.*

§. 2.

(e) *Iean. 16.*

Caput. (a) Christus est Caput Ecclesiæ, & est Corpus ejus Ecclesia, & in ejus corpore Unitas membrorum & compago charitatis tanquam sanitas existit, & charitas est spiritus Christi quo animantur membra ejus, inter quæ nos per baptismum incorporati numeramur. Quicumque autem in charitate friguerit, infirmatur in corpore Christi.) Sanè ille est Caput Ecclesiæ, tum naturæ convenientia, quia homo item ut membra ejus, tum ordine ac perfectione, tum denique virtute, quia thronus est eminentissimus sapientiæ, & omnium sensuum divinorum donorumque domicilium, quia spirituum dispensator, sensuumque divinorum ac motuum per luminosissimam charitatem : (b) Caput ergo habemus in cœlo, caput nostrum interpellat pro nobis, caput nostrum

(a) Ang ser. 49. de verb. dom. in Ioan.

(b) Ibid. & alibi saepè.

nostrum sine peccato , & sine morte
jam propitiat Deum pro peccatis no-
stris : ut & nos in fine resurgentes , &
immutati in gloriam cœlestem sequa-
mur caput nostrū Quò enim Caput , &
cætera membra . Sed dum hīc sumus ,
membra sumus , ne desperemus , quia
secuturi sumus caput nostrum . Vide-
te dilectionem capit is nostri . Jam in
cœlo est , & hīc laborat quamdiu hīc
laborat Ecclesia . Hīc Christus esurit ,
hīc sitit , nudus est , hospes est , infirma-
tur , in carcere est , quicquid enim hīc
patitur corpus ejus , sē dixit pati : esu-
rivi , inquit , & dedistis mihi mandu-
care , &c. Cūm uni ex minimis meis
fecistis , mihi fecistis . Sic etiam in no-
stro corpore caput sursum est , pedes
in terra sunt ; Tamen in aliqua con-
stipatione & coartatione hominum ,
quando tibi aliquis pedem calcat ,
nonne dicit caput calcas me ? Nec ca-
put tuum , nec linguam tuam quis-
quam calcavit . Sursum est , in tuto
est ,

316 CHRISTIFORMITAS,
est, nil ei mali contigit, & tamen quia
per connexionem charitatis unitas est
à capite usque ad pedes, non se inde
lingua separavit, sed dixit, calcas me,
cùm eam nemo contigerit. Quomodo
ergo lingua, quam nemo contigit,
dicit, calcas me: sic Christus Caput,
quod nemo calcat, dicit: esurivi, &
non dedistis mihi manducare; sic ad
Saulum clamat: quid me persequeris.) Sic etiam B. Francisco Xaverio
gravius solito quiddam in India pa-
tiente imago Crucifixi sudore ma-
nare visa est non semel in sacello Ca-
stelli Xaveriani in regno Navarrao.
O infinitam Capitis nostri erga nos in-
firma membra teneritudinem & com-
miserationem! (c) quòd si sic nobis
compatitur Caput nostrum, profectò
decer nos & ipsi Capiti nostro patien-
ti compati. Quidni communis sit Chri-
sti passio omnibus Christianis? quid-
ni Caput suum membra sequantur? si

bo-

(c) Bern. ser. I. Quadrag.

bona suscepimus ab hoc capite , mala autem quare non sustineamus ? (si quidem æ quo amore bona , mala que dantur, ac recipi decet) an respuere tristia volumus , & communicare jucundis ? Si ita est , indignos nos Capitis hujus participatione probamus . Omne enim quod patitur ille , pro nobis est ; quod si in opere salutis nostræ collaborare piget , in quo deinceps coadjutores nos exhibebimus illi ? non est magnum si jejunet cum Christo , qui sessurus est ad mensam Patris cum ipso . Non est magnum , si compatitur membrum Capiti , cum quo & glorificandum est . Felix mem brum , quod huic adhaerit per omnia Capiti , & sequetur illud quocumque ibit . Alioquin si forte abscedi , separarique contingat , privetur statim necesse est etiam spiritu vita . Quæcunque enim portio Capiti non cohaeret , unde ei jam sensus , aut vita nec sanè deerit , qui expositam occupe ,

pet, ut ne tunc quidem sit absque Capite (nempè dæmone) quis non solo contremiscat auditū? tollens membrum Christi faciam membrum dæmoniorum? abscissus autem à corpore Christi, Sathan æ miser incorporabor? sit procul à nobis semper execranda ista commutatio. Mihi omnino adhærere tibi bonum est ô Caput gloriosum & benedictum in sæcula, in quod & Angeli prospicere concupiscent. Sequar te quoctunque ieris. Si transferis per ignem, non avellar à te, non timebo mala quoniam tu mecum es. Tu dolores meos portas, & pro me doles, tu prius transis per angustum passionis foramen, ut latum præbeas sequentibus membris ingressum. Quis nos separabit à charitate Christi? ipsa enim est per quam omne corpus per nexus & juncturas crescit. Hoc glutinum bonum, cuius meminit Esaias (d). Hæc, perquam bonum est

&

(d) cap. 41.

& jucundū habitare fratres in unum.
Hoc unguentum quod descendit & in
oram vestimenti, ut ne minima qui-
dem fimbria careat unctione. In Ca-
pite siquidem plenitudo gratiarum,
de qua accipimus omnes : in Capite
universitas miserationis, in Capite
inexhaustus fons pietatis divinæ, in
Capite affluentia tota spiritualis un-
guenti, sicut scriptum est : Unxit te
Deus Deus tuus oleo lætitiae præ par-
ticipibus tuis.) O participes tam glo-
riosi, tam benefici Capitis, servate il-
lud vobis illæsum etiam cum vitæ ve-
stræ discrimine, sicut membra peri-
clitans Caput protegere solent obje-
ctu sui: salvo Capite salva res. Cresca-
mus etiam in illo per omnia, qui est Caput,
Christus, ex quo totum corpus compactum
& connexum, per omnem juncturam sub-
ministratioñis secundum operationem in
mensuram uniuscujusque membra au-
gmentum corporis faciet. (e)

§. 3.

(e) Ephes. 4.

§. 3.

PONTIFEX. *Habemus Pontificem,*
qui penetravit cœlos, IESVM Filium
Dei(a). Et quid est Pontifex nisi pons
quidam ipse, pontisque factor, qui
divortia Deum inter & populum tol-
lat, & invicem jungat? Et quid est
Sacerdos, nisi sacra dans populo, ac
divinorum minister tum preces po-
puli Deo offerendo, tum iratum Nu-
men placando? (b) *Omnis enim Ponti-*
flex ex hominibus assumptus pro hominibus
constituitur in his, quæ sunt ad Deum, ut
offerat dona & sacrificia pro peccatis.
Quid verò Christus nisi pons quidam
substratus nobis, quo trajiciamus ad
Deum, ac tot veluti pontes nobis sup-
peditans, quot Sacramenta, quot me-
dia subministravit ad nos Deo intimè
conjungendos? Per ipsum divina do-
na hominibus collata sunt juxta illud
(c): *Per quem maxima & pretiosa nobis*
promissa donavit Deus, ut per hæc efficia-
minet

(a) Heb. 4. (b) Heb. 5. (c) 2. Pet.

mini divine confortes naturæ. Ipse etiam genus humanum Deo reconciliavit : nam (d) in ipso complacuit omnem plenitudinem inhabitare , & per eum reconciliare omnia. Neque verò sacerdos (e) tantum Christus, sed & hostia perfecta fuit legalium differentiam hostiarum unius sacrificij perfectione sanciens atque complectens. Fuit enim hostia pro peccato, quia (f) traditus est propter delicta nostra. Fuit & pacifica , quæ in veteri lege immolabatur pro offerentium salute , nempè ut homo in statu gratiæ conservetur semper Deo inhærens, in quo ejus pax salusque consistit. (g) Christus autem factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Fuit denique holocaustum, id est, totum incensum, quod eò pertinebat, ut spiritus hominis Deo perfectè uniretur, id quod erit maximè in gloria : (h) Habemus autem fidu-

F iam

(d) Col. 1. (e) S. Th. 3. p q. 22. (f) Rom.
4. (g) Heb. 5. (h) Heb. 10.

CHRISTIFORMITAS,
ciam per sanguinem Christi in introitum
sanctorum , scilicet in gloriam cœle-
stem. Itaque sacerdos Christus simul
offerens & oblatio , cuius rei Sacra-
mentum quotidianum esse voluit sa-
crificium : unde licet diversa ani-
malia in veteri lege offerrentur, quo-
tidianum tamen sacrificium, quod of-
ferebatur mane ac vespere , erat a-
gnus, quo veri agni oblationem signi-
ficabatur esse sacrificium omnium a-
liorum consummativum. Neque ve-
rò oblatione suâ Christus indiguit
fons ipse totius sacerdotij , quem le-
galis præfigurabat , & sacerdos novæ
legis ut Vicarius repræsentat ; nec
medio eguit , qui (i) accessit per semet-
ipsum ad Deum semper vivens ad inter-
pellandum pro nobis. Ac (k) talis omni-
nō decebat , ut esset nobis Pontifex sanctus ,
innocens, impollutus, segregatus à peccato-
ribus, & excelsior cœlus factus, qui non ha-
bet necessitatem quotidie , quemadmodum

sa-

(i) Heb.8. (k) Heb.7.

Sacerdotes prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi. Præterea Christus est Sacerdos in æternum, tum quia Pontifex non temporalium, sed (*l*) futurorum bonorum, quæ per ejus mortem adipiscimur: tum quia sacrificij sui vis manet in æternum consummans Beatos: (*m*) unâ enim oblatione crucis consummavit in æternum sanctificatos: tum denique quia licet sacrificium redemptionis in cruce semel perfectum nunquam iteretur: tamen sacrificium applicationis, quo iucruentè cruentum quotidie exprimitur, ac virtus ejus dispensatur; hoc verò durabit in æternum, hoc est, usque ad consummationem sæculi. Denique (*n*) secundum ordinem Melchisedech, sacerdos Christus dicitur. Ille enim figura per illustris fuit Domini IESU, ut infra cap. 12. constabit, & ab legali sacerdotio præfigurato in Abraham, decimas quasi tributum ho-

F 2 . . . no-

(*l*) Heb. 9. (*m*) Heb. 10. (*n*) Ps. 109.

CHRISTIFORMITAS,
noris colligens, sacerdotij Christi di-
gnitatem magnificè exhibuit, & ma-
nifestissimè sacrificium novæ legis in-
cruentum in pane ac vino præmon-
stravit. Quis Principem Pastorum, &
Episcopum animarum nostrarum u-
nicum illum æternum sanctissimum
que Pontificem non adoret, non dili-
gat, eoque magis, quia & sacerdos, &
hostia, ipse & altare, seipsum quoti-
die toties offert, quoties per univer-
sum orbem sacra peraguntur? Filius
est, oblatus Patri placet, ecquis cer-
tius placet iratum? quis facilius im-
petret? quis gratius grates rependat?
quis dignius adoret? Sed & nos fe-
cisti Christe IESU unctionis tuæ parti-
cipes: (o) fecisti enim nos Deo nostro re-
gnum & sacerdotes, unde & Christiani
sumus. (p) Voluntariè ergo sacrifi-
cabo tibi Domine, quia voluntariè
oblatus es pro mea salute, non pro
tua necessitate. Sed quid nos offeri-
mus,

(o) Ap. 8. (p) Bern. serm. 3. in Purif.

mus, aut quid retribuimus illi pro omnibus, quæ retribuit nobis? ille pro nobis obtulit hostiam pretiosiorem, quam habuit, nimirum quâ pretiosior esse non potuit. Et nos ergo faciamus quod possumus, optimum quod habemus offerentes illi quod sumus utique nosm̄ et ipsi. Ille seipsum obtulit, tu quis es, qui te ipsum offerre cuncte-
ris? Quis mihi tribuat, ut oblationem meam dignetur Majestas tanta susci-
pere? Duo minuta habeo Domine,
corpus & animam dico: utinam hæc
tibi perfectè possim in sacrificium lau-
dis offerre! Bonum enim mihi, lon-
gèque gloriosius, atque utilius est, ut
tibi magis offerar, quam deserar mihi
ipsi. Nam ad meipsum anima mea
conturbatur: in te vero exultabit
spiritus meus, si tibi veraciter offre-
ratur. Morituro Domino Iudeus
mortuas hostias offerebat: sed jam
nunc vivo ego, dicit Dominus,
nolo mortem peccatoris, sed ut ma-

F 3

gis

gis convertatur, & vivat. Non
vult Dominus mortem meam; & non
libenter offeram illi vitam meam?)
vide cap. 4. hujus 2. part. & cap. ulti-
mum 3. part.

§. 4.

REx Regum, Dominus Dominantium.
Nempè naturæ, donationis, ac-
quisitionis, electionis, titulis justi-
fimis. Naturâ quidem unctus in Re-
gem unione suâ hypostaticâ, unde
animi excellentia, ac species corpo-
ris digna imperio. Donatione Patris:
(a) Ego autem constitutus sum Rex ab eo
super montem Sion sanctum ejus, scilicet
Ecclesiam, & Pater diligit Filium, &
omnia dedit ei in manu, & data est
mihi omnis potestas in cœlo, & in
terra. Acquisitione, nos populus ejus
acquisitionis, quem exquisivit san-
guine suo, qui unctus in cruce regna-
vit à ligno, & imperium ejus super
humerum ejus. Denique Electione

no-

(a) Ps. 2.

nostra Rex noster est ac Dominus. Ave ergo Rex noster, tu solus nostros es miseratus languores, (b) Exaltabo te Deus meus Rex, & benedic animi tuo in seculum, & in seculum seculi: generatio, & generatio laudabit operatua, & potentiam tuam pronuntiabunt: magnificentiam gloriae sanctitatis tuae loquentur, mirabilia tua narrabunt, &c. Regnum tuum regnum omnium seculorum, & dominatio tua in omni generatione & generationem. At vide ô Christi subdite, ne tributum cordis, quo unico regnat & gaudet Rex tuus, hoc est, amorem neges, (c) transstulit nos Pater in Regnum dilectionis filii sui. Regnet ergo in corde nostro ejus dilectio, omnes affectus nostros dirigat nutibus suis. Amor ejus regat in virga ferrea, & tanquam vas figuruli confringat nos mortificatione pravorum animi & corporis motuum. Sic amor Christi regit Sanctos, non delicato, sed durissimo in eos Impe-

F 4

rio

(b) Psal. 144. (c) Col. 1.

rio, & tamen suavissimo : durissimo
usque ad sanguinem , suavissimo us-
que ad gaudii in omni tribulazione
superabundantiam. Veni Domine JE-
su, (d) aufer scandalum regno tuo,
quod est anima mea, & regnes tu qui
debes in ea; venit enim avaritia , &
vendicat in ea fibi sedem , jactantia
cupit dominari mihi , superbia vult
mihi esse rex , luxuria dicit: ego reg-
nabo, ambitio, detractio, invidia, ira-
cundia certantur in me ipso, de me ip-
so, cuius potissimum esse videar : ego
autem quantum valeo, resisto, Domi-
num meum JESUM reclamo , ipsi me
defero , quia ipsius Juris me agno-
sco, ipsum mihi Deum , ipsum mihi
Dominum teneo, & dico, non habeo
Regem nisi Dominum JESUM. Veni
ergo Domine, disperge illos in virtu-
te tua, & regnabis in me, quia tu es ip-
se Rex meus, & Deus meus.). At ite-
rum videat subditus Christi, & servus

tan-

(d) Bern. Hom. 4. in Miss.

tanti Domini, quo affectu regem suum
apes, quo aulici, quo subditi paſſim
Reges ac supremos dominatores suos
etiam duros ac vitiosos colant. Re-
gem ſæculi videre propius, & ejus vel
fastidioso sermone respergi magna
pars mundi tam beatum putat, ut fi a-
liter non obtineat, etiā damnis emat,
idque adeptus non modò hominum,
ſed & ſui immemor fiat. Videat hæc
ſubditus Christi ac erubescat, ſi Re-
gem Regum pari non colit affectu. Væ
adorantibus Christum JESUM, ſimulq;
percutientibus, eique imò ſibi potiūs
illudentibus ! Videat denique & in-
telligat, quām universale ſit, quām
absolutum, quām intimum uſque ad
ipsius eſſe noſtri fundum ; quām diu-
turnum ſit Domini IESU Dominium
ſuper nos. Ne ſiquidem addicat ſem-
piternis ignibus, eſto etiam inſontes,
fecerit propterea illis injuriam. Quod
ſi ab eo impudens ac ſervitutis tuæ im-
memor quāras rationem facti, meri-

F 5

rō

tò audies: (e) Tu quises qui r. spondeas
 Deo? quid si tu vermiculum obteras, &
 rogatus quamobrem , dixeris quia
 Dominus vermiculi sum, sic placitum
 est, sit pro ratione voluntas , tunè à
 quoquam jure expostulari posse te-
 cum putas? O diurne, o momentaneæ
 Mundi Regule , hæc tibi in subditas
 Creaturas licet, & Domino dominan-
 tium quicquid sibi libebit in tenomi-
 nibus innumeris inferiorem subje-
 ctiorumque quam tibi sit vermiculus
 vilissimus non licebit? dic itaque in
 omni eventu, dic: (f) Dominus est, quod
 bonum est in oculis suis faciat. (g) Nonne
 Deo subjecta erit anima mea?

§. 5.

Igitur noster sapiens ad dirigem-
 dum potens ad coercendum, ad-
 juvans per gratiam. Lex enim ejus
 non modo imperat , ut lex Moysis;
 sed etiam impetrat gratiam. Non e-
 nem impossibilia jubet, sed iubendo-

mo-

(e) Rom. 9 (f) I. Reg. 3. (g) Ps. 81.

monet facere quod possis , & petere
quod non possis , & adjuvat ut possis.
Plenitudo legis Christi est dilectio , &
mandatum ejus quam suave fraterna
dilectio ! Lex Domini immaculata ,
convertens animas , testimonium Do-
mini fidele , sapientiam praestans par-
vulis. Dilige anima mea , & fac quod
vis. Narraverunt mihi iniqui fabula-
tiones , sed non ut lex tua.

§. 6.

DUX. Quem sequens non ambulat
in tenebris , dux enim ipse , &
lux : non sicut mundus cæcus cæco du-
catum praestans. Duxit nos , unde ? è
servitute peccati plusquam Pharao-
nica , melior Moysè in virga crucis
mirificus , eduxit è saeculo , è morte.
Quò duxit ? ad libertatem filiorum
Dei , ad cœlum , ad vitam. Nec digito
tantum indicat iter tot infestum peti-
culis , sed præit ipse in æstu tentatio-
nis umbraculum , in pluviam , & frigore
tribulationis tegumentum in Lubri-

F 6

co,

532 CHRISTIFORMITAS,
co delectationis baculus, in naufragio
vitæ portus. Deduc me Domine in se-
mitam mandatorum tuorum, quia ip-
sam volui.

Non viæ tantum, sed & militiæ Dux
Christus, dux amabilis quia fortis,
prudens, vigilans, primus in periculis,
divite stipendio remunerans, paribus
secum conditionibus ad militandum
invitans, adversus hostes non tam
suos quam nostros, moritur ipse in a-
cie, & morte pacem nobis creat.
Hunc sequere anima mea viæ, ac mi-
litiæ ducem tuum, nec ab aliis abdu-
ci te siveris: Dominus solus dux noster
fuit in laboriosa expeditione redem-
ptionis nostræ, & non erat cum eo
Deus alienus, non divitiae, non honos,
non delitiae, hos Deos reliquo Jesu
desertor perfidus sequar? surgent illi
scilicet, ut opitulentur mihi in extre-
mo viæ, vitæque periculo, & in neces-
itate me protegant. (a) Ad sequen-
dum

(a) Bern. serm. 2. de Af.

dum te Domine Iesu vix inveniuntur
qui vel trahi patiantur, qui velint du-
ci per viam mandatorum tuorum. A-
lii enim trahuntur, qui possunt dice-
re: Trahe me post te, alii ducuntur qui
dicunt: Introduxit me Rex in cella-
ria sua, alii rapiuntur, sicut Apostolus
raptus est ad tertium cœlum. Et pri-
mi quidem felices, qui in patientia
sua possident animas suas; secundi fe-
liciores, quia ex voluntate sua confi-
tentur ei; tertii felicissimi, qui in pro-
fundissima Dei misericordia quasi
quodammodo sepulta, jam arbitrii
sui potestate in divitias gloriæ suæ, in
spiritu ardoris rapiuntur, nescientes
sive in corpore, sive extra corpus, hoc
solum scientes, quod rapti sint. Bea-
tus qui ubique te ducem habet Domi-
ne Iesu, non illum refugam spiritum,
qui statim ascendere voluit, & tota
divinitatis dextera percussus est, nos
autem populus tuus & oves pascuæ
tuæ, sequamur te, per te, ad te, quia tu

F 7

es

134 CHRISTIFORMITAS,
es via, veritas & vita: via in exemplo,
veritas in promisso, vita in præmio.

§. 7.

JUDEX constitutus à Deo vivorum
& mortuorum. Ac meritò sanè, ut
qui judicatus est injustè, judicet justè.
O formidandum Judicem omniscium,
incorruptibilem, justissimum, severissi-
sum! formidandum autem? Imò di-
ligendum ne formidetur, qui idcirco
venire tamdiu differt, ut minus inve-
niat quod condemnnet: diligendum,
inquam, ut indulgeat. In hoc perfecta
est charitas in nobis, ut fiduciam ha-
beamus in die judicii, quia sicut ille
est, & nos sumus in hoc mundo. (a)
Timor non est in charitate, sed per-
fecta charitas foras mittit timorem.
Quid est habere fiduciam in die judi-
cii? non timere ne veniat dies Judicii.
Cùm cœperit desiderare venientem
Christum casta anima, quæ desiderat
amplexus sponsi, renuntiat adultero,

ha-

(a) Aug, in epist. Ioan.

habet jam fiduciam in die judicij, non contra se pugnat quando orat & dicit: *Adveniat Regnum tuum.* Qui enim timet regnum Dei, timet ne exaudiatur: quia autem orat cum fiducia, caritas in eo optat jam ut regnum Dei veniat, non patienter moritur, sed patienter vivit, & delectabiliter moritur. Sicut ergo ille Christus Jesus fuit in hoc mundo, diligens nempe inimicos, ita & nos simus, & in hoc erit fiducia nostra in die judicij.) Erit omnino si neminem nisi nos ipsos judicemus, condemnemusque, si judicium, quod totum Filio relictum est à Patre, temere non usurpemus. Et adverte, quod Pater dedit Filio judicij potestatem, (b) non quia suus, sed quia filius hominis est. O vere Patrem misericordiarum! vult per hominem homines judicari, quo in tanta trepidatione & perturbatione malorum eleatis fiduciam praestet naturæ similitudo.)

CA-

(b) *Bern. serm. 73. Cant.*

I E S V S Amabilis obtitulos Dignationis Officioſæ.

§. I.

Deus noster. Nescio an alio in psalterii versiculo plus divinorum sensuum ac mysteriorum lateat, quam in postremo illo Psalmi 66. quem quotidie legimus in Laudibus, sic autem habet: *Benedicat nos Deus, Deus noster, Benedicat nos Deus, & metuant eum omnes fines terræ.* (a) Hic ego Doctrinæ Christianæ summam adverto, in quâ non obscurè credenda necessariò ad salutem faciendaque: maxima item Dei erga nos beneficia, & nostræ pietatis officia continentur. Quid enim significat repetita tertio vox, *Deus, adjuncta verbo in singulari Benedicat, nisi Mysterium Trinitatis?* Cur secundo loco *Deus noster* ponitur, nisi ad indicandum, quod secunda Trinitatis persona sit modo singulari Deus noster? Cur semel ac iterum dicitur

(a) Ps. 66.

Be-

Benedicat nisi ut intelligamus benedi-
ctionem gratiæ in hoc sæculo , & be-
nédictionem gloriæ in altero à Deo
petendam esse , velut Patris benedi-
ctionem ? facienda verò seu officia
Christianæ pietatis complectitur hæc
clausula : *Et metuant eum omnes fines*
terræ. Deum enim qui timet timore
casto, legem implevit. Quod si etiam
charitatem proximi requiras , habes
in voto illo zelum animarum nullis
angustiis regionum clausum , sed ad
fines omnes terræ excurrentem. *Me-*
tuant eum omnes fines terræ. Ergo Deus
noster Christus est,tum ob assumptam
carnem nostram , tūm quia parvulus
natus est nobis , & filius datus est no-
bis,(b)& totus in usus nostros expen-
sus. Nobis inquam non sibi , qui utiq;
ante tempora multo nobilius natus
ex Patre nasci temporaliter non in-
digebat ex matre. Non Angelis quo-
que,qui cùm magnum haberent, par-

vu-

(b) *Bern, hom. 3, in missus est.*

vulum non requirebant. Nobis ergo natus,nobis & datus , quia nobis necessarius. Jam de nobis nato & dato faciamus ad quod natus est & datus.
(c) Utamur nostro in nostram utilitatem;de salvatore salutem operemur. Beata gens , cuius Dominus Deus e-jus.) Noster autem Deus,at cuius non est Deus? non planè omnium eodem modo: Noster magis,noster qui vivimus de illo tanquam de pane nostro. Ipse sit hæreditas nostra,nostra posses-sio. An fortè temerè dicimus facien-do nobis Christum possessionem no-stram,cùm sit Dominus,cùm sit Crea-tor?non est ista temeritas , affectus est desiderii & dulcedo spei,dicat ei ani-ma omnino secura , dicat Deus meus es tu,quia ipse dicit animæ nostræ,sa-lius tua ego sum, dicat secura, dicat, non faciet injuriam,cùm hoc dixerit, imò faciet si non dixerit) dicat cum Thoma non amplius incredulo , sed fide-

(c) Aug. Psal. 32.

fidi, quando carnem suam, carnem
Christi palpavit: Dominus meus, & Deus
meus!

§. 2.

VISCERA Misericordiae Dei nostri, (a)
in quibus visitavit nos oriens ex alto.
Apparuerat potentia in rerum crea-
tione, (b) apparuerat sapientia in ea-
rum gubernatione, sed benignitas
misericordiae nunc maximè apparuit
in humanitate. Innotuerat Judæis po-
testas in signis atque portentis, unde
& in ea lege sèpius invenies: Ego Do-
minus, ego Deus. Philosophis quo-
que abundantibus in sensu suo maje-
stas innotuit, quia juxta Apostoli ver-
ba: *Quod notum est Dei, manifestum est in*
illis. (c) Verumtamen & Judæi potesta-
te ipsa premebantur, & Philosophi
scrutatores majestatis opprimeban-
tur à gloria: potestas subjectionem,
majestas exigit admirationem, neu-
tra

(a) Cant. Zach. (b) Bern. serm. I. de
Nat. (c) Rom. 6.

tra imitationem. Appareat Domine
bonitas cui possit, homo qui ad imagi-
nem tuam creatus est conformari,
nam maiestatem, potestatem, sapien-
tiam nec imitari possumus, nec expe-
dit æmulari.) Ante Incarnationem
Deus exhibuerat quidem hominibus
quasi externam misericordiæ suæ spe-
ciem creando illos, & faciendo oriri
solem suum, pluendoque super justos
& injustos; at in mysterio Incarnatio-
nis viscera ipsa misericordiæ suæ pa-
tefecit, & in eos effudit. Quid enim
Jesus aliud est, quam ipsa misericor-
dia summæ mortalium miseriæ, nem-
pe peccato remedium præsentissi-
mum? in eo misericordia, & veritas
obviaverunt sibi: Verbum in carne
misericordia ipsa in miseria nostra,
velut in throno suo sublimis. (d) Quid
tantopere declarat ejus misericor-
diam, quam quod ipsam suscepit mi-
seriam? quid ita pietate plenum quam
quod

(d) Bern. serm. I. Epiph.

quod Dei Verbum propter nos factum est fœnum?) Meritò illi canit Propheta: (e) *Adjutor meus tibi psallam, quia Deus susceptor meus: nempe carnis & infirmitatis meæ. Et Deus meus misericordia mea.* Cùm enim attendo omnia bona, quæcumque habere possumus sive in natura, sive in instituto, sive in ipsa conversatione, in fide, in spe, in charitate, in bonis moribus, in justitia, in timore Dei, adde & quæcumque speramus bona, totum hoc non esse nisi ex Dei ac Domini nostri Jesu donis: non invenio quid appellare JESUM meum nisi misericordiam meam. O nomen, sub quo nemini desperandum est, JESUS meus, misericordia mea! Quid est misericordia mea? si dicas salus mea, intelligo, quia dat salutem; si dicas refugium meum, intelligo, quia confugis ad eum; si dicas fortitudo mea, intelligo, quia dat tibi fortitudinem: misericordia mea quid est?

(e) *August. Psal. 58.*

est? totum quidquid sum de misericordia tua est. Sed promerui te invocando te: ut essem quid feci? ut essem qui te invocarem quid egi? si enim egi aliquid ut essem, jam eram antequam essem. Porrò si omnino nihil eram antequam essem, nihil à te promerui ut essem: fecisti ut essem, & non tu fecisti ut bonus essem? si tu mihi dediti ut sim, & alius mihi dedit ut bonus sim, melior est ille qui mihi dedit ut bonus sim, quam ille mihi dedit ut sim. Porrò quia te nemo melior, nemo te potentior, nemo te in misericordia largior, à quo accepi ut essem (quia omnia per Verbum facta sunt) ab illo accepi ut bonus essem, Deus meus, misericordia mea.)

§. 3.

Mediator Christus Jesus, (a) mediator fidelis, sicut in persona una Dei hominisque substantiam copulavit ineffabili Sacramento, sic & in

(a) Bern. Ser. 2. de Ann.

in ipsa reconciliatione consilio usus
altissimo medium non deseruit æquitatem
utrisque tribuens quod oportebat: Honorem Deo, homini miserationem.
hæc enim optima inter offenditum Dominum, & reum servum
forma compositionis, ut nec honorandi Domini zelo servus opprimatur
a posteriori sententia, nec rursum,
dum huic immoderatus condescendit, ille debito fraudetur honore.
Audi igitur & diligenter observa Angelicam in hujus mediatoris ortu distributionem: gloria, inquiunt, in altissimis Deo, & in terra pax hominibus
bonæ voluntatis: hujus denique gratia observationis fideli reconciliatori Christo, nectimoris spiritus defuit,
quo Patri semper reverentiam exhiberet, semper ei deferret, semper gloriam ejus quereret: nec spiritus pietatis quoq[ue] misericorditer compatetur hominibus: Unde & necessarium
habuit spiritum quoq[ue] scientiæ, per
quem

quem timoris pariter & pietatis fieret distributio inconfusa. Et nota quod in primo illo parentum nostrorum peccato tres quidem autores extiterint, sed manifestè defuerunt tria tribus. Dico enim Evam, diabolum & Adam. Non habuit Eva scientiam, quæ ut ait Apostolus, seducta est in prævaricationem. Verùm hæc quidem serpenti non defuit, qui callidior describitur cæteris animantibus, sed pietatem malignus non habuit, qui ab initio factus est homicida. Adam verò pius fortè videtur mulierem non contristando, sed timorem Domini dereliquit voci illius magis obediens quam divinæ. Utinam magis timor Domini prævaluisset in eo, sicut de Christo signanter legitur, quia replevit eum non pietatis spiritus sed timoris. In omnibus enim & per omnia pietati proximorum timor Domini præferendus est, & solus ipse est, qui totum sibi hominem debeat vendidi-

dicare. In his igitur tribus timore; pietate, & scientia mediator reconciliavit homines Deo.) (b) Securus suscipio mediatorem Dei filium , quem agnosco & meum. Minimè plane mihi suspectus est, quasi in parte sit. Congruit ex a quo partibus inter se antea dissidentibus Deo & homini , ipse Deus homo, eoque neutri suspectus. Magna ex hoc mihi fiducia , ut tantæ me audeam credere maiestati, frater enim & caro mea est. Puto enim spernere me jam non poterit os de ossibus meis, & caro de carne mea.) (c) Sanè gratia Dei non potuit gratius commendari, quam ut unicus Dei filius in se incommutabiliter manens indueret hominem & spem dilectionis suæ daret hominibus , homine medio quo ad illum ab hominibus veniretur, qui tam longè erat immortalis à mortali- bus, incommutabilis à commutabili-

G - bus.

(b) Bern. Ser. 2. Cant. (c) Aug. 10.
de Civit. c. 29.

148 CHRISTIFORMITAS,
bus, justus ab impiis, beatus à misericordia.

(d) Benedictus ergo qui propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos, filium suum dilectum, in quo ei bene complacuit misit, per quem reconciliati pacem habemus ad eum, & idem sit nobis reconciliationis hujus & mediator & obsecrator. Non est quod verearis, anima mea, sub tam pio mediatore, non est quod de tam fido obside dubites. Sed qualis mediator est, inquires, qui in stabulo nascitur, in praesepio ponitur, pannis involvitur sicut cæteri, plorat ut cæteri, denique infans jacet ut cæteri confueverunt. Magnus planè mediator est, etiam in his omnibus, quæ ad pacem sunt non perfunctoriæ, sed efficaciter quaerens. Infans quidem est, sed Verbum infans, cuius ne ipsa quidem infantia tacet. Consolamini, consolamini, dicit Dominus Deus vester, dicit hoc Emmanuel nobiscum Deus. Clamat hoc stabulū, clamat

(d) Bern, Ser. 5. in Nat.

mat præsepe, clamant lacrymæ, clamant panni. Clamat stabulū curando sese homini, qui in latrones inciderat præparari. Clamat præsepe eidem homini, qui jumentis comparatus fuerat, pabulum ministrari. Clamat lacrymæ clamant panni, ejusdem ipsius cruenta jam vulnera ablui & detergi. Siquidem nullo horum Christus eguit, nihil horum illi propter se, magis autem omnia propter electos.

§. 4.

R Edemtor. Quis redimitur, nisi à captivitate? (a) quis autem potest dicere injustam fuisse captivitatem suam, quando deseruit Imperatorem, & divertit ad desertorem? Imperator enim Deus, desertor autem diabolus. Præceptum dedit Adamo, & in illo nobis Imperator, fraudem suggestit desertor. Ubiaures tuæ ô Adam? inter præceptionem & deceptionem. Meliorne diabolus quam Deus? me-

G 2

lior

(a) Aug. Psal. 73.

CHRISTI FORMITAS,
lior qui defecit quam quite fecit? Credidisti quod promisit diabolus, & invenisti quod minatus est Deus.) Inde est quod incidi in miseram captivitatem peccati, in carcerem, in mortem filius iræ , filius noxæ. (b) Inde est quod ego carnalis sum venundatus sub peccato , & sub tyrannide illius plusquam Pharaonica , occupor paleis, luto , ac lateribus rerum caducarum: (c) Inde est quod sentio aliam legem in membris meis , repugnantem legi mentis meæ , & captivantem me in lege peccati, quæ est in membris meis. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum. Gratia liberatrix, gratia medicinalis , delectatio victrix, liberum arbitrium è servitute peccati redimens , expediensque ad implendum opus justitiae. (d) At quem misit Deus ad captivitatem nostram ? misit redemptorem filium suum. Porta, inquit,

(b) Rom. 7. (c) Ibid. (d) Aug. 104.

quit, tecum saccum fert, ibi pretium
captivorum. Induit enim se ille mor-
talitatem carnis, & ibi erat sanguis
quo fuso redimeremur.) Clavis & lan-
cea perforatus est saccus, fluxit pre-
mium nostrum, redempta est vita tua
de corruptione, (e) ò homo, jam se-
curus esto: Initus est bona fidei con-
tractus cum Deo, nemo fallit redem-
ptorem tuum, nemo circumvenit, ne-
mo premit: Egit hoc commercium,
jam pretium solvit, sanguinem fudit,
sanguinem, inquam, fudit unicus filius
Dei pro nobis. O anima erige te tanti
vales, Redimet de corruptione vitam
tuam, qui coronat te in miseratione &
misericordia.) Redimet, inquit, jam enim
liberatus es ex captivitate, adhuc ta-
men in spe, nondum in re: ambulas
per fidem, nondum per speciem, ad-
huc sub captivitate concupiscentiæ
ingemiscis, (f) Et ipse redimet Israel ex
omnibus iniquitatibus suis: adeo ut qui

G 3 potest

(e) Aug. Ps. 102. (f) Ibid.

CHRISTIFORMITAS,
potest jam non peccare, tunc non pos-
fit amplius peccare: quæ sola demum
perfecta libertas est à servitute durissi-
ma peccati & concupiscentiæ. Agnos-
ce jam quantum tibi contulerit Re-
demptor tuus: (f) Sedebas, ô homo,
in tenebrofis & umbra mortis per
ignorantiam veritatis, sedebas vincitus
catenis delictorum: Descendit ad te
in carcerem non ut torqueret, sed ut
erueret de potestate tenebrarum.
Et primò quidem veritatis Doctor
depulit umbram ignorantiae tuæ, luce
sapientiae suæ. Per justitiam deinde
quæ ex fide est, solvit funes peccato-
rum, gratis justificans peccatores.
Quo gemino beneficio implevit ser-
monem illum sancti David, Dominus
solvit compeditos, Dominus illuminat
cœcos. Addidit quoque sancte inter
peccatores vivere, & sic tradere for-
mam vitæ tanquam viæ, quâ redires
ad patriam. Ad cumulum postremò
piteatis tradidit in mortem animam
(f) Bern. ser. 22 Cant.

suam,

suam , & de proprio latere protulit
preium satisfactionis quo placaret
Patrem, per quod illum planè ad ver-
sicolum traxit : Apud Dominum mi-
sericordia , & copiosa apud eum re-
demptio. Prorsus copiosa, quia non
gutta, sed unda sanguinis largiter per
quinque partes corporis emanavit.)
Prorsus copiosa, quia non contentus
redimere semel, dedit abunde nobis
thesaurum redemptionis, quo toties
redimi possimus si volumus, quoties
jugo Sathanæ obligamur. (g) Quid
tibi ô homo debuit facere & non fe-
cit ? Illuminavit cœcum, solvit vin-
etum, reduxit erroneum, reconcilia-
vit reum.) O Jesu nostra Redemptio.
Amor & desiderium, quæ te vicit cle-
mentia, ut nostra ferres crimina, mor-
tem subires innocens, à morte nos ut
tollerem ? Ecquid Redemptori tanto
retribuam ? nihil habeo quod non sit
tuum jure emptionis ac redemptio-

G 4

niss

(g) *Ibid.*

CHRISTIFORMITAS,
nis: (h) *Emptus enim sum pretio magno,*
glorificabo ergo & portabo te Deum in
corpore meo: : Sed & (i) In manu tuas
commendos̄ spiritum non jam meum , sed
tuum, quia redemisti me Domine, Deus
veritatis.

§. 5.

Salvator sei Jesus. Quid tam ne-
cessarium perditis , quid tam opta-
bile miseris, quid tam utile desperatis
quam Salvator? Alioquin unde salus,
unde vel tenuis aliqua spes salutis in
lege peccati , in corpore mortis, in
malitia h̄ac diei , & loco afflictionis,
nisi nova nobis & insperata nascere-
tur ? At tu fortè salutem optas , sed
curationis acerbitatem teneritudinis
pariter & ægritudinis propriæ con-
scius reformidas. Ne timeas, Christus
id est unctus, suavis planè & mitis , &
multæ misericordiæ , unctus oleo læ-
titiae præ participibus suis , eis nimi-
rum , qui licet non ipsam plenitudi-
nem,

(h) *Cor. 6.* (i) *Pf. 30.*

nem, tamen hujus accipiunt partici-
pium unctionis. Quām multi usque
hodie pereunt medicum fugientes,
quod Jeſum quidem noverint, sed
Christum nesciant, humano ſenu de
multitudine & magnitudine morbo-
rum parat& ſibi medel& moleſtiam &
ſtimantes! Gratulare tibi certum Sal-
vatorem adeffe, eumq; Christum non
utentem cauterio, ſed unguento, non
uſtione, ſed unctione curantem. Hanc
ſalutis gratiam, ſi unus quispiam ē
conſervis tuis, aut Angelus aut Ar-
changelus, vel ex ſuperiori quovis
ordine Beatorum præſtare poſſet, pu-
to eam uſcipere non detrectares;
Nunc autem tantò ampliore tibi de-
vozione uſcipiendus eſt iſte Salvator,
quantò diſferentius præ cæteris om-
nibus nomen hæreditavit Jeſus Chri-
ſtus filius Dei. Habes enim in salvato-
re tanto, - unde deſideria humana ex-
pleas, quæ in tribus maximè conſtitu-
ta videntur, quod decet ſeu honestum,

G 5

in

CHRISTIFORMITAS,
in persona filii Dei, quod expedit seu
utile, in salvatoris officio, quod dele-
bat seu jucundum in Christi, id est un-
ati suavitate. (a) Ac me itò sanè dum
circumciditur puer, qui natus est no-
bis, salvator vocatur, quod videlicet
ex hoc jam cœperit operari salutem
nostram, immaculatum illum sangu-
inem fundens. Neque enim jam qua-
rere est Christiani cur voluerit Do-
minus Christus circumcidì: propter
hoc siquidem circumcisus est, propter
quod natus, propter quod passus, ni-
hil horum propter se, sed omnia pro-
pter electos: (b) Nec in peccato geni-
tus, nec à peccato circumcisus, nec
mortuus est pro peccato suo, magis au-
tem propter delicta nostra: Jesus ergo
vocatus est, quia salvum faciet popu-
lum suum à peccatis eorum. Neque e-
nī ad instar priorum meus iste Jesus
nomen vacuum aut inane portat: non
est

(a) Bern.ser. 2. de Circ. (b) Bern.ser.
2. de Circ.

est in eo magni nominis umbra , sed
veritas. (c) Duos Jesus lego in typo
hujus præcessisse, ambos populo præ-
fuisse , quorum unus populum suum
de Babylone eduxit , alter suum in
terram promissionis introduxit :
Et illi quidem illos, quibus præerant,
ab hostiis defendebant , sed num-
quid salvabant à peccatis eorum ? Is
autem noster J E S U S & à peccatis sal-
vat populum suum , & introduxit in
terram viventium. Ipse enim salvum
faciet populum suum à peccatis eo-
rum. Quis est hic , qui etiam peccata
dimitit ? Utinam & me peccatorem
dignetur Dominus J E S U S anumerare
populo suo, ut salvum me faciat à pec-
catis meis ! Verè enim beatus popu-
lus, cuius iste J E S U S Dominus Deus e-
jus , quia ipse salvum faciet populum
suum à peccatis eorum. Vis scire an
pertineas ad populum ejus ? vel po-
tius vis esse de populo ejus ? Fac que

G 6

di-

(c) Bern. Hom. 2. de B. V.

158 CHRISTIFORMITAS,
dicit JESUS, & computabit te in popu-
lo suo. (d) Sed quid dicimus , quod
Esaias JESUM multis nominibus ap-
pellandum fore prædicens , hoc u-
num tacuisse videtur ? Et vocabitur,
inquit nomen ejus admirabilis, consi-
liarius, Deus fortis, Pater futuri sæcu-
li, Princeps pacis. Sed ubi est nomen,
quod est super omne nomen , nomen
JESU, in quo omne genu flectatur? Ha-
bes unum ex his omnibus appellatio-
nibus JESUM : Nec omnino aut vocari
posset, aut esse Salvator, si fortè quid-
piam horum defuisisset. Nunquid non
verè Admirabilem eum singuli sumus
experti in mutatione utique voluntati-
um nostrarum ? Hoc nempè est sal-
vationis nostræ principium, cùm inci-
pimus respuere , quod diligebamus;
dolere, unde latabamur ; amplecti,
quod timebamus ; sequi, quod fugie-
bamus ; optare, quod contemneba-
mus. Admirabilis planè , qui hæc o-
peratur mirabilia; sed nihilominus &

(d) Bern. serm. 2. de Circ con-

consiliarium sese exhibeat necesse est
in electione pœnitentiæ, & vitæ ordi-
natione , ne fortè sit nobis absque
scientia zelus, & voluntati bonæ pru-
dentia desit. Sanè opus est , ut Deum
quoque probemus , in remissione vi-
delicet priorum delictorum, quia nec
sine hac salus nobis constare potest. &
nemo potest dimittere peccata , nisi
solus Deus. Verùm ne id quidem suf-
ficit ad salutem , nisi fortem quoque
experiamur in expugnando impu-
gnantes nos , ne ab eisdem rursum
concupiscentijs superemur , & fiant
novissima nostra pejora prioribus.
Videturne jam aliquid deesse Salva-
tori? Planè deesset , quod maximum
est, nisi & Pater esset futuri sæculi , ut
per eum scilicet in immortalitatem
resurgeremus, qui per præsentis sæcu-
li patrem generamur ad mortem. Ne-
que hoc satis , si non etiam Princeps
pacis Patri nos reconciliaret, cui tra-
diturus est regnum , ne fortè sicut filij

G 7.

per-

perditionis utique non salutis resurrecturi videremur ad pœnam. Multiplicabitur sanè ejus imperium , ut meritò Salvator dicatur etiam pro multitudine salvandorum. Et pacis non erit finis , vt veram noveris esse salutem , quæ non possit timere desetum. O dignissimum Salvatorem ! (e) Huic amico dulci , consiliario prudenti , adjutori forti securus me credo, qui salvare me velit, noverit, possit. Quem quæsivit, hunc & vocavit per gratiam suam : nunquid venientem ejicit foras ?

(e) Bern. serm. 20. Cant.

§. 6.

AD VOCATUS. Advocatum habemus apud Patrem, quam sollicitum, quam fidelem, quam eloquentem, quam gratuitò agentem causam nostram ! ipse nihilominus offensus, & testis, & judex, rogit Patrem pro nobis , ac perorat tot argumentis, quot opera bona in terris protulit,

quot

quot pertulit mala. Quin etiam cicatrices eo fine tamdiu retentas ad commovendam Patris Misericordiam ostentat. Sic age Domine Jesus causam meam , cuius causa tota bonitas ex te est, nec alia, quam tua misericordia.(a) Utinam appenderet peccata mea Pater in statera crucis tuæ, & orationis pro me, quasi arena maris levior appareret iniquitas mea ad tantam meritorum & eloquentiarum vim!

(a) Job. 6.

§ 7.

PRAECEPTOR & MAGISTER.
Vocatis me Magister & Domine, & benè dicitis : sum enim. Si primus discendi ardor nobilitas est Magistri , quis Homine-Deo nobilior Magister ? si sapientia Magistrum commendat, quid ipsam Dei sapientiam sapientius ? si doctrinæ sublimitas, tota cœlestis est, ipse Unigenitus, qui est in sinu Patris, enarravit nobis quem-

cunque didicit à Patre suo. Si doctrinæ facilitas, cœlestia terrenarum rerum similitudine mirificè subjicit oculis auditorum, & in summam colligit doctrinam totam. Hoc est, inquit, præceptum meum, ut diligatis invicem: & discite à me, quia misericordia sum, & humilis corde: denique gratis docet, ac mineralis cordis duntaxat, amorem petit. Porro assiduitatem ex promisso divino intellige: non faciam ultrà avolare ex oculis tuis Doctorem tuum. Quid quod ipse met liber est discipulis? Planè liber scriptus stylo hominis, prægrandibus characteribus, etiam crux suo rubentibus, scriptus intus, & foris. O JESU PRÆCEPTOR & MAGISTER bone, bonitatem, & disciplinam, & scientiam doce me. Aperi mihi, Agne Dei, librum tuum, doce me scientiam sanctorum, da mihi scientiam salutis, Diligam te in fratribus meis, ut cognoscant omnes, quia discipulus tuus sum.

§. 8.

MEDICUS magnus venit de cœlo , quia magnus per totum orbem terræ jacebat ægrotus , ad hoc suscepit infirmitatem naturæ nostræ, ne sempiterna esset infirmitas nostra, quia ad Medicum venire non poteramus, ipse ad nos venire dignatus est: non contempsit saucium contemptus à sano, non destitit dare alia præcepta languenti , qui prima in Adam custodire noluit, ne langueret : tanquam diceret , certè experimento sensisti verum me dixisse, quando dixi : noli tangere hoc. Sanare ergo tandem, & revivisce. Ecce porto infirmitatem tuam , bibe amarum calicem tentationum, quibus abundat hæc vita ; & ne responderet ei languidus, non possum, non fero , prior bibit Medicus sanus, ut bibere non dubitaret ægrotus) verè amarum calicem bibit Medicus , ut ex consideratione remedij periculi mei æstimem quantitatem, &

non

364. CHRISTIFORMITAS,
non refugiam medicinæ portionem.
(a) Nesciebam, sanus mihi videbar, &
ecce mittitur Filius Dei altissimi, &
jubetur occidi, ut vulneribus meis
pretioso sanguinis illius balsamo me-
deatur. Agnosce ô homo, quām gra-
via sint vulnera, pro quibus necesse
est Dominum Christum vulnerari. Si
non essent hæc ad mortem, & mor-
tem sempiternam, nunquam pro eo-
rum remedio Dei filius moreretur.
Pudeat itaque propriam negligentes
dissimulare passionem, cui tantam à
Majestate tanta exhiberi vides com-
passionem: compátitur filius Dei, &
plorat; homo patitur, & ridebit? Ve-
rū si diligenter observem præcepta
Medici, erit etiam consolationis oc-
casio; sicut enim gravem agnosco
morbum, cui tanta apponitur medi-
cina; sic & ex hoc ipso non incurabili-
bilem esse conjector, neque enim
pretiosissimas species frustra insume-
ret

(a) Bern. ser. 3. de Nat.

ret medicus sapiens , imò Sapientia ipsa. Porrò frustrà insumi constat non solum si absque eis facilis esset curatio, sed multò magis, si & cum eis sit impossibilis : animat itaque ad pœnitentiam , & accendit vehementius desiderium spes concepta.) Venite, clamat ipse Medicus , ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis , & ego reficiam vos. Sed quia ire non potuimus, venit ad nos , descendit Samari- tanus misericors , & quoniam multæ erant infirmitates , multa quoque providus Medicus medicamina curavit afferre. Attulit spiritum sapientiæ & intellectu, spiritum consilij & fortitudinis, spiritum scientiæ & pie- tatis, & spiritum timoris Domini. Vi- des quot phialas plenas odoramenti cœlestis Medicus præparavit ad sananda vulnera illius miseri , qui inci- dit in latrones. Ex his profecto se- ptem infudit oleum meis vulneribus, infudit & vinum , sed minus quam o- lei:

lei : attulit quinque cados olei, vini
non nisi duos. Vinum siquidem timor
tantum, & fortitudo fuere , reliqua
quinque oleum propriâ suavitate de-
signant. O sapientia, quantâ arte me-
dendi in vino & oleo animæ meæ sa-
nitatem restauras fortiter suavis , &
suaviter fortis. Saname Domine, &
sanabor; psallam & confitebor nomi-
ni tuo,& dicam : oleum effusum no-
men tuum,) (b)Sanè nihil ita iræ im-
petum cohibet , superbiæ tumorem
sedat , sanat livoris vulnus, restringit
luxuriæ fluxum , extinguit libidinis
flammam , sitim temperat avaritiæ,
actotius indecoris fugat pruriginem,
ut nomen JESU : Siquidem cum nomi-
no JESUM , hominem mihi propono
mitem & humilem corde, benignum,
sobrium, castum, misericordem, omni-
denique honestate, & sanctitate con-
spicuum , eundemque ipsum Deum
omnipotentem , qui suo me & ex-
emplo

(b) Bern.ser. i §. Cant.

emplo sanet , & roboret adjutorio. Hæc omnia simul mihi sonant, cùm insonuerit J E S U S . Sumo itaque mihi exempla de homine , & auxilium à potente, illa tanquam pigmentarias species, hoc tanquam unde acuam eas, & facio confectionem cui similem medicorum nemo facere pos- sit. Hoc tibi electuarium habes, ô ani- ma mea, reconditum in vase vocabu- li hujus quod est J E S U S , salutiferum certè , quodque nulli unquam pesti tuæ inveniatur inefficax: Semper tibi in sinu sit , semper in manu quò tui o- mnes in J E S U M , & sensus dirigantur & actus.) (c) Atque ut melius intelli- gas, quantum amoris debeas medico tuo, attende, quòd sanat gratis : quin etiam sanatis dat mercedem. Nihil addiad istam benevolentiam potest. Quis est qui dicat, sanem te, & do tibi mercedem ? optimè fecit, sciebat e- tum se divitem venisse ad pauperem:

& sa-

(c) Aug. serm. 13. de Verb. Ap.

168 CHRISTIFORMITAS,
& sanat ægrotos, & sanatis donat, &
non aliud quām seipsum donat salvator,
& adjutorium languidi ipse sanator,
& præmium sanati.) (d) Quis ergo
desperet? æger es? ama JESUM, noli
tibi sanus videri: cum spe ægrotat, qui
medicum suscipit, desperatè ægrotat,
qui medicum cædit. Qualis ergo ejus
insania qui medicum occidit? quanta
verò bonitas & potentia medici, qui
de sanguine suo interfectori suo me-
dicamentum fecit? Neque enim ille
qui venerat querere, & salvare quod
perierat, pendens sine causa dicebat,
Pater ignosce illis, quia nesciunt quid
faciunt, insani sunt, medicus sum, sa-
viant, patienter fero, cùm occiderint,
tunc sanabo.) Ecquis talem medicum
non diligit? Sanatus leo ab S. Gerasi-
mo serviit illi, ac morienti est com-
mortuus. Sanatus animam à Christo,
& sanatus hoc modo ab lethifera æ-
gritudine, si medicum non amas, quā-
cūm

(e) Ibidem serm. 8,

tum certè diligeres medicum , qui te
ex gravitatem discrimine liberasset, ne
tu Leone ferocior es ac immanior?
(e) Quin tu potius medico tuo gratus
illum dilige, illum prædica, saltem e-
xemplo vitae, ut magnus ille prædica-
tor Paulus, vade cum illo, dic ægrotis,
clama desperatis: (f) Fidelis sermo, &
omni acceptione dignus , quia Christus IE-
SVS venit in mundum peccatores salvos
facere, quorum primus ego sum; sed miseri-
cordiam consequutus sum, ut in me osten-
deret IESVS omnem longanimitatem , ad
informationem eorum , qui credituri sunt
illi, in vitam eternam. Nolite ergo de-
sperare, ægroti estis, accedite ad eum,
& sanamini : cæci estis, accedite ad
eum & illuminamini, & qui sani estis
ei gratias agite.) Hæc prædicans me-
dicus fies , & medicitui gratiam &
artem commendabis. Sed est quo magis
adhuc commendes, si remedia ti-
bi

(e) August. serm. 10. de Verb. Apost.

(f) 1. Tim. 2.

bi præscripta patienter & indiscrimi-
na im admittas tam austera quām
suavia. (g) Tu tibi ægritudinem com-
parasti peccando , ille venit non so-
lūm fovere vel alligare contritiones
tuas alligaturis Sacramentorum (quas
perfectè sano in cœlis medicus non
amplius necessarias auferet) sed & se-
care & urere. Non vides, quanta ho-
mines patientur sub medicorum ma-
nibus spem incertam homini promit-
tentium? Sanaberis, dicit medicus, sa-
naberis si secuero, & homo dicit, &
hominidicit, nec qui dicit certus est,
nec qui audit ; & tamen ad verba ho-
minis nescientis quid agatur in homi-
nie, subdit membra, ligari se patitur,
aut plerumque etiam non ligatus se-
catur, & uritur , & accipit fortè salu-
tem paucorum dierum, jam sanatus
quando moriatur ignorans, & fortasse
dum curatur, moritur , & fortasse
curari non poterit. Cui autem promi-
fit

(g) August. Ps. 8 sc.

Sit Deus aliquid & fecellit? Dic igitur,
o Christiformando dic medico tuo,
hic ure, hic seca, ut in æternum sanes
& parcas, Dic animæ meæ, salus tua ega
sum. Psal. 53.

§. 9.

PASTOR BONUS. Oves nonaginta no-
vem reliquit in cœlis, ut vel uni-
cam errantem animam quæreret, in-
ventam super humeros humanitatis
suæ, heu quam grave onus! cruci & qui-
libre reportaret ad patrem, & jubet
Angelos gratulari sibi quasi summum
bonum suum, & non potius meum in-
venisset. Et quanto labore raptuit mi-
sellam oviculā è lupi faucibus? vitam
posuit pro ea. O qualem vitam, non
qualem miseri mortem potius vita-
lem trahimus, sed beatam, immorta-
lem, nec alioqui morituram nisi no-
strâ causâ, adeo pretiosam, ut vel mo-
mentum illius unicum vitam infini-
torum hominum, tota licet æternita-
te duraturam infinitis partibus supe-
ret.

H

ret.

172 CHRISTIFORMITAS,
ret. Præterea inventam oviculam pa-
scit non solum verbo doctrinæ, gratis
jugiter ingestis opportunè, importu-
nè, sed etiam corpore ac sanguine suo,
ut de Deo saginetur. Dicit oves suas,
exemplaque ante eas vadit, illæ per
eum velut ostium ingrediuntur nem-
pe per orationem in se ipsos saluti
propriæ vacantes, & in ipsum in inti-
ma JESU penetralia, & cor amoris cel-
larium introeunt: egrediuntur vero
per charitatem saluti proximi incum-
bentes, & exteriorem JESU hominem
Deum contemplantes ac imitantes:
pascua porro ubique inveniunt. (a)
Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in
loco pascuae, in Ecclesia sua, tot sacra-
mentis, exemplis, documentis, meri-
tis, inspirationibus, gratiis irrigua ibi
me collocavit. O bone Pastor quantâ
sollicitudine curasti oves tuas, quas
etiam sine pastore in terris non reli-
quisti, sed Petri amori tertiam interro-
gatione tentato, probatoque com-

(a) Ps 22.

men-

mendasti. Nunquid ego de tam felici
ovili ovis una sum? eheu erravi sicut
ovis quæ periit, quare servum tuum
bone Pastor, bone Iesu, quia mandata
tua non sum oblitus usquequaque.
Non me rapiat quisquam de manu
tua, sed conversus ad te Pastorem &
Episcopum animæ meæ, diligam te,
sicut dilexisti me, & ponam animam
meam pro te, ut pascar æternum de
viso & amato te. Amen.

§. 10.

SERVUS. Cùm in forma Dei esset, for
mam servi accipiens, semetipsum exi
nanivit, (a) ut nos à servitute libera
ret; Ego autem, inquit, (b) in medio re
strum sum, sicut qui ministrat, cui tamen
Angeli ministrabant. miramus S. Pauli
num ut viduæ filium à servitute re
dimeret, servisse ultrò barbaris: Pe
trum item Telonitam vendidisse se
ipsum in servum, ut haberet, unde

H 2

pau-

(a) Phil. 2. (b) Luc. 21.

CHRISTIFORMITAS,
pauperibus erogaret. (c) O qualem
famulum Iesum cœli terræque Domi-
num! Quid quod formâ servi nō solùm
accepit ut subesset, sed etiam mali ser-
vi ut vapularet, & servi peccati ut pœ-
nam solveret, cùm culpā non haberet?
Non solùm Josepho & Mariæ ad vi-
lissima rei domesticæ officia mini-
stravit, sed etiam discipulis suis, etiam
Iudæ pedes lavit: Denique nostræ util-
itati totus serviit quantus fuit, &
quamdiu vixit. Quid quod etiam glo-
riosus in cœlis præcinget se, & tran-
siens ministrabit beatis? Usque eò nos
diligit velut alter, at melior Jacob, ut
servire causâ nostrâ triginta quatuor
annis voluerit. Et erubescunt Chri-
stoforitatis candidati servire Domino
servienti sibi? Omnis servitus amari-
tudine plena est, omnes conditione
servili obligati & serviunt, & mur-
murant: (d) Nolite timere illius Do-

mi-

(c) Bern. ser. fer. 4. hebdom. pen. (d)
Aug. Psal. 99.

mini servitatem. Magna felicitas est, esse Domini servum, et si cum compeditibus. Non frustra, nec sine exaudiitione dictum est: (e) *Intret in conspectu tuo Domine gemitus competitorum: servite Domino in jucunditate.* Libera servitus est apud Dominum, libera servitus ubi non necessitas, sed charitas servit. *Vos, inquit, (f) in libertatem vocati estis fratres, tantum ne libertatem in occasionem carnis detis, sed charitatem spiritus servate invicem.* Servum te charitas faciat, quia liberum te charitas fecit. Simul es servus, & liber: servus quia factus es: liber quia amaris à Deo, à quo factus es: Imò etiam inde liber, quia amas eum, à quo factus es. Noli servire cum murmure, non enim id agunt murmura tua ut non servias, sed ut malus servus servias. Servus es Domini, libertus es Domini: non te sic queras manumitti, ut recedas de domo manumissoris tui.) Servito in

H 3

la:

(e) Ps. 99. (f) Gal. 5.

176 CHRISTIFORMITAS,
lætitia non solum Christo, sed etiam
in simo cuique. (g) Non ad oculum quasi
hominibus serviens, sed ut servus Christi,
Domino Christo servio. Urget te ex-
emplum Christi, cuius hæc ad nos in-
crepatio potentissima: (h) Servire me
fecisti in peccatis tuis, præbuisti mihi labo-
rem in iniquitatibus tuis.

(g) Eph.6. (h) Isa.43.

C A P U T XI.

I E S V S Amabilis ob Titulos
amatorios.

§. I.

A *Micus. Iam non dicam, inquit, (a)*
Vos servos sed amicos. Etiam Judæ dixit,
Amice, sed amans dixit non amatus. Majorem sanè charitatem nemo
habet, quām ut animam suam ponat
quis pro amicis suis, posuit Jesus ami-
cus noster vitam illam suam pro no-
bis cùm inimici essemus, ut amicos
faceret. Fidelis est ac promptus ad
opem, surget, et si dormientem simu-
lans, nec propter improbitatem tan-
(a) Ioan. 19. tūm;

tum; sed propter benevolentiam, ubi
audierit pulsantem, & orantem: *Ami-
ce commoda mihi tres panes,* (b) fidei,
spei, charitatis, & cujusvis necessita-
tis. Cum amicus Lazarus infirmus es-
set, renuntiarunt amico sorores: Do-
mine, ecce quem amas, infirmatur:
non dixerunt, veni, amanti enim tan-
tummodo nuntiandum fuit. (c) Non
ausæ sunt dicere veni & sana, non au-
sæ sunt dicere, ibi jube, & hic fiet, ni-
hil horum istæ, sed tantummodo: Do-
mine, ecce quem amas, infirmatur.
Sufficit ut noveris, non enim amas &
deseris. Neque verò deseruit, sed ve-
nit, infremuit, lacrymatus est (ō tene-
ritudinem amantissimi cordis!) exci-
tavit à mortuis. Ecce quomodo ama-
bat JESUS) (d) Illum dilige Christifor-
mitatis amans, & amicum tene tibi,
qui omnibus recedentibus te non de-
relinquet, nec patietur in fine perire.

H 4

Ab

(b) *Luc. 11.* (c) *Aug. tr. 49.* 1042(d) *l. 2. de Imit. c. 7.*

Ab hominibus oportet te aliquando separari, sive velis, sive nolis, teneas te apud JESUM vivens & moriens, & illius fidelitatē te committe, qui omnibus deficientibus solus potest te juvare. At vide, ut saepius te visenti facias locum. Si vellet apud te hospitium habere aliquis senator, non dico senator, Procurator alicuius magni secundum saeculum, & diceret, offendit me quiddam in domo tua, et si amares hoc, auferres tamen, ne eum offenderes cuius amicitiam ambires. Et quid tibi prodest hominis amicitia? fortè ibi non solum nullum auxilium, sed & periculum invenires. Nam multi non periclitabantur antequam majoribus jungerentur, exoptarunt majorum amicitias, ut majora pericula incurrerent; securus opta amicitiam Christi. Hospitari apud te vult, fac illi locum: noli amare te ipsum, illum ama; si te amaveris, claudis contra illum, si ipsum amaveris, aperis il-

li,

li , si autem aperueris & intraverit,
non peries amando tu, sed invenieris
cum amato.) (e) O homo tu amicus es
hominis ob naturæ conformitatem,
quia homo est; ne in hoc præpondera-
ret, ideoq; præeligeretur homo Deo,
Deus factus est homo. Quare si amicus
es hominis, qui tecum fit, vel factus
est homo, esto potius amicus ejus qui
propter te factus est homo , utique
propter te redimendum morte huma-
nitatis, propter te nutriendum sacra-
mento corporis & sanguinis, propter
te erudiendum exemplis & beatifi-
candum dupliciter duabus naturis.)
(f) Divinâ scilicet animâ tuam, corpo-
re verò corpus tuum. Denique sine a-
mico non potes diu vivere, & si Jesus
non fuerit tibi amicus, eris nimis tri-
stis & desolatus. Ex omnibus ergo
charis sit Jesus tibi dilectus specialis,
diligantur omnes propter Jesus, Je-

H 5 sus

(e) S.Thom.Op.61.(f) de Imit.Chri-
sti l.2.c.7,8.

§. 2.

FRATER. (a) *Non confunditur IESVS
vocare nos Fratres, dicens Patri, nun-
tiabo nomen tuum Fratribus meis ; (b)
Et Magdalena, vade, ait, ad Fratres
meos, & dice eis: (c) Ascendo ad pa-
trem meum & patrem vestrum. Qui
Patri Christi dicit, Pater noster, quid
dicit Christo nisi frater noster? non
tamen sicut Christi Pater, & noster
Pater. Nunquam enim Christus ita
nos conjunxit, ut nullam distinc-
tionem faceret inter nos & se. Ille enim
filius æqualis Patri, æternus cum Pa-
tre, Patrique coæternus, nos autem
facti per filium adoptati per unicum.
Proinde numquam auditum est de o-
re Domini nostri Iesu Christi, cùm ad
discipulos suos loqueretur, dixisse il-
lum de Deo summo patre suo, pater
no-*

(a) *Heb. 2.* (b) *[Ps. 21.]* (c) *Aug. tr. 21. l. 10.*

noster, sed aut Pater meus, dixit, aut
Pater vester: usque adeo ut Magda-
lenæ loquens posuerit hæc duo, Vado
ad Patrem meum & Patrem vestrum,
Deum meum & Deum vestrum, non
dixit nostrū. Sic jungit ut distinguat,
sic distinguit ut non sejungat. Verum
nos vult esse in se, unum autem & Pa-
trem & se.) Verum etsi major est, ni-
hilo tamen minus frater noster est no-
bis per omnia similis absque peccato.
(d) O Homo amas fratrem tuum, qui
tecum dividit, & dividendo diminuit
tibi paternum affectum & censem.
Hunc fratrem tuum JESUM ama potius
per quem erga te crevit amor pater-
nus, per quem hæres efficeris, & ad
paternum censem admitteris, quam-
vis Patri rebellans exhæredari me-
rueris, por quem nullum bonum tibi
debitum minuitur, sed multiplex bo-
num indebitum tribuitur. Postremò
tradit frater fratrem in mortem, sed

H 6.

(d) S.Th. opusc. 6. c. 18.

hic pro fratribus semetipsum tradidit
in mortem.) Gravis omnino est in
terris annona cœlestium : Adeamus
Joseph fratrem nostrum , etsi toties à
nobis proditum , horreis divinis præ-
est , (e) *Constituit eum Pater, Dominum*
domus suæ, & principem omnis possessionis
sua, tantum manipuli nostri ejus ma-
nipulum adorent , ei accepta omnia
bona nostra referamus , ne dubite-
mus , exosculabitur nos injuriæ obli-
tus , ditabitque ; hic enim est fratum
amator , qui multum orat pro populo
Israel , pro cohæredibus suis , ipse pri-
mogenitus in multis fratribus. (f) O
frater mi Iona tha , decore nimis & amabilis
super amorem mulierum , sicut mater uni-
cum amat filium suum , ita ego te diligam.

(e) Ps. 104. (f) 2. Reg.

§. 3.

Sponsus. (a) Non sunt inventa æquè
dulcia nomina , quibus Verbi ani-
mæque dulces adinvicem exprime-
rentur

(a) Bern. Ser. 2. post Oct. Epiph.

rentur affectus, quemadmodum *sponsus*
& *sponsa*; quippe quibus omnia com-
munia sunt nil proprium, nil à se di-
visum habentibus. (b) Una utriusque
hæreditas, una domus, una mensa,
unus thorus, una etiam caro. Denique
propter hanc relinquet ille patrem
& matrem, & adhærebit uxori suæ, &
erunt duo in carne una. Hæc quoque
jubetur nihilominus obliuisci popu-
lum suum, & domum Patris sui, ut
concupiscat ille decorem ejus,) &
unde hoc tibi ô anima, undé tibi hoc?
undetibi tam inæstimabilis gloria, ut
ejus sponsa merearis esse, in quem de-
siderant Angeli prospicere avidi &
semper pleni hoc, quod habent desi-
derantes? Unde tibi hoc ut ipse sit
sponsus tuus, cuius pulchritudinem
sol & luna mirantur? (c) *Sponsabo te*
mihi, inquit, *in sempiternum*, & *sponsabo*
te in fide. O vox plena dulcedinis!
Quid retribues Domino pro omnibus

H 7 quæ

(b) Bern. serm. 7. Cant. (c) Ose. 2.

quæ retribuit tibi , ut sis socia mensæ,
socia regni , socia denique thalami,
unde suscipiatur multiplex soboles
bonorum operum & cœlestium gau-
diorum de marito te Domine , ut in-
trodacat te Rex in cubiculum suum?
Quibus brachiis vicariæ Charitatis
eum amplectaris & redames qui tan-
ti te fecit ? de latere enim suo, ut ex
Adamo Evam , jam inde præmon-
strans te formavit, quando propter te
obdormivit in cruce, & somnum mor-
tis exceptit , propter te à Deo Patre
exivit , & matrem synagogam reli-
quit , & adhærens ei unus spiritus ef-
ficiaris. Obliviscere ergo similiter
populum tuum, & domum Patris tui,
hoc est, dedisce carnales affectus, pra-
vos sæculi mores dedisce, obliviscere
consuetudines noxias. Quid enim pu-
tas? Nonne stat Angelus Domini, qui
fecerit te medium, si fortè , quod aver-
tat ipse , alterum admiseris amato-
rem?) Quare age si te alieni pelli-
ciant

ciant seu honoribus , seu delitiis , seu
divitiis , dic illis cum S. Agneta & hæc
sponsi injuria est expectare placitu-
ram . Multo uberiora & præclariora
mihi deferens , me nobilior ille prior
occupavit sponsus . Is annulo fidei suæ
subarravit me , induit me vestimento
salutis , & indumento lætitiae circu-
dit me , & tanquam sponsam decoravit
me coronâ charitatis , tradidit auribus
meis inæstimabiles eloquiorum suo-
rum margaritas , circumdedit me
vernantibus atque coruscantibus
virtutum gemmis , mel & lac ex ejus
ore suscepi , ut sciam reprobare ma-
lum , & eligere bonum etiam in ser-
monibus meis , sanguis ejus ornavit
pudore genas meas , ostendit mihi the-
sauros incomparabiles æternæ felici-
tatis , quos mihi se daturum repromi-
fit . Amo Christum in cuius thalamum
introibo , cuius mater virgo est , cuius
pater fœminam nescit , quem ego &
amans casta , & tangens munda & ac-
cipiens

CHRISTIFORMITAS,
cipiens virgo sum , Ipsi soli servo fi-
dem , ipſi me totâ devotione com-
mitto.

Verum ô sponsa vide ut absentem
sponsum omni vitæ tuæ momento ex-
pectes ac desideres : si enim quidpiam
agens dicensve mori nolles , nonne
adulteræ est sponsi adventum timere ?
quin tu potius in vitæ discrimine
gaude & dic : ecce sponsus venit , exi
anima mea obviam ei.

§. 4.

Mater sub Gallinæ Evangelicæ
typo. Maternum erga nos affe-
ctum etiam amore præfervido amici
fratris , & sponsi vehementiorem de-
monstravit Dominus Jesus seipsum
Gallinæ assimilans , quoniam infirma-
tus est usque ad mortem , assumpsit in-
firmitatis carnem , ut pullos Hierusa-
lem colligeret sub alas suas tanquam
gallina infirmata cum parvulis . Audi
lacrymabiliter ingemiscentem : Hie-
rusalem quæ occidis Prophetas , & la-
pidas

pidas eos qui ad te missi sunt, quoties
volui congregare filios tuos, sicut gal-
lina congregat pullus suos sub alas, &
noluisti. O similitudinem mellifluæ
dulcedinis plenam ! Nullam aliam
avem aliquando conspeximus infir-
mari cum parvulis, gallina quomodo
hoc habet ? certè notam rem dico,
quæ in conspectu nostro quotidie ver-
satur, quomodo raucescit vox, quo-
modo sit hispidum totum corpus : de-
mittuntur alæ, laxantur plumæ, & vi-
des circa pullos nescio quid ægro-
tum, ut etiam si pulli non sequantur,
filios non videoas matrem tamen in-
telligas. Et ea est materna charitas
qua invenitur infirmata. Quare ergo
Dominus nisi propter hoc gallina esse
voluit ? Congregavit autem omnes
gentes tanquam gallina pullos, qui
infirmatus est propter nos accipiens
carnem à nobis, id est à genere huma-
no crucifixus, contemptus, alapis cæ-
sus, flagellatus, ligno suspensus, lancea
vulne-

188 CHRISTIFORMITAS,
vulneratus. Ergo hoc maternæ infir-
mitatis est , non amissæ majestatis:
Habet hoc præterea gallina, quod dif-
ficilius in cæteris animantibus inven-
ies , alis suis filios suos protegens
contra Milvum pugnat. Sic etiam
mater nostra sapientia Dei infirmata
quodammodo per carnis suscep-
tionem protegit infirmitatem nostram
& resistit diabolo ne nos rapiat ; &
quidem affectu tanto majore pro no-
bis pugnat , quanto ille gallinæ affe-
ctus qui incubæ tantum est , non ma-
tris ab infinito divini paternique cor-
dis erga nos amore (cujus iste rudi-
mentum qualemque est) distat. In-
firmatus ergo Jesus nobiscum fortis
est, pro nobis adversus diabolum. No-
li tu infirmari in illius infirmitate,
fortis esto, quia quod infirmū est Dei,
fortius est hominibus: spe fortis eris,
oratione fortis eris, oratione quidem
sicut pulli qui gallinam matrem que-
rula voce, quamdiu infirmi sunt jugi-
ter

ter inclamant , nisi cum tuti sub ejus
alis , certique maternæ sollicitudinis
non egent : sic tu Jesum semper ora,
Jesum semper inclama , quia infirmus
es , semper eges illo. Spe verò etiam
futuroru[m] fortis esto ; spes ovo com-
paratur , ea foris nondum pervenit ad
rem , & ovum est aliquid , sed nondum
est pullus , est spes pulli , testudine te-
ctum est , non videtur , quia operitur ,
cum patientia expectetur , fervescat ,
& vivecat . Ovum ergo nostrum , id
est spem nostram rerum nondum ap-
parentium , beatam illam spem ad-
ventus gloriæ magni Dei , quam ex-
pectamus , sub aliis gallinæ Evangelicæ
ponamus , non nobis dicatur , quoties
volui & noluisti , (audiant Augusti-
num inimici gratiæ sufficientis . Ovo
denique nostro scorpium timeamus .
Non perimat mundus spem nostram
cauda sua , illis videlicet quæ retro
sunt , nos trahit ad retro respicien-
dum , nempe res fluxas , non verò ante-
riora

190 CHRISTIFORMITAS,
riora quæ speramus.) Gallina deni-
que scorpions devorat & in ovum con-
coquit, & Jesus nobis faciet cum ten-
tatione proventum, adeo ut si exur-
gat adversum nos prælum, in hoc
sperare debeamus. O Domine Jesu,
custodi me ut pupillam oculi, sub
umbra alarum tuarum protege me;
& ab æstu carnalium desiderio-
rum, & à facie impiorum qui me af-
flixerunt. (d) Bona & desiderabilis
umbra sub alis Jesu, ubi tutum est fu-
gientibus refugium, gratum fessis re-
frigerium. Miserere mei Domine Je-
su miserere mei, quoniam in te confi-
dit anima mea, & in umbra alarum
tuarum sperabo, donec transeat ini-
quitas.

C A P U T . XII.

I E S V S Amabilis in figuris.

A Aron sacerdotio, & mirificâ virgâ
crucis.

Abel innocentia, Sacrificio, marty-
rio

(d) Bern. Ser. 2. in Missus.

rio sanguinis non vindictam, sed veniam loquentis, à fratribus, Judæis, profugis fusi.

Abiathar, id est pater residui electorum, pater funiculi hæreditatis æternæ, pater contemplationis, intimus Davidi.

Abimelech, i. Rex Regum qui arboris crucis ramum impolatum in humeros ferens, dicensque ad socios, *quod me videtis facere, citò facite*, itaque turrim Sichem, corda, incendit, & expugnavit.

Abram pater sublimis, *Abraham* i. pater multitudinis credentium, non filium, sed seipsum immolans, arietem humanitatis in verib[us] hærentem caput, in quo benedictæ sunt gentes, quia obedivit.

Adam cælestis, & novus, deterra Virgine, non maledictâ: sine patre, & matre natus, rectus, è cuius dormientis in cruce latere mater viventium Ecclesia ædificata est.

Asem

Asem filius Jacob cuius panis pinguis , in Eucharistia præbet delicias Regibus , Regali sacerdotio , genti electæ Christianorum.

Assuerus, id est, Rex, Princeps, caput populi convivio Eucharistiæ, Estheris Ecclesiæ amore.

Benjamin filius dexteræ Patris, sedens à dextris ejus , & Benoni filius doloris matris ad crucem stantis, delitiae patris , obses fratum in Ægypto hujus mundi non expetitus tantum, sed & relictus pro alimonia in Eucharistia, in sacco corporis sui , calicem passionis habens & frumentum, simul & pretium nostrum.

Banaias, id est, filius Domini Leonem Tartareum in spelunca Bethlehem hyeme occidens.

Daniel, sapientia, judicio, protectione innocentiae in lacu leonum , liber in deserto, in sepulchro , cui Angeli ministrarunt esurienti.

David, id est, dilectus filius Jesse , id est

est entis, Dei parvulus humilitate in-
ter fratres , electus ad Regnum occi-
dit Leones & Ursos , Goliath Satha-
nam quinque lapidibus , nempe pla-
gis: persecutionem Saulis, Absolonis,
Philistinorum tulit , ferebatur mani-
bus suis in cœna , stultus in Regia
Achis, Herodis reputatus , mansuetis-
simus pepercit inimicis, & pro eis ro-
gavit.

Eliacin, id est, Deus resurrectionis,
Deus ultionum, quasi pater domûs Ju-
da, Ecclesiæ habens clavem , domus
David super humerum ejus: aperit, &
non est qui claudat : claudit, & non
est qui aperiat : denique est in solium
gloriarum domui Patris ejus.

Enos, id est, vir, cœpit invocare no-
men Domini, docendo orare , & Re-
ligiosi cultûs author.

Gedeon, id est, conterens corda , tu-
bis prædicationis , & confractione fi-
ctilium corporis sui , & Martyrum,
lampadem fidei accedit, & Jericon-
tem

tem peccatorum ac idolorum ever-
tit : cuius gladius panis subcineritius
Eucharistia , quâ vincimus hostes no-
stros.

Henoc , id est , dedicatus in libro sa-
pientiæ nomine Justi , ab impijs perse-
cutionem & calumnias passus , trans-
latus.

Helias , id est , Deus fortis . Zelo ze-
latus pro Domino Deo exercituum:
linguâ cœlos claudens & aperiens:
missus ad Viduam , naturam nostram ,
de inopia sua eam ditans oleo miseri-
cordiæ , destructor Balaam , raptus in
cœlum.

Jacob , id est , supplantator Sathanæ .
Primogenita tulit , pellitus , & simili-
tudinem habens Esau peccatoris . Ra-
chelem , id est , ovem animam erran-
tem , Ecclesiam . Pastor bonus diutu-
no labore sponsam promeruit profu-
gus à facie Esau , Herodis : contem-
plationi deditus vidi Angelos ascen-
dentes ac descendentes supra se , duo-
decim

decim Patriarchas Apostolos reliquit, quibus migrans benedixit: Ele&torum denique typus.

Iob, id est, vir dolorum, tentatus à dæmons, malè conjugatus, Christus quidem cum Synagoga, pauperrimus ex divite, ditissimus ex paupere, in sterquilinio crucis Deum benedicens, patientiæ miraculum, vexillum gloriæ Dei.

Jonas, projectus in mare tribulationum, exceptus in ventre ceti, mortis, dormiens in media tempestate quietus, egressus è ceto, è sepulchro per Resurrectionem, & prædicans pœnitentiam Ninivitis, mundo.

Ioseph, accrescens, dilectus Patri, qui fecit ei tunicam polymitam humanitatis, & Ecclesiæ: adoratus à Patre Josepho, Matre Virgine, & fratribus Apostolis & nobis: missus fratres suos querere, venditus à fratribus, damnatus innocens, è carcere eductus ad Ægypti, mundi gubernaculum,

I

red-

196 CHRISTIFORMITAS,
reddens fratribus bonum pro ma-
lo.

Iosue, id est Jesus salvator. Amale-
citarum & obesi eorum Regis Agag,
carnalium, & Jerichontis, gentilitatis
& vitiorum domitor, duxtor populi
per Jordanem Baptisini in terram
promissionis, Ecclesiam & gloriam.

Isaac Angelo prænuntiante ex ma-
tre sterili natus, parentum risus, per
quem Abrahamus, Pater æternus po-
steritatis æquantis numero stellas cœli
in electis, & pulverem terræ in repro-
bis, cum Ismaële filio ancillæ, cum
Judæis & lege timoris & vitijs par-
tem non habuit, & Jacob minori be-
nedixit, Ecclesiæ, non Esau majori,
Synagogæ; nupsit Rebeccæ, Ecclesiæ
habenti duos in utero populos: ele-
ctorum, & reproborum. Victimatu-
lit in montem lignum crucis, & hu-
manitatis aries inter vepres spineæ
coronæ hærens cornibus cæsus est.

Moyses evasione ex parvolorum cæ-
de

de per filiam Pharaonis , Ægyptum ,
quò Christus fugit, officio mediatoris
testamenti, Redemptoris mirifici ope
Virgæ crucis per mare rubrum san-
guinis sui & baptismi aquas Eccle-
siam traducentis in desertum vitæ
Evangelicæ, demerso Pharaone, per-
secutore Diabolo, jejunio quadragin-
ta dierum , splendore vultûs in mon-
te, legis novæ promulgatione, Æthio-
pissæ Ecclesiæ ex gentilibus conjugio,
duodecim exploratorum Apostolo-
rum missu in terram promissionis Ec-
clesiæ, & septuaginta judicum Disci-
pulorum delectu mitissimus , & ze-
lantissimus.

Melchisedech, id est, Rex justitiæ , &
Rex Salem, id est, pacis , nec initium
habens, nec finem , etiam Sacerdotij,
JESUS enim Sacerdos in æternum, heri
& hodie ipse, & in sæcula, sine genea-
logiâ paternâ in terris, maternâ in cœ-
lis, panem & vinum obtulit in Eucha-
ristia , ab Abraham decimas accepit

I 2

velut

598 CHRISTIFORMITAS,
velut sacerdotij Aaronis , qui erat in
Iumbis Abrahæ , tributum ipse Sacer-
dotum Princeps eidem Abrahæ , fide-
libus benedixit.

Noe,id est, requies nostra, ipse con-
solabitur nos, arcam Ecclesiæ condi-
dit, super aquas baptismi , in qua sa-
lus , vino amoris Ecclesiæ ut vineæ à
se plantatæ inebriatus,in cruce nuda-
tus,irrisus à filio Judæo , cuius filijs
maledixit.

Salomon,id est,pacificus,sapientissi-
mus,ditissimus , templi Ecclesiæ ex-
tructor magnificientissimus: idem qui
Salomon,id est,pacificus in exilio est:
Ecclesiastes , id est,concionator.erit
in judicio. Idida, id est, dilectus Do-
mini in Regno.

Samson,id est , Sol prænuntiatus ab
Angelo , novacula super eum non a-
scendit, Gentilium & alienigenarum
Ecclesiam Dalilam conjugem acce-
pit occiso de via leone Idolatriæ,
invenit dulcedinem laudis ubi fuerat
putor

putor blasphemiarum, & vulpeculas, Herodianos suis captiosis interrogationibus quasi caudis cepit, plures Philistinos, hostes salutis, moriens, quam vivens occidit, ænigma proposuit, generationem suam quis enarrabit?

Samuel, id est, positus manu Dei; votis matris, & synagogæ impetratus, in templo puer oblatus, & remansit, Judex Reges creans & ungens, bonos ut Davidem, malos ut Saulem.

Hactenus figuræ Christi animatas exposui: nunc inanimes pauculas leætissimasque propono.

Paradisus voluptatis, in quo scilicet quatuor fluvij, plágæ manuum ac pedum: fons verd in medio, plaga lateris. Arbor vitæ. Arca Noë. Arcus in nubibus, nempe crucifixus, pacificans. Rubus humanitatis ardens, at unita divinitate incombustus, unde nomen suum Deus enuntiat. Virga Aaronis mirifica. Columna ignis. Agnus Paschalisch. Petra deserti potum

præbens. Manna. Serpens exaltatus
in deserto , in cruce similitudinem
peccatorum principis gestans, à mor-
su serpentis seductoris aspicientes, id
est, credentes sanat. Terra melle &
lacte manans. Botrus in veste crucis
inter præeuntes Prophetas, & sequen-
tes Apostolos, vel à præeunte Judæo-
tergumque obvertente, id est, repro-
bato gestatus , & à sequente Gentili
populo, ac fideli oculos in eum con-
vertente. Arca fœderis continens ta-
bulas legis novæ, manna , & virgam
crucis. Gladius Gedeonis ex pane
subcinericio. Scala Jacob in secessu Deo,
subcessu homine. Templum. Thro-
nus. Ferculum Salomonis. Lapillus
statuam Nabuchodonosoris , id est,
Idolatriam & vitium evertens.

Atque ex his omnibus figuris spar-
sisque luminibus admirabilem simul
& amabilem Christi formam facile
quivis colliget meditando. Sic Opti-
corum industriâ ex dissectis disjectis
que

que quasi temerè lineamentis pulcherrimas imagines in polyoptrico vitro, vel foramine collectas efflorescere cum admiratione cernimus.

C A P U T X I I I .

I E S V S amabilis in suis Nominibus.

A BIAD Is. 9. id est, pater æternita-
tis.

Admirabilis Is. 69. Advocatus no-
ster 1 Io. 2. Aditus ad patrem Eph. 2.
Adonai, id est, firmamentum nostrum,
Adadremmon Zach. 12. id est, scilicet
prædestinatos ut grana malograna-
tum in charitate ordinata continens,
& coronans. Amicus, amor noster,
Prov. 18. Angelus faciei, Isa. 64. An-
gelus magni consilij, Isa. 9. Angelus
testamenti, Mal. 3. Antiquus dierum,
Dan. 7. Agnus Dei, quippe innocens
victima, mansuetus, totus utilis. Al-
pha, i. principium, Apoc. 1. Apostolus
confessionis nostræ, id est, Religionis,
Heb. 3. A qua vitæ nempè lavans, fœ-
cundans, refrigerans, restinguens, tra-

I 4

stabi-

stabilis , omnem figuram in vase induens , omnia portans . Anchora animæ , Heb. 6. Aquila provocans pullos ad volandum , Deut. 33.

Borith , Mal. 3. id est herba fullo-
num , seu sapo ad nos emaculandos .
Botrus Cypri , Cant. 1. fructus vel race-
mus balsami . Brachium Dñi , Isa. 59.

Christus , Dan. 7. unctus ut Rex &
sacerdos , ut sponsus , ut pugil . Caput
Ecclesiæ , Col. 1. Candor lucis æter-
næ , Sap. 7. Candelabrum aureum , Zac.
3. Charakter substantiæ patris , Heb. 1.
Clavis domini David , Isa. 22. Apoc. 3.
Ecclesiæ & paradisi . Consiliarius , Is.
9. Consolator , Isa. 61. & Consolatio
Israël , Luc. 2. Consummatio abbre-
viata , Isa. 10. Correspondæ , scilicet Ec-
clesiæ dormientis vigilans , Cant. 5.
Cornu salutis , Zach. Cant. copiæ , glo-
riæ , fortitudinis , Ps. 32. Custos homi-
num . Job. 7. Custos portæ orientalis ,
id est , Virginis , 2. Esdr. 3. Custos ci-
vitatis , vineæ , id est , Ecclesiæ , Cant. 1.

Desi-

Desiderium collum æternorum,
Gen. 44. Desideratus cunctis Gentibus, Agg. 22. Deus noster, Ps. 66. Dexteræ Domini faciens virtutem, Psal. 117. Dexteræ justitiae, Is. 41. Dominus. Dominus Davidis, Ps. 109. Dominus dominantium, Apocal. 19. Dominum, Ioan. 3. Dux cant. Mos.

Emmanuël, Isa. 7. nobiscum Deus. Episcopus animarum nostrarum, 1. Petr. 2. Expectatio Gentium, Genes. 49.

Fasciculus myrræ, Cant. Festina prædari. Isa. 8. Figura substantiæ patris Filius, Isa. 9. Filius unigenitus, Ioan. 1. Filius David, Luc. 18. Flos de radice Jesse, Isa. 11. Flos campi, Cant. 2. Fons patens, Zach. 13. Fons signatus, Bar. 3. Fons sapientiæ, Eccles. 1. Fons aquæ vivæ, Apoc. 21. salientis in vitam æternam, Ioan. 4. Fortis, Isa. 9. Frater noster, Psal. 22. Fructus terræ sublimis, Isa. 4. Fructus benedictus, ventris virginæ, Luc. 2. Fructus ven-

I s

tris

Gallina volens congregare pullos
suos, Matth. 23. Gaudium magnum,
Luc. 2. Germen Domini, Isa. 4. Ger-
men David, Zach. 13. Gigas, Ps. 18.
Gladius Gedeonis, Iud. 7. ex pane lub-
cinericio gladius quo accinctus po-
tentissimus, Ps. 44. Gladius utraq; par-
te acutus, Apoc. 1. Gloria nostra, Ro. 9
Gloria Libani, Isa. 35. Gloria Patris,
Psal. 16.

Hæres universorum, Heb. 1. Homo
& homo, Ps. 86. Hospes exceptus ab
electis, rejectus à reprobis, Matth. 25.
Hostia, Heb. 10.

Jesus. Ignis conflans, Mal. 3. Ignis
missus in terram, imago Dei invisibi-
lis, Judex Justus, Sap. Justitia, Rom.
10 Inundans justitiam. Isa. 10.

Lapis angularis probatus , lapis
pretiosus electus, 1. Petr. Lapis offen-
sonis missus in fundamentis Sion. Isa.
28. Lapis abscissus sine manu statuam

Na-

Nabuchodonosore vertens, *Dan.* 34.
Leo de tribu Juda, *Apoc.* 4. Legifer no-
ster, *Isa.* 43. Lilium convallium *Cant.*
2. Lux mundi, *Ioan.* 1. Lumen ad reve-
lationem gentium, *Luc.* 2. Lucerna
Paradisi. *Apoc.* 21.

Magister noster, *Mat.* 19. Mamilla
Patris, *Iob.* 24. Medicus noster, Me-
diator Dei & hominū, *Tim.* 2. Messias,
Io. 4. id est unctus, Minister, *Matt.* 21.

Nazaræus 1. florens, *Matth.* 1.

Oliva fructifera, *Pf.* 51. Omnia in
omnibus, *Col.* 3. pax nostra Omnipo-
tentis sermo, *Oriens Zach.* 3. Ostium o-
vilis, *Ioan.* 10.

Panis vitæ, *Io.* 6. & panis cœli, panis
Angelorum, pastor bonus, *Io.* 10. Pater
noster, *Isa.* 44. Pater familias, *Matt.* 10.
Pontifex magnus, *Heb.* 4. Portio nostra,
pars nostra, pars hereditatis nostræ,
Pf. 16. 15. Optima pars, *Luc.* 10. Prædi-
cator, *Isa.* 52. Primogenitus omnis
creatüræ, primitiæ dormientium, *Col.*
1. Propheta magnus, *Luc.* 7.

I 6

! Ra-

Radix Jesse, *Is. 9.* id est omnipotentis,
Redemptor noster, *Iob. 19.* Reficiens
laborates, *Mat. 11.* Resurrection nostra,
Io. 11. Rex Regum, *Apoc. 19.* Rex paci-
ficus, Rex sapiens, *Ier. 23.* Ros Her-
mon, *Ps. 13.*

Sacerdos in æternum, *Ps. 109.* Salva-
tor mundi, sanctus sanctorum, *Dan. 9.* Sa-
pientia, *1. Cor. 7.* Scala Jacob, *Gen. 28.*
Eph. 2. Scientia nostra, *1. Cor. 2.* Scutum
nostrum, *Gen. 15.* juxta 70. Semé, *Is. 1.*
Signum, *Is. 7.* Signum contradictionis
Luc. 2. Signum populum, *Is. 9.* Signū
æternum, *Is. 5.* Signaculum super cor
& brachium sponsæ, *Cant. 8.* Sol justi-
tiæ, *Mal. 4.* Speciosus formâ, *Psal. 44.*
Speculum sine macula, *Sap. 7.* Spes no-
stra, *Heb. 3.* Spolia detrahe, *Is. 8.* spon-
sus, stella ex Jacob, *Num. 24.* stella ma-
tutina, *Eccles. 50.*

Templū Dei, *Apoc. 11.* Thesaur⁹ no-
ster, *Col. 3.* Testis fidelis & verus, *Apoc. 3.*
Verbum caro factum, *Io. 1.* Veritas,
Io. 14. Vermis, *Ps. 21.* Via, *Io. 14.* Vinū
ger-

germinans Virgines, Zach. 9. Vir, Ier. 3
Vir dolorum, Is. 55. Virga Aaron, E-
xod. 7. Vita, Io. 14. Vitis vera, Io. 15.

C A P U T X V.

IESVS Amabilis in Elogiis ex PP.

TOtius potestatis summa, Thesau-
rus virtutum, Flos delectationū,
Amenitas deliciarum, Conviviū An-
gelorum, Aug. Mammilla Patris, qua
nos lactavit, Clem. Strom. Sapientia no-
bis lactescens de pane Angelorum,
per viscera virginis trajecto & incar-
nato facta lac parvulorum, Aug. Apex
totius sanctitatis, Dion. Eccles. hier. c. 4.
Ad unitio & communio Dei & homi-
num, Mellificamen pro nobis, Iren. l.
5. c. 1. Victimæ generis humani, Euseb.
l. 10. in præf. Legatus Dei Patris, Didy-
mus l. 2. de Spiritu sancto. Infinita Dei
clementia, Cyrus Apollin. restitutor pri-
stinæ pulchritudinis, Greg. Nyss. l. de vi-
ta Moysis. Solutio omnium difficultatū,
Euthym. in Matt. Admiratio, Damasc. 4.
de fide, Homo faciens Deos, I. virtus

I 7.

Dei

Dei inclusa in corpore, Orig. tr. 33. in
Matt. Deificatio carnis nostræ, Athan.
s.4. contra Arria. Appellatio continens
omnes appellationes, Iustin. recapitu-
latio omnium bonorum, Iren. l. 3. c. 18
Operator prodigiorum, Iustin. in exp.
fid. Unctio Patris, & Filii, & Spiritus
sancti, Hesych. in Levit. Ineffabilis Deus
descensus, Cosm. hieros. Potentia Dei-
tatis in carne latens, Maxim. Monach.
Cent. 1. c. 11. unio sublimum & hu-
milium, Amphil. orat. in Pater noster. Ta-
bernaculum Deitatis, Nyss. hom. 13. in
Cant. Coagulum nostri cum Deo, Greg.
Naz. orat 4. Aspectus habens excellen-
tiam diviniratis, Theoph. Alex. ep. Ob-
ses à Patre nobis datus, Radix pacis
nostræ, Chrysost. Clypeus fortium, liber
vitæ. Psalterium & cythara, qua Pater
canit se & creaturas, Rupert. l. de victo-
ria Verbi. Ferculum divinitatis, Id. in
Cant. Magnificentia Patris, Greg. Mag.
Armatura, Machæra Patris, virtus &
fagitta Dei patris, Hier. Respublica o-
mnium

mniūm gratiarum, statua omnium virtutum, Chrys. Facies ultimæ pulchritudinis, Guill. Paris. Amoris decalogus.

E P I L O G V S.

HAc tenus expositâ, nec satis unquam exponendâ Domini Iesu amabilitate jubet congesta, ideoque concepto fœta mens hoc Epiphonemate adhortatorio concludere. Eia Christiformande, IESUM Tuum sic agnatum nunc tandem dilige, unus non sufficit tantæ amabilitati amor, exere omnes pectoris tui vires & amores, pete latitudinem cordis sicut arenam, quæ est in littore maris, tot corda pete, quot cœlo sydera, quot in sylvis frondes, quot in agris gramina, quot in Oceanō guttæ, quot in terris mortales, quot in paradiſo Angeli, quot in Domino Iesu amabilitates: excors es, si cor tuum alibi quam in IESU est. (a) Quam aridus & durus es sine IESU! insipiens & vanus, si cupis aliquid extra IESUM! Nonne hoc est majus damnum

(a) 1. 2. de Im. Ch. c. 7.

quam

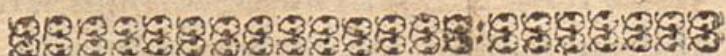
quàm si perderes mundum? Quid potest mundus conferre sine IESU? esse si-
ne IESU gravis est infernus, & esse cum
IESU dulcis paradiſus. Si fuerit tecum
IESUS, nullus poterit nocere inimicus.
Plus homo nocet sibi , si IESUM non
quærit, quàm totus mundus & omnes
adversarii ejus: qui invenit IESUM, in-
venit theſaurum bonum, imò bonum
super omne bonum, & qui perdit Ie-
sum, perdit nimis multū, & plusquàm
totum mundum. Pauperrimus est qui
vivit sine IESU, ditissimus est, qui bene
est cum IESU. O IESU Deus meus &
omnia, ubi ſint omnia mea tu ſcis, tu e-
nim theſaurus cordis mei.

*Nescio quid fit amor cordi, quid cor fit a-
mor.*

Hoc ſcio, quod totus cor ego, IESVS amor.

INCAR.

INCARNATIONIS MYSTICÆ

PARS TERTIA.

VITA CHRISTI MY-
stica, sive Mores Christiformes.

CAPUT I.

Christiformitas vitæ necessariæ.

SI boni amores faciunt bonos mo-
res, profectò Christi amores partu-
rient optimos Christi mores. Nec e-
nim Christiformitas solâ JESU menta-
li continetur ideâ vel affectus quâ-
dam nimiris delicati sterili teneritudi-
ne : prodeat oportet, nascatur ope-
rando, & vivat si conceptus est intel-
ligentiæ quasi alvo Christus. Amor o-
peratur magna si est; si vero non ope-
ratur, amor non est. (a) Probatio
quippe dilectionis exhibitio est ope-
(a) Greg.

ris.

ris. (b) Dilectio JESU dulce verbum, sed dulcissimum factum.) Si verbum ē ſinu Patris nunquam exiſſet, neque caro factum eſſet, maniſſet utique nobis otiouſum ad ſalutem : verbum cordis, ſeu Christus in anima, hoc eſt, idea amatoria Christi, niſi ē ſinu mentis erumpat in opus, vana eſt, incarnetur ergo in opere, ut valeat ad ſalutem. Verbum imago eſt Patris non vacua, ſed plena, quiſquis in formā Christi vult inveniri, ſicut orat in primā missā Nativitatis Christi Ecclesia, curet ne imaginaria ſit & vacuā, ſed plena operum quam corde concepit forma. Dicere Dei eſt iſum facere, dixit & facta ſunt: tunc dixeris divinē, & eruſtaveris verbum bonum, cūm feceris & dicaveris opera tua regi Christo JESU, verbum Dei eſt non ſonans, ſed penetrans, non loquax, ſed efficax, non obſtrepens auribus ſed affectibus blandiens. Denique credis in Chriſtum

(b) Aug, tr. 7, ep. Ioan.

stum (c) (qualem tibi præcedenti par-
te hujus opusculi adumbravimus) fac
Christi opera , ut vivat fides tua,fid-
em tuam dilectio animet, probet a-
etio. Non incurvet terrenum opus,
quem fides cœlestium erigit , qui te
dicis in Christo manere , debes sicut
ipse ambulavit & tu ambulare , non
meum sed ipsius monitum est, si dili-
gitis me,mandata mea servate. Quod
si propriam gloriam quæris , florenti
invides,absenti detrahis, reponis læ-
denti te,hoc Christus non fecit,confi-
teriste nosse Deum , factis autem ne-
gas:non restè planè , sed impiè lin-
guam Christo, cor dedisti Diabolo.)
Beatus qui intelligit , quid sit amare
Iesum,exclamas quidem , & contem-
nere seipsum propter Iesum ! opor-
tet dilectum pro dilecto relinquere,
quia Iesus vult solus super omnia a-
mari,imò & solus amari, ita ut cæte-
ra non amentur , nisi propter ipsum
so-

(c) Bern. serm. 24. Cant.

214

CHRISTIFORMITAS,
solum. (d) puta amorem tuum quasi
manum animæ, si aliquid teneret, tenere
aliud non potest, qui amat secu-
lum, simul amare IESUM non potest,
occupatam habet manum : dic illi
Deus, tene quod do, non vult dimis-
tere quod habebat, ideo non potest
accipere quod offertur.) Ergo discat
spernere mundum, spernere nullum,
spernere sese, spernere sperni, quisquis
vult non spernere, sed amare ac tene-
re IESUM. Verum hic labor hoc opus.
(e) Quam pauci post te Domine IESU
ire volunt, cum tamen ad te perve-
nire nemo sit qui nolit : hoc scienti-
bus cunctis, quia delectationes in dex-
terâ tuâ usque in finem: propterea vo-
lunt omnes te frui, at non ita imitari;
conregnare cupiunt, sed non compa-
ti, non curant querere, quem tamen
desiderant invenire, cupientes
consequi, sed non &
sequi.)

§. 2.

(d) Aug.Pf.67. (e) Bern.J.21.Cant.

§. 2.

TU autem ô Christiformitatis studiose, qui certus es Christum sequi & vitâ moribusque exprimere, adverte cautè idola quædam esse virtutum, tam spiritus Christi vacua, quam ethnicæ ac politicæ honestatis, hoc est ventosissimæ tumida vanitatis. Omnis virtus tam longè est à vera virtute, quam longè est ab ea forma, quam verbo & exemplo commendavit Christus præsens in carne.

(a) Quid vobis cum virtutibus, qui Dei virtutem Christum ignoratis;
(b) ubinam quæsovera prudentia nisi in Christi doctrinâ? unde vera justitia, nisi de Christi misericordiâ? ubi vera temperantia, nisi in Christi vitâ? ubi vera fortitudo, nisi in Christi passione? soli ergo qui ejus doctrinâ imbuti sunt prudentes dicendi, sunt soli justi, qui de ejus misericordia veniam peccatorum consecuti sunt, soli tem-

perantia.

(a) Ser. 4. de Adv. (b) Ber. ser. 22. Cant.

perantes qui ejus vitam imitari student soli fortes, qui ejus patientia & documenta fortiter in adversis tenent. In cassum proinde quis laborat, in acquisitione virtutum, si aliunde eas sperandas putat quam à Domino virtutum, cuius doctrina seminarium prudentiae, cuius misericordia opus justitiae. Cujus vita speculum temperantiae. Cujus mœrs insigne est fortitudinis. Sunt qui pauperes esse volunt, eo tamen pacto ut nihil eis desit, & sic diligunt paupertatem, ut nullam inopiam patientur. Sunt & alii mites, sed quamdiu nihil dicitur vel agitur, nisi pro eorum arbitrio. Alios lugentes videas, sed si de corde procederent illæ lacrymæ, non tam facile illico solverentur in risum. Alii tam vehementer contra aliorum delicta zelantur, ut videri possent esurire & sentire justitiam, sed contra alios tam impudenter quam inaniter astuant, seipso tam insipienter quam inutiliter palpant.

pant. Sunt alii misericordes de his, quæ ad ipsos non pertinent, qui scandalizantur, si non datur omnibus abundantiter, sicutamen ut ipsi, ne in modico quidem graventur; Item sunt qui peccata sua confitentur, at ea, quæ sponte dicunt aliis, ab aliis patienter audire non possunt, qui si verè mundari desiderarent ut videntur, non irritarentur, sed haberent illis gratiam, qui suas illis maculas demonstrarent. Sed & alii qui si vident quempiam vel leviter scandalizatum valde solliciti sunt, quomodo eum in pacem reducere possunt, & viderentur pacifici nisi eorum commotio, si forte contra eos quidquam quam factum dictumve videbitur, tardius universis poterit difficiliusque sedari, qui nimirum si verè pacem quærerent, haud dubium, quin eam quærerent sibi ipsis.) Atque hæc omnia sunt mera simulacra virtutum, quas Christus aperiens os suum in monte

218 CHRISTIFORMITAS,
monte Ecclesiam ac perfectionis
Christianæ, seu Christiformitatis cul-
men significante prædicant. Talium
idolorum cultoribus, & honestatem
mundi non solidam virtutem ac spiri-
tum Christi habentibus, jure impro-
peret Christus suum illud : *Nonne Eth-
nici hoc faciunt? vel, hæc omnia gentes
inquirunt.* (c) Nos autem non sic. Imi-
temur quoad possumus eum, qui sic
dilexit paupertatem, ut quamvis in
ejus manu essent fines terræ, tamen
non habuerit ubi caput reclinaret,
qui que tanquam ovis ad occisionem
ductus est, & sicut agnus coram ton-
dente se obmutuit, quem & super ci-
vitatem flevisse, & in orationibus per-
noctasse legimus, risisse verò aut jo-
casse nusquam : qui sic esurivit justi-
tiam, ut cum propria non haberet ta-
men pro peccatis nostris à seipso ex-
git satisfactionem, unde in cruce ni-
hil aliud quam justitiam sitiebat, pro
animicis mori non dubitavit, & ora-

(a) *Bern, Ibid,*

vit

vit pro crucifixoribus suis, qui peccatum non fecit, & impositum sibi ab aliis patienter tulit, qui pro reconciliandis sibi peccatoribus tanta sustinuit.)

§. 3.

Disce Christiane à Christo quemadmodum diligas Christum. (a) Dilexit nos dulciter, sapienter, fortiter amicus dulcis, consiliarius prudens, adjutor fortis carnis assumit veritatem, sed peccati similitudinem dulcem prorsus in illa exhibens consolationem infirmo, & in hac prudenter abscondens laqueum deceptionis Diabolo. Porrò ut Patri nos reconciliet mortem fortiter subit, & subigit fundens pretium nostræ redemptio- nis sanguinem suum. Disce ergo tu amare dulciter, amare fortiter: dulci- ter ne illectus, prudenter ne deceptus, fortiter ne oppressus ab amore Domini avertaris, ne mundi gloriâ seu car-

K nis

(a) Bern, Ser. 20.

nis voluptatibus abducari, dulcescat
tibi præ his sapientia Christus, ne se-
ducari spiritu mendacii & terroris, lu-
cescat tibi veritas Christus, ne adver-
sitatibus fatigeris, confortet te virtus
Dei Christus.) Denique cum sola
conformitas maritet animam Christo,
sicut sponsam sponso, nec modò con-
tractus ille sit matrimonii, sed com-
plexus vide ò qui Christiformitatis
veluti procus es, ut dilectio tua sit
sponsæ dilectio. Magna res Christi
dilectio sed sunt in ea gradus. Audi
Apostolum: (b) *Estote imitatores Dei*
sicut filii charissimi, & ambulate in dilec-
tione, qua Christus dilexit vos. Viden-
amoris gradus duos? unum filii quo
patrem imitemur Deum, alterum
sponsi, quo nempe Christus dilexit
nos, & quo sponsæ sponsum redamare
debemus. Bonus est amor filii, sed me-
lior sponsæ. Amant filii, sed de hære-
ditate cogitant, quam dum verentur
quoquo modo amittere, ipsum à quo
(b) *Eph. 5.*

expe-

expectatur hæreditas plus reveren-
tut, minus amant. Suspectus est mihi
amor, cui aliud quid adipiscendi spes
suffragari videtur : infirmus est qui
fortè spē subtraetā aut extinguitur,
aut minuitur: impurus est qui & aliud
cupid. Purus amor mercenarius non
est, purus amor de spe vires non sumit,
tamen dissidentiæ damna sentit. Ac
sponsæ hic est qualem debeat anima
Christo , qualem verbum exhibet
sponsæ carni nostræ in Christo : spon-
sæ res & spes unus est amor, hoc spon-
sa abundat, hoc contentus est sponsus:
nec is aliud quæret, nec illa aliud ha-
bet. Hinc ille sponsus, & sponsa illa
est. Is sponsus proprius est, quem alter
nemo contingat , nec filius quidem.
Denique ad filios clamat, ad imitato-
res Dei, ubi est honor meus, & non ubi
est amor meus, servans sponsæ & ama-
toribus Christi hanc prærogativam.)
Quare ama Christum, Christi more &
amore & Christiformitatis amans. Ama

K 2

spiritu

222 CHRISTIFORMITAS,
spiritu Christi , spiritu gratiæ , non
suggestione naturæ sua ubique ac
semper quærantis. Ama nil omnino
ei præponendo , quia nec nobis quid-
quam ille præposuit. Nec de intrin-
secis ejus bonis tibi complacere , illi
gratulari sufficiat : Gaudeas sanè
quòd ineffabilis Dei bonitas , ita in
humanitate illa resplendeat , quòd
possideat ipse Deus homo tam in-
estimabilem in vilitate carnis nostræ
majestatem & gloriam : At ibi ne
amor hæreat , perge ad procurandam
ejusdem gloriam quoad poteris maxi-
mam. Qui sic diligit non modò vitat
lethiferum peccatum , quoad humana
fert infirmitas , sed etiam veniale , quin
& opera quæcunque bona ad ejus glo-
riam promptè , alacriter ac devote
semper ad majora anhelans præstat ,
nullam non virtutem ejusque exer-
cenda oportunitatem captat. Verùm
ne vagetur amor incertus , quas ex in-
finita virtutum Christi multitudine
potius

potius deligat, & quibus potissimum
studeat, hic ego proprios ac spectati-
fimos velut Christi characteres, per
varias ejus aetates velut summa legens
capita propono, quibus qui conformis
erit imitando, erit omnino vita
moribusque Christiformis.

C A P U T II.

*Christiformitas cum puerō Iesu in
parvitate.*

§. 1.

Quid est aliud Incarnatio quam
Verbi exinanitio, quam exitiosa
hominis inflatio & superbia, jam inde
ab audito illo *eritis sicut dei*, divinita-
tem affectantis, comprimitur? Tam-
diu dilata est ut interim Judæus legis
sux operibus ventosissime tumens,
conscius tandem in opia sua fieret, &
ex multiplici prævaricatione infini-
tam redemptoris necessitatem, &
gratiæ agnosceret. Cœpta est eadem
ab humilitate Virginis, quæ tum Dei-
para fuit cum ancillam Domini se-

K 3

pro-

professa est substernendo intellectum,
voluntatemque verbo ac nutui divi-
no. Perfecta denique illa est incom-
prehensibili Verbi ad carnem se abji-
cientis depressione. Rapuerat homo
gloriam Deo , proculcaverat impu-
dentissimè supremam ejus authorita-
tem præcepti violatione : quis resti-
tuat ? Parvulus datus nobis Deus ho-
mo. Hic subdens Deo se reddit, cum
fœnore ereptam gloriam. Quid enim
gloriosius Deo quam subjici illius im-
perio hominem-Deum sibi æqualem ?
Haetenus nil adeo gloriosum fuerat
Deo obedire hominem , at obedire
Deum ipsum Deo , id vero magna est
gloria , qua major nequit intelligi.
Hinc Jesu nato canunt Angeli gloria
in altissimis Deo,hinc Ecclesia Ange-
lis succinens, gratias, inquit, agimus
tibi propter magnam gloriam tuam,
nempe Christum natum , sibi vero
quid servat Deus-homodans gloriam
Deo, eaque se abdicans ? Servat vili-
tatem

tem infantiaz, fasciarum, vagitus, stabuli, propudiosam denique peccati notam circumcisus admittit. O pusillum! Quid porrò vagit infans? quid in utero, in præsepi, in latebris domesticæ tam diuturnæ subjectionis, in cruce Deus abstunditus quid prædicat, quid clamat? Nempe suum illud discite à me quia humilis sum corde. Quomodo humilis? Deo in altissimis gloriam restituendo, sibi in infinitis assumendo servitutem, vilitatem, peccati similitudinem. Scholâ & cathedra multiplex, uterus, stabulum, domus Nazarena, crux, at unica Magistri lectio humilitas. Hæc videlicet una sufficit virtus, hæc prima, hæc media, hæc ultima. Hæc denique tota si vera & cordis est. Nemo unquam clarius quam anima humilis Jesu persperxit, nil omnino habere se, quod non acceperit, eoque nec sibi gloriandum quasi non acceperit; nulla enim veri perspicacior extitit, proinde que

K 4

nes

CHRISTIFORMITAS,
nec humilior. Hinc illud: ego vir vi-
dens paupertatem meam. Et illud:
doctrinā mea non est mea. At enim
si non tua Domine J E S U , quomo-
do tua ? si tua, quomodo non tua ? tu
enim dicas utrumque , & mea do-
ctrina, & non mea. Quæ est doctrina
Patris nisi Verbum Patris ? Ipse ergo
Christus doctrina Patris, sed quia Ver-
bum non potest esse nullius , sed ali-
cujus , & suam doctrinam dixit sei-
psum, & non suam, quia Patris est Ver-
bum : quid enim tam tuum , quām
tu : quid tam non tuum, quām tu si a-
licujus es quod es?) Hinc etiam glo-
riam suam Christus non quærit , sed
Patris , adeoque non quærit suam, ut
etiam fugiat : adeò fugit, ut etiam ju-
gi miraculo, dum vivit in terris, coér-
ceat intra se gloriam corpori debi-
tam , alioqui ex anima beata eruptu-
ram , ac semel cùm eam exundare ru-
ptis quasi aggeribus permisisset co-
ram

(a) Aug. Tract. 29. Ioan.

ram pauculisti testibus , hoc ipsum si-
lentio premi voluit. Et nos tantum
non miracula tentamus ad gloriam
nominis nostro conciliandum, quæ so-
li debetur Deo ! O Christiformitatis
amatores discite gloriam in altissimis
Deo canere , discite nusquam nisi in
cruce gloriari , discite exinaniri for-
mam servi accipientes , non Domini
gloriam rapientes. Exinanite , exi-
nanite animam vestram usque ad fun-
damentum profundissimæ humilita-
tis in ea , furtum de manibus vestris
excute , reddite gloriam Dei Deo.
(b) Origo fontium & fluminum mare,
virtutum & scientiarum Dominus Je-
sus Christus : quis enim Dominus
virtutum, nisi ipse Rex gloriae ? sed &
juxta Annæ canticum idem ipse Deus
scientiarum Dominus est, continentia
carnis, cordis industria, voluntatis re-
stitudo ex illo fonte manant, non so-
lum autem ; sed & si quis callet inge-
nio,

K § nio,

(b) Bern. serm. I 3. Ioan.

nio, si quis nitet eloquio, si quis moribus placet, inde est; unde scientiæ, unde sapientiæ sermo, thesauri siquidem sapientiæ & scientiæ ibi omnes absconditi sunt. Quid? casta consilia, justa judicia, sancta desideria nonne rivuli fontis illius sunt? Quod si copia aquarum secretis subterraneisque recursibus incessanter & quora repetunt, ut inde rursus ad visus, ususque nostros jugi & infatigabili erumpant obsequio, cur non etiam spirituales rivi, ut arva mentium rigare non definant, proprio fonti sine fraude & intermissione reddantur? ad locum unde exeunt, revertantur flumina gratiarum, nempè ad Christum factorem gratiarum, ut iterum fluant, remittatur ad suum principium cœleste profluviū, quo uberioris terræ refundatur. Qualiter, inquis? qualiter dicit Apostolus in omnibus gratias agentes, quicquid sapientiæ, quicquid te virtutis habere confidis, Dei virtuti,

ac

ac Dei sapientiae deputa Christo. Soli Deo honor & gloria , solus cuncta creavit , solus de hoste triumphavit; torcular enim calcavit solus , & de gentibus non fuit vir secum: solus captivos liberavit, & socium habebit in gloria? gloriam meam,inquit, alteri non dabo. Et superbus , ego, inquit, mihi eam licet non dederis, usurpabo: nec enim placet ei Angelica distributio dans gloriam Deo , pacem hominibus. Quid nequius servo usurpante gloriam Domini sui ? Joseph noverat mulierem esse gloriam viri, solaque ex bonis Domini non esse reliquam in sua potestate uxorem : unde judicavit iniquum inglorium facere eum, qui se fecerat gloriosum. Quid ergo homo zelat gloriam suam , & Deum audet velle fraudare sua quasi non zelantem ? Gratiâ Dei es quod es , quòd si studeas captare gloriolam pro gratia quam accepisti , nonne fur es & latro ? Quid habes quod non ac-

K. 6.

ce-

cepisti? omnino nihil: ergo nec meritum præcessit in te ullum, ut illa, de quibus gloriaris, acciperes. Qui enim non fecisti ut essem, fecisti ut bonus essem? Qui in peccatis natus es totus? Quod si & hoc fatearis, profectò frustà inflaris adversus alium, qui ideo non habet quod tu, quia non accepit ut tu. Nec judicares proximum contemendum præ te, si non præ illo te honorandum judicares.) Audes alteri te præferre conscius & certus peccatorum tuorum, nescius & incertus alienorum? (c) Et unde tibi gloria pulide pulvis, tibi unde? de vita sanctitate? sed spiritus est qui sanctificat, spiritus dico, non tuus, sed Dei. Ad blanditur popularis favor, quod verbum bonum, & benè fortè de promiseris? sed Christus donavit os, & sapientiam.) (d) O si scires, quām parum est quod habes, & hoc ipsum quām

(c) *Ibid.* (d) *Bern. ser. I. in Ps. Qui habitar.*

quām citō perdes, si non servaverit ille , qui dedit? Hæc enim duo sunt, quæ valdè collectos, & subjectos Deo nos reddere possunt.) Sed quid denique tuum unde glorieris , nisi mendacium & peccatum? At gratiæ Dei consensisti cùm dissentire posses: quis non irrideat naufragum eo gloriantem , quia porringtonis auxiliatrixem dexteram apprehendit, cùm eam posset non admittere? Quis contra mendicum eò se magnificè circumspiciens non indignetur, quòd stipem oblatam non rejecerit? Absit ergo mihi gloriari, nisi in cruce Domini nostri JESU Christi in æstimatione illa misericordi , quâ me sibi fecit æquilibrem in statera crucis , emens me pretio sanguinis sui. Hæc enim verò gloria mea maxima & sola, tanti à Deo suis se æstimatum ac redemptum. (e) Quid enim nobis gloriosius , quām quòd tanti æstimavit nos Deus? Quanquam

K 7

&

(e) Bern. ser. I 3. Cant.

& hoc ipsum revera gloriari in solo
Deo, à solo Deo est.) Verum hæch hu-
militas in cognitione necessaria est,
quam scrutans corda & renes veritas
sensibus ingerit animæ vigilantis: ad-
hibe præterea, ò anima Christiformis
voluntatem, & fac de necessitate vir-
tutem. (f) Disce quia Jesus humilis est
corde, hoc est, illâ humilitate, quam
suisit cordis affectio , nonquam ex-
torsit discussio veritatis. Eris tu quo-
que humilis cordis affectu, si nobis ali-
ter apparere foris , quām te invenis
intus, alioquin time, ne de teipso le-
gas pondus, & pondus abominatio est
apud Deum. Quid enim? tu te depre-
tiaris in secreto apud teipsum verita-
tis trutinâ ponderatus, sentiens nîl es-
se tuum , nisi mendacium & pecca-
tum , te dignum esse omni dedecore
& contemptu , dignum etiam omni
extremitate & inferioritate, dignum
plagis: quid ergo foris alterius pretij.

men-

(f) Bern. serm. 42, Cant.

mentiens majori te pondere vendis nobis, quām ab ipsa veritate acceperisti? time Deum, & noli hanc rem pessimam facere, ut quem humiliat veritas, extollat voluntas; hoc enim est resistere veritati, hoc pugnare contra Deum: magis autem acquiesce Deo, & sit voluntas subdita veritati: nec tantum subdita, sed & devota. Nonne Deo, inquit, subjecta erit anima mea? Et parum est esse subjectum Deo, nisi sis & omni humanæ creaturæ propter Deum: Subdere paribus, subdere & minoribus. Sic enim decet nos, inquit, Joanni se subdens, implere omnem justitiam. Vade & tu ad minorem, si vis in justitia esse perfectus, defer inferiori, juniori te inclinato.)

§. 2.

ATque haec tenus primus est humilitatis gradus, sibi gloriae nūl arrogare; & hoc devotè, nec verè tantum confiteri, at profundius descendit,

dit, si non modò gloriā non quærit,
sed etiam fugit. Christus JESUS nocte
voluit nasci, tacet infans, non se ex-
tollit, non magnificè prædicat, cùm
eum annuntiat Angelus: laudat mul-
titudo cœlestis exercitus. Et ubi ca-
nunt Angeli? in stabulo. Quibus an-
nuntiantur pastoribus. Ubique in ipsa
gloriæ luce commendatur humilitas.
Si eum adorant Magi, adorant in ex-
guo Bethlehem oppidulo: esto non in
stabulo, ut eruditis placet, adeò in ad-
mittenda gloria etiam gloriæ fugax
Christus fuit, ut præelegerit Bethle-
hem glorificationi, Hierosolymam
passioni. Quid quod triumphans sedit
super pullum asinæ? dices humili-
tatem triumphare, & hanc triumphi
sui maximam esse pompam? O hu-
militas virtus Christi quantum con-
fundis superbiam nostræ vanitatis!)
(a) O quisquis JESUM sequeris avidus,
Christiformitatis inventum abscon-
de

(a) Bern. ser. I. Epiph.

de thesaurum, ama nesciri, laudet te
os alienum, fileat tuum). (b) Nec mala
quidem tua nisi prudenter ac humili-
ter ac prudenter detegat. (c) Est enim
confessio eò periculosius noxia quò
subtilius vana, cùm ipsa etiam inho-
nesta & turpia de nobis detegere non
veremur, non quia humiles sumus, sed
ut esse putemur; appetere autem de
humilitate laudem humilitatis, est
non virtus, sed subversio.) (d) Cùm
ergo laudari se comperit verus humi-
lis, de bono, quod se fortè habere cog-
noscit, nihilominus quantum in se
est, scuto veritatis curat à se jaculum
favoris repellere, dans gloriam Deo,
& dicens: gratiâ Dei sum id quod
sum, & propulsans à se omnem suspi-
cionem ait Domino: non nobis Dœ-
mine, non nobis, sed nomini tuo da
gloriam.) Sic Christus, cùm vellent
facere illum Regem, fugit in montem

ipse

(b) Ber.ser.3.Nat. (c) Ber.ep.ad Sen,
(d) Ber.ep.ad hem.Sen,

ipse solus; ad Deum, solitudinis suæ
ac miseriae conscius, fugit humilis,
cum laudatur, Deum laudans. Lau-
dem ut flagellum timens, & laudato-
res adulatores putans. Probat ipse
opus suum, ut sichabeat gloriam in
semetipso, & non in altero fidelis sui-
met custos, qui sibi oleum favoris sine
fraude reservet, ne in adventu sponsi
lampas conscientiae vacua extingua-
tur. Insipiens tu superbe, qui merces
congregas in saccum pertusum, qui
thesaurum tuum alieno in ore consti-
tuis: ignoras quod arca ista non clau-
ditur, nec seram habet, nullique om-
nino clausa nocere volenti. Non tu-
tum planè est, sed stultum ibi thesa-
rum tuum recondere, undè non va-
leas resumere cum volueris: si ponis
in os meum, jam non in tua, sed in
mea potestate est, cum utique pro
meo libitu vel laudare te possim, vel
derogare tibi. Sanum vas conser-
vans, & secretis, quæ benè ago, servan-
dis

dis idoneum. Quicquid in ea reposue-
ro securus sum, quia non perdam, ser-
vabit vivo, defuncto restituet. O
quanto utilius est abscondere, quam
ostentare si quid habeamus boni! Sic-
ut & mendici, cum eleemosynas pe-
tunt, non pretiosas vestes ostendunt,
sed seminuda membra ac ulcera si ha-
buerint, ut citius ad misericordiam
videntis animus inclinetur.

§. 3.

Altissimus humilitatis gradus est,
ignominiam pati & amplecti. (a)
Verus humilis vilis vult reputari, non
humilis prædicari, gaudet contemptu
sui, hoc solo sanè superbus, quod lau-
des contemnit, ipsumque contem-
ptum.) Christus nondum natus ho-
spitio & Bethlehem oppidulo exclu-
ditur, fugatur ab Herode, ignominio-
sam peccati notam suscipit in Circum-
cisione, nomen in Baptismo, pœnam
in cruce, factus pro nobis peccatum &
maledictum. Quæsusitus ad regnum fu-
(a) Bern.

git,

git, quæsus ad probra, ad supplicium
ultra se offert & ingerit. Circumcidì
& baptizari vis Domine JESU, (b) ut
quid enim, aut quid tibi opus fuit Cir-
cumcisione aut Baptismate? Numquid
sane opus est medicina , aut munda-
tione mundo? Non sic impii, non sic a-
git perversitas elationis humanæ : e-
rubesimus vulnerum ligaturam , qui
de vulneribus interdum etiam glo-
riamur, quem nemo arguere potest de
peccato , ipse peccati remedium &
verecundum pariter & austерum sine
ulla necessitate suscepit. Nos è contrâ
invercundi ad obscenitatem culpæ
erubesimus agere pœnitentiā, quod
extremæ dementiæ est malè proui in
vulnera, peius in remedia verecundi.
Qui peccatum non fecit, non dedig-
natus est se peccatorem reputari, nos
& esse volumus & nolumus æstimari.)
Venit ad Baptismum tanquam unus è
populo , qui solus erat sine peccato.

Quis

(b) Bern. serm. I, de Circ.

(c) Quis eum crederet filium Dei? quis putaret Dominum majestatis? Valde quidem humiliaris Domine, in imis absconderis, sed Joannem qui te nondum natum, nondum natus agnovit latere non poteris. Ego, inquit Johannes, a te debeo baptizari, & tu venis ad me. Magna utrumque humilitas, sed nulla comparatio. Quomodo enim non humiliaretur homo coram humili Deo?) Ergone tam humilis Deus & adhuc superbus homo? (d) Et quæ superbia sanari potest, si humiliitate tanta non sanatur?) Stude o Chriftifomitatis fectator humilitati Chrifti(e) quæ solidum fundamentum est, custosque cæterarum virtutum, fectare illam, quæ sola te potest salvare. Quid enim magis indignum, quid detestandum amplius, quid gravius puniendum, quam ut videntis Deum cœli parvulum factum, ultra apponat hominem

(c) Bern. serm. I. de Epiph. (d) Aug.
(e) Bern. serm. I. de Nat.

240 CHRISTIFORMITAS,
mo magnificare se super terram? In-
tolerabilis impudentia est, ut ubi se se
exinanivit maiestas, vermiculus infle-
tur & intumescat.) Ecce de cœlo ve-
nit, qui servis in terra occurrere, eos
salutare & honore prævenire etiam
reprobos, puta Caipham, Herodem &
alios inferioris notæ non despicit, &
nos in terra humiliari contemnimus,
qui de terra sumus, honore prævenire
forte electos, forte reprobi ipsi refu-
gimus. Audi superbè, qui JESUM do-
ctorem non audis, pro exemplo se sta-
tuentem audi, vel intonantem illud,
nisi efficiamini sicut parvulus iste, non
intrabitis in regnum cœlorum. Esto
parvulus cum Iesu parvulo. (f) Qui se
dedit in terra parvulum parvulis, ma-
gnus in cœlo offeret se magnis, sem-
perque in illo magni esse pote-
rimus, si semper sub illo
parvuli simus.

CA-

(f) Aug. Ps. 62. & ser. 4. in vigil. Nat.

CAPUT III.

*Christiformitas cum puerō IESV
in simplicitate.*

§. I.

SAPIENTIA patris in carne nostra sapientiam carnis & hujus mundi quæ inimica est Dei, elisit infantili simplicitate. *Quod enim stultum est Dei, sapientius est hominibus.* Ille infans in cunis vir est, tam rationis compos matris in gremio jacens, quam sedens Patris in solio; & vagit tamen, & se constringi sinit fasciis, & natus ab æterno de corde patris, renatus est denuò in plenitudine temporum de utero matris, & quasi modò genitus infans, sine dolo lac concupiscit. Hæc porrò infantilia non fictè ac in speciem, sed verè ac seriò exequitur. Sic sic renasci denuò, & pueros effici non sensibus, sed malitia Christiformitatis amatores necesse est in simplicitate cordis fiant rectè scientes bonum & malum, sicut Emmanuel nobiscum Deus,

Deus, qui butyrum & mel comedit,
ut sciat reprobare malum & eligere
bonum, quales per fatuam arrogan-
tiam homines primitus esse volue-
runt serpentis instinctu, sed non va-
luerunt. Tanti est apud Christum ea
mentis infantia & simplicitas, ut nisi
renato & parvulo patere cœlum velit
nemini. Quin ob hoc ipsum propositum
laudat Patrem: *Confiteor, inquit,*
tibi Pater Domine cœli & terræ, quia ab-
ſcondisti hæc à sapientibus, & prudenti-
bus, & revelasti ea parvulis; ita Pater, quo-
niam ſic placitum fuit ante te. Adhære-
ſcat ergo fidelis uberibus matris Ec-
clesiæ, & quidem clausis proprii judi-
cii quantumvis obductantis oculis,
captivans illud in obsequium fidei.
Iactentes claudere oculos solent, ne-
que quod sugunt, cernunt: bibat salu-
tare doctrinæ lac ex ambobus novi
ac veteris testamenti uberibus ab Ec-
clesia propinatum, concupiscat laete-
ſcentem nobis sapientiam, sequatur
fiden-

fidenter matrem ducem quocumque illa duxerit. Quid? si rusticus, etiam puer parvulus iter tibi peregrinanti indicet, credis, & fœminæ credis te legitimum afferenti, tu Ecclesiæ sponsæ Christi, Deoque ipsi credere cunctaberis? in homine carnali tota regula intelligendi est ipsa consuetudo cernendi: plus tribuit oculo quam oraculo, id est carnis sensui quam verbo Dei; at in homine Christiano & spirituali sola regula judicandi est certitudo credendi. (a) Nobis curiositate non opus est post Christum IESUM, nec inquisitione post Evangelium; curiositas reum efficit peritum. (b) Qui fidem querit, rationem non querit, considera quod voceris fidelis non rationalis, & accepto baptismo, hoc dicimus fidelis est) quid ergo noxia curiositate mysteria discutis, prius volens intelligere ordine præpostero

(a) Tert. S. Zeno. (b) Chrysol. Aug. ser.
de Trin. 237. de temp.

quām credere? Intellectus bonus omnibus
facentibus eum. (c) Quid Athenis, &
Jerosolymis, quid Academiæ & Ec-
clesiæ? nostra institutio de porticu Sa-
lomonis est, quæ monet Deum in sim-
plicitate cordis quærendum.) (d) Cum
simplicibus enim sermocinatio ejus: Et si
oculus fidei tuæ, oculus Christianus
fuerit simplex, totum corpus operum
tuorum lucidum erit, non tenebris
erroris, vel tortuosæ intentionis am-
bagibus obscurum: & sicut lucerna
fulgoris fides illuminabit te. Quare
dichæretico, dic curioso, dic sugge-
renti fidemque tuam tentanti Dæmo-
ni, qui maximi sunt hujus ætatis ty-
ranni & persecutores, tu disputa, ego
mirer, tu inquire, ego credam.) (e)
Non est fides nostra superborum, sed
humilium. Inclinate aurem vestram,
inquit propheta, in verba oris mei. Il-
le piè attendit legem Dei & verbae-

JUS,

(c) Ps. 110. (d) Tert. de præf. (e) Aug.
adv. serm. 63, de verb. Dom.

jus , cuius aures inclinat humilitas,
non cuius cervicem erigit superbia.
Quod enim infunditur , concavo hu-
militatis excipitur , eminentia tumo-
tis expellitur. Denique Christi vox
est: (f) *Quomodo potestis credere , qui glo-*
riam ab invicem accipitis ? Magna sanè
humilitas Fides , quam velut humanæ
mentis tributum exigit supremus spi-
rituum dominator , uti judicium no-
strum liberi nempe arbitrii quo uno
gloriamur arcem , ultimumque amo-
ris proprii perfugium , fidei spontaneæ
captivitate dedamus illi , subdamusq;
ad verbum ejus. Hoc porrò tributum
soli Deo debemus , eoque glorioius
Deo quia soli debitum : quis enim
mortalium exigere valeat , ut dicenti
sibi sine fictione credatur ? Atqui hoc
Deus non suo dumtaxat jure , sed me-
rito etiam nostro exigit in compen-
sationem acceptæ à nobis injuriæ , ut
qui per stultam credulitatem serpen-

L 2

tino

(f) *Ioan. 5. ad Pharisæos.*

tino astu delusi & excæcati prodidimus hosti judicii nostri arcem, fidei quam tributum pendimus, restituamus hæc supremo legitimoque Domino per sapientem stultitiam cæca fidei simplicitate benè oculati. Cæterum cave hoc fidei tributum ad cuiusvis exætoris vocem exolvas: non debes il-
lud homini, non Theologo, non Au-
gustino, soli debes Deo per Ecclesiam
exigenti. At in divortiis opinionum
Ecclesiam distrahentium in partes,
cui potius adhæresces? Petræ adhære-
sce, super quam fundata est Ecclesia,
& adversus quam portæ inferi non
prævalebunt. Quæ tandem illa? nil
vera & Apostolica Ecclesia notius,
posita est supra montem, & in vertice
montium veluti Pharos naufragis
conspicua, denique sedes Petri, ait B.
August. in Psalmo contra partem Do-
nati, ipsa est petra, quam non vincunt
superbæ inferorum portæ. Quæ porrò
certum est ac indubitatum ab hac

pro-

proponi, credenda ea demum omnia,
solaque certò credenda sunt.

§. 2.

ATque hæc prima Christianæ sim-
plicitatis elementa sunt: curan-
dum verò præterea, ut ab illuminato
fidei oculo humanæ sapientiæ sumus
abscedat. Hac sapientia facti, quales in
omni professione, sunt velut Herod-
es, cujus persona hypocritæ desig-
nantur, dum factè querunt, invenire
Dominum numquam merentur, di-
cunt enim & non faciunt, confitentur
verbis se nosse Deum, factis autem ne-
gant. Quid verò isti, nisi chimæram
sомнiant, dum Christianæ fidei sim-
plicitatem cum humanæ sapientiæ
subtilitate confederare nituntur?
Vulpes foveas habent, non Christus.
Dura sed vera Herodis increpatio sic
denunciata à Christo, dicite vulpi illi.
Credere in Christum fides vocatur,
difficile est, ut malè vivat qui benè
credit, fides appellata est ab eo, quod

L 3

fit

fit, quod dicitur: duæ syllabæ sonant dum dicitur fides, prima syllaba est à facto, secunda à dicto: interroga ergo te, utrum credas, dicis, credo, fac quod dicis, & fides est,) cave linguam Christo, cor dones Diabolo. Ad fiētos hujusmodi pertinent quotquot mundi honestatem potius quam Christi, moribus suis inducunt, etiam illi, qui religioso clericali habitu, & externo virtuē cultu mentem sacerdotalem gerunt. At qui corporis conversio si sola fuerit, nulla erit: forma siquidem conversionis est ista, (a) non veritas, vacuam virtute gerens speciem pietatis. Miser homo, qui totus pergens in ea, quæ foris sunt, & ignarus interiorum suorum, putans aliquid se esse, cum nihil sit, ipse se seducit: sicut aqua effusus sum, ait Psalmista, in persona hominum hujuscemodi, & dispersa sunt omnia offa mea, & aliud quidam propheta: comederunt, inquit, alieni

10-

(a) Bern. serm. 2, de Quadrages.

47

robur ejus & ignoravit , exteriorem
quippe superficiem intuens , salva sibi
omnia suspicatur , non sentiens ver-
mem occultum , qui interiora corro-
dit : manet tonsura , vestis necdum mu-
tata est , jejuniorum regula custodi-
tur , statutis psallitur horis , sed cor
longè est à me , dicit Dominus . Atten-
de ô fide ! solerter quid diligas , quid
metuas , undè gaudreas aut contriste-
ris , & sub habitu religionis animum
sæcularem , sub pannis conversionis
invenies cor perversum) (b) humili
habitus , qui gestatur à talibus non
sanctæ veritatis est meritum , sed pri-
scæ vetustatis operculum veterem
hominem non exuerunt , sed novo
palliant) hic meritò quis Basilianum
illud celebratissimum impegerit : O
Syncletice & Senatorem exuisti , &
monachum non fecisti . Mirum quan-
topere Dominus Jesus ab hoc genere
hypocitarum abhorruerit . Audi il-

L 4

lum

(b) Bern. serm. 16. Cant.

Jum vex terrificum in capita hypocritarum detonantem? perpendo quomodo herodem patrem fugiat, filium ejus Herodem alterum vulpem nominet, exprobrans homini particulari vitium calliditatis, id quod mirere factum alias fuisse à Christo numquam, qui usque adeò pepercit alienæ famæ, ut ne Judæ quidem quidquam palam objecerit. Quid quod eamdem vulpem suo in palatio Christus ne verbulo quidem quantumvis rogatus dignatur; adeo fictos execratur simplex veritas. Ac meritò sanè, nam deridetur ab Herode ac Herodianis. Justi simplicitas illuditur ut fatuus, interrogariunculis captiosis facile irretiendus creditur, quasi mala, quæ cogitabant illi, ignoraret. Nimirum hoc ipsa est mundi sapientia, cor machinationibus tegere, sensum verbis velare, quæ falsa sunt, vera ostendere, quæ vera sunt, falsa demonstrare, denique in speciem di-

vina

vina obire, proximum diligere, re
autem verâ nec obedire Deo, nec
eum in spiritu & veritate adorare;
proximum verò detractione, suspi-
cione, intentionis odiosa interpreta-
tione, & sexcentis malis at occultis
artibus velut sinuosis colubri volumi-
nibus circumveniendo illaqueare, cu-
niculis ejus famam fortunamque suf-
fodere. O Herodianos veste alba
Christum induentes, verè illudentes!
ô Judæo-Christianos litteram tenen-
tes, spiritum non habentes! ô tortuo-
sam Tartarei serpentis prudentiam.
O excordem dupliscordiam! ponite,
(c) ô filii hujus sæculi ponite superci-
lium Pharisaicum & hypocrisim, este
simplices ut columbæ. Ne spiritu san-
ctificatidolum habeant, in columba
descendente super Christum demon-
stratum est: ne simplicitas frigida re-
maneat, in igne super discipulo signi-
ficatum est: sunt enim qui dicuntur
simplices & pigri sunt, vocantur sim-

(c) Aug.

L 5

pli-

plices, sunt autem segnes : non talis erat Stephanus plenus Spiritu sancto, simplex erat, quia nemini nocebat, fervens erat quia impios arguebat.) Este in quam simplices at ferventes, Este sanè & prudentes sicut serpentes, non sicut ille seductor Evangelicus (*d*), qui corporis periculo salvat caput, caput vestrum Christus est, Christi fides ac simplicitas, nolite temporalia præponere fidei vestræ, sed ea subdite, tum leva sponsi erit sub capite vestro, & dextera ejus amplectetur vos.) (*e*) Imitamini sapientes Magos quorum fidei , ac simplicitatis devotio nobis proponitur in exemplo. A regia civitate ubi querendum regem , conjectabantur ad Bethlehem villam parvulam diriguntur , ingrediuntur stabulum , inveniunt involutum pannis infantulum, non illis sordet stabulum, non pannis offenduntur, non scandalizantur lactentis infantia, procidunt, vene-

(*d*) Aug. (*e*) Bern. Ser. I. Epiph.

venerantur ut regem , adorant ut
Deum. Quid facitis ô Magi, quid faci-
tis ? lactentem puerum ádoratis in
tugurio vili, in vilibus pannis ? Ergo-
ne Deus est iste ? Deus certè in templo
sancto suo , in cœlo sedes ejus ; & vos
eum quæritis in vili stabulo, in matris
gremio ? quid facitis quodd & aurum
offertis ? Ergo Rex est ipse ? & ubi
aula regia ? ubi thronus ? ubi curiæ
regalis frequentia ? nunquid aula est
stabulum , thronus præsepium, curiæ
frequentia Joseph & Maria ? Quo-
modo ita insipientes facti sicut viri sa-
pientes , ut adorent parvulum despi-
cibilem, tam sua ætate quam pauper-
tate suorum ? insipientes facti sunt ut
fierent sapientes & prædocuit eos spi-
ritus, quod postea prædicavit Aposto-
lus, qui vult sapiens esse stultus fiat, ut
sit sapiens ; quia enim per sapientiam
mundus in sapientiâ sua Deum co-
gnoscere non poterat , placuit per
stultitiam prædicationis salvos fieri

L 6

creden-

254 CHRISTIFORMITAS,
credentes.) Ac videte quām sapien-
tes facti sunt isti insipientes. Herodis
callidam sapientiam fallunt monitu,
Angelion reversi ad Herodem, sed
per aliam viam redeuntes in regio-
nem suam. Vos ergo similiter o pru-
dentes sæculi, sic stulti estote ut sitis
sapientes, & simplicitatis Evangelicæ
& Angelicæ ductu in patriam cœle-
stem reversi Herodem tartareum
astutum serpentem ludificabis.

C A P U T III.

Christiformitas cum Puerō Iesu in puritate.

§. I.

Si pueri à puritate dicti sunt, quid
puero Iesu purius, seu corporis
munditiem species seu cordis? (a)
Neque enim peccatum commisit, ne-
que contraxit. Quod ipse non fecerit,
ætas manifestat, quod non contraxe-
rit multo certius probat Patris divi-
nitas, integritas matris. Summus sa-
cerdos est, quem nec super patre, nec
super

(a) *Bern. Ser. I. Circ.*

super matre contaminandum prophe-
tatum est, in uno potius quam manda-
tum. Est enim illi pater ab æterno, sed
Deus est in quem peccatum non ca-
dit, est & mater extempore sed virgo,
nec potuit parere corruptio corru-
ptelam.) Ac puritas quidem carnis
quam chara Christo sit, vel hinc disce.
Illi Pater fœminam nescit, Mater
virgo est, virgo nutritius, virgo præ-
cursor, virgo discipulus præ cæteris
dilectus, (b) Adducentur virgines post
eam. Ecquam Christi scilicet carnem
illa sequuntur agnum quocumque ie-
rit, casti denique seminator consilii
verbo suasit, persuasit exemplo casti-
tatem. Quanta sanctitate consecravit
in se carnem nostram sponsam suam,
quanta gloria cumulavit! Quo altius
eam attollere Deus non habuit: Ipsa
Incarnatio carnis dedicatio, ac taber-
naculi sanctificatio est; non carnis au-
tem Christi dumtaxat, sed etiam no-
stræ ob affinitatem naturæ, imò ob-

(b) Ps 44.

L 7

uni-

256 CHRISTIFORMITAS,
unitatem. Præterea caro nostra de
carne Christi vescitur, & ad gloriam
resurrectionis hoc immortalitatis
germine conditur. (c) Quid quod
creator universitatis, qui pro anima-
bus justicandis humilis venit & oc-
cultus, veniet sublimis & manifestus
non jam in infirmitate, sed in gloria
& maiestate suapro te glorificanda
misera caro. (d) Nescitis o carnales, quia
corpora vestra membra sunt Christi? Tollere
ergo membra Christi facies membra mere-
tricis ac turpissimæ libidinis instrumé-
ta? (e) Absit. Si Dominus noster Jesus Christus
tantummodo animam humanam
fuscopelet, membra ejus non essent nisi
animæ nostræ: quia vero & corpus fu-
scepit, per quod etiam caput est nobis
qui ex anima & corpore constamus,
profecto illius membra sunt & corpo-
ra nostra. Si ergo unusquisque cupiens
fornicari, aut aliqua turpitudine fœ-

da-

(c) Bern. Ser. 6. de Adv. (d) 1. Cor. 6.
(e) Aug. Ser. 18. de Verb. Ap.

dari, vilescat sibi, & in seipso contemnat seipsum, saltem non in se contemnat Christum, non dicat, faciam, nihil sum, omnis caro foenum. Sed corpus tuum membrum est Christi. Quò ibas? quid moliebare? redi, quò te tandem præcipitare cupiebas? Parce in te Christo, agnosce in te Christum. Qualis autem ille Dominus, qui servos suos fecit fratres suos? sed parum erat fratres suos, nisi ficeret membra sua. Itane tanta dignitas viluit? quia tam benignè præstata est, non honor ei retribuitur? Si non præstaretur, desideraretur: quia præstata est contemnitur. Hæc autem corpora nostra quæ dicit Apostolus membra esse Christi, quod ex genere corporis nostri suscepit, dicit idem templum esse in nobis Spiritus sancti, quem habemus à Deo. Propter corpus Christi, corpora nostra membra sunt Christi, propter inhabitantem spiritum Christi, corpora nostra sunt templum Spiritus sancti.

eti. Quid horum in te contemnis?
Christum, cuius membrum es? an spi-
ritum sanctum, cuius templum es? (f)
Si quis violaverit templum Dei disperdet,
(bis perdet in tempore & in æterni-
tate) illum Dens. Quocumque ieris ubi-
cumque te absconderis, Jesus videt te
qui fecit te, & perditum redemit te,
& pro mortuo mortuus est pro te. Tu
te non cognoscis, sed ille à te oculos
non avertit, non ad adjuvandum, sed
ad puniendum.) (g) O homo in carne
tibi exhibetur sapientia illa quondam
occulta, ecce jam trahitur de occul-
tis, & ipsis se se ingerit sensibus carnis
tuæ, carnaliter, ut ita dixerim, prædi-
catur tibi, fuge voluptatem, quia pro-
posita est mors secus introitum dele-
stationis, age pœnitentiam, quia per
hanc appropinquat regnum Dei. Hoc
tibi prædicat stabulum, hoc præsepe
clamat, hoc membra illa infantilia
manifeste loquuntur, hoc lacrymæ &
vagi-

(f) 1. Cor. 3. (g) Bern. Ser. 3. de Nativ.

vagitus evangelizant , fuge ad hoc
præsepe quisquis telis nequissimi ig-
neis impeti te sentis. Vide tremulum
infantem, audi vagientem , osculare
tui amantem , admirare Jobum no-
vum in sterquilinio, Jesum in stabulo,
audeo polliceri vel ad ipsam recorda-
tionem fugiet hostis, si tamen hostem
credis. Urget acrius ? perge aspice
puerum ibi pro te circumcisum , &
cruore manantem, ubi concupiscen-
tiæ in te venenum sævit, ac violentius
malignatur. Ad hunc cruento infantili
causâ tuâ, tam dira patientis dele-
stationes turpissimas admittere , vel
quærere non erubesces ? Quod si mo-
dicus circumcisionis cruento bullientis
sanguinis tui furias non sistit , nec incen-
dium restinguere sufficit, proripe
te cogitatione in Calvariæ montem,
arripe crucem, aspice flagellis exara-
tum, (h) spinis coronatum, clavis, ac
lanceâ transfossum nulla non sui par-
te

(h) Bern. Epist. ad Hugon. novit.

te sanguinolentum intuere , & suge
non tam vulnera quām ubera crucifi-
xi. Ipse tibi erit in matrem , & tu eris
ei in filium , nec pariter crucifixum
lædere aliquatenus poterunt clavi,
quin per manus ejus & pedes ad tuos
usque perveniant.) Ad hoc denique
tam triste, tam atrox spectaculum la-
scivire caro desinet. Ad extremum
memento æternum esse quod cruciat,
momentaneum quod delestat , erit
aliquando cùm frīxæ libidines in pro-
prio adipe ad ignem sempiternum
ebullient. Utinam tria verba vo-
luptatum tergo potius , quām fronti
inscripta sæpe legeres ! Atque utinam
illa ipsa Jesus infans & vir dolorum
ferreo stylo clavi unius proprio ad-
huc cruore stillantis altissimè in peni-
tissimis mentis tuæ medullis insculpe-
ret ! quænam illa ? Voluptates men-
tiuntur , moriuntur , in mortem tra-
hunt.(i) Hoc nihil verius quotidiano
expe-

(i) Aug. Epist. ad Lucil. Ps. 139.

experimento cernitur, hoc nihil minus creditur. Sic sunt voluptates ut spinæ, quæ non pungunt in radicibus, tamen illud unde dolorem sentis in superficie, de illâ radice processit. (k) Esto sicut lilyum inter spinas, sepi aures tuas & aliis spinis, corrumpunt bonos mores colloquia mala: sepi aures tuas spinis, ut ille qui importunè intrare ausus fuerit, non solùm repellatur, sed etiam compungatur, sic liliū tui candorem servabis: sed & memento quòd sicut lilyum lachryma sua seritur, ita carnis mundities precibus armatis, pœnitentiæ fletu ac humili obedientia impetratur. Est Christus flos campi, & lilyum convallium: est & castitas flos campi certaminis, & lilyum convallium humilitatis.

Beati mites ait Dominus Jesus, quoniam ipsi possidebunt terram. Hanc ego terram corpus nostrum intelligo, quod si possidere vult anima, si regnare de-

(k) Aug. de discip. Christ. c. 9.

262 CHRISTIFORMITAS,
re desiderat super membra sua, necel-
se est ut sit ipsa mitis & superiori suo
subjecta, quoniam tale inveniet infer-
rius suum, qualem se exhibuerit su-
periori. Armatur enim creatura ad ul-
ciscendam sui injuriam Creatoris. Et
ideo noverit anima quæ rebellem sibi
invenit carnem suam, se quoque mi-
nus, quam oporteat superioribus po-
testatibus esse subjectam. Mansuetat
ipsa & humilietur sub potenti manu
Dei altissimi, subjecta fit Deo & his
pariter, quibus vile ejus habet obedi-
re prælatis, & continuo inveniet cor-
pus suum obediens & subjectum.
Quam multi usque hodie factum Ada-
mi graviter dijudicant, & tamen insi-
pienter imitantur? Indignantur quod
obedierit voci uxoris suæ plus quam
Dei, & ipsi quotidie Evam suam car-
nem videlicet audiunt plusquam
Deum. Si modò præsentem videre-
mus Adam in eo articulo positum,
ascendentibus cogitationibus in cor
eius

ejus coarctari inter precem uxoris & præceptum Creatoris, nonne clamaremus adversus illum dicentes: Cave tibi miser, vide ne feceris, seducta est mulier non acquiescas ei. Ut quid ergo quoties apprehendit nos tentatio, similis non persuademus similiter nobis ipsis!) Caput mulieris vir, ratio carnis dominatrix, non regnet peccatum in mortali nostro corpore, sed exhibeamus membra nostra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, ut ne immunditia quidem nominetur in nobis.

§. 2.

APURITATE carnis ad munditiem cordis gradus est. Christus Jesus singulari modo odit iniquitatem. Vel ad figuram sui rubum igne in sesum (carnem Verbo ignitam) prohibet Deus accedere Moysem, nisi positis prius calceamentis luto sordidatis. Nimirum ipse est semen illud mulieris, quod inter ac serpentem posuit Deus

Deus inimicitias, quodque conteret
caput illius. Agnus est, qui tollit pec-
cata mundi, novus Adam veteris pec-
catoris adversarius. Sanctus est, in-
nocens, impollutus, segregatus à pec-
catoribus, gratia per ipsum facta est
cum qua peccatum stare nequit. De-
nique venit in mundum factor mun-
di, de immundo ut ficeret mundum,
& mundus eum non cognovit, non-
dum natum ad stabulum amandavit,
natum ad labores, ad opprobria, ad
crucem damnatum crudelissimè con-
trucidavit. Ut aliud nihil esset, cur
peccatum odiisse oporteret: tamen
hoc omni execratione dignum red-
deret, quod authorem vitæ interfecit.
Attritus est Jesus propter scelera no-
stra, neque verò pepercit peccatum
saltem levissimum, ne quidem ver-
bum otiosum, sed carnificinam in
eum diram exercuit. Quid enim? an
venialia aliter ablui posunt, quam
sanguine Christi? sine sanguine non
fit

fit remissio. Miserum me, qui toties
peccatis meis contristo Dominum
Redemptorem meum, & vulnero us-
que ad sanguinem! Et quomodo eum
amat, qui quotidie in eum tot armat
carnifices, quot peccata etsi minima?
minima verò quomodo sunt, quæ Dei-
hominis sanguinem fundunt? imò
quomodo amas, Domine Iesu, torto-
restuos? qui eos amare non cessas,
quamvis contra te arma peccatorum
venialium torquere non cessent? De-
testaris illa nihilominus, adeoque se-
verissimè vindicas in amicos etiam
leviter delinquentes, si mors in deli-
cto eos interceperit: Qualem Iesu
bone vindictam non in hostes modò,
sed in intimos etiam tuos exerces re-
pellens dilectorum animas à facie
tua! & in igne purganti detentas tor-
quere suspendio spei suæ, ac æstuan-
tium saltem desideriorum gehennâ
quasitorridâ face concremare, donec
solverint usque ad novissimum qua-
dran-

drantem. Nescio an mitissimo & amantissimo cordi JESU evenire aliquid possit acerbius, quam eò adigi & quisimā justitiæ lege , ut in membra sua sic sœviat , non jam ad meritum & præmium , sed ad vindictam & pœnam. (a) Quanquam & pullos, quos fovet, sœpè in angustijs , sed non toto pedis pondere calcat mater, nec ideo definit esse mater. O si quoties accedo immundus ad lavacrum sacra confessionis , toties intelligerem lavari stolam meam in sanguine agni ! alter Cainus sim, si Abeli fratri mei, quem occidi peccatis meis etiam levissimis , sanguinem clamantem audio, & siccis tamen oculis, pectore inconcuso maneo , si non saltem ingemisco, si non erubesco, si peccata mea non eradico , sed erado duntaxat. O quam beati immaculati in lutoſa ſeculi via ! fiat Domine JESU cor meum immaculatum in justificationibus tuis,

(a) Aug. hom. 24. ex 50.

tuis , ut non confundar coram te in judicio, sed mundus corde videam te. Infelix ego homo , quis me liberabit de corpore mortis hujus , de nécessitate peccandi evertet me de gravi illo jugo , quod imposuit super nos Adam. Placebo perfectè Domino in regione vivorum, non in hac regione mortuorum.

C A P U T I V.

Christiformitas cum I E S V abscondito , in silentio & solitudine.

§. 1.

Dum medium & altissimum silentium tenerent omnia , omnipo-tens sermo venit, sed infans. O Ver-bum diu infans ! filet in utero , filet in stabulo , filet in Ægypto , filet re-dux ab Ægypto , ubique filet, donec loqui præcipitur post annos triginta. Qui otiosum verbum dicere non po-terat, manet Verbum quasi otiosum : ô nihilominus officiosum & negotio-sum Verbum ! cùm filet silentij lau-

M des,

268 CHRISTIFORMITAS,
des, prædicat , & linguam nostram
iniquitatis universitatem exemplo suo
resonat. Eja Domine JESU , vel jam
nunc loquere , ex quo Pater audirite
jussit intonans illud super aquas mul-
tas : Ipsum audite. Mirum, ne tunc
quidem loqui cœpisse , sed ductum à
spiritu in desertum siluisse , adeò si-
lentij tenax loquacitatem nostram
increpat. (a) Sed quousque files ;
quousque dissimulas , ô Verbum Pa-
tris, æterna Dei Panegyris. Quamdiu
virtus & Dei sapientia quasi infirmus
il quis & insipiens lates in populo ?
Quamdiu nobilis Rex , & Rex cœli
abri filium te pateris appellari pari-
er & putari ? Etenim Lucas Evan-
elista testatur : Quoniam adhuc fi-
us Joseph putabatur. O humilitas
irtus Christi, quantum confundis su-
erbiam nostræ vanitatis ! Parum a-
quid scio , vel magis mihi scire vi-
teor, & iam silere non possum , impu-
den-

(a) Bern.ser. I. Epiph.

denter me & imprudenter ingerens
& ostentans promptulus ad loquen-
dum, velox ad docendum, tardus ad
audiendum. Et Christus cùm tanto
tempore silebat, cùm seipsum abscondebat,
nunquid inanem gloriam me-
tuebat? Quid timeret ab inani glo-
ria, qui est vera gloria Patris? utique
timebat, sed non sibi. Nobis timebat
ab illa, quibus noverat esse timen-
dum, nobis cavebat, nos instruebat.
Tacebat ore, sed instruebat opere, &
quod postea docuit verbo, jam doce-
bat exemplo. Nam de infantia Do-
mini parum aliquid audio, ex tunc
jam usque ad tricesimum annum nîl
invenio.) Pone, Domine, exemplo
tuo silentium, custodiam ori meo, &
ostium circumstantiæ labijs meis; re-
cedat à me garrulitas, insipientiæ cer-
tum argumentum, detractionis janua,
scurrilitatis dux, mendacij opifex,
compunctionis desolatio, acediæ au-
thor, & curiositatis evocatrix, licen-

M 2

tio-

270 CHRISTIFORMITAS,
tiosæ cujusdam libertatis parens &
indevotionis, malorum denique uni-
versitas. Porrò si futuram agitas de
verbis otiosis discussionem, non val-
dè displicebit silentium.

§ 2.

Silentij pacisque parens & custos
solitudinis amor. Christus exegit
totam ferè ætatem in solitudine pro-
cul à turbis. Vox ejus est (a) : *Similis*
factus sum pellicano solitudinis, & *factus*
sum sicut nycticorax in domicilio, *sive in*
parietinis in ruinis Vigilavi, & *factus*
sum sicut passer solitarius in tecto. Du-
xit charissimos suos seorsum, maximè
cùm transfiguratus est ante eos, &
hæc denique clausula transfiguratio-
nis fuit, ut neminem viderent disci-
puli, nisi JESUM solum. O beatam cor-
dis solitudinem, cùm in solum JESUM
aspectus mentis intenditur! Hoc uno
vivebant contenti etiam exulantes
in Ægypto, & peregrinantes Maria
&

(a) Ps. 110.

& Joseph. Martha queritur , quod
relicta sit sola ministrare , & Christus
ei solitudinem exprobrat , monet
que in turba plurimorum turbari .
Zacchæus voluit JESUM videre , at non
poterat præ turba . (b) Humilis enim
erat , turba superba erat , & ipsa turba
ad videndum benè Dominum , sicut
solet turba seipsum impeditbat ; a-
scendit à turba , & vidit JESUM non
impediente turbâ . Turba enim dicit
humilibus , humilitatis viam gradien-
tibus , injurias suas Deo dimittenti-
bus , vindictam de inimicis non re-
quiritibus : turba insultat , & dicit:
indefense , qui te non potes vindicare .
Turba impedit , ne videatur J E S U S ,
turba glorians & exultans quando
potuerit se vindicare , impedit ne vi-
deatur ille , qui pendens ait : Pater,
ignosce illis , quia nesciunt quid fa-
ciunt . Hunc ergò volens videre Za-
chæus , in quo figurabatur persona

M 3 humi-

(b) Aug. ser. 8. de verb. Ap.

CHRISTIFORMITAS,
humilium, non attendit turbam impe-
dientem , sed ascendit sycomorum
quasi fatui pomi lignum, crucem. Esto
itaque cum paucis , o Christiformita-
tis amator , procul à turba & homi-
num, & negotiorum angustam viam
insiste, per quam ingrediuntur pauci;
non latam illam, quæ dicit multos ad
perditionem. Noli attendere quæ
turmatim itur , sed quæ eundum est.
Quoties inter homines fuisti , minor
homo redijsti : toties melior fueris,
quoties tecum tacitus habitaveris :
quod si malus tu cum malo te melior
fis , quid si cum Homine-Deo solus
cum solo in solitudine saltem interio-
ri cordis vivere assuecas? evades bre-
vi hominem major homo, ac si fas dice-
re, Deus homo. Sed fugimus plerum-
que ut Adam reus, & fraticida Cain
à facie Domini , fugimus à nobis ipsis
toti foras effusi in vana & noxia, sicut
ij , quibus domi male est, cum rixosa
conjuge , nempe conscientia nostræ
que-

querulis clamoribus , propriæque
turpitudinis aspergunt exterriti fugi-
mus ad turbas. Et ubi sumus quando
nec JESU,nec nobis præsentes sumus ?
Duc, ô Domine JESU , animam meam
tecum in solitudinem , & loquere ei
ad cor , ut neminem in omnibus vi-
deat,nisi solum JESUM.

C A P U T V.

*Christiformitas cum IESV abscondi-
to in Oratione.*

§. I.

QUænam fuit maxima JESU infan-
tis in utero, quæ pueri, quæ ado-
lescentis, ac juvenis , quæ tot annos
absconditi occupatio ? fallor si ma-
jor ulla fuit , quæmoratio. Vacabat
& videbat, quoniam suavis est Domi-
nus. In templo corporis sui quid fa-
ceret anima sanctissima ? orationem
suam in sinu suo ad Verbum , ad Pa-
trem converteret Domus ejus corpus
ejus,domus orationis. An hoc ipsum
significavit , quod in templo rema-

M 7

nens

nens dixit: in his quæ Patris mei sunt,
oportet me esse? Quomodo zelabat
orationem, quem zelus domūs ora-
tionis comedit, & (quod alias conti-
git nunquam) mitissimum flagello ar-
mavit. Fractus diurnis negotijs per-
noctabat in oratione Dei, factus in a-
gonia prolixius oravit, etiam pro
transgressoribus in cruce rogavit:
Nimirum semper oravit, & nunquam
defecit, ac ne momento quidem seu
vigil, seu dormiens invictum ab ora-
tione animum relaxavit. Quantope-
rè illam nobis commendatam voluit,
ad quam continuo exemplo, adhorta-
tione crebrâ, dictato etiam orandi
modo nos informavit? Hanc scilicet
nobis patrimonij loco reliquit the-
saurorum divinorum clavim, ut quod
est imbecillibus pullis ac infantibus
clamosa vox, hoc sit nobis semper in-
firmis egenisque oratio, ad invocan-
dam parentem optimam Dei provi-
dentiam. Esto nobis perpetua divini
auxi-

auxiliis necessitas, ut perpetua sit oratio. Magnum planè beneficium, magna illa necessitas, qua compellimur mendici Dei continenter accedere ad Deum & illuminari, ipsoque accessu ad summum bonum nostrum perfici. Aurea catena illa necessitas, qua nos Deus sibi devincit ostendit, ne recedamus ab illo, recessuq; ipso deficiamus. Duplex cordis Christiformis motus ad Deum oratio, qua spiritu attrahēdo respirat, & gratiarum actio qua spiritum authori suo remittendo aspirat. Oratio denique cor levat in cœlum ne putrescat in terra. Quocumque se illud converterit, in terrenis rebus amaritudinem invenit: unde dulcescat non habet, nisi orando levet se ad Deum, quoniam tu Domine suavis & mitis. Verum o miseriam cordis humani! sic aggravatur pondere terrenæ inhabitacionis, ut vix possit in cœlum assurgere. (a) Ad ipsum Deum cogi-

M s tan-

(a) Aug. Psal. 102.

276 CHRISTIFORMITAS,
tandum sicut dignum est ab homine
cogitari Deum quanta impediunt?
quanta revocant, quanta à sublimi in-
tentione detorquent? quanta inter-
pellant? quæ turba phantasmatum?
qui populi suggestionum? t. tum hoc
in corde humano tanquam de vermi-
bus hujus corruptionis scatet.) (b) At-
tendat quisq; quanta aguntur in cor-
de humano, & quemadmodum ipsæ
plerumque orationes impedianter
vanis cogitationibus, ita, ut vix stet
cor ad Deum suum: vult se tenere ut
stet, & quodammodo fugit à se, nec
invenit cancellos quibus se includat
aut obices, quibus retineat avolatio-
nes suas & vagos quosdam motus, &
stet jucundari à Deo suo. Vix est ut
occurrat stabilis oratio inter multas
orationes. diceret unusquisq; contingen-
tere sibi & alteri non contingere, nisi
inveniremus in scripturis Dei David
orantem quodā in loco & dicentem:

Qua-

Quoniam inveni Dñe cor meum ut orare ad te. Invenire se dixit cor suum, quasi soleret ab eo fugere, & ille sequi quasi fugitivū, & non posse comprehendere & clamare ad Dominum. Quoniam cor meum dereliquit me. Sed tu Domine suavis & mitis, & multæ misericordiæ omnibus invocantibus te. Patitur mitis ista nostra, & expectat tamen à nobis orationem ut perficiat nos : & quando illi eam dederimus, accipit grata & exaudit, nec meminit tantas, quas incondite fundimus, & accipit unam, quam vix invenimus. *Quis enim est homo, cum quo si amicus ejus cœperit colloqui,* & noluerit ille respondere collocutioni ejus, & iste viderit eum averti à se, & aliud loqui ad alium, quis est qui hoc ferat? Aut si forte interpellas judicem, & constituas eum loco ut te audiat, & subito cùm ad eum loqueris, dimittas eum, & incipias fabulari cum amico tuo, quando te tolerat? Et

M 6

tamen tolerat Deus tot corda pre-
cantium & diversas interim res cogi-
tantium, omitto dicere & noxias, o-
mitto dicere aliquando perversas &
inimicas Deo , nam ipsas superfluas
cogitare,inuria est ejus,cum quo lo-
qui cœperis.Oratio tua locutio est ad
Deum.Quando legis Deus tibi loqui-
tur, quando oras,cum Deo loquesis.
Quotiescumque ante me stetisti (puta
Deum dicere)tanta vana & superflua
cogitasti.Quid tu ad ista aliud respon-
deas,nisi quia tu suavis es Domine ac-
mitis? Mitis es tolerans me , ex ægri-
tudine defluo,cura & stabo,confirma
& firmus ero,donec autem facias,to-
leras me,quia tu suavis es Domine &
mitis,& multum misericors. Non e-
nim solum misericors, sed & multum
misericors. Abundat enim ini-
quitas nostra , abundat &
tua misericordia.

§. 2.

§. 2.

AT multūm misericors quidem es,
sed invocantibus te. (a) Ecquid
invocas ó anima? Invocas quicquid a-
mas, invocas quicquid in te vocas, in-
vocas quicquid vis ut veniat ad tē.
Porrò si Deum propterea invocas, ut
veniat ad te pecunia, ut veniat ad te
hæreditas, ut veniat ad te sacerdotalis
dignitas, illa invocas quæ vis ut ve-
niant ad te; sed Deum tibi adjutorem
ponis cupiditatum, non exauditorem
desideriorum. Deus bonus est, si det
quod vis. quid si malè vis? nonne erit
tibi magis non dandum misericors? Ex-
auditur diabolus petens ire in porcos
& Jobum tentare, non exauditur A-
postolus, petens ut Angelus sathanæ
recederet à se; exaudivit Deus, quem
disponebat damnare, & non exaudi-
vit eum quem volebat sanare. Nam
æger petit multa à medico, non dat
medicus, non exaudit ad voluntatem,

M 7

ut

(a) *Ibid.*

ut exaudiat ad sanitatem. Ergo medicum tuum pone Deum, pete ab illo salutem, & salus tua ipse erit : invoca Deum tanquam Deum, ama Deum tanquam Deum, illo nihil melius est, ipsum desidera, ipsum concupisce. Si verè Deum invocasti, certus esto, quia id fortè quod volebas temporaliter ideo non dedit, quia nō tibi proderat. Nos nescimus quid oremus, sicut oportet, orat pro nobis spiritus Christi, & postulat cum gemitibus inenarrabilibus. Sit ipse nobis templum Dominus Jesus, petamus in nomine ejus, petamus ipsum. Sic oratio mea in sinu meo convertetur, cum in humanitate Christi, quæ veluti sinus maternus nobis admittendis patet precabor, quasi proximum, ut quasi fratrem nostrum sic complacebam de Christo meditans, Christum orans. Hæc mihi erit unio velut hypostatica oratio commerciumque continuum cum Christo Iesu. Hæc animam meam levabit ad

Do-

Dominum, ut mente quoad poterit ei adhærescat sibi continenter, at crebris certè ignitisque oratiuncularum evibrationibus, perpetua verò prece opero sa quæ in ipsa operatione ex unius Dei nutu desiderioque suscepta consistit, ut vel sic taltem sine intermissione orem. Ita denique gloriam Domini cogitatione ac opere speculantes transformabimur, Christiformabimur à claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu animati.

C A P U T VI.

*Christiformitas cum Iesu abscondita
in Obedientia.*

§. I.

SIratione duce finerent parvuli ita se duci tractarique, ut quotidie matris ad nutum reguntur, versantur in omnem partem, fasciis stringuntur, lactantur, nā illi Obedientiae laude excellerent: at qui Christus Jesus prudens sciensque, licet infans infantilem istam tractabilitatem habuit, Patri

tri quidem factus obediens usque ad mortem crucis, & quæ placita sunt ei faciens semper, subditus verò parentibus, subditus postremo Herodi, quali monstro! etiā tortoribus & Pilato traditam ei & Deo, per Tiberiū Imperatorem scelestissimum authoritatem. O admirabilem obediendi formam! Deus homo obedit Deo & homini, ut inobediens homo discat obedire Deo, tum homini propter Deum.

(a) Promerendi siquidem Dominum virtus est obedientia, quam possum verissimè dicere solam esse virtutem omni creaturæ rationali agenti sub Dei potestate, primumque esse vitium tumoris ad ruinā suā potestate velle uti, cuius vitii nomen est inobedientia. (b) Filius minor qui voluit in sua potestate substantiam suam, quæ illi apud parrem optimè servabatur: factus suæ potestatis profectus est in regionem longinquam, hæsit principi malo,

(a) Aug. Gen. lib. I. c. 6. (b) Id. Ps. 70.

malo, porcos pavit, fame correctus est, qui saturitate superbis abscesserat. Ergo quisquis ita vult esse similis Deo ut ad illum stet, subjiciat illi animam suam, non ab illo recedat, ei cohaerendo per debitam obedientiam signetur tanquam ex annulo cera, illi affixus habeat imaginem ejus. Si autem perversè voluerit imitari Deum, ut quomodo Deus non habet à quo regatur, sic ipse velit sua potestate uti, quid restat nisi ut recedens ab ejus calore torpescat, recedens à veritate vanescat, recedens ab eo quod summè atque incomparabiliter est, in deterius mutatus deficiat? Hoc diabolus fecit, imitari Deum voluit sed perversè, non esse sub illius potestate, sed habere contra illum potestatem. (c) Non solum voluit esse similis altissimo, sed etiam ipse & omnis superbis extollitur supra omne quod creditur, aut quod colitur Deus.

Vult

(c) Bern. Ser. 4. vigil. Nat.

Vult enim Deus fieri voluntatē suam,
dæmon & superbus vult fieri suam.
Jam videtur æqualitas , sed attende
male congruam proportionem ; Deus
quidem in his tantum quæ ratio ap-
probat, suā vult fieri voluntatem; dæ-
mon verò & superbus, & cum ratione
& contra rationem Homo autem po-
situs sub præcepto audivit à Domino
Deo. Noli tangere. Quid? hanc ar-
borem. (d) Si bona est , quare non
tango ? si mala est, quid facit in para-
diso? quia bona est , sed nolo tangas.
Quare non tango ? quia obedientem
te volo non contradicentem servum:
Serve, audi prius Domini iussum , &
tunc jubentis disce consilium. Bona
est arbor , nolo tangas, quare ? quia
Dominus sum , tu servus. Hæc tota
causa est. Quomodo eris sub Domino,
nisi fueris sub præcepto ? Non potuit
Deus perfectius demonstrare , quan-
tum sit bonum obedientiæ , nisi cùm
prohi-

(d) Aug. ubi suprà.

prohibuit ab ea re, quæ non erat mala:
Sola ibi obedientia tenet palmam,
sola ibi inobedientia invenit pœnam.
Bonum est nolo tangas, bonum est, sed
obedientia melior est. Proinde cùm
tetigeris numquid arbor illa malum
erit, ut moriaris, sed inobedientiate
subjicit morti, quia prohibita tetigi-
sti.) Subditus itaque esto Domino, nec
mortali, nec veniali, quoad poteris
admisso peccato, quæque sunt ei pla-
cita, etiam si non præcepérit, facito
semper.

§. 2.

Nec Deo solum, sed etiam homini
propter Deum debetur Obedien-
tia, ac justo planè judicio: ut qui Deo
subjici noluit homo, subjiciatur et-
iam homini, imposuisti homines su-
per capita nostra. (a) Nec digne-
dum servo quod præcessit in Domino.
Siquidem non est servus major Domi-
no suo. Ille enim cum iam crevissē
ætate

(a) Bern.ser.3.de Circ. & ser.19.Cant.

CHRISTIFORMITAS,
ætate & sapientia , & gratia apud
Deum & homines , cùm jam duode-
cim annorum esset & remansisset in
Hierusalem , & dixisset in his quæ pa-
tris sui erant oportere se esse : Non
acquiescentibus parentibus ejus , se-
qui illos in Nazareth non despexit
magister discipulos , Deus homines ,
Verbum & sapientia fabrum & fœ-
minam . Quid ? etiam addit sacra hi-
storia : Et erat , inquit , subditus illis .
Quousque sapiens eris in oculis tuis ?
Deus se mortalibus credit & subdit ,
& tu in viis tuis adhuc ambulabis ? O
vos qui vestri curam semel superiori-
bus credidistis , quid rursum de vobis
vos intromittitis ?) (b) Quàm pauci
inveniuntur in hac perfecta obedien-
tiæ forma , qui suam ita abjecerint vo-
luntatem , ut ne ipsum quidem cor
proprium habeant , ut non quid ipso ,
sed quid Dominus velit omni hora , re-
quirant cum Saulo dicentes sine inter-
missio-

(b) *Idem Ser. I. in convers. S. Pauli.*

missione: (c) Domine quid me vis facere:
& illud Samuelis , loquere Domine
quia aūdis servus tuus. Heu plures ha-
bemus Evangelici illius cæci , quām
novi Apostoli imitatores! quid vis, ait
Dominus ad cæcum illum, ut faciam
tibi? quanta est miseratio tua Domine
quanta dignatio tua ! siccine Domi-
nus servi quærerit ut faciat voluntatem?
verè cæcus ille quia non consideravit,
non expavit, non exclamavit , absit
hoc Domine , tu magis dic quid me
facere velis, sic enim decet, sic omni-
no dignum est non meam à te , sed à
me tuam quæri & fieri voluntatem.
Sic profecto, sic multorum usque ho-
die pusillanimitas & perversitas exi-
git, ut ab eis quæri oporteat , quid vis
ut faciam tibi , non ipsi quærant Do-
mine quid me vis facere , sed occulte
vel apertè satagentes, ut quod habent
in mente hoc eis spiritualis Pater in-
jungat , religiosæ petitionis obtentu
imperent potius prælatis suis , quam

(c) Act. Reg. impe-

impetrant precibus armatis quod lu-
bet extorquentes. Considerare ne-
cessē habet minister & vicarius Chri-
sti, quid sibi præcipi velint , non ipsi
considerant quæ sit voluntas præce-
ptroris. Non est obedientia eorum
plena, non in omnibus parati sunt ob-
sequi , non per omnia sequi proposue-
runt eum, qui non suam, sed Patris ve-
nit facere voluntatem. Quique ne
perderet obedientiam perdidit vi-
tam. Discernunt & dijudicant eligen-
tes in quibus obedient imperanti, imò
in quibus præceptorem suum , ipso-
rum obedire necesse sit voluntati.
Hujusmodi etsi tolerari se videant &
condescendi timeant, ne abutentibus
patientia & benignitate Prælati , fiat
tandem multitudo exhibitæ misera-
tionis , cumulus justæ damnationis.)
(d) Disce homo obedire , disce terra
subdi, disce pulvis obtemperare. De
auctore tuo loquens Evangelista, &

erat

(d) Bern. hom. I. Missus est.

erat, inquit, subditus illis, haud dubium quin Mariæ & Joseph. Erubet se superbe cinis, Deus se humiliat, & tu te exaltas? Deus se hominibus subdit, & tu dominari gestiens hominibus, tuo te præponis auctori? utinam mihi aliquando tale aliquid cogitanti, Deus respondere dignetur, quod & suo increpando respondit Apostolo: Vade, inquit, post me Sathan, quia non sapis ea quæ Dei sunt. Quoties enim hominibus præesse desidero, toties Deum meum præire contendo, & tunc verè sapio ea quæ Dei sunt. De ipso namque dictum est, & erat subditus illis. Si hominis ô homo imitari dedignaris exemplum, certè non erit tibi indignum sequi auctorem tuum.) Væ illis qui præsunt, si non prosunt, projecti sunt, non proiecti, non præeunt, sed pereunt. Dicite obedienti quoniam bene. In voluntate superiorum hoc est Dei, sicut in pace in idipsum dormiat, & requiescat.

(e) Sed

(e) Sed jam tibi in ipsa obedientia via aliqua fortassis dura, & aspera occurere possunt, ut accipias interdum præcepta nonnulla, quæ licet salubria sint, minus tamen suavia videantur. Hæc si molestè cœperis sustinere, si dijudicare Prælatum, si murmurare in corde, etiam si exterius impleas quod jubetur, non est hæc virtus patientia, sed velamentum malitiæ. Dic animæ tuæ: veruntamen Deo subjecta esto anima mea, quoniam ab ipso patientia mea: necessaria est patientia, per quam omnia dura & aspera tacita amplectaris conscientia, te magis dijudicans & durius arguens, cui nimis displicant, quæ ad salutem sunt: & in cogitatione tua semper partem magistri, quo ad potes adversus te metipsum juvans: teque in omnibus accusare, ipsum vero magis excusare laborans.) Magnum est omnino sic vincere se metipsum, ac talis obedientia

(e) *Idem Ser. 3. de Circ.*

tia melior est, quām viētimæ. Ipsa est octava dies coronam virtutum absolvens , sicut octava dies eadem cum principio hebdomadis per motum circularem recurrens velut coronam erotundat : in ea circumciditur puer, & nomen Iesu imponitūr : circumcidit enim, ut nihil plus, nihil minus, nihil aliter, quām imperatum sit, fiat, & nomen veri imitatoris Iesu communicat. At enim dyscoli fortè imperant Principes, Magistratus, Prælati. Etiam Dominis dyscolis sicut Christo in simplicitate cordis obedire servi præcipiuntur ab Apostolo , quanto magis ingenui ac voluntarij ex voto servi ? Christus agnovit Patrem in Herode, in Pilato, in tortoribus , & illis obedivit ut Patri : tu in Christianis Principibus & Magistratibus, in Ecclesiasticis ac Religiosis Prælatis Christum agnoscere , Christo obsequi gravaberis ? vide ne fatuè voluntariam corrumpas subjectionem , ac

N

vi-

292 CHRISTIFORMITAS,
vitio tuo in turpem servitutem , &
quæstuoso famulatu viliorem ac inu-
tiliorem obedientia tua degeneret.
Nil meriti apud Deum acquirit , nil
de onere obediendi minuit, qui homi-
ni serviliter & ex timore obedit, non
Christo ex amore imitandi. Porrò
qui murmurat adversus Prælatum ,
consپuit Christum, & qui non prom-
ptè ac hilariter obedit, non portat in-
ter ubera fasciculum myrrhæ dile-
ctum suum, sed velut fœnum stridula
rota carri trahit JESUM.

§. 3.

PAtene, Religiose Lector, hîc tibi ad
tantæ virtutis praxin proponi præ-
clarum Religiosæ obedientiæ deca-
logum à magno obediendi Magistro
P. N. S. Ignatio traditum Societati ,
cujus characterem præcipuum voluit
esse obedientiam. Decalogum hunc
solebat Ribadeneira eximus ille a-
giographus appellare testamentum
B. P. N. Codicillum ego dixerim, si
ad

ad auream illam epistolam de obedientia tribus ante annis ab eo scriptam compares. Is anno, qui supremum ejus virtus præcessit, ut memorat Sacchinus histor. soc. l. 7. Cùm dectum alioqui, ac strenuum sacerdotem, sed in rebus agendis suæ tenacem sententiam tandem indomabilem sociorum albo erasisset, advocate ad se P. Joa. viro, qui Polancum secretarium in scribendis epistolis adjuvabat. Ad esdum, inquit, testatum volo societati sit de obedientia quid mihi animo sederit, continuoque hæc dictavit Hispаниè: I. Debeo omnino & in omnes partes coram Deo Dominu nostro, coramque Præside meo resignatus esse. (Resignatio autem Religiosis viris est certa & liberalis voluntas, quâ inferiores omnino permittunt sese, & tradunt potestati arbitrioque regentium) II. Debeo optare ut ab eo Præside regar ac ducar, qui adjudicii mei & intelligentiæ ab-

N 2

ns-

294 CHRISTIFORMITAS,
negationem intentus sit. III. Debeo
cunctis in rebus , unde peccatum ab-
sit, voluntatem ejusdem Præsidis , &
non meam sequi. IV. Triplex est obe-
diendi modus : unus , cùm ex virtute
obedientiæ jubeor, ac bonus est : al-
ter, cùm proponitur solum , ut agam
hoc vel illud (hoc est , ita parata est
voluntas ad obtemperandum , ut non
exspectet præceptum) isque est me-
lior. Postremus , cùm aliqüid efficis
ex aliquo tantum signo cognitâ vo-
luntate Præsidis, quamvis nec jubeat,
nec proponat , isque est longè optimus , nempè ut qui obediendi alacri-
tate nec imperij summi necessitatem,
nec mandati denuntiationem expe-
ctat. V. Nullam debedo rationem ha-
bere , num qui mihi præest , maxi-
mus sit , an mediocris , an minimus : Verum mea omnis devo-
tio obedientiæ esse debet propter
ea , quod locum Dei tenet ; nam
ea distinctio obedientiæ vim perdit.

VI.

VI. Cùm opinione aut judicio meo id^d quod Præses mihi injungit, contra conscientiam meam, aut peccatum videtur esse, & Præsidi contra videatur, debeo ei credere, ubi clara ratio non repugnat. Quod si id à me nequeo impetrare, certè debeo meo iudicio meâque sententiâ abdicatâ rem permittere iudicio ac deliberationi unius aut duorum, aut trium. Huc verò nisi perveniam, longè absūm à perfectione & partibus ijs, quæ in homine re ipsa religioso desiderantur. VII. Denique debeo non esse meus, sed e-
jus qui creavit me, & qui locum illius teneat, ut quemadmodum pilula ce-
ræ duci se finit, ita ego tractari me du-
cique sinam vel in scribendis recipi-
endisque literis, vel in alloquendis
hominibus his aut illis devotionem in
eo, quod mihi mandatur, meam om-
nem reponens. VIII. Debeo habere
me perinde ut cadaver, cui nec vo-
luntas, nec intelligentia subest. Dein-

N 3

dē

dè velut parvula effigies Crucifixi,
quæ sine ulla difficultate verti se
quamcunque in partem finit. Postre-
mò debeo me fingere quasi baculum
in manu senis, quem ubi voluerit, &
ubi commodum ei sit, ponat : ita de-
beo paratus esse, ut religioni usui sim,
& obsequar quamcunque rem mihi
mandaverit. IX. nec petere, nec roga-
re ex moderatore debeo, ut me in hac
velilla mittat loca, ut huic alijve
præficiat muneri; verùm cogitatio-
nes meas aut voluntates proponere,
propositasque humi abjicere judicio
omni atque integrâ demandandi po-
testate relîctâ moderatori, ut quod
censuerit ille, quodque mandaverit,
pro optimo judicem atque habeam.
X. Tamen in levibus ac bonis rebus
licuerit veniam petere, ut stationes sa-
cras obeundi, aut aliquid beneficij pe-
tendi, & quæ similia sunt, animo ita
comparato, ut quæd concessum nega-
tumve fuerit, id præstare censeatur.

At-

Atque hactenus Decalogus; nam præceptum ultimum & undecimum spectat ad paupertatem. Hæc porrò faciat qui in proximi salutem incubit, & vir obediens loquetur victorias. Audiet illud Abrahamo dictum (a): *Quia obedisti voci meæ, faciam te in gentem magnam*, nempè Patrem credentium. Sic Indiarum Apostolus in gentem magnam factus creditur, quia promptissimè obedivit voci mitten-tis eum S. Ignatij. Sic denique Jesus obediens Patri usque ad mortem, Je-su, hoc est, Salvatoris nomen implevit.

(a) *Gen. 12.*

C A P U T VII.

Christiformitas cum IESV prædicante in Mansuetudine.

QUod cœperat facere Jesus na-scens, hoc cœpit perrexitque dicere prædicans. Quidnam illud? Discite à me, qui mitis sum & humilis corde. Quid mitius infante

N 4 : Deo?

Deo? Tunc apparuit humanitas & benignitas Salvatoris nostri Dei omnibus hominibus erudiens nos. Ad quid erudiens? Discite à me quia mītis sum, etiam se mītem p̄æponit humili fibi, prius mītem discī volens, quām humilem. Ac humilem quidem jam vidimus cap. 2. nunc mītem videamus, admirēmur, imitēmur.

(a) Apparuit in Christo humanitas & benignitas Salvatoris nostri Dei: apparuerat antē potentia in rerum creatione, apparebat sapientia in earum gubernatione; sed benignitas misericordiæ nunc maximè apparuit in humanitate miserationibus affluens, supereffluens charitate. Quid tu times, ô homo? quid trepidas, à facie Domini quia venit? Noli fugere, noli timere, non venit cum armis, non puniendum ut olim in paradiſo Adam, sed salvandum requirit; & ne forte dicas: etiam nunc vocem tuam audi-

vi,

(a) Ber.ser. I. Nat.

vi, & abscondime, ecce infans est &
sine voce; nam vagientis vox magis
miseranda est, quam timenda, aut si
cui forte terribilis, sed non tibi: par-
vulus factus est, tenera membra Virgo
Mater pannis alligat, & adhuc timo-
re trepidas? Ex quo in nostra venit,
facilis ad indulgentiam erit: denique
parvulus est, leviter placari potest:
quis enim nesciat quod puer facile
condonat? Et quomodo non esset cle-
mens, cui perennis accubitus est pa-
ternæ benignitatis divisorium. (b)
Illi fons pietatis æterna est mansio, il-
li familiaris suavitas, illi substantialis
vel potius consubstantialis bonitas
est: illi ideo totum quod est, de Patre
est, ut nil prorsus in regia maiestate,
nisi paternum peccatorum trepidatio
suspicetur. Sed ne infantem tantum
fuisse mitem putas, totam ejus vitam
percurre, & ubique mitem, ac ber-
gnum invenies. Mox apparuit ad præ-

N 5

di-

(b) Ber. ser. 42. Cant.

305 CHRISTIFORMITAS,
dicandum, & columba super eum ap-
paruit, spectante ac testante Joanne,
quid & Agnum Dei palam prædica-
vit. (c) Nec incongruè ad indicandum
Agnum Dei venit columba, quia ni-
hil melius agno convenit, quam co-
lumba: quod agnus in animalibus,
hoc columba in avibus est. Summa
utriusque innocentia, summa mansue-
tudo, summa simplicitas. Quid enim
sic alienum ab omni malitia, sicut
agnus & columba? Nocere cuiquam
nesciunt, lædere non noverunt. (d)
Columba gemit ex amore, osculatur
osculo pacis, non laniat ut corvi, de
frugibus terræ vivit, innocens ejus
victus est, quod verè mirandum est in
columba: sunt passeres brevissimi, qui
vel muscas occidunt, nihil horum
columba; non enim de morte pasci-
tur. Hoc symbolum mansuetudinis
Christi, de quo prædictum est (e) quod

Ca-

(c) Ber ser. I. Epiph. (d) Aug. tract. in
Ivan. (e) Is. 42.

Calamum quassatum non conteret , nec lumen fumigans . Dicite , ait Spiritus non commotionis , sed auræ tenuis , & non iam ignis ante ipsum præcedentis , dicite filiæ Sion animæ studioræ Christi formitatis : (f) Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus . Regnavit enim à ligno crucis patiens , non à baculo timoris confringens . Unctus oleo benignitatis regnavit propter veritatem & mansuetudinem , specie suâ & pulchritudine suâ non dominatus majestate intendens ac procedens . Quid humanius homine - Deo cum hominibus conversante ? Rudes discipulos perinde cum eo ferè ut cum æquali agentes , & manibus suis eum contrectantes , osculantes , convivantes , parum sine dubio memores ac reverentes tantæ majestatis , quanta mansuetudine tolerat .) non increpat identidem , non indignatur , denique non habet amaritudinem conversatio , nec tedium convictus

N 6

il-

(f) Matth . 21 .

illius. Exierunt aliquando ipfimēt dī-
scipuli cūm vinculis tenēre eum , di-
centes ; quia in furorem versus est, an
excanduit ? cūm de passione sua lo-
cūtus esset , continuo contentio orta
est, quis videretur eorum esse major;
instruxit quidem , an etiam increpuit
acerbius ? corripuit certe zelo indi-
gnationis accensos , cōeloque ignem
evocare cogitantes adversus Samari-
tanos inhōspitales , negans hunc esse
spiritum suum. Imperant cæco cla-
manti ut taceat : ipse verò ad cæcum,
quid vis ut faciam tibi, ô benignitas !
abigunt parvulos ; at ipse : finite par-
vulos venire ad me, eos blandè com-
plectitur , ac tales esse discipulos ad-
monet. O humanitatem ! Peccatori-
bus autem quām facilis ac propitius !
Samaritanæ quām affabilis hortator !
Quām benignus Magdalenæ advoca-
tus & laudator ! Quām indulgens ad-
ulteræ judex ! Pastor bonus ovem per-
ditam quærit, non deserit , inventam

non

non verberat, sed humeris imponit, & gratulari sibi Angelos propterea jubar. Prodigum filium reversum quantâ benignitate excipit? Rogatus quoties indulgendum fratri, quando in nos peccaverit : non septies tantum, sed usque ad septuagies septies , hoc est, sine numero dimittendum monet. Denique pertransiit beneficiendo & sanando omnes. Ultrò se obvium misericordis ingessit , provocavit omnes ad petendum , invitavit sitiens ad potandum , laborantes ad reficiendum. Quid quođ etiam latroni paradisum promisit ac dedit : Quid quođ Judæ proditoriè osculanti non irascitur, sed Amice , inquit , ad quid venisti? Quid quođ Judæis dæmonium habere illum convitantibus nîl acerbius respondet ? sed omniq̄o tacet, ne tacitus altum sub pectore vulnus premere videatur: Ego, inquit dæmonium non habeo. Quid colaphum impingenti servo? Si male locutus sum, &c. Quid fla-

N 7

gel-

304 CHRISTIFORMITAS,
gellantibus , quid crucifigentibus?
Cùm pateretur, non comminabatur , tra-
debat autem judicanti se injustè , nec red-
didit malum pro mālo, nec maledictum pro
maledicto ; sed tanquam agnus mansuetus,
qui portatur ad victimam, coram tondente
se obmutuit : obmutuit autem ? imo
clamavit: Pater ignosce illis. Quid quòd
gloriosus è cœlo Saulum quælivit , ac
de persecutore fecit prædicatorem ?
Quot hodieque extant , quibus male-
dientibus benedicit, & benefacit ijs,
qui oderunt illum gratis , nec pluie
tantūm super inimicos suos, soleisque
oriri facit , sed etiam sanguinis sui
merita velut cruentum imbre super
eos ubertim effundit , licet illi retri-
buant mala pro bonis , sterilitatem a-
nimæ suæ . Potestne fingi aut excogiti-
tari mansuetudo major? Meritò igitur
sponsa ei, tametsi masculo, tribuit
ubera (g), eaque meliora vino prædi-
cat. Meritò canitur Patri (h): Memen-

to

(g) Cant. I. (h) Psal. 131.

to Domine David, JESU scilicet Filij Da-
vid, & omnis mansuetudinis ejus. Meri-
tò Paulus (i) obsecrat per mansuetu-
dinem Christi. At enim sævit inter-
dum Christus in Phariseos & Scribas
væ ! crebrum ac horrificum deto-
nans: in ementes ac vendentes in tem-
plo , flagellum exhibens : in Petrum,
sathanam vocans: in Matrem, durius-
culè mulierem compellans : in filios
Zebedæi , quid peterent nescire ex-
probrans : in Chananaxam, canem ap-
pellans. Denique etiam convescens
ante ascensum, exprobravit & incre-
pavit duritas cordis discipulorum ,
qui euntes in Emmaus, stultos & tardos
corde ad credendum sugillavit. At
sævit interdum & columba, pugnat-
que pennis ac rōstro, pro nido suo, sed
sine felle sævit : Et Salomon in thro-
no stipatus leonibus sedet , sed ebur-
neis leonibus. Etiam JESUS iratus mi-
sericordiæ recordatur. Incredat Pha-
ri-

(i) 2.Cer.10.

CHRISTIFORMITAS,
risæos, sed ad medelam: Petrum du-
riùs appellat, sed erudit ad meritum:
Matrem verbo non lædit conſeiam
reverentiæ & amoris, sed ut eam præ-
paret admiraculum in ejus gratiam
factum. Noverat ille cui loqueretur.
Et quis loqueretur illa non ignorabat.
Denique ut ſcias quomodo re-
ſponſum iſum acceperit, aut quan-
tum de Filij benignitate præſumpſe-
rit, ait ministris: Quæcunque præce-
perit vobis, ſervate, & facite. (k) Fi-
lios Zebedæi utrumque à dextris lo-
cat inter electos ſuprà quām ambie-
bant per matrem, imò Joannem ſupra
pectus recumbentem portat. Chana-
næam laudat, & filiam ſanat. Flagel-
lum vix poſuit, & jam clamat: Qui
ſitit veniat ad me, & bibat. Discipu-
los resurgens docet, & ascendens be-
nedicit illis. Sic ſævit mansuetudo, ſic
fervet non malignè, ſed benignè be-
nè ignita, ſydereo ſcilicet igne beni-

gnis
(k) Bern. ſerm. dom. I. poſt octa. Epiph.

gnitas. Quid angusti pectoris hominum
tones excandescitis indignabundi,
non zelo disciplinæ, ut fallentes vos
metipos fortè creditis, sed typho su-
perbiæ? Videte ne vos potius exasper-
ret contemptus vestri latens in cul-
pa, unde ignescitis, quām offensā Dei.
Quid si alius, quid si Deus pari vobis-
cum zelo ageret? quid si tam distri-
ctus foret operum vestrorum censor,
exactor, & iudex? Nimis ignari estis
infirmitatis humanæ ac vestræ, si mul-
ta tolerare, indulgere, ac dissimulare
nescitis. (l) Erud:mini qui judicatis ter-
ram. (m) Discite subditorum matres
vos esse debere, non dominos: stude-
te magis amari, quām metui. Et si in-
terdum severitate opus est, paterna
sit, non tyrannica; matres fovendo,
patres vos corripiendo exhibeatis.
Mansuescite, ponite feritatem, sus-
pendite verbera, producite ubera,
pectorata lacte pinguescant, non typho
tur-

(l) Ps. 52. (m) Bern. ser. 23. Cant.

turgeant. Quid jugum vestrum super eos aggravatis, quorum potius onera portare debetis? Cur morsus à serpente parvulus fugit conscientiam sacerdotis, ad quem eum magis oportuerat tanquam ad sinum recurrere matris? si spirituales estis, instruite hujusmodi in spiritu lenitatis, considerans unusquisque seipsum, ne & ipse tentetur: alioquin ille in peccato suo morietur, sanguinem autem ejus, ait, de manu tua requiram. Estote sedato semper animo, quicquid acciderit: mel & lac sint sub lingua vestra: sint & favus distillans labia vestra. Si correptio necessaria est, memores estote illam esse pharmacum, quod nisi suavitate temperetur, merum est venenum. Nunquam sanabitur turbulentā increpatione delinquens, sed irritabitur: fugite ergo laqueos venantium, & dæmonum vobis subiectum iracundiæ & impatientiæ faces, fugite à verbo aspero, sine felle

le s̄avite ad emendationem, cūm o-
pus est : *responso mollis franget iram, &*
alienam, & vestram; mitissimus homi-
nūm Moyses , quem Deus in fide ac
lenitate ipsius sanctum fecit , monstra
placavit in verbis suis. Talium est re-
gere ac leges dare. Dulcis ipse ac rectus
Dominus , propter hoc legem dabit delin-
quentibus in via. Diriget idem mansue-
tos in iudicio , ne conturbetur in via
oculus eorum. Docebit mites vias suas,
viæ autem Domini misericordia &
veritas. Si mitissimi hominum Moy-
fes ac David electi sunt ad regendum
fervos in lege timoris , quales decet
esse qui regunt filios in lege gratiæ, in
regno charitatis. Pronuntiatum Do-
mini IESU est: Beati mites , quoniam ipsi
possidebunt terram, quam terram? Cor-
da hominum : & corda possidentes
quid non possident , succinit Psaltes:
Mansuetib[us] ereditabunt terram, (n) Illa
terra Hierusalem sancta, liberabuntur
de peregrinatione ista, & in æternum
(n) Aug. Pf. 36.

vi-

vivēt cum Deo, & de Deo: Et quæ erunt
dīvitiae ipsorum? quæ delitiæ? delecta-
buntur in multitudine pacis. Delecte-
tur hic impius in multitudine auri, in
multitudine argenti, in multitudine
mancipiorum, in multitudine postre-
mō opum diversarum, violentiæ,
lautissimorum & luxuriosorum con-
viviorum. Nonne et si semper hæc ha-
beret, plangendus esset? Quæ erunt au-
tem dīvitiae & delitiæ tuæ, o mansue-
te? multitudo pacis. Aurum tuum
pax, argentum tuum pax; prædia tua
pax, vita tua pax, Deus tuus pax.
Quicquid desideras, pax tibi erit. Hic
quod est aurum, non potest tibi esse
argentum, quod vinum est, non potest
tibi esse panis, quod tibi lux est, non
potest esse potus: Deus tuus totum
tibi erit: manducabis eum, ne esu-
rias: bibes, ne sitias: illuminaberis ab
eo, ne sis cœcus: fulciēris ab eo, ne de-
ficias, possidebit te totum integrum
sotus integer. Hæc est hæreditas man-
sue-

suetorum. (o) Hæ sunt reliquæ homini pacifico.) (p) Quid agit in homine pacifico pax mansuetudinis comes & fructus? quid agit adhuc in hujus regionis incertis, in ista peregrinatione mortalitatis nostræ , cùm adhuc nemo est alteri conspicuus ; nemo videt cor alterius , quid agit pax) de incertis non judicat , incognita non confirmat: proclivior est ad bene credendum de homine, quàm ad malè suspicandum. Non se multum dolet errare, cùm benè credit etiam de malo. Perniciosum est autem, cùm quis malè senserit fortè de bono nesciens qualis sit. Quid perdo si credo quia bonus est? si incertum est, utrum sit malus , licet quidem ut caveas ne fortè verum sit : non tamen damnes tanquam verum sit , hoc pax jubet) hoc mansuetudo amat. Quare pacem, & fugientem persecuere eam etiam cum honoris aut commoditui dispensio, ut possideas ac hæreditest terram (o) Ps. 58. (p) Aug. Ps. 147. man-

CHRISTIFORMITAS,
mansuetorum, & delecteris ac dele-
ctes in multitudine pacis. (q) Omni-
no propter mansuetudinem, quæ in
te prædicatur currimus post te Domi-
ne IESU , & persequimur pacem no-
stram & proximorum , audientes,
quod non spernas pauperem pecca-
torem non horruisti confidentem la-
tronem, non lacrymantem peccatri-
cem, non Chananaoram supplicantem,
non deprehensam in adulterio , non
sedentem in Telonio, non supplican-
tem publicanum , non negantem di-
scipulum, non persecutorem discipu-
lorum, non ipsos crucifixores tuos. In
odore horum currimus , ut pacem
mansueti , & paciforum hæredita-
tem capiamus.

(q) Bern. serm. 22. Cant.

C A P U T VIII.

*Christiformitas cum IESV prædicante
in Charitate fraterna.*

DILECTIO proximi præceptum
Christi est, et si solùm fiat, sufficit,
aje-

ajebat discipulus ille quem diligebar
Jesus. (a) Hoc est præceptum meum, ut di-
ligatis: mandatum novum do vobis. Quo-
ties hoc ipsum Christus inculcat? E-
tiam Patrem rogat, ut in unitatem suæ
supparem, nos charitate compaginet:
(b) Pater sancte, inquit, serva eos in nomi-
ne tuo quos dedisti mihi, ut sint unum sicut
& nos. Et non pro eis rogo tantum, sed &
pro his, qui credituri sunt per verbum eo-
rum in me. Quis fidelium mentionem
sui nominatim suisse tunc factam à
Domino Jesu ambigat? quis id cogi-
tans non exultet? quis non horreat
impedire per libertatem arbitrii, ne
Jesus exaudiatur pro reverentia sua?
Irrita Christi pro nobis vota reddi-
mus, si non diligimus fratres. Audi
rursus efflagitantem: Rogo ut omnes
unum sint, quanta quam perfecta
unitate? (c) Sicut tu Pater in me, & ego
in te, & ipsi in nobis unum sint, nempe
adunante spiritu sancto, qui est oscu-
lum

(a) Ioan, 15. (b) Ioan, 17. (c) Ibid.

CHRISTIFORMITAS,
Ium Patris & Filii, per quem charitas
in cordibus nostris diffunditur. Deni-
que eò doctrinam, eò exempla suateò
dona spectare afferit, ut invicem dili-
gamus. Ego, inquit, claritatem, quam de-
disti mihi, dedi eis, ut sint unum sicut & nos
sumus. (c) Et, Ego in eis, & tu in me, ut sint
consummati in unum, ut cognoscat mun-
dus, quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut
& me dilexisti. Quam flagrantibus vo-
tis desiderat nobis unitatem inter nos
qui sic eam mandat, sic commendat,
sic flagitat? Quid quod ejusdem unita-
tis tam admirabile symbolum & in-
strumentum instituit Eucharistiam, ut
multitudinis credentium sit cor unum
& anima una, sicut ex multis granis
unus panis vinumque unum expres-
sum coalescit? Ipse met corpore ac
sanguine suo corda omnium nostrum
velut glutino coagulare voluit.
Quid quod secum ut capite velut
membra nos in unum corpus compa-
ginavit, quo sicut unius corporis mé-

(c) Ibid.

bra

branos invicem adjuvemus? Aspice
quomodo totum corpus convertatur
in ærumna, dum pes configitur spina,
ut hanc avellat; quomodo uni mem-
bro dolenti vel gaudenti cætera con-
doleant vel congaudeant: hæc duo
sunt scilicet ubera charitatis, compa-
ti & congaudere. Sed majus adhuc
quiddam est, quod non membra tan-
tum sua, sed etiam sui vicarios insti-
tuit transfigurando nos in sé per im-
putationem quamdam, ita singulorū
personam induendo, ut quod cuique
proximo fecerimus, id sibi factum du-
cat. *Quod uni, ait, ex meis minimis fecistis,*
michi fecistis. Et, qui suscipit unum parvu-
lum talem in nomine meo, me suscipit. O
admirabile inventum Christi ad ex-
tensionem Incarnationis suæ, & ad
meritum nostrū! Præter ineffabile Eu-
charistiæ mysterium, nobis aliud reli-
quit sui abeuntis memoriale sempi-
ternum in omnibus ac singulis no-
strūm, etiam in miseris fame, siti, aut

O
quo

316 CHRISTIFORMITAS,
quo aliquo malo laborantibus delite-
scens, ac tam moraliter præsens quam
re cœlum & Eucharistiam certus in-
fedit. Ecce quomodo nobiscum est us-
que ad consummationem sæculi. O
divitias inestimabiles divinæ chari-
tatis ac nostræ, si hoc arcano divinissi-
mo uti ad benè de Deo merendum
noverimus! Gloriosus JESUS, miseriis
carnis assumptæ exuendus eas novo
modo assumpsit omnes ex misericordia, &
in misericordiis omnibus, transfigurans il-
los in se, ne miseras defugeremus, ne
miseros despiceremus, denique ut hac
sua inopia nos meritis ditaret. O cæ-
titatem cordis humani, si tam pretio-
sam meritorum velut aurifodinam
negligentes infinitas benè de Chri-
sto merendi oportunitates male per-
dimus! Principes imaginem suâ mone-
tæ imprimunt, quò latè per regnum se
propagent, & chari pretiosique in au-
ro & argento fiant, imò pretium ip-
sum commercii, nec ullum sit subditis
nisi

nisi de principe suo lucrum, sic ubique suavem tyrannidem exercente. Quātō meliorem nobis Christus monetam procudit effigie sua insculptam per admirabilis illud moralis imputationis Sacramentum! Nempe ut eo pretio negotiaribonī trapezitæ, eo lucro præsente feliciter ditari & gaudere possimus. Sanè habet ista moralis præsentia infinitas oportunitates ad usum & ad meriti compendium: præsto enim Christus est, ubicumque proximus adest: Eucharistiæ quotidianus ut sit usus, certè jugis esse non potest: at præsentia Christi in proximis usu pio nil expeditius, nil parabilius, eam habemus semper in manibus, unde ad lucrum spirituale nihil oportunius. Atque, ut in Eucharistia unicum est sacramentum per universum orbem, et si plures sint numero species Sacramentales, sic unicus in Christianis innumerabilibus Christus: item sicut nulla est specierum particula, ubi totus non

Q 2

sub-

subdit reipsa Christus, sic totus in toto Ecclesiæ corpore , ac totus in qualibet ejus parte, in fratribus, in proximis moraliter adest , quot cernimus mortales, tot veluti Christos agnoscamus. Sanè etiam deformes Christi Jesu imagines revereri decet , vel eò tantum , quia ex instituto hominum JESUM repræsentant. Neque verò minorēs seu quantitate , seu qualitatē species in Eucharistia minoris facimus in unum JESUM æqualiter contentum intenti , sic in proximis unicūm JESUM cæteris personarum adjunctis neglectis contemplari debemus. Quanto magis ex institutione Christi quivis hominum divinam ejus personam sustinens observari debet ac diligi ? Si JESUM revelante Deo scires inter homines degere, nec discerni ab aliis posse , numquid ne unum odiſſes, omnes diligeres ? omnes honore prævenires? Quid si etiam verum esset, quod nonnulli docuere

ut

ut putant Cyrillum & Chrysostomum sequuti (quanquam reclamante meliore Theologia, ut late disputant, ac repugnante communis fidelium sensu; nam ea sine dubio in Ecclesia communis sensus foret ac per vulgatissima in re tanti momenti, opinio si vera esset)

(a) Christum in Eucharistiae Sacramento pastis tamdiu corporaliter manere præsentem, donec ab lethifero peccato extrudatur, quibus oculis aspiceres, quem semel communicasse scires, lapsum nescires? Atquitum ille quidem Christo plenus esset: at Christus non esset: nunc ipso contestante Christo, Christus ipse est qui cumque tuus est proximus, an pigebit diligere? si quem Rex præciperet haberi ut personam suam, quis non eum certatim hospitio excipere, adjuvare, officiis omnibus demereri studeret? Et Christus totum se in fratribus inesse clamat, & amari

O 3 amat,

(a) Vasq. 3. p. tom. 3. qu. 204.

320 CHRISTIFORMITAS,
amat & jubet. Etiam in debitoribus
nostris later , uti sicut illis dimiseri-
mus, ita dimittat & nobis, dimissum
sibi interpretans. Quotus quisque
Christi præsentiam non desideret?
quorsum ? opinor ad promerendam
eius gratiam : ecce habemus eum
ubique obvium in occursum ho-
minum turba : si fratrem & Christum
quem vides non diligis , Christum
quem non vides , quomodo diliges?
(f) Ecce Christus eget in paupere, da
quod tibi dedit Christus: ut des pascit
te, & esurit propter te, donat & eget,
quando donat vis accipere mendicus
Dei, quando orat mendicus, in paupe-
re eget & non vis dare ut agnoscat ille
mendicos suos , agnoscamus nos no-
stros. Obtendis fortè nomen pietatis
crudelibus vocibus & dicis , & quid
servo filii mei? istane verò magna
justitia, ut habeat unde luxurietur fi-

lius

(f) Aug.de discipl. Christ. cap. 8. Psal.
48. Et alibi.

Ihs tuus, egeat Dominus tuus? postremo numera filios tuos, adde unum inter illos Dominum tuum, unum habes, sit ille secundus; duos habes, sit ille tertius; tres habes, sit ille quartus. Si præter tuos filios nasceretur tibi unus, numquid eum aleres, aut laborem augendo, aut portionem minuendo? idem fac pro Christo, quasi familiæ tuæ auctario, inter filios tuos quos habes in terra, computa unum fratrem quem habes in cœlo, cui rotum dare debeas, vel divide cum illo. Nihil horum vis. Ecce quomodo diligis proximum tuum: erubescet Christiane, & si queris audi quare. Catos delicate nutriunt Turcæ & hospitiis publicis excipiunt eò tantum, quia pseudoprophetes eorum carum olim habuit peculiarem. Tu fratres tuos à Christo sic dilectos, sic in seipsum transformatos, quo affectu diligis? (g) Qui habuerit substantiam hujus mundi, &

O 4

vide-

(g) I. Ioan. 3.

322 CHRISTIFORMITAS,
viderit fratrem suum necessitatem habere,
& clauserit viscera sua ab eo ; quomodo
charitas Dei manet in illo ? Christus pro
nobis animam posuit, & nos debemus
pro fratribus animas ponere , hoc
enim præceptum Christi est , ut dili-
gamus invicem , non quomodo cum-
que, sed sicut dilexit nos. (b) Quomo-
do autem ponet animam pro fratri-
bus qui non abjicit livorem , non de-
tractionem, non invidiam, non relin-
quit tantillum quod suum est, ut qua-
rat quæ Jesu Christi, hoc est proximi.

(h) Aug. Ps. 12.

§. 2.

QUAM frequens vitium detractio !
(a) ubique penè in choro adoles-
centiarum tales invenio , quæ acta
sponsæ curiosè observent, derogandi
non imitandi causa. Torquentur in
bonis etiam seniorum suorum, malis
pascuntur. Videas ambulare seorsum,
convenire sibi & sedere pariter, mox-
que

(a) Bern. Ser. 24. Cant.

que laxare procaces linguas in dete-
standum susurrium. Una uni conju-
gitur, nec spiraculum incedit in eis.
Tanta est libido detrahendi, audi-
dive detrahentem ineunt familiarita-
tem, ad maledicendum concordes ad
discordiam. Conciliant inter se ini-
micissimas amicitias, & pari consen-
taneæ malignitatis affectu celebratur
odiosa collatio. Haud secus egere
quondam Herodes & Pilatus, de qui-
bus narrat Evangelium. (b) *Quia facti*
sunt amici in illa die, hoc est in die Do-
minicæ Passionis. Non veniat anima
mea in consilio detrahentium, quo-
niam Deus odit eos, dicente Apostolo
(c) *Detractores Deo odibiles.* Nec mirum
cum id præcipue vitium charitatem
quaæ Deus est, & quidem cæteris
acrius impugnare & persequi cogno-
scatur. Omnis qui detrahit, primum
quidem seipsum prodit vacuum cha-
ritate: deinde quid aliud detrahendo

O 5 inten-

(b) *Luc. 23.* (c) *Rom. 1.*

CHRISTIFORMITAS,
intendit, nisi ut is cui detrahit, veniat
in odium vel contemptum ipsis, apud
quos detrahit? fecit ergo charitatem
in omnibus, qui se audiunt lingua ma-
ledica, & quantum in se est, necat fun-
ditus & extinguit: non solum autem,
sed & in absentibus universis, ad quos
volans verbum forte, per eos qui præ-
sentes sunt pervenire contigerit. Vi-
des quam facile, & brevi ingentem
multitudinem animarum velociter
currens sermo tabe malitiæ hujus in-
ficere possit. Et sunt species pestis hu-
jus, dum alii quidem nudè atque irre-
verenter, uti in buccam venerit, virus
evomunt detractionis. Alii autem
quodam simulacra verecundiæ fuco
conceptam malitiam quam retinere
non possunt, adumbrare conantur.
Videas præmiti alta suspiria, sicque
quadam cum gravitate & tarditate,
vultum cœsto, demissis superciliis, &
voce plangenti egredi maledicitionem,
& quidem tanto persuasibili-
tem, quanto creditur ab his qui au-

diunt, corde invito & magis condolentis affectu, quam malitiosè proferri: doleo, inquit vehementer pro eo quod diligo eum satis, & numquā potui de hac re corriger eum. Et alius: mihi quidem, ait, bene compertum fuerat de illo istud, sed per me nunquā innotuisset: at quoniam per alterum patefacta est res, veritatem negare non possum, dolens dico revera ita est, addit, grande damnum; nam alias quidem in pluribus valet. Ceterum in hac parte ut verum fateamur, minimè excusari potest.) Atqui excusares intentionem saltem si diligeres, ut amicos etiam in malefactis excusare soles. Quam frequens Detractio, tam rara virtus est alienæ non invidere virtuti, nedum gaudere ad illam, nedum etiam tanto plus quam ad propriam quemque gratulari, quanto se perpendit in virtute superari. Et sic tamen sponsus ordinat in sponsa charitatem. Quisquis alienæ fructibus virtutis in-

O 6 videt

videt, divina beneficia in aliis perse-
quitur: (d) quisquis boni aliquid per
se non potest, amet illum qui facit, &
in illo facit. Verbi gratia obligatus es
uxori, venit in mentem quia melior
est vita de qua dicit Apostolus: vel-
lem omnes homines esse sicut me-
ipsum, nempe cœlibem, attendis eos
qui hoc fecerunt, amas eos, & in ipsis
imples quod in te non potes: hinc
fortis est dilectio, quod sic omnes di-
ligendo omnia eorum bona opera in
ipsis implet, ac merita deprædatur fi-
ne merentium dispendio. Adeo dilec-
tio proximi malum non operatur,
ut etiam bona ejus omnia congau-
dendo cum operantibus operetur.
Quæ porro mala sunt operit charitas
& portat.

(d) Aug. Psal. 12.

§. 3.

QUOMODO nos Christus dilexit?
onus carnis nostræ, & peccata
nostra ipse portavit. Ergo invicem
dili-

diligamus sicut dilexit nos, alter alterius onera portemus, & sic implebimus legem Christi. Nunc, inquam cum in hac vita, id est, in hac via sumus, onera invicem nostra portemus.

(a) Cervos ajunt cum fretum ad insulam transeunt pascuarum gratia, sic se ordinare, ut onera capitum suorum, quæ gestant in cornibus super invicem portent, ita ut posterior super anteriorem cervice projecta caput collocet. Et quia necesse est unum esse, qui cæteros præcedens non ante se habeat, cui caput inclinet, vicibus id agere dicuntur, ut lassatus sui capitis onere, ille qui præcedit post omnes recedat & ei succedat cuius ferebat caput cum ipse præiret. Ita invicem onera sua portantes fretum transeunt, donec veniant ad terræ stabilitatem. Sic nos habentes quisque onus nostrum portemus, & alienum mutuoque portemur. (b) Non habes

O 7 quod

(a) Aug. 13. quæst. 71. (b) Aug. Ps. 95.

CHRISTIFORMITAS,
quod in te alius sustineat? Miror si
non est. Quid audit Ecclesia? (c) si-
eut lily in medio spinarum, sic proxima
mea in medio filiarum: non dictum est
in medio alienarum, sed in medio filia-
rum. O Domine quas dicis spinas?
ipsas filias respondet. Spinae sunt pro-
pter vitiosos mores suos, filiae propter
Sacramenta mea, inter illas necesse
est, ut gemamus. Separatus est se, so-
litudines petiturus qui bene proficit,
ut nullum omnino hominem patia-
tur? quid si & ipsum antequam profi-
ceret, nemo vellet pati? Si ergo quia
proficit nullum hominem vult pati,
convincitur quod non profecerit. Su-
stineamus itaque invicem tranantes
hoc miseriatur pelagus, & sataga-
mus servare unitatem spiritus in vin-
culo pacis, neminem judicantes, ne-
mineim condemnantes, omnibus
compatientes. (d) Nulla res officio-
sum, suum labore ad portanda one-

ra,

(c) Cant. 2. (d) Aug. 87. quest. 7 l.

ra aliorum facit libenter impendi,
nisi cùm cogitamus, quanta pro nobis
pertulerit Dominus , ut quemadmo-
dum ille in eo , quod Verbum caro fa-
ctum est , & sine peccato cùm esset
peccata nostra suscepit , non attendit
sua, sed nostra: ita & nos libenter ad
eius imitationem, invicem onera no-
stra portemus. Huic cogitationi ac-
cedit etiam illa cogitatio, quia ille su-
scepit hominem, nos autem homines
sumus, & considerare debemus, quòd
ægritudinem sive animæ, sive corpo-
ris, quam in alio homine videmus, et
iam nos habere potuimus, aut possu-
mus. Hoc ergo exhibeamus illi, cuius
infirmitatem portare volumus, quod
ab illo nobis vellemus exhiberi , si
fortè nos in ea essemus, & ipse non es-
set. Ad hoc pertinet quod ipse Apo-
stolus ait, omnibus omnia factus sum,
ut omnes lucifacerem. Omnibus
omnia factus est cogitando , scilicet
etiam in eo vitio se esse potuisse, unde
cupie-

bat alium liberari. Deinde etiam illud cogitandum nullum esse hominem , qui non possit habere aliquod bonum quod tu nondum habes , et iam si latet, in quo sine dubio possit te esse superior. Itæ cogitationes deprimentes superbiam, & acuentes charitatem faciunt onera fraterna invicem non solum æquo animo , sed etiam libentissimè sustineri. Porro Christum diligendo facile sustinemus infirmitatem alterius , etiam quem nondum propter bona sua diligimus. Cogitamus enim quia ille quem diligimus , Dominus propter eum mortuus sit. Quam charitatem Apostolus Paulus nobis ingessit cum diceret: (e) *Et peribit infirmus in tua conscientia frater, propter quem Christus mortuus est:* Ut si illum infirmum propter vitium , quo infirmus est minus diligimus, in eo Christum consideremus , qui mortuus est propter illum, Christum autem non diligere , non

(e) Cor. 8.

infir-

infirmitas, sed mors est. Quapropter
ingenti cura & implorata Dei miseri-
cordia cogitandum est, ne Christum
negligamus propter infirmum, cùm
infirmum debeamus diligere proper
Christum.) (f) Absit verò, ut quis-
quam infirmum licet fratrem lèdat,
seu aperto convitio, seu maledicto,
sed neque clandestino & venenato su-
surrio. Nec sufficit eos custodire à
gravibus, cavenda sunt & levia: Nam
quod tu leve putas, & ob hoc levius
præcipitas, plerumque alius aliter ac-
cipit, tanquam homo videns in facie,
& secundum faciem judicans, unde
uritur ille & moritur, clauso & lethali
vulnere, intra se metipsum gemens,
nec aliud versare in mente potest, nisi
injuriā quam accepit. Non potest
orare, non potest legere, non sanctum
aut spirituale aliquid meditari. Et ita
intercepto vitali spiritu, dum suis de-
stituta alimentis ad mortem vadit,
anima

(f) Bern. Ser. 29. Cant.

332 CHRISTIFORMITAS,
anima pro qua Christus mortuus est,
quid tu interim quæso animi habes?
Quid oratio tua, aut opus quodcumque
interim feceris sapit tibi, contra
quem nimirum Christus anxiè clamat
de pectore fratris tui, quem contrista-
sti, filius, inquiens, matris meæ pugna-
vit contra me : & qui simul tecum
dulces capiebat cibos, replevit me
amaritudine. Quod si dixerit illum
non tam graviter pro tam levi causa
debuisse turbari. Responde: quanto
levior est, tanto à te levius potuit
non committi. Quanquam nescio
quomodo leve dicas quicquid amplius
est quam irasci, cum vel hoc
ipsum esse obnoxium judicio ex ore
ipsius acceperis judicis. Quid enim?
tunc leve dicas in quo offenditur
Christus, unde ad Dei judicium per-
trahi habes, cum horrendum sit inci-
dere in manus Dei viventis? Nemo
contemnat quando peccat in fratem,
ait enim in quodam loco Apostolus:

(g) Sic

(g) Sic autem peccantes in fratrem, & percutientes conscientiam eorum infirmam, in Christum peccatis. Ideo quia membra Christi omnes facti sumus. Quomodo non peccas in Christum, qui peccas in membrum Christi? Tu vero accepta forte injuria, non continuo more secularis obliquè ferire fratrem responsione festines, sed neque sub specie quasi corripiendi verbo acuto & urenti transfigere audeas, ullatenus animam, pro qua Christus affigi cruci dignatus est, non grunnire quasi increpando, non labiis mufitare quasi murmurando, non narem contrahere aut cachinnare quasi subsannando, non frontem rugare quasi invehendo aut comminando; Sanè commotio tua ibi moriatur, ubi oritur, nec permittatur exire, quæ mortem portat, ne perimat, ut dicere possis & tu cum Propheta, turbatus sum, & non sum loquutus.

CA-

(g) Aug. Ser. 16. de Verbo Domini.

*Christiformitas cum IESV prædicante in
Dilectione inimicorum.*

Hoc proprium, hic character, hæc forma Christi, proindeque Christiani, Dilectio inimicorum. Quid enim aliud Christus est, quam inimicorum amor? (a) Cùm inimici essemus, reconciliatus sumus Deo per mortem filij eius. (b) Si Christus non dilexisset inimicos, nondum possideret amicos, sicut necdum quos sic diligenter, esset, si non dilexisset, qui nondum essent.) Quid verò prædicat? Si diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? nonne & Publicani hoc faciunt. Quid ergo vult nos agere? Ego autem dico vobis, inquit, diligite inimicos vestros, & orate pro persecutibus & calumniantibus vos. (c) Si ergo jubet nos diligere inimicos nostros, unde nobis dat exemplum? de ipso Deo. Ait enim: ut sitis filii patris

(a) Rom. 5. (b) Bern. ser. 20. Cant.
(c) Aug. tract. 9. ep. Ioan.

cris vestri, qui in cœlis est, qui facit solem suum oriri super bonos & malos, & pluit super justos & injustos: ita nos, qui filii Dei, hoc est, Christiformes, & unigeniti fratres esse debemus, quia inimicis nostris non possumus præstare temporalem solem & pluviam, præstemus lacrymas cum pro illis oramus.) Vide filium patris, & audi (d): *Pro eo, ut me diligerent, inquit, detrahebant mihi; ego autem orabam: quid orabat? Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt.* (e) Porro si bonus es, si filius patris, si Christiformis, habebis inimicum, nec habebis nisi malum. Ea autem tibi regula bonitatis præfixa est, ut imiteris bonitatem patris, & Unigeniti qui est in sinu patris. Nunquid enim tu habes inimicum, & Deus non habet? Tu quidem habes eum inimicum, qui tecum creatus est: ille verò eum, quem creavit. Inimicos ergo Dei malos, & ini-

quos

(d) *Luc. 23.* (e) *Aug. Ps. 54.*

quos s^æpè in scripturis legimus , & parcit eis ille , qui non habet quod ei imputet inimicus , cui omnis inimicus ingratus est ; ab illo enim habet quicquid boni habet : ab ipso enim habet misericordiam , & etiam quicquid est illud , unde tribulatur : ad hoc enim tribulatur , ne superbiat : ad hoc tribulatur , ut inimicus agnoscat excelsum . Tu ergo inimico tuo , quem intollerabiliter pateris , quid præstitisti ? si ille eum habet inimicum , cui tanta præstitit , & facit solem suum oriri super bonos & malos , & pluit super justos & injustos : Imò sol ipse justitiæ Christus oritur & malis , & pluit super eos imbre (gratiæ saltem sufficientis , saltem immediate ad orandum , ac mediante oratione ad perficiendum opus justitiæ , ac tentationem depellendam) tu , qui nec solem potes oriri facere , nec super terras pluere , unum aliquid servare inimico non potes , ut sit tibi pax in terra homini bonæ vo-

lun-

Iuntatis? Ergo quoniam hæc dilectionis regula figitur , ut imitans Patrem filius & fratrem Christum,diligas inimicum , in hoc præcepto quomodo exerceris, si nullum inimicum patreris? Vides & prodesset tibi ad aliquid inimicos.) Ac vel hoc nomine diligendos ; in summis Dei beneficijs poneres illos , si penitus nosses quanti sit eorundem dilectio , quâ tu careres, si careres inimicis. Nullus tibi sic prodesset potest amicus , ut inimicus. Vide Martyres , plus eis tyranni profuerunt odia , quam profuissent obsequia. Amicos diligere , humanum est,inimicos diligere,Christianum,& Christiformitatis apex. Quanquam quid inter inimicos numeras futuros fortè brevi amicos ? Saltem in gloriâ sperare debes amantissimos fore coheredes. (f) Ita plerumque cum tibi videris odisse inimicum,fratrem odiisti , & nescis.) Quid causaris hujus
præ-

(f) Aug. ibid.

præcepti difficultatem? Quis tibi te
inimicior? at qui non modò diligis
te, sed etiam usque ad insaniam depe-
ris te. Joseph, David pepercérunt gra-
vissimis hostibus domesticis, & alie-
nis, cùm nondum præluxisset Christus
exemplō. Ac meritò sanè laudandi
illi, qui hoc fecerē ante Evangelium,
ut læsi parcerent, appetiti ignosce-
rent, ac venditus ille non referret in-
juriam, sed gratiam pro contumelia
solveret, hic non redderet retribuenti
sibi Semei mala, sed misericordiam
Sauli faceret, ac Absolonem lugeret.
Hæc post Evangelium omnes didici-
mus, & servare non possumus? fac
quod potes, pete quod non potes. In-
juriam illatam, si qua tamen vera est
illata, compara cum illis, quas Chri-
stus accepit; odio habuerunt illum
gratis, tu gratis exosus es? Denique
si præcepit inimicis tuis Dominus, sic-
ut ajebat David, ut maledicant tibi,
& quis est, qui audeat dicere, quare
sic

Sic fecerit? At vindicare injuriam certus es. Vindica sanè, immo interfice inimicos: at quomodo vindicarunt & interfecerunt Saulum persecutorem Christiani orantes pro illo. Quomodo? Ecce unâ voce (g) prostratus est persecutor: surrexit enim jam non persecutor, sed prædicator. Qui enim persequebatur, mortuus est. Quare persecutorem, non invenies, quia jam surrexit. Ergo illi potius occiderunt eum orando, quam ille persequendo. Tu ergo sic ora pro inimicis, ut occidat eos Deus, id est, ut eorum malitiam, quæ tibi inimicatur, occidat. Sic enim non occidit quod creavit, sed quod ipsi sibi fecerunt. Homo enim & peccator duo nomina sunt: in ipsis duobus nominibus quare quid fecerit Deus, quare quid suaserit diabolus; homo à Deo factus est: peccatum sua-dente diabolo ab homine factum est: quis horum duorum te persequitur?

P

51

(g) Aug. Hgm, 6, ex. 50.

CHRISTIFORMITAS,
si enim tu benè vivis, non te persequi-
tur, nisi qui malus est. Non ergo ho-
mo, sed peccator te insequitur, roga
pro homine, ut extinguat Deus pec-
catorem. Cùm enim mortuus fuerit
peccator, nihil tibi adversabitur, imò
consolabitur vivens, quite in pecca-
tis mortuus persequebatur.) Verum
si tibi hoc vindictæ genus videtur mi-
tius ac levius, esto acerbiorem pœ-
nam infligas licet, at juxta Pauli con-
sillum: Age, adure inimicos tuos len-
to igni. Quomodo? Si esurierit ini-
micus tuus, ciba illum, si sitiverit, po-
tum da illi, & hoc faciens congeres
carbones super caput ejus, sustinere
non poterit, amicum efficies soluto
per carbones gelu pectoris, in quo
charitas refrixerat.

§ 2.

Cæterum spes nobis (a) alia non
est, nisi dimiserimus quisque de
cordibus nostris, quicquid nos læ-
rint

(a) Aug. ibid.

rint homines. Nemo nos fallat. Aliud
majus sacrificium non est , quod de-
beamus Deo , nisi quicquid boni est,
etiam malis hominibus , sed tamen
hominibus fecerimus. Dicit tibi Deus:
ego non ex te cresco , sed tu ex me:
sacrificium volo, quod proſit homini,
ſic ad me pervenit , quod tibi proſit:
Potes mihi dicere , non habeo quod
tribuam indigenti: non possum jeju-
nare frequenter, & à vino & carnibus
abſtinere non possum. Nunquid po-
tes mihi dicere : charitatem te habere
non posse? ipsa est , cuius possellio
tantò plus augetur , quantò amplius
erogatur. Dimitte ergo quod tene-
bas, ne adversus te ille teneat aliquid,
cui non habes quod dimittas. Dimit-
tite, & dimittetur vobis , date, & da-
bitur vobis. Scito quia duæ sunt ele-
emosynæ, una cordis, alia pecunia. E-
leemosyna cordis est dimittere ei , à
quo Iæsus es. Nam dare aliquid indi-
genti aliquando queris, & non habes.

P 2

In-

Indulge peccanti quantum volueris,
redundat tibi. Si in cellario, vel in
horreo non habes quod dare possis,
de thesauro cordis tui potes proferre
quod tribuas. Et cum omnibus homi-
nibus, etiamsi sola sit bona voluntas,
sufficiat, & eleemosyna cordis multò
major sit, quam eleemosyna corporis,
quis est qui vel umbram excusationis
possit prætendere? Et illud attende,
quia charitatis eleemosyna sine terre-
na substantia sufficit tibi; illa vero,
qua corporaliter datur, si non beni-
gno corde tribuitur, omnino non suf-
ficit.) (b) Multa itaque sunt genera
eleemosynarum, qua cum facimus,
adjuvamur, ut dimittantur nobis no-
stra peccata. Sed eâ nihil majus, quam
ex corde dimittimus quod in nos
quisque peccavit. Minus enim ma-
gnum est erga eum esse benevolum,
sive etiam beneficium, quia tibi mali
nihil fecerit. Illud multò grandius &

ma-

(b) Aug. Ech. cap. 73. § 74.

magnificentissimæ bonitatis est , ut
tuum quoque inimicum diligas , &
ei, qui tibi malum vult, & si potest, fa-
cit, tu bonum semper velis, faciasque
cùm possis, illius memor exempli, qui
in cruce pendens pro suis exorat per-
secutoribus , suosque admonuit , di-
cens : Diligite inimicos vestros, &c.
Sed quoniam perfectorum sunt ista fi-
liorum Dei , quò quidem se debet o-
mnis fidelis extendere , & humanum
animum ad hunc affectum , orando
Deum , secumque agendo, luctando-
que perducere ; tamen quia hoc tam
magnum bonum tantæ multitudinis
non est, quantam credimus exaudiri,
cùm in oratione Dominica dicitur :
Dimitte nobis debita nostra , sicut &
nos dimittimus debitoribus nostris,
procul dubio verba sponsionis hujus
implentur, si homo, qui nondum ita
profecit, ut jam diligat inimicum, ta-
men quando rogatur ab homine , qui
peccavit in eum , ut ei dimittat , di-

P 3

mit-

344 CHRISTIFORMITAS,
mittit ex corde : quia etiam sibi ro-
ganti vult utique dimitti, cùm orat,
& dicit : Sicut & nos dimittimus de-
bitoribus nostris, id est, sic dimitte nò-
bis regantibus debita nostra, sicut &
nos dimittimus rogantibus debitori-
bus nostris. Jam verò qui eum , in
quem peccavit, hominem rogat, si
peccato suo movetur, ut roget , non
est adhuc deputandus inimicus , ut
eum diligere sit difficile, sicut difficile
erat quando inimicitas exercébat.
Quisquis autem roganti & pœnitenti
non ex corde dimittit , nullo modo
existimet à Domino sua peccata di-
mitti, quoniam mentiri veritas non
potest. Quem verò lateat Evangelij
auditorem, sive lectorum , quis dixe-
rit, ego sum veritas ? Qui cùm docui-
set orationem, hanc in ea positam sen-
tentiam vehementer commendavit
dicens : Si enim dimiseritis homini-
bus peccata eorum, dimittet & vobis
Pater vester cœlestis delicta vestra. Si
au-

autem non dimiseritis hominibus,
nec Pater vester dimittet vobis pec-
cata vestra. Ad tam magnum toni-
tru qui non expurgiscitur , non dor-
mit , sed mortuus est. Et tamen po-
tens est ille etiam mortuos susci-
tare.) Tu vero, o Christiformitatis per-
fectissimæ candidate, cave declines in
obligationem istam, sed æmulare cha-
rismata meliora, & viâ perfectiorem,
quam tibi ostendo, insiste. Dimitte et-
iam non rogatus, immo si habet aliquid
frater tuus adversum te , et si nullâ re-
abste offensus scias, prior ad illū va-
de, & reconciliare, hoc oblatione mu-
nerum ad altare longè præstabilius es-
se ac divinius à Christo sancitum, præ-
dicatumq; est. Quin tu etiam ad altis-
sum charitatis Christiformis fasti-
gium contendere: si Iesus es, inimicum
adi, dimitti tibi obnoxius pete , sin
tu nullam dedisti offensionis causam
reus, at occasionem certè innoxius &
imprudens mirū ni dederis. Sic Deus

P 4

di-

346 CHRISTIFORMITAS,
dilexit nos, cùm gravissimè offendus,
prævenit nos ad ipsum venire nolen-
tes, & quotidie gratia præveniente ad
reconciliationem nos provocat.

C A P U T X.

*Christiformitas cum IESV patiente Pa-
pertatem, Contemptum, Dolorem.*

§. 1.

DIQUIT verissimè quidam, tota vita
Christi erux fuit & Martyrium.
Paupertas, contemptus, dolor, trini-
tas individua Christi comes, ac fida
Iesu societas. Pauper ei mater, faber
ei nutritius, & ipse fabri filius audiit,
paupere loco natus in stabulo, pannis
involitus, cùm Archelaus Herodi na-
sceretur in palatio purpuratus. Crevit
cum eo egestas. Vulpes, inquit, foveas
habent, & volucres cœli nidos, filius
autem hominis non habet, ubi caput
reclinet, an inde est, quod inclinato
in pectus capite velut in relicum sibi
unicum cervical emisit spiritum? tri-
duo mendicasse, cùm remansit puer in

Hie-

Hierusalem, non levis conjectura est,
vitam in sudore vultus sui vescens pa-
ne suo, sustentavit, in laboribus quip-
pe fuit à juventute sua usque ad præ-
dicationis tempus. Prædicans vixit ex
eleemosynis. At paupertatem cùm
semper dilexisset, tum verò in finem
dilexit; nam sic fidi comites solent, ubi
separationis tempus instat. Judæ la-
trocino spoliatus est pauculis dena-
riis, si qui erant residui, ejusdem pro-
ditione venditus ipse non jam suus,
sed emptitus, pòst discipulis & ami-
cis nudatus ac vestibus, matre se nu-
dat, eam Joanni, hoc item residuo di-
scipulo, eum vicissim matri legans,
spiritu denique suo Patris in manus
eum commendans: quid quod etiam
nudatus Patre quodammodo est, cùm
eum Pater dereliquerit? O altissimam
Jesu paupertatem! Altior em tamen
adverte, etiam suimet inops videri
voluit impedito, ne erumperet, ut in
Thabor, cùm maximè urgebat neces-
sitas,

P s

CHRISTIFORMITAS,
sitas divinarum perfectionum splen-
dore, sed obscuratus est, si unquam a-
llias per admirabilem quasi earum de-
fectionem. Cùm tempestivus maximè
fuisset mirificæ suæ potestatis usus ad-
versus tot hostium nefarios conatus,
ad retundendam flagellorum, spina-
rum, clavorum, aliorumque feralium
instrumentorum vim, tum ea minimè
uti voluit, ac numquam eam prodidit
minus: quin etiam conservavit illam
ipsam nocendi vim, & ad lacerandum
proprio generali concursu armavit
ac movit cum tortoribus, ipsosque
torres. Eloquentiæ suæ vires, & in-
clinandorum cordium, quò placet o-
mnipotentissimam potestatē si exer-
ceret, malum ab cervicibus suis de-
pelleret; si legiones Angelorum cœlo
evocaret, propulsaret injuriam, nec
humitancūm sterneret, sed etiam uno
spiritu interficeret impios. Si coram
Herode specimen levissimum poten-
tiæ Thaumaturgicæ ederet, salvus e-

rat,

rat, nil tamen supra inopem potentiam
& eloquentiam homuncionem tentat.
Quin etiam sapientiam ac sanctitatis e-
gentissimus habitus est in Herodis au-
la, ut factus irridetur, in Pontificum
curia, in Pilati praetorio blasphemus,
seductor, seditionis, & qualis non?
traductus? nil erat ei proclivius, quam
sapientiam ac sanctitatis nomen & glo-
riam concitare, ultrò abstinuit, tanta
se pauperie sui involvens? Atque
haec demum altissima Iesu paupertas,
non modò sua ac suos, sed etiam seip-
sum sic reliquisse. O Christiformis, sic
nudus nudum sequere, ne fuge ege-
statem, sed inventam, ut sponsam Ie-
su, actuam exosculari, & gratias age
tanquam pro accepto beneficio, quo
cætera nudus Iesum induaris: etiam in
amicis thesauros invenit subtilis cu-
piditas, divitias querit, quisquis ami-
cos sibi magis quam Deo querit, nec
amat contemni, quisquis amari amat.

HAUD minùs fidelis ac indivisus
JESU socius fuit Contemptus;
nondum natus, & jam despectus erat
à Bethlehemitis, filius fabri, littera-
rum expers creditus, irrisa ejus spre-
taque Doctrina, illusa maiestas, vio-
lata sanctitas, proculcata sapientia
tanquam latro habitus, potator vini,
seductor, blasphemus, dæmonium ha-
bens. Quid quod latroni insigni, viro
seditioso ac homicide posthabitus est?
etiam velut latronum signifer duos
inter suffixus cruci, omnium ludibriū
diris sacer. Hominum denique quan-
tum natum est scelestissimus aestima-
tus est, cum descendentibus in lacum
inferni, ac reprobis! O novissimum &
altissimum (a) O humilē & sublimem!
O opprobrium hominum & gloriam
Angelorum.) Ad has profundissi-
mi contemptus & Paupertatis aby-
flos ultima doloris abyssus accessit,

qua-

(a) Bern. S. ser. 4. hebdom. p. 26.

quasi decumanus fluctus, ut impleretur illud, omnes fluctus tuos induxisti super me, & veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me. Fuit dolor ejus in conspectu ejus semper. Nam scelera hominum præsentia, præterita, futura, ne minimo quidem unquam temporis puncto fugerunt ejus oculos : quantum verò dolorem hoc triste spectaculum cordi zelantissimo attulerit, conjice ex discipulo ejus, ita de se loquente: (b) *Quis scandalizatur & ego non uror?* Item cruciatus atrocissimos passionis tam præsentes mente præcepit, quam si sensibus incubuissent. Inde est, quod ait, potestis bibere calicem quem ego bibo, jam tum scilicet ac jugiter eum cogitatione prælibans. Quid porrò hominum ingratitudo prospecta, unde illud: *Retribuebant mihi mala pro bonis, sterilitatem animæ meæ.* Quantum exaggeravit cordis afflictissimi tri-

P 7

st.

(b) 2. Cor. 11.

stitiam? Quid humani gaudii sentire potuit cor tot aculeis alienorum criminum fodicantibus transverberatum? Tot cruciatibus tolerandis à martyribus suis, suaque causa ab ele-
ctis lancingatum, tot ingratitudinis humanæ malis & ludibriis excarnificatum? Et miramur JESUM, quod flevisse sæpè, risisse numquam legitimus. Quod si passionis universæ acerbitas attentus consideres, si per singula membra eas, proprios cuiusque cruciatus pensans, sit tortorum rabiem, tormentorum atrocitatem, novitatem, multitudinem ponderas, si personarum conditionem & varietatem, à quibus patitur, numeres, si metiaris longitudinem, latitudinem & profundum crucis, senties nihil ad doloris acerbitas, nihil ad indignitatem supplicii, nihil ad horrorem carnificinæ vel dæmonum solerter excoitantium artes hocèndi omnes furiæ instigatione addi potuisse. Sed a-

ge

ge quod in dirissimo spectaculo divinissimum est patientiam singularem specta, mirare, ama, imitare. (c) Cùm supra dorsum ejus fabricarent peccatores, cùm sic extenderetur in ligno ut dinumerarentur omnia ossa ejus, cùm fortissimum illud propugnaculum, quod custodit Israel, undique foraretur, cùm foderentur manus & pedes, sicut agnus ad occisionem duxus fuit, & tanquam ovis coram tondente non aperuit os suum, non adversus Patrem murmurans, à quo missus fuerat, non adversus genus humanū, pro quo quæ non rapuit exolutebat, non denique vel contra populum ipsum peculiarem sibi, à quo protantis beneficiis tanta mala recipiebat. Plectuntur aliqui pro peccatis suis, & humiliter sustinent, hoc ipsum tamen eis ad patientiam reputatur. Flagellantur alii non tam purgandi quam probandi, coronandiq; & major in eis patientia

com-

(c) Bern. ser. fer. 4. pœn,

354 CHRISTIFORMITAS,
comprobatur, & commendatur. Quo-
modo non maxima censeatur in Chri-
sto, qui in funiculo hæreditatis suæ ab
his, quibus specialiter advenerat sal-
vator, crudelissima morte mulctaba-
tur sicut fur, nullum omnino peccatū
nec actu proprio, nec contractu, sed
nec in quo crescere posset, habens?)

§. 3.

HÆc omnia Christus passus est pro
nobis, nobis relinquens exem-
plum, ut sequamur vestigia ejus, non
patienter modò tolerantes, quicquid
adversi undecumq; demum, quocum-
que modo, quacumq; ex causa eve-
nerit, quamdiu absq; culpa evitari ne-
quit, sed etiam, ut particulas deciduas
sanctissimæ Crucis Christi sanguine
consecratas amâter gaudenterq; col-
ligamus & ex osculemur, quantumvis
oblivietur naturæ sensus. (a) Quisquis
enim præter voluntatem aliquid pati-
tur

(a) Aug. Ps. 31.

tur afflictionis, mœroris, humiliatio-
nis, & non tribuit nisi voluntati Dei
justæ non illi dans insipientiam, quod
quasi nesciat quid agat, quia se talem
flagellat, & illis talibus parcit, ipse est
Christiformis ac rectus corde. Cuicū-
que ergo aliquid accidit, dicat, Domi-
nus dedit, Dominus abstulit, sicut Do-
mino placuit, ita factum est, sit nomen
Domini benedictum ; non dixit Job
patientis Christi figura illustris, Do-
minus dedit, Diabolus abstulit, et si
abstulisse non dubitaret. Intende quis-
quis adversa pateris, ne fortè dicas,
hæc mihi diabolus fecit ; Prorsus ad
Deum tuum refer flagellum tuum,
quia nec diabolus tibi aliquid facit,
nisi ille, qui desuper habet potestatē,
permittat.) Audi principem afflitorum,
non haberet in me potestatem,
aut minanti ac tumenti superbia judi-
ci, nisi data tibi esset desuper, ut velit,
nocere ipsius diaboli , ipsius homi-
nis est , sed non continuò quem vult

occī-

356 CHRISTIFORMITAS,
occidit, ut autem nocere possit à Deo
est. Semel dictum est, sententia firma
est, non est potestas nisi à Deo, non
dixit non est cupiditas nisi à Deo.
Est enim ista mala cupiditas, quæ
non est à Deo, sed quia ipsa mala cu-
piditas nulli nocet, si ille non permit-
tat, non est inquit potestas, nisi à Deo.
Flagellat Deus omnem filium, quem
recipit. Nec te sine flagello speres
futurum, nisi forte cogites exhaereda-
ri. Flagellat inquam omnem filium
quem recipit. Itane omnem? ubi te
voles abscondere? omnem: & nul-
lus exceptus, nullus sine flagello erit.
Quid est omnem? Vis audire quām
omnem? Etiam unicus sine peccato,
non tamen sine flagello. Saviat ergo
quantum vult, pater est: sed flagella-
vit nos, & afflixit nos, & contrivit
nos, Pater est. (b) Fili si ploras, sub
patre plora, (ut ploravit etiam toto
corpore Christus, cùm sudavit in hor-
to,)

(b) Aug. tr. 31. Ioan. & Ps. 103. con. 3.

to,) noli plorare cum indignatione,
noli cum typho superbiæ : quod pa-
teris, unde plangis, medicina est, non
pœna, castigatio est, nec damnatio.
Noli repellere flagellum , si non vis
repelli ab hereditate, noli attendere
quam pœnam habeas in flagello , sed
quem locum in testamento.) Sic Jesus
proposito sibi gaudio sustinuit cru-
cem. Dic itaque cum paciente Chri-
sto , ego in flagella paratus sum,
adde & cum ægrotante Christiformi
Bernardo (c), ego in flagella paratus
sum , sciens me adhuc longè recipere
imparia meritis. Vapulem sanè, vapu-
lem ut male operans, si forte verbena
in merita reputentur : fortassis miser-
rebitur flagellato , qui bonum in me
non invenit, quod remuneret sponsus
Ecclesiæ Jesus Christus Dominus no-
ster.) (d) Dic etiam cum eodem Ber-
nardo , imitante sponsæ prudentiam,
fasci-

(c) Bern. Ser. 44. Cant. (d) Bern. Ser.
43. Cant.

358 CHRISTIFORMITAS,
fasciculus myrrhæ, dilectus meus mi-
hi inter ubera mea commorabitur.
Ego pro acervo meritorum quæ
mihi deesse scio, hunc mihi fasci-
culum colligare, & inter ubera mea
collocare curavi, collectum ex om-
nibus anxietatibus & amaritudini-
bus Domini mei: hæc mea sublimior
philosophia scire Jesum, & hunc cru-
cifixum. Non requiro sicut sponsa,
ubi cubet in meridie, quem latus am-
plector mea inter ubera commoran-
tem. Non requiro ubi pascat in meri-
die, quem intueor Salvatorem in cru-
ce. Hunc tamen dilectum fasciculum,
Jesum crucifixum collige etiam tibi
anima mea, hunc medullis insere cor-
dis, hoc muni aditum pectoris, ut &
tibi inter ubera commoretur: habeto
illum semper non retro in humeris,
sed ante præ oculis ne portans & non
odorans, onus premat & odor non
erigat. Memento quod omnes, qui
portasse Jesum leguntur, ante se eum
habue-

habuerunt, nullus retro. Si eum ante oculos habueris quem portas, pro certo videns angustias Domini, levius portabis tuas.) (e) Memor plus pati Dominum pro te servo, quām te servum pro Domino. Felix qui passiones suas seu animæ, seu corporis propter justitiam ordinat, ut quicquid patitur, propter Dei filium patiatur, & ejus exemplo quatenus & à corde tollatur murmuratio, & in ore versetur gratiarum actio, & vox laudis.

(e) Bern. Ser. fer. 4. heb. pœn.

C A P U T XI.

Christiformitas cum Iesu moriente.

§. I.

JUSTITIA Dei offensi dicit, perii, si Adam non moriatur: & misericordia dicit, perii nisi misericordiam consequantur. (a) Fiat mors bona Verbi incarnati, fiat & hominum Christiformium, & habet utraque quod petit. Quis non obstupescat in verbo sapientiæ & forma, ista com-

(a) Bern. Ser. 1. de Annunt.

poz

positionis misericordiam inter & iustitiam, pariter atque judicij? Siquidem manifestum est, nullam eis querimoniæ occisionem reliqñui: At bona mors, quanam ratione fieri potuit? Pretiosa in conspectu Domini, mors sanctorum ejus. An non pretiosa, si fuerit janua vitæ, porta gloriæ.) (b) Talis est Christi mors, talis Christiformium. Parva erat Domini nostri: humilitas in nascendo, accessit etiam, ut mori pro mortalibus dignaretur, humiliavit enim se, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, ne quisquam nostrum mortem, aut aliquod genus mortis, quod homines ignominiosum arbitrantur horret.) Natus es homo, moriturus es, imo jam mortuus es, quia certò moriturus, et si lateat ultimus dies, ut observes omnes dies, mortuus inquam es. Audi enim quomodo loquatur medicus, cum de ægroti sanitate desperat,

(b) Aug. de fide & symb.

sperat, homo iste, inquit, mortuus est.
Quò ibis, ut non moriaris? quid fa-
cies, ut non moriaris? ut Dominus
tuus necessitate moriturum consola-
retur, voluntate mori dignatus est.
Quando vides Christum mortuum,
dedignaris mori? Quin potius con-
solare, quam indignare: nam & Dñi
Domini fuit exitus mortis. Patienter
ergo morte feramus illius exemplo,
qui licet nullo peccato esset debitor
mortis, & Dominus esset, a quo nemo
animam tolleret, sed ipse eam a se
metipso poneret, etiam ipsius fuit ex-
itus mortis, ne mortem istam timere-
mus, sed illam potius, unde nos libe-
ravit per istam. Quid agit homo ri-
mens, fugiens, occultans se, adhibens
remedia ne moriatur? nunquid agit
ut non moriatut? sed ut paulò serius
moriatur: non accipit debiti securi-
tatem, sed postulat dilationem, quan-
tumlibet diu differatur, veniet quod
dissertur. Mori necesse est, & nemo
vult.

vult , dura necessitas nolle quod non
potest evitari. Nolumus expoliari,
sed volumus supervestiri , ut absor-
beatur mortale à vita , volumus per-
venire ad regnum Dei , sed per mor-
tem nolumus, & tamen dicit tibi ne-
cessitas,hâc venies. Hâc venire dubi-
tas homo , cùm hâc ad te venerit
Deus?) Cùm itaque statutum hoc sit
omnibus hominibus semel mori, quid
relicuum est , nisi ut benè mori sata-
gamus ? hoc exemplo suo , hoc ver-
bo nos docuit moriens , vivensque
Christus,nec tam benè vivere docuit,
quàm benè mori : siquidem in homi-
ne Christiano non quæruntur initia ,
sed finis;non vita,sed mors , & ideo
vita,quia mors. Certò fieri non po-
test, ut qui benè vixerit, malè moria-
tur. ((c) Hinc tam sollicitè cautos es-
se nos monet Christus: Vigilate, in-
quit, quia nescitis diem , neque ho-
ram. Et vos estote parati , quia qua-

ho-
(c) Aug.de Discip.Christi,

hora nos putatis filius hominis veniet. Quid quod vigiles ut efficiat, seipsum furi comparare non horret? Vide ergo, ut quisquis Christiformitatem vivendo hactenus lequutus es, eamdem assequaris moriendo; mors enim sancta Christiformitatis est consummatio: ita sies quod monet Apostolus, configuratus morti Christi Jesu.

Ac primum quidem Christus nullo momento sua mortis immemor vixit, adeo, ut etiam in triumphali transfigurationis pompa de suo excessu, hoc est morte, cum Moysè & Elia colloqueretur. Fac tu quotidie revoces in memoriam ultimum diem, quotidie decumbis in lectu, surgisque ut quasi per imaginem moriens, discas tandem te semel moriturum, sed & resurrectum non dubites: tum autem huic negotio ultimo ac æternitatis decretorio vacandum sedulo erit, cùm ægritudo admonebit proprius adesse mortem.

Q

§.2.

Mirum ni subito horrore totum se
corripi & concuti sentiat homo
in spe cōminus , eo quod terribi-
lium terribilissimum philosophus
vocat : Verūm non philosophico, sed
Christiano oculo contuens spectrum
esse, ac terriculamentum agnoscēs, te-
que ipsum exemplo Christi excitabis
& corroborabis. (a) Ipse unicus por-
tans infirmitatem tuam , præfigurans
in se personam tuam & totius corpo-
ris sui, nempe Ecclesiæ, cùm appropin-
quaret passioni, & homine quem ge-
rebat contristatus est, ut te lātificaret,
contristatus est , ut te consolaretur.
Potuit enim utique sine tristitia esse
Dominus iturus ad passionem. Si po-
tuit miles , non potuit Imperator ?
quomodo potuit miles ? Attende
Paulum exultantem, propinquantem
passioni. Ego autem jam, inquit, im-
molor & tempus resolutionis meæ
instat:

(a) Aug. Psal. 31.

instat: bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi: de cætero supereft mihi corona iustitiae, quam mihi Dominus reddet in illa die justus judex, non solum autem mihi, sed & omnibus qui diligunt adventum ejus. Vide quemadmodum exultat venturus ad passionem. Ergo gaudet coronandus, contristatur coronatus. Quid igitur portabat? Infirmitatem quorumdam, qui veniente morte confringantur. Sed vide quomodo eos dicit in directionem cordis. Ecce tu volebas vivere, sed Deus aliud voluit: Dux voluntates sunt, sed voluntas tua corrigatur ad voluntatem Dei, non voluntas Dei detorqueatur ad tuam. Prava est enim tua, regula est illa, stet regula, & quod pravum est ad regulam corrigatur. Vide quomodo hoc docet Dominus Jesus Christus. Tristis est, inquit, anima mea usque ad mortem. Et in agonia prolixius orans: Pater si fieri potest, tran-

Q 2

seat

366 CHRISTIFORMITAS,
seat à me Calix iste : Ecce ostendit
humanam voluntatem. Sed vide re-
ctum cor. Verumtamen non quod ego
volo, sed quod tu vis Pater, hoc ergo
fac gaudens, & si evenerit dies ille ul-
timus, gaude.) Dicat gratia increpans
naturam exterritam, Calicem quem
dedit mihi Pater, non vis ut bibam il-
lum ? excitet lætitiam, & hymnum di-
cat cum Christo exente è cœnaculo
ad passionem, dicat, desiderio deside-
ravi hoc Pascha, id est transitum: Ba-
ptismo habeo baptizari, & quomodo
coarctor usquedum perficiatur ! Ecce
sponsus venit, exite vitales omnes fa-
cultates meæ exite obviam ei. Læta-
tus sum in his quæ dicta sunt mihi, in
domum Domini ibimus. Cupio dis-
solvi & esse cum Christo. Desiderote
millies, mi Jesu quando venies, &c.
His aliisque sin aliquem lætitiaæ sen-
sum concitabis, sedato certè presso-
que timore immodico , qui contur-
bare solet imperatos, da operam, ut

Ipon-

spontanea deditio[n]e tui supremo do-
minio Dei , ac justitiae peccatorum
p[ro]cenas expertenti, lites, cadens ad ejus
aras victima dicatque exiens , quod
Christus introiens in mundum: Holo-
cautomata & pro peccato noluisti,
tunc dixi, Ecce venio. Item in mani-
bus tuis tempora mea & Domini Do-
mini (signanter geminata vox) exi-
tus mortis. Et justus es Domine & re-
ctum judicium tuum. Dic cum latro-
ne, & nos quidem justè, nam digna fa-
stis recipimus; hic autem, Jesus mo-
riens, quid mali fecit? & cum fratri-
bus proditoribus Joseph, justè hæc pa-
timur , quia peccavimus in fratrem
nostrum, Christum, en sanguis ejus
exquiritur. Postquam primos mortis
insultus Christiformiter sustinueris,
perge Christum morientem imitari
pressius. Lavit discipulorum pedes,
fac abluas tuos accuratissima totius
anteactæ vitæ, sin patietur infirmitas,
saltem graviorum delictorum con-

Q; fessio-

fessione cum lacrymis. Attritus est
Jesus propter scelera nostra, tu con-
tritus esto propter tua , mortuus est
propter peccata nostra , utinam tibi
contriti cordis dolor mortem potius
afferat, quām ipsā morbi vis. Hæc sit
mihi consolatio in extremis, sicut aje-
bat B. Job, ut affligens me dolore non
parcat. Post ablutionem pedum,
Christus viaticum corporis sui sum-
psit, cum instar Davidis in aula Achis
ferebatur manibus suis , hoc nempè
Pascha manducare desiderio deside-
raverat potius quām agnum. Tu eo-
dem sacro sancto viatico munire, sur-
ge, comede; grandis enim tibi restat
via, & ambulabis in fortitudine cibi
illius usque ad montem Dei. Simul
autem te corpori Ecclesiæ communi-
care memineris, & gaude Ecclesiæ te
filium in matris gremio exspirare. dic
verbis ejusdem in commendatione
animæ: licet peccaverim, tamen Pa-
trem, Filium, & Spiritum sanctum

non

non negavi, sed credidi. Accedat ad viaticum extrema Unctione, quia Christianus pugil ad agonem instritus venias. Nec sua defuit Christo in agonia factio unctio, cum cruentus sudor toto corpore manavit, eum perunxit. Hinc monita salutis dato familiæ si cui præs, eaque pauca & lectissima. Sic Christus verbis ultimis valedicens vitam doctrinamque suam in humilitatis & charitatis summulam contraxit. Bene adhæc precatus est familiæ suæ Christus: tu quoque bene precari memento. Et inimicis in cruce pepercit. Tu cave simultatis quidpiam tecum in regnum pacis importes: etiam offensus mitte ad eum qui habet aliquid adversum te, & veniam impetrare contende. Quod si habes unde testeris, lega piè quoad valles, Christum matrem Joanni, & matri Joannem, quasi Ecclesiæ & pauperibus legavit, nec intestatus obiit, qui corpus & sanguinem nobis testamen-

Q 4

to

to reliquit. His omnibus peractis quid
superest nisi ut medullitus exclames,
Pater, in manus tuas commendando spi-
ritum meum? Ita denique configura-
tus eris morti Christi, factusque obe-
diens usque ad mortem. Quanquam
ultra est, quo magis configuratus &
Christiformior esse possis, esto & obe-
diens usque ad mortem crucis, pri-
mùm voto martyrii, illud martyris Ig-
natii affectu usurpans: ignis, crux, be-
stia, confractio ossium, membrorum
divisio, totius corporis contritio, &
tota diaboli tormenta in me veniant,
tantum Christo fruar. Deinde præter
lectum doloris tui, quem universum
versabit Jesus in infirmitate tua, velut
crucem tibi impositam, sit sibi lectus
doloris, imo spei & solatii ipsa crux
Christi: hic inter crucifixi brachia sua-
vius, quam Moyses in osculo Domini
obdormies. Horrendum quidem est
incidere in manus Dei viventis, at sua-
veruere in amplexus Jesu morientis.

Tuam

Tuam esse crucem, tuam Christi mortem contende, dic Patri: (b) Protector noster aspice Deus, & respice in faciem Christitui; adde: (c) Christo confixus sum cruci. Dic ipsi Christo: (d) Spes mea tu, non sis mihi formidini. Quoniam tu es Domine spes mea. Si feci, unde damnare potes, tu non amisisti, unde salvare soles. Non confundas me ab expectatione mea. Quærens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus labor non sit cassus. Hæc aliaque id genus aspirans anhelo pectoris totusfigere cruci, oculis, osculis. Ac ne quidquam Christiformitatis desiderari patiare, idem te crucifigat, idem tibi lethiferum vulnus lethumque inferat zelus, (e) Zelus ait Jesus, dominus tuae comedit me. Et: Tabescere me fecit zelus meus. Sitio, exclamat, nempè salutem animarum, sitiebat sitim nostram, inquit Nazianzenus,

Q 5 quā

(b) Ps. 83. (c) Gal. 2. (d) Ps. 118.
(e) Ps. 68.

CHRISTIFORMITAS,
quâ sicimus justitiam. Si amas Domi-
num toto corde, totâ animâ, totâ vir-
tute, tune tam atroces ejus injurias,
quantas toto passim orbe cernimus,
videre potes & vivere? Exclamabis
potius: Heu mihi, quia incolatus
meus prolongatus est, habitavi cum
habitantibus Cedar, multum incola-
fuit anima mea. Sitivit anima mea ad
Deum fortem vivum, quando ve-
niam & apparebo ante faciem Dei?
Sitivit in te anima mea, quâm multi-
pliciter tibi caro mea. Gratulaberis
te morte ex infelici illa peccandi,
quam patimur dum vivimus, necessi-
tate erui, dicesque: Placebo Domino
in regione vivorum. Laqueus con-
tritus est, & nos liberati sumus.

§. 3.

Fallor, nisi prudentiam requiris
meam, qui tam multa minutius
Christi morientis imitamenta mo-
rienti præscribo: quasi verò moribun-
dus vix compos sui ad hæc attendere
va-

valeat. Verum nec moribundis omnibus deest idoneus mentis vigor, nec deerit (si satages rei tuæ, ubi tota agitur æternitas) qui tibi suggerat ita, vel similia quoad feres. Nec demum si me audies, abire sines mensem ullum, quin stato die, puta primo Dominico, præludas obitui tuo per simulacrum funebris hujuscæ apparatūs confessione velut ultimâ communione ut viatico, cæterisque mente peractis, quæ re perfici nequeunt, etiam Extremâ Unctione: ita non semel spe moriere Christiformiter, ac mente excedes Deo complantatus crebrò similitudini mortis ejus, ut semel remoriaris perfectè configuratus morti Christi. Sic aliquoties solennem cum discipulis, & cum Moysè & Elia fecit Christus excessus sui mentionem, dum viveret. (a) Cæterum est alia mors, quâ semper morinos oportet, ut efficiamur planè Christiformes.

Q 6

De

(a) Ber. ser. 52. Cant.

De ea Apostolus quosdam in carne
ad huc viventes commendando sic lo-
quitur, (b) *Mortui estis, & vita vestra ab-
scindita est cum Christo in Deo.* Mors
hæc non vitâ, sed vitæ eripit laqueis,
ut possit dicere sic mortuus: Anima
nostra sicut passer erepta est de laqueo
venantium: utinam hâc morte ego
frequenter cadam ut evadam laqueos
mortis, ut non sentiam vitæ luxu-
riantis mortifera blandimenta, ut non
obstupescam ad sensum libidinis, ad
æstum avaritiæ, ad iracundiæ & impa-
tientiæ stimulos, ad angores solicitu-
dinem, & molestias curarum (c): Ma-
riatur anima mea morte justorum, ut
nulla illam illaqueet fraus, nulla ob-
leget iniqüitas. Bona mors, quæ vi-
tam non aufert, sed transfert in me-
lius. Bona, qua non corpus cadit, sed
anima sublevatur.

CA-

(b) Col 3. (c) Num. 23.

C A P U T XII.

*Christiformitas cum IESV in Eucha-
ristia manente.*

§. I.

AUGUSTISSIMO Sacramento Eucharistiae, ubi amor Christi erga nos velut in throno dominatur, Christiformitas nostra consummatur. Hic Jesus diligit in finem, hinc Jesus in finem diligitur. Nisi quam Incarnatio mystica relucet magis: sanè Eucharistia ipsius veræ Incarnationis extensio est, qua unio suppar & imitatrix hypostaticæ latè propagatur, & religiosè communicantibus impertitur, unde concorporales & consanguinei Christi Jesu, immo Christi efficiuntur, in unum cum Patre Christoque, sicut ipse Patrem rogavit, consummati: sicut misit me, inquit, hoc est, generavit & incarnavit, vivens Pater, & ego vivo propter Patrem, vitâ scilicet Dei ab eo acceptâ: & qui manducat me, vivet propter me, hoc est, sic vi-

Q 7

vet

vet vitâ mea ex ipso Sacramento corporis ac sanguinis haustâ , adeoque spiritu meo animatus Christificabitur. Ambierant principes generis nostri per cæcam credulitatem cibo vettito fieri Dij , scientes scilicet bonum & malum: justus autem ac misericors Deus ambitionis votis indulgens nos Deos & homines facit , at simul reos homines punit. Vide profundum ejus consilium : Escam porrigit hominem Deum, quo fiant homines Dij infestati cibo vitali ad vitam , quos inescaverat cibo lethifero dæmon ad mortem ; at sensibus, qui ad fructum prohibitum videndo , tangendo , gustando adhinnierant , interdictum vult , arcetque illos velut profanum vulgus à tantò mysterio , abigit scientiam, fidem exigit: hanc fidem præcipienti Deo abnuet homo durum sermonem causatus , & Capharnaiticum illud *quomodo* concrepans proditoria Judæ buccâ , quam fidem diabolo deci-

cipienti annuere cunctatus non est?
Christus itaque dignè comedentes
comes Christiformat , eos in se
commutans, ac mysticè transsubstan-
tians ad modum ferè ipsius panis &
vini verè transsubstantiati , ut quod
felici anagrammatismo hæc verba
continent , Sacramentum Euchari-
stiæ : chara Ceres in J E S U M mutata,
hoc ipsâ refelicius non in signis mo-
dò, sed & aliquatenus id manducanti-
bus dignè perficiatur. Nusquam ali-
bi verius usurpes illud, quam ad Chri-
sti mensam: vivo ego jam non ego, vi-
vit verò in me Christus. In pane po-
tissimum ac vino mortalium vita quo-
tidiana consistit, hanc in illis sistimus
Deo paratæ ad ejus aras occumbere
victimæ ; verùm cæsis illis sacrifico-
rum verborum gladio, reliktoque nu-
do accidentium seu specierum cada-
vere substituit sese frater noster pri-
mogenitus omnis creaturæ, vitamque
suam dignam supremo rerum Domi-
no

CHRISTIFORMITAS,
no hostiam offert Patri vice nostræ,
quam expiat ac sanè redimit. O ma-
gnificam pro maiestate victimam ad
condigne adorandum, ad gratias ei
agendas pro beneficijs, ad propitian-
dum illum pro peccatis, pro necessita-
tibus mortalium exorando Patrem !
Hoc mysterio non modò Patri fit ho-
stia, sed etiam esca fit nobis, trajici
amat, ne quid holocausti & Pascha-
lii agni supersit, in viscera nostra.
Verbum caro nubeculâ specierum ob-
umbrante carni nostræ lese ingerit
novo quodam Incarnationis genere,
& intimâ, arctissimâque nos unitate
sibi inserit, ac inviscerat. Ne mora-
lem qualemcunque, aut mysticam
unionem putas esse : naturalem uni-
tatem SS. Hilarius, Chrysostomus, &
alij vocant, & quidam nec infimæ no-
tæ Theologitalem credunt. Ego ma-
ritalem potius ex naturali moralique
mixtam cum sapientissimis Doctori-
bus ex communiori fidelium sensu in-
ter-

terpretari malim; hīc enim (a) efficitur
una caro sponsa cum sponso, unus spī-
ritus sanctus anima cum Christo.) Ni-
mirum primum sponsalia nobiscum
(b) celebrat Christus in baptismo, an-
nulo fidei subarrhans nos, deinde nu-
ptum dicit in Confirmatione auctio-
ris gratiæ dote, postremò in Euchari-
stia matrimonium spirituale consum-
mat non modo charitate, sed etiam
ipsâ re permixtus nobis trajectione
corporis sui in stomachi nostri fundū
usq; ad totius corporis meditullium,
unde non simus amplius duo in carne
una, sed una caro. Atq; ita mutua cor-
porum traditio consummatur, ut me-
ritò adulter ille censeatur, ac sit, quis
quis hoc pastu dedicatus peccat in
corpus suum, tollitq; membra Christi,
& facit membra meretriciæ turpitudi-
nis, quibus membris Christus fit ger-
men ac pignus futuræ resurrectionis.
Sic deniq; Christus formatur in nobis,
in eo manemus, simulque manemus

(a) Ber. ser. 2. de Cœna. (b) ibid. in-

incorporati illi. Sic ejus spiritum ipsi primum ut capiti , tum deinde reliquo ejus corpori, quod est Ecclesia, connectimur unitate charitatis , quæ per hoc amoris Sacramentum maximè coalescit. (c) Quisquis ergo vis incarnari Christo , & vivere de spiritu Christi,in corpore esto Christi,incorporare illi& Ecclesiæ suæ,quæ cum eo (utpotè sponsa) una est caro per corporis sui participationem. Nunquid enim corpus meum vivit de spiritu tuo? meum vivit de spiritu suo,& tuū de spiritu tuo. Non potest vivere corpus Christini de spiritu Christi. Indè est quod exponens nobis Apostolus Paulus hunc panem : unus panis,inquit,unum corpus multi sumus,societas scilicet sanctorum,quæ hoc mysterio significatur & perficitur , propterea quippe sicut hoc semper intellexerunt homines (d) Dei,Dñs Jesus Christus corpus & sanguinem suum in

(c) Aug tr.26.Ioan. (d) Aug.ibid.

in eis rebus commendavit, quæ ad unum aliquid rediguntur ex multis. Namque aliud in unum ex multis granis conficitur, aliud in unum ex multis acinis confluit. O Sacramentum pietatis! ô signum unitatis! ô vinculum charitatis! Qui vult vivere, habet ubi vivat; habet unde vivat, accedat, credat, incorporetur ut vivificetur: non abhorreat à compage membrorum; non sit putre membrum, quod refecari mereatur; non sit distortum, de quo erubescatur: sit pulchrum, sit aptum, sit sanum, hæreat corpori per fraternalm charitatem, hæreat capiti per dilectionem Christi, vivat Deo de Deo.)

§. 2.

Contemplare qualis in hoc Sacramento sit Jesus, qualem vitam vivat, ut hinc ideam Jesu amatoriam vitamque Christiformem compendio consummatam meditando, imitandoque colligas. Fecit hic ipse magi-

gnificum compendium sui. Totus in-
est , tantumque habet amabilitatis,
quantum habuit unquam, nec medio-
cris ad cumulum facta est, sed quia fieri
possit accessio. Verbum caro, sit caro
cujusq; sumentis: siquidem sit una caro
nobiscum , & habitat in nobis verè
Emmanuël,nobiscum Deus, non ad an-
nos circiter triginta quatuor, sed usq;
ad consummationem seculi, utinam &
usque ad consumptionem seculi in
mentibus nostris ? Benjamin relictus
nobis obses pro alimonijs, individuus
exilij nostri comes & solator. Quid ex
gratia unionis , quid ex intellectu ac
voluntatis dotibus. Quid ex pulchritu-
dine, ex beneficijs ac divitijs, quas no-
bis peperit investigabiles , quid ex a-
more nostri, quid ex passione, quid ex
titulis dignitatis, aut dignationis, aut
amatorijs. Quid ex figuris , nomini-
bus, elogijs amabilitatis habet , quod
in Sacramento non concludat ? Non
aliud profectò amabile , nec alia
ama-

amabilitas : h̄ic Deus homo, h̄ic sapientia ipsa, ipsa sanctitas: h̄ic pulchritudo , h̄ic divitias nobis partas velut in promptuario asservat , atque dispensat, h̄ic passionis memoriam ingredit, h̄ic gestat omnes titulos dignitatis, dignationis item officiosæ & amoris, nullum non exercet (ut singulos examinanti liquidum erit) verū spirat imprimis amor, & amorem inspirat. Profusis omnibus suis quid reliquum erit amanti, nisi ut seipsum penitissimè in pectus nostrum immergeret? Non erat satis amanti adunâsse sibi nos similitudine imaginis per creationem, unione hypostaticâ per naturæ nostræ assumptionē, gratiæ infusione per justificationem , ad extremum voluit sibi nos intimè coamentare per incorporationē cibi & potūs, quâ unione cogitari arctior nequit. (a) Accedit quòd in materia tam parabili, & quotidiana Sacramentum instituit,

quo

(a) Bern. ser. 2. de cœna.

quo nulli non sui etiam egentissimis
faceret copiam, & quotidianam ad
communionem invitaret. Sed & hoc
singularis est benevolētiæ, quod odor,
species, sapor, pondus remanent ad
mysterii ritum, & ad gustus suffragiū,
ut horror penitus tollatur, & meri-
tum sortiatur. Etenim ne humana in-
firmitas e sum carnis & potum san-
guinis in sumptione horreret, Chri-
stus velari, & palliari illa duo voluit
speciebus panis & vini, quæ inter ge-
neris humani virtualia quodammodo
tenent principatum: nam ad litteram
quidem, præ cibis omnibus cor ho-
minis confirmat panis, & vinum lati-
ficat. Sic itaque corpus & sanguinem
suum sumenda proposuit, ut sensus in
uno foveretur, in altero fides ædifica-
retur. Fovetur enim sensus in uno,
dum solita tantum & consueta pro-
spicit, ædificatur fides in altero, dum
oculo carnisidente aliud exterius,
oculus cordis aliud sentit, & revere-
tug

tur interius. Aliud enim latet, & aliud patet, posuit enim tenebras latibulum suum,) Ne conspicua majestas edentem opprimat, & meritum tollat: sed potius latentis involucrum suave excitet gustum, & ad charitatem illiciat. Adeò nostris commodis consultum voluit Amor. Præterea amaram esse decebat acerbissimæ passionis suæ memoriam, hanc tamen reliquit in epulo suavissimo; sibi amara, nobis dulcia servans, uti recordaremur eum cum gaudio mortem nostrâ causa pertulisse, & experiremur ipsi, quam suave sit jugum & onus suum leve: Neque verò memoriale passionis suæ instituit, quasi ex nostra recordatione aliquid ei accederet, sed eo fecit, ut patientis memores amantem redamando vivamus ejus morte, & qui amans mortuus est sibi, vivat amatus, ac vivificet in memoria redamatum. Ac sufficiebat quidem merum tanti beneficii signum, sed amor eum sui

CHRISTIFORMITAS,
sui ipsius esse monumentum voluit,
unde Eucharistia imago quædam
memorativa Christi est , utique pa-
tientis, sed plenæ, sicut Verbum ima-
ginem Patris , at plenum Patre vocat
Ambrosius. Amoris porrò tam bene-
fici magnitudinem exaggerat, quod
ea nocte se tradidit, qua nocte trade-
batur, & quidem Judæ traditori , in
quo sacrilegii similis reos prævidebat
innumerabiles, tradidit se. Quid quod
non certo tantum orbis loco, non sta-
to tempori , non personis leñissimis
tanti mysterii usum affixit, sed ubique
semper & omnibus permisit? Manet
perdius & pernox in altari , operitur
dum veniant ad cœnam invitati, & o-
peratur interim continenter sacris ip-
se sacerdos, & juge pro nobis sacri-
cium.(b) Potesne æstimare quale vel
quantum est hoc sanctum sanctorum,
& Sacramentum Sacramentorum, a-
mor amorum , dulcedo omnium dul-
cedinum?

(b) Bern, *ibid.*

§. 3.

§. 3.

Sed vide jam Christi mores ac vi-
tam Eucharisticam absolutissimum
ut amabilitatis, ita & imitabilitatis,
adeoque Christiformitatis compen-
dium. Parvulus hic Jesus, ac verè exi-
nanitus in orbiculo totus, in puncto
orbiculi, in puncti punctulo, in pun-
ctulo punctuli, ô quanto est hic se olim
infante minor ! non humana saltem
specie verendus patet, sed despicabi-
lis latet sub vini & panis accidenti-
bus velut pannosus, & fasciis involu-
tus jacet in altari, tanquam in praefe-
pio, heu ! pabulum futurus pecorum,
hæreticis scandalum, Judæis ac Tûr-
cis stultitia. Non decantatur hic pa-
lam ab Angelis, non apertè Magis-
denuntiatur, solis fidei oculis patet.
Verè Domine Jesu, tu es Deus abscon-
ditus ! Et nesciri fugies ô Christifor-
mitatis amans ? Præterea nihil hic fi-
ctum, nihil imaginatum, nihil adum-
bratum, ipsa res, ipsa veritas, ipsa sim-

R

pli-

CHRISTIFORMITAS,
plicitas, simplicem fidei oculum hoc
mysterium fidei exigit, & factos pro-
cul arcet, quibus alioqui non immor-
talitatis epulum fiet seu venenum. I-
taque epulemur non in fermento ve-
teri, nec in fermento malitiæ, sed in
azymis sinceritatis & veritatis. Ad
hæc munditium cordis & carnis im-
perat ac impetrat sanguis agni im-
maculati emundans ab omni pecca-
to, & sanctissimus carnis purissimæ
contactus. (a) Sancta Sanctis. Duo il-
lud Sacramentum operatur in nobis,
ut videlicet & sensum minuat in mi-
nimis, & in gravioribus peccatis tol-
lat omnino consensum. Si quis sapienter
accedens ad illud non tam frequen-
tes, nec tam acerbos sentit iracundia
motus, invidiæ, luxuriæ, aut cætero-
rum hujusmodi, gratias agat corpori
& sanguini Domini, quoniam virtus
Sacramenti operatur in eo, & gau-
deat, quod pessimum ulcus accedat
ad sanitatem.) Quis non obstupescat
(a) Ber.ser. 2. de Cœna.

ad

ad profundum non amplius infantis
pusilli , sed triumphantis viri Jesu in
Eucharistia silentium? Ne fari quidem
potest, si modum advertis, quo in Eu-
charistia existit. Et solitudo quanta
hic? In templis noctu vigilat, & factus
est sicut passer solitarius in tecto, simi-
lis factus Pelicano solitudinis, sanguine
suo nos ad vitam revocans, & sicut
nycticorax in parietinibus. Sint sanè An-
geli in circuitu ejus , at in rusticabis
maxime templis diu noctuque, imo &
in urbanis : de gentibus vix est, aut o-
mnino non est vir secum. Quid porrò
agit in hac solitudine derelictus? Orat
Patrem, ac se juge sacrificium offert,
majestatem supremam adorat, gra-
tias agit beneficentissimæ misericor-
diæ. Placat iratam justitiam, interpel-
lat liberalem providentiam, legatio-
ne pro nobis fungitur, ac mediatorem
agit. Quibus quæso oculis numen a-
spiceret mundum tot sceleribus con-
taminatum, nisi Christus factus con-

R 2

C1-

civis noster jugi sacrificio eum expiat? inde fortasse est, quod ubi sublatum erit Antichristi tyrannide sacrificium, continuò mundus interibit. An majorem Patri, quam Sacerdoti homuncioni obedientiam exhibuerit, expendito. Ad vocem hominis sacra verba enuntiantis, quam promptissimè , ne interposito quidem morulæ punto, obedit , seque sub vilissimis exuviis panis ac vini sifit. Nec intuetur personam Sacerdotis , sed in eo se cui vices tradidit suas , perinde improbi ac probi ad vocem paratissimus: Nullum excipit locum, nullum tempus, constantissimè obediendi legem , quam sibi ipse præscripsit , ac perseverantissimè tenet , nec probris aut injuriis quantumvis provocatus abscedit , sed manet usque ad specierum consumptionem, manebitque usque ad sæculi consummationem. Est ne cadaver, baculus senis, cerea pilula, crucifixi effigies (quæ obedientis fami-

similia proferebat, volebatque S. Ignatius magnificus ille obedientia & estimator & exactor) quæ facilius verti se finat quamcumque in partem, quam Dominus Jesus in Eucharistia? Hic pariter eminet Mansuetudo Paschalis agnitoties luporum dentibus laniati, nec balatum edentis, sed dissimulantis. Sed hic maximè dominatur Charitas, qua nos invicem diligere non præcipit modò, sed etiam facit inenarrabili nos unitate secum & cum Patre confederans. Unde non priùs hoc Sacramentum frequentari cœptum, quam missus fuit Spiritus sanctus, eoque perfectum, ut esset credentium cor unum & anima una glutino carnis & sanguinis Dominici. Nullum non ibi fraternæ charitatis, ac misericordiæ munus exercet, alit esurientes, potat sitiens, nudos induit juxta Apostolum, *induimini Dominum IESVM Christum*, in carcere orbis hujus nobiscum est, carceratos

R 3

car.

CHRISTIFORMITAS,
carceratur ipse specierum in angusto
ergastulo, visitat & infirmatus infir-
mos, cùm ad eos defertur, sepelit via-
tico moribundos, ac sàpè consepeli-
tur, corrigit, docet, pandit arcana, vi
& efficacia. Denique ponit animam
suam toties pro nobis ovibus suis,
quoties nos carne sua pascit ac san-
guine. Ut etiam dilectio inimicorum
commendatur! Hic dignatus ipse vi-
tulus in reconciliationis epulum fieri
voluit, hinc procul arcet inter se dis-
sidentes, nec priùs admittit quàm re-
conciliatos. Audi quàm reconciliatos
non sòlùm aliis, sed etiam sibi ipsi
convivas velit. Interrogatis, ait Ber-
nardus tract. de præcep. & dispensat.
quidnam consulam homini, qui ad-
versus quempiam commotus fuerit,
sed non adeò, ut eum lèdere ipse ve-
lit, adeò tamen, ut libenter accipiat, si
quo modo aliunde lèdi contigerit, sit
ne videlicet tutum ita commoto ac-
cedere ad altare, an se subtrahere in-
terim

terim debeat, donec compescatur
commotio. Numquam mihi contin-
gat turbatum ad pacis accedere sacri-
ficium, cum ira & disceptatione con-
tingere Sacramentum, in quo Deus
indubitanter est mundum reconcilians sibi. Certè non recipitur munus
quodcumque meum, quod defero ad
altare, nisi ante placato fratre, quem
me fortè lassisse meminero, quanto
minus si meipsum nō pacavero priùs?)
Jam verò patientiam Christi in Eu-
charistia quis explicet? Ipsa signa pas-
sionibus suis patientiam & passionem
Christi commendant: Ut panis & vi-
num ad tantam gloriam transsubstani-
tationis perveniant & Christificen-
tur, quanta perferunt? Granum fru-
menti in terram vomere proscissam &
subactam quasi contemptum projici-
tur, moritur, imbre, nive cœli soliq;
injuriis obruitur, si crevit in spicam &
maturuit, illico metitur ferro, ligat-
ur, flagello tunditur, cribratur, mo-

R 4

li:

litur, mergitur aquâ, pinsitur pugnis
hostiliter impactis, ad extremum igni
coquitur. Nec prius transsubstanciat-
tur, quam nova morte sacrificia fundi-
tus intereat, solo cadavere acciden-
tium relicto. Vinum item per quot
tormenta perficitur? quotuplex vitis
circumfossio, præcisio, ligatio, quot
lacrymæ? racemus ferro cæditur, pe-
dibus proculcatur, torculari obteritur
semel, iterum ac tertio usque ad ulti-
mam quasi sanguinis guttam excarni-
ficatur. Estne quidpiam comestibile
vel potabile quod assumere potuerit
Christus ad passionem suam ac patien-
tiā nobis commendandam? vel ex
hoc viētu quotidiano, quo vivis disce
mortalis te non aliter ad vitam Chri-
stiformem & immortalem, quām pa-
tiendo perventurum. Quanta autem
ipsius Christi nuditas & paupertas sub
panis ac vini tenuissimis spoliis? quan-
ta in sacris pagorum innumerabilium
mapalibus & altarium paupere sup-
pel-

pelle etili? ubi non videoas magnificeh-
tius habitare Dominum pagi, quām
Dominum cœli? ubi non lavat manus,
potatve in argento fulgente triobola-
ris prædioli rusticus domicellus, quā-
do corpus Dei sui locatur, ac sanguis
ejus bibitur in livente stanno? hoc vi-
det JESUS, hoc intelligit, nec indigna-
bundus exit è templo aut vase stan-
neo , sed pauperie sua se involvens
permanet nobiscum in medio natio-
nis pravæ sicut agnus inter lupos.
Quid si adhæc insignem præsentissi-
mæ majestatis contemptum conside-
res? Recole hæretorum, Turcarum
ac infidelium convitia, scismatici bla-
phemæ, projectiones in cloacas, in
gulam brutorum, proculcationes &
alia indignissima. Quid simile passus à
Judæis Crucifixoribus? à fidelibus por-
ro minora quidem in speciem, at sub
nomine fidelium atrociora excipit ab
sacerdotibus sacrilegis , ab indignè
communiçantibus, à magis, à templo-

R. §

rum

CHRISTIFORMITAS,
rum violatoribus, à parum reverenti-
bus tantæ majestatis etiam cæteroqui
non usquequaq; impiis. Hæc ò Christi-
formitatis zelantissime lege & luge,
ac si quo signo contemptus bilem tibi
aliquādo ignescere senties, ad Eucha-
risticam patientiam ocyus eam restin-
gue. Disce denique commori Christo
in Eucharistia. Ibi mortuus distinctis
speciebus significatur, quaten⁹ vi ver-
borum sub speciebus panis nil ponitur
nisi corpus: sanguis verò sub speciebus
vini, tametsi per concomitantiam nil
Christi non ponatur sub utrisque. De-
indè mortui instar vivit in Sacramen-
to quasi moriens, ecce vivit, non vi-
det, non audit, non tangit, nullam de-
niq; animi aut corporis ab organis ac
phantasmatis pendentem operationē
exercet, solo spiritū ac spiritus modo
vivit mortificatus carne. Nimirū h̄c
Spiritus ante faciem nostram Christus, & in
umbra ejus vivimus inter genes. Quin e-
tiā speciebus velut cadaveri panis ac
vini

vinicunjunctus moritur quodammodo cum utroq; per communicationē idiomatum , sicut Deus cum humanitate moriente conjunctus Dominus mori & ipse dicitur , & cum eisdem symbolis ab communicante consumptis , ne quid ônino superfit holocausti, esse sacramentale deperdit. Tu itaque similiter spiritu vive , spiritu & ambula, sed & mortuus esto , ac vita tua sit abscondita cum Christo in Sacramento , vive simul cum Iesu gloriōsus ac sublimis in cœlo coram Deo, at mortuus esto & humiliis in terris coram hominibus, non videri amans sed esse. Ad extremum zelus Iesum illiciatum sacramento tenet , ac transformat in escam, ut inescati mortales hamo zeli capiantur. Hinc & illud zelus domus tuæ, Ecclesiæ scilicet, comedit me, & comedibilem facit. Ibi sicut sitim nostram, ut anima nostra desideret ipsum , sicut desiderat cervus ad fontes aquarum. Te ô Christiformita-

R 6

tis

CHRISTIFORMITAS,
tis zelator flagrantissime , zelus idem
devoret, & proximi salus consumat,
zelaste Ecclesiaz & altari velut spōsæ
illiget,sit zelus domus Dei,ibi thesa-
rus tuus, ibi sit & cor tuum, dic cum
Propheta : Etenim passer invenit sibi do-
mum, & turtur nidum sibi, domus mea,
nidus meus , altaria tua Domine virtu-
tum, Rex meus & Deus mens. Ps. 83.

§. 4.

HAc tenus explicata si serves, fece-
ris absq; dispendio plenissimum
Christiformitatis consummatæ com-
pendium, ac parueris sapienti sic ad-
monenti, cùm sederis ad mensam di-
vitis, impone gladium gutturi tuo, &
scito quoniā te oporteat talia præpa-
rare. Præparaveris enim talia, & gla-
diū gutturi admoveris sedens ad men-
sam Christi, si ad vitam & mortē Eu-
charisticam Christi te composueris.
Quod si præter hæc apparatus incar-
nationis mysticæ in prima hujus opu-
sculi parte instructum adjeceris, quo-
ties

ties ad sacram te communionem adornas, nimisrum aestimationem tanti mysterii ac desiderium excitando, indignitatis tuæ confessionem ac petitionem non oscitanter adhibendo, tū verò divini epuli virtute Christifica Christiformatus, omnis consumatio-nis Christiformis videbis finem, & latum charitatis mandatū senties nimis. Atq; hæc vitæ Christi mysticæ clausula esto. Nec enim tentanda Christiformitas cum Iesu resurgente, ascenden-te ac sedente à dextris Dei, quæ non proponitur nobis ad labore, sed promittitur in præmium. Nostra interim conversatio sit in cœlis, unde etiam salvatorem expectamus Dominum nostrum Iesum Christum, qui refor-mabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ, secundùm operationem qua possit subjicere sibi omnia.

Amen.

R 7

INCAR-

SSSSSSSSSSSSSSSS:SSSSSSSS

INCARNATIONIS MYSTICÆ

P A R S Q V A R T A.

PRAXES ET INDVSTRIÆ
ad alendam Christiformitatem.

C A P U T I.

Praxes & usus hujus opusculi.

CHRISTUS formatus in nobis alien-
dus est, ac sustentandus ut vivat.
Alitur autem lacte, ac solidiore cibo.
Lac meditatione, lectione, oratione,
affectibus, desideriis, propositis, ac si-
milibus continetur in pectoris abdito
manens, ex eoque facile velut ex uber-
e, nec sine gratiæ influxu manans: Ci-
bus verò solidior, est imitatio virtu-
tum Christi ex affectu profiliens in
effectum: tanto sanè operosior, quan-
to operosius solidus cibus quam lac
ela-

elaboratur, quantoq; difficilius exe-
quimur quam volumus, proponimus
aut dicimus. Ac penum quidem lactis
in promptu habebis, si primam & se-
cundam hujus opusculi partem sapius
meditando, legendoq; tractes, solidū
verò cibum promes ex tertia parte.
Dabis ergo, si me audis ô Christiformi-
tatis zelator ardentissime, mediā quo-
tidie horam, utiq; quartam horæ par-
tem, meditationi, cuius argumentum,
si aliundè accersere voles uberius,
invenies in hoc opusculo non solùm
ad mensem, sed etiam ferè ad annum,
si singula de Christi amabilitate capi-
ta discutias: deindè quæ de capitalib;
eius virtutibus, ac moribus similiter
accuratâ cogitatione pertractes: nec
deerunt affectus varii, quibus medita-
tionē inflammas, si semina jacta spar-
sim legendo hoc opusculum colligas.
Præsto etiam erit in postremo tertiae
partis capite, unde ad sacrum Sacer-
dos, aut ad communionem laicus sese

ex-

excitet, imò etiam unde meditationis
puncta decerpatur, quoties de divinissi-
mo Sacramento contemplari volet,
nisi copiosius promptuarium habuerit
ad manum. Ad hæc poterit nullo ne-
gotio contexi sacra hebdomas Lita-
niarum ex titulis, figuris, nominibus,
& elogii Christi, quæ in 2. parte refe-
runtur, ac sua cuique diei series tribu-
ta recitari præmissis de more Kyrie e-
leyson, &c. in hunc ferè modum.

IESV principium & finis,

IESV caput Ecclesiæ,

IESV sacerdos in aeternum.

Miser. n.

Deniq; singulis mensibus ac tempo-
ribus sua poterit accommodari praxis
virtutis hoc ferè modo. Mense Decé-
bri, ac tempore Adventus praxis soli-
tudinis arctioris ac silentii, ad imita-
tionem Verbi infantis in utero. Ac pri-
ma quidem Adventus hebdomada ex-
citanda erit juxta cap. i. partis i. Æ-
stimatio Christi quanta poterit maxi-
ma. 2. Desiderium. 3. Confessio indig-

ni-

nitatis. 4. Petilio. Mense Januario par-
vitas eligenda seu humilitas. Februa-
rio, Simplicitas. Martio, Puritas. Apri-
li seu tempore Quadragesimæ Patien-
tia. Majo, Oratio à Paschate ferè ad
Ascensionem. Junio circa festum S.
Sacramenti, Charitas fraterna. Julio,
Dilectio inimicorum. Augusto, Puri-
tas. Septembri, Obedientia. Octobri,
Mortificatio, quæ morienti Christo
nos conformat. Novembri, Mansue-
tudo. Porrò vehementer proderit se-
mel unoquoq; mense morienti Chri-
sto conformari prævertendo cogita-
tione per simulachrum mortis nostræ
diem, sicut penultimo capite 3. partis
suggestum est. Atque hunc ordinem
& praxim qui servarit, is dies vivet,
menses & annos Christiformes, sen-
tietq; brevi Christum in se formatum
crescere & confortari in virum per-
fectum, in mensuram ætatis ple-
nitudinis Christi.

CA-

*Miscellaneæ praxes & industria ad affe-
ctus Christiformes.*

§. I.

Ecce tibi epulum dapsile , unde
praxes varias & lectissimas quæ
palato tuo sapient , arbitratu tuo felici-
gas, ac degustes. Copiā moderatè al-
ternante usu, nec sine delectu utenti-
bus valebit ad varietatem , ne simili-
tudo satureret, sed potius ipsa diversitas
spiritualem gustum proritet. Nec de-
cerunt quasi sua tragemata : sic enim
appello exquisitos quosdam sensus, &
praxes, quæ plus fragrare videntur
suavitate quadam delicatae devotio-
nis , quam flagrare vigore solidæ ac
robustæ charitatis, quæque contem-
plando addicatos, & maximè devotum
fœmineum sexum occupare solent
magis quam viros agendi sollicitudi-
ne distentos. Talia ferè sunt pacta con-
venta de quibus infra, ac nonnulla ca-
pite sequenti referenda, quæ profectò

ut

ut contemnenda non sunt, quasi mentis otiosa negotiatio, imo verò magni facienda utpote flagrantissimi amoris indicia & incentiva : tamen haud tanti aestimanda sunt, ut affectus meri ipsis effectibus equiparentur, id quod fortè cuiquam venerit in mentem, quia revelatum legerit alicui Sanctæ tantum se pro meritam fuisse solo affectu, quantum si rem effecisset: Ut enim non inficiet usque adeo provehi affectum , & intentionem posse apud Deum non tam actus, quam intentio- nis estimatorem ; agrè tamen credi- derim id s̄epe fieri , cùm exequutio difficultates superare habeat , quibus intentio & affectus ex periculi distan- tiā audentior omnino non sufficeret. Et verò gratia cooperans necessaria ad perficiendum opus valentior est, quim operans seu excitans , quæ ad desiderandum, petendum, volendum, ac proponendum dumtaxat concedi- tur. Tunc si dixeris verbo cordis ac
si pla-

CHRISTI FORMITAS,
si placet oris. MiJesu amare te deside-
ro, quantum Angeli omnes ac Beati:
quantum beata Virgo &c. continuò
putes æquiponderare merito hunc af-
fектum tuum amori Angelorum om-
nium &c.? Næ parum sanus sis, si tibi
ea præsumptione ad blandiaris. Hæc
præmonere monuit me talium affe-
ctuum immodica apud quosdam ja-
ctatio, adæquè ac vilipensio apud
alios, ne pretium sanctissimæ mercis
in spirituali commercio, aut crescat
nimis, aut vilescat.

§. 2.

HEnricus Suso die Circumcisionis
celebrabat festo carmine sanctissi-
mum Jesu nomen, ac pro Xeniis of-
ferebat Christo. Contigit autem of-
ferenti, ut Christus pro strenis ei no-
men mutaret, Amandum vocans.

S. Edmundus didicit ab ipso Jesu
sanctissimum nomen hoc inscribere
fronti quotidie ante somnum.

Alexander Lusagius nobilis Bri-
xiensis

xiensis quotidie mane surgens ac vespera decumbens, signabat frontem dicens: Jesus crucifixus sit in cogitationibus meis: deinde os signans dicebat: Jesus crucifixus sit in verbis meis, postremo cor signabat dicens: Jesus crucifixus sit in operibus meis. Idem aluit domi pauperem quasi Christum, eique ut famulus hero serviit.

V. servus Dei Episcopus Genevensis, identidem pronuntiabat ac scribebat vernaculè *Vive Iesu*. Idem nomen Polonis est bellica invocatio: esto & tibi contra dæmones, & in tentacionem vel quovis alio discrimine.

Petrus Faber primogenitus Patriarchæ nostri S. Ignatii, vir solertissimæ devotionis decies præmittere solebat singulis horis canonicas, nomina sacro sancta JESU & MARIAE totidem ad fines diversos. Idem consuliensi de modo meditandi & super mediis ad salutem author fuit, ut saepius hæc paucula mente versaret. Christus est pauper, ego divitiæ quæro. Jesus

CHRISTIFORMITAS,
esurit , ego satyr esse volo. Jesus in
cruce nudus , ego mollibus vestiri
amo. Jesus tristis in laboribus , & in
tormentis, ego hilaris & in delitiis.

S. Franciscus Xaverius singulis
mensibus Christi vitam ac mortem
meditando percurrebat. De eodem
audi Paulum à Valle sic ex India scri-
bentem in Lusitaniam. Utinam ex-
plicare vobis aliquis posset beatita-
tem, quâ tum delibuta est anima mea
cùm amplexus sum P. Franciscum.
Verùm ego quid aliud dicam ignoro,
nisi frigidis admodum verbis , verè,
verè, servus Dei est iste, & num-
quam inveni similem illi. Sanè fratres
non colloquio tantum , sed ore &
conspectu ipso implet homines Deo
serviendi desiderio tam suavi & odo-
rifero, ut inenarrabile sit. Ejus os be-
nedictione plenum est, nihil aliud nisi
assidue personat: *Laudetur Iesus Chri-
stus, voce tam pia , ut colloquentibus*
sensum eundem insinuet. P. Petrus

Cani-

Canisius frequentabat similiter illud:
Laudetur Dominus Iesus.

S. Ignatius Societatem cuius Fundator fuit, non suo, sed Jesu nomine appellari voluit, Jesu amantissimus, quo in eam admissi affiduo, tanquam monitore excitentur illo nomine ut meminerint, cui se probare duci debeant, atque in omnibus laborent, sicut boni milites Christi Jesu. Idem Hierosolymam petiit ac redire eodem vovit cum primoribus sociis, nil nisi Iesum spirantibus. Idem frequenterbat hanc orationem: Anima Christi,
&c. B. Colera & S. Liduvina obibant mente sacra loca hierosolymitana: potes tu cum illis obire stationes, tibi etiam in cubiculo præfixas, quasi hierosolymis esse aut olivetum vise res, aut Bethlehemiticum præsepium.

S. Thomas Aquinas qui seipsum superavit, scribens de Christo frequens habebat in ore maximè ad fiduciam magnam excitandam: *Verbum caro factum est.*

Ga-

Gaspar Bonus Minimus ducenties quotidie recitabat hanc oratiunculam: Adoramus te, quoniam tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus altissimus Jesu Christe.

Jacoponus ingemiscens ob Christi contemptum exclamabat interdum: Amor non amatur.

B. Magdalena de Pazzi , gestans manu crucifixum exclamabat ? O amor ! ô amor ! ô amor numquam desistam vacare te amorem nostrum, spem nostram, nostrum totum. Solita cogitare de mysterio Incarnationis vicit S. Augustinum inscribentem cordi suo verba hæc: *Verbum aureis, caro factum est, sanguineis litteris.*

Agnes Ordinis Minorum centies quotidie recogitabat hæc verba: *Amor meus crucifixus est.*

S. Francisco verè Christiformi familiaris hæc erat oratio : *Absorbeat ô bone Iesu mentem meam ignita & mellifluavis amoris tui , ut amore amoris tui moriar,*

moriar, qui amore amoris mei dignatus es mori. Mira ejusdem fuit erga nomen Jesu reverentia. Agnum aluit ipse, ejusque imitator S. Franciscus de Paula, ut typus Christi esset præ oculis. Idem Christo nato mirifice addictus. Idem hymnum de sole cum Christo comparato composuerat, eumque misericordum.

Recitare Rosarium Camaldulense totidem globulis constans, quot Christus vixit annos, ad singulos orationem dominicam pronuntiando, mente versatis præcipuis Christi vita mysteriis.

Recitare Rosarium amoris Jesu contextum ex tribus decadibus. Et ad grandiores quidem globulos loco orationis Dominicæ audiat anima Jesus interrogantem, se sicut olim Petrum interrogavit, *Amas me plus his,* tum per singulos exiliores globulos respondeat affectu, quanto poterit maximo, etiam Domine diligo te
S plus

432 CHRISTIFORMITAS,
plus terra, v.g. ad primum globulum,
ad secundum plus cœlo , ad tertium
plus amicis , &c. & ita gradatim ea
quæ charissima sunt postponendo, col-
loqui cum Christo , sicut cum amico.
Ita Raymundus Lullus in dialogo
amantis, & amati sua exprimit collo-
quia amatoria, sed maximè sponsa in
Cantico Canticorum.

§. 3.

PLurimum valent raptim evibratæ
ex intimis præcordiis oratiunculæ,
quas jaculatorias vocant : habes in
hoc opusculo sparsas plurima, quas
tute colliges ; hanc tibi familiarem
velim ex ipsius Christi ore, eoque pre-
ciosiorem : *Pater clarifica filium tuum.*

Valent & plurimum actus omnige-
ni amoris , profero nonnullos ad ex-
emplum.

Amor protestans. Diligo te Domine
Iesu ex toto corde, ex tota anima, ex
tota mente, ex omnibus viribus meis.

En

Enamote Domine , & si parum est,
amem validius.

Amor eligens. Eligo te Jesu amabi-
lissime in æternum amoris mei obje-
ctum.

Amor complacentia. O Jesu dilectæ
votorum meorum , gaudeo te gloria
& honore coronatum Dei esse filium
unigenitum , plenum gratiæ & veri-
tatis. Deus cordis mei , gratulor tibi
ob infinitas illas, tum divinæ , tum hu-
manæ naturæ perfectiones. Ex sigil-
latim enumerari poterunt.

Amor benevolentia. Omnis spiritus
laudet Dominum Jesum. Omnes san-
cti benedicant tibi.

Amor desiderans. Domine Jesu, quid
mihi est in cœlo, & à te quid volui su-
per terram? &c. Veni Domine Jesu,
veni, Amen. Ostende Domine miseri-
cordiam tuam , & salutare tuum dà
nobis. v.c. 2. i. part. &c. 2. part.

Amor conformitatis & unionis. Do-
mine , quid me vis facere ? Non

S 2

sicut

Amor pœnitens. O amantissime Jesu, peccavi in cœlum & coram te , non sum dignus vocari frater tuus. O amor, ô amor , ajebat S. Theresia, numquam posthac , numquam posthac. Ante mihi contingat mori, quam tibi displicere.

Amor compatiens. Quis mihi det Domine Jesu, ut moriar pro te, Ego sum qui feci, ego inique egi.

Amor aspirans. Defecit in salutare tuum anima mea, & in verbum tuum supersperavi,&c. Desidero te millies, mi Jesu, quando venies ?

Amor appetians. Quis nos separabit à charitate Christi ? tribulatio ? an angustia ? an famæ ? Certus sum quia neque mors , neque vita poterunt, &c.

Amor zelans. Tabescere me fecit zelus meus,quia oblii verba tua inimici mei.

§. 4.

§. 4.

Denique pia sunt pacta illa cum Christo; quæ ingeniosa excogitavit devotio. Ea sunt hujusmodi. **T**e-cum ita conventum cupio Domine Jesu, ut quoties dixerim voce, vel nutu, vel mente sola *Adoro te Christe*, significatum à me intelligas desiderium adorandi te, quantum te adorant millia ministrantium tibi Angelorum & Sanctorum, quoties te adoravit Simeon Styrites aliquis omnes militantis ac triumphantis Ecclesia veri adoratores tui, quantumque pertotam æternitatem adorabunt. Item quoties dixerim, quām admirabilis es bone Jesu! volo intendoque cum Angelis ac Beatis suspicere infinitam majestatem tuam, bonitatem, sapientiam, omnipotentiam, &c. & quantum illi admirari possunt in æternum. Similiter dictū puta de cæteris affectibus & affectibus quos indicō, tu eos facile intelliges ac promes latius. *Afflīmo,*

S 3

Ago

Ago gratias, Benedico, Commendo, Credo,
Desidero, Doleo, Dono, Fido, Gaudeo, Glori-
fico, Gratulor, Humilior, Imitor, Lan-
gueo, Laudo, Magnifico, Misereor, Obscurio,
Offero, Peto, Queror, Resigno, Spero, Vnio,
Zelor. Ceterum nutus, quibus expri-
mi possunt tales affectus, sunt hujus-
modi, aspirare, tollere sursum, aut
in cœlum oculos, jungere suppliciter
manus, osculari terram, elevare ma-
nus, genu flectere, inclinare caput, de-
cussare brachia ad pectus, imponere
dexteram cordi, tundere pectus (id
quod si perfunctoriè fiat, Augustinus
ſæpe ait, non aliud esse quam peccata
ſua pavimentare, hoc est obdurare
cor) ſignum crucis imponere cordi,
vel fronti, aut manu, ſpectare imagi-
nem, vel osculari, vel tangere, &c.

Atque hæc de affectibus, universè
erga Christum hactenus.

CA-

CAPUT III.

Praxes & Industria ad affectus erga
Christum in festis ejus, in cruce
& Eucharistia.

§. I.

M^YSTERIA præcipua vitæ Christi festo ritu celebrat Ecclesia, quæ spiritu ejusdem animatus celebrare debet Christiformis. Ea vero sunt Christi nati, circumcisi, adorati à Magis, inde præsentati, jejunantis, triumphantis in Hierusalem, Eucharistiam instituentis, passi, resurgentis, ascendentis, in Augustissimo Sacramento manentis. Tu sequere Matrem Ecclesiam, sponsam Christi, ejusque affectus in due. Vide quanto apparatu per adventum prævertat nascientem : per quadragesimale jejunium patientem ac resurgentem : per supplicationes ac rogationes ascendentem : per octiduum magnifico cultu celeberrimum in Eucharistia residendum. Quanto rursum affectus gaudentem.

S 4

dij,

dij, tristitiae, & alios mysterijs ipsis,
quæ recolit accommodet, ut regulet
per sacrum octiduum reliquias cogi-
tationis quæ festum egerint. Tu ita-
que eodem actus spiritu Dei saltem
triduum apparatu ad festum dato, so-
licitudine singulari obeundo omnia
spiritualia exercitia, curando tunc
maxime cordis munditiem, visitatio-
nes & colloquia minus necessaria o-
mittendo, quo cœlesti visitationi ani-
mum adornes, frequentando aspira-
tiones super mysterio festi, varijsque
virtutum actibus velut tapetibus ster-
nendo pectus, & jam inde, quid po-
tissimum petat, cogitatione designan-
do, ad confessionis item & commu-
nionis Sacraamenta te accingendo,
mortificationis denique aliquid ex-
terioris praemittendo.

Ipsò autem festo die meditatio cir-
ca mysterium ipsum, totaque diurna
occupatio mentis versetur. Juvat con-
secrare cubiculum ipsum mysterio

ce-

celebrato, quasi inter ipsos domesticos parietes perageretur, & à Christo peragente illud benedictionem in egressu ingressuque petere. Denique affectus praecedenti capite recensitos cum pactis conventis ad eundem dirigere. Porro per octavas ne mysterij memoria excidat, sed suppar iphi festo in mentis sacrario agitanda est celebritas.

Atque hæc universè dicta singulis festis congruunt: possunt & singulis aptari praxes suæ; sed ne nimius in istis sim, quasi nihil solertiae amoris relictum velim, mitto quæ erga Christum natum, circumcisum, &c. suggeri possunt innumera. Tantum profero industrias Anonymi sanè devotissimi ad colendum JESUM crucifixum, cuius unius praxis instar sit ac idea omnium.

§ 2.

Praxis Anonymi erga Crucifixum.

I. **C**rucifixum in effigie singulis
mensibus statu die adorabat
humiliter nudipes, ac Sacramentum
fidei renovans, omnia ei se debere
velut mancipium profitebatur: tum
petita copia osculandi pedes, eos pie
mancipi animo exosculabatur.

II. Diebus Veneris ad orationem
crucis, ut sit in Parafseve, ab domesti-
cis suis omnibus ipse praeniens exem-
pli, peragi curabat.

III. Tentatus configiebat illicè
ad Crucifixum, re quidem ipsâ, si do-
mi erat: cogitatione verò, si foris.

IV. Egrediens è cubiculo, adora-
bat & osculabatur Crucifixum, com-
mendatumque spiritum suum in ali-
qua ejus plaga recondebat, atque eò
velut in nidulum se cogitatione reci-
piebat, si fortè in conversatione vanæ
colloquia miscerentur.

V. Urgente temptationis vi, si fortè

li-

liceret, in cubiculum corripiebat se, continuoque arrepto Crucifixo signabat illo se, & in passas ejus ulnas velut exterritus infans in matris gremium, aut milvo irruente pullus sub alas gallinæ se projiciebat, ibique absconditus, cruce velut cornu altaris prehenso, tutus provocabat in aciem hostes illo quasi classico: *Quis nos separabit à charitate Christi?* &c. interdum vibrans Crucifixum fugabat Dæmones hoc carmine sacro: *Ecce crucem Domini, fugite partes adversæ;* aut ad ipsum Crucifixum conversus: *Per signum Crucis, ajebat, ab inimicis nostris libera nos Deus noster;* aut etiam seipsum animans dicebat: *In hoc signo vinces.* Denique virtutem Christi patientis oppositam tentationi revocans in mentem, extimulabat se ad imitandum, velsi defecisset, improperabat sibi his verbis: *eximum te scilicet Dei tui imitatem!*

VI. Lapsus in culpam sistebat se

S 6 reum

reum ad tribunal crucis , & à Christo
judice sententiam audiens, id sibi pœ-
næ infligebat, ad quod condemnatum
se inspirationis internæ susurro sentie-
bat. Si quâ autem vanitate abripi se
fiverat , subjiciebat caput pedibus
Crucifixi, atque ita ingemiscens con-
tra se pronuntiabat : *Super aspidem &*
basilicum ambulabis Domine , & concul-
cabis leonem & draconem. Nonnun-
quam nudipes, solo tectus indusio, re-
ste in collum injectâ , restituebat ho-
norem Deo ablatum, confitens ac de-
testans peccatum, quo tantæ majestati
creaturam anteposuerat ; idque eò
prolixius agebat, quò peccatum erat
gravius.

VII. Interdum confessionem aut
peccatum maximè exosum in charta
descriptum abjiciebat ad pedes Crucifi-
xi, dicens : *Tu fidei jussor meus, Domine ,*
responde pro me ac solve : nam solvendo
non sum , perij miser , nisi chirogra-
phum hoc sanguine tuo deleveris.

Qui-

Quidam imposita tumulo , vel reliquijs Sanctorum peccata sua invenere dispuncta , quidni ego plus ex te , quām ex omnibus Sanctis sperem ?

VIII. Petens gratiæ quidpiam à Deo submittebat caput Crucifixi pendibus velut ad rōrem sanguineum excipiendum : admovebat item membra Crucifixi membris suis , oculos oculis , os ori , manusque manibus hauritus inde ut ex fonte ipso sanitatem.

IX. Consulebat in dubiis Crucifixum , ut à SS. Bonaventura & Thoma factum perhibent , ita compellans : *Loquere Domine , quia audit servus tuus.* Quid hīc opus factō , quid dictō ? Denique cavebat ne quidpiam aggredetur inconsulto magni consilij Angelo.

X. Si quid composuerat , offerebat Crucifixo emendandum , totum ipsius esse contestans , tu dictāsti , tua est doctrina , tu emenda , si quid meum , hoc

S. 7

est

XI. Si frigidum pectus sentiebat,
amplexus Crùcifixum sic assabatur :
*Si mihi relictus essem, nunquam recalesce-
rem ; at quoniam tu Domine IESU emissus
è cœlo ignis es, ac frater noster, arctius te
complector, certus etiam mortui gelidum
corpus excitare in me posse amoris flam-
mam : tum pectori suo valide appri-
mens ajebat : Emolli Domine duritatem
cordis rebellis, imprime animæ meæ imagi-
nem tui. Pone te ut signaculum super cor
meum, ut signaculum super brachium
meum.*

XII. Cùm devotionis sensus are-
sceret, sub cruce demittebat se hæc
fatus : *Animæ meæ, Domine, sicut terra si-
ne aquatibi, tunubes cruento imbre
gravis animam meam beneficijs lar-
gius perfunde.*

XIII. Ad conversandum excitus,
Crucifixum ori, oculis, auribus appli-
cabat dicens : *Pone Domine ori meo cu-
sto-*

*Stodiam: sepi aures meas spinis tuis. Rever-
sus ex conversatione, si quid sensu a-
liquo deliquerat, hoc pœnitentiæ ir-
rogabat: Ori, ne Crucifixum oscula-
retur, oculis, ne eum aspicerent, lin-
guæ, ne quid ipsi, vel coram ipso lo-
queretur ad certum spatum: quod
quidem pœnitentiæ genus non vide-
batur ei leve.*

XIV. Æger sedebat in oratorijs
suppedaneo proximus Crucifixo, di-
cebatque cum Chananæa: *Etiam Do-
mine, nam & catelli comedunt de mīcis,
quæ cadunt de mensa Dominorum suorum.
Crux tibi mensa, in qua calicem bibisti,
quem dedit tibi Pater, & saturatus es op-
probrijs: modicum hoc quod patior inde est
velut mica de mensa tua, Auge, si lubet,
dolorem, sed auge & patientiam.*

XV. Compassionis æstu aliquan-
do succensus petebat à Christo co-
piam lingendi plagas ejus, sicut canes
lingunt ulcera, Lazari derelicti: tum
vero quasi acceptâ potestate id agebat

xv-

CHRISTIFORMIAS,
reverenter, immorans singulis vulne-
ribus, & longum bibens amorem, su-
gebat mel de petra, oleumque de sa-
xo durissimo.

XVI. Amatoria, quæ sacri aman-
tes usurpat inter se, exercebat ipse
cum Crucifixo : etiam scribebat ad
eum literas, deferens illas ad ejus pe-
des, & quidem æger scribebat idem
quod sorores Lazari : *Ecce quem amas,*
infirmatur. Interdum animum cum eo
velut cum amico relaxabat, sermones
miscendo ; aperiebat illi totum pe-
ctus, si quid ei negotium facesseret, si
quo consilio indigeret, offerebat
munuscula in actionem gratiarum, si
quid feliciter gessisset.

XVII. Spineæ coronæ loco aliam ei
de floribus texebat quotidie in hunc
modum. Intentus ei in gratiam Cru-
cifixi occasionibus mortificandi sen-
sus corporis, & animi facultates:
ferotino autem examine conscientiæ
colligebat viatorias sui, & in core-
nam

nam composita offerebat Christo patienti', rogans ut positâ spineâ illam capiti imponeret. Quòd si nullam defe victoriam reportârat, pudore suffusus pœnitentiam exposcebat à Crucifixo, ut ei dicere liceret: *Christo confixus sum cruci.*

XVIII. Memor quibusdam Sanctis obversatum semper fuisse J E S U M Crucifixum, ut in eis impleretur etiam illud Moysis: *Erit vitatua pendens ante oculos tuos die ac nocte*, nitebatur eum in omnibus faciendis tolerandisve habere præsentem, uniendo quicquid ageret, patereturve similibus Crucifixi factis aut toleratis. Quin & ipse sibi formam moriendi Christi morti conformem considerat.

XIX. In animum induxerat suafo Deo, ac vocante ad amorem Crucifixi, eductum se de fæculi nemore velut lignum scabrum ac distortum. idque in imaginem Crucifixi per Christiformitatem configundum,

dum, itaque sistebat se Domino tamquam stipitem informem, dicebatque: Tunde Domine IESV, tunde; noli parcere, imaginem veteris Adæ destrue, tuamqz restitue.

XX. Domi forisque, crucem si habebat obviam, colligebat sese, adorabat Crucifixum, & in manus ejus spiritum suum commendabat, ut eum Patri restituens adjungeret sibi per eum amorem, qui spiritum ipsius à corpore abjunxerat. Hactenus Anonymus, cuius nomen dignum scribi in libro vitæ.

§. 3.

CÆTERUM quia effigies Crucifixi nulla verior est, aut illustrior, quam sacra Eucharistia, Christum in ea residentem licet invisibilem, Christiformis velut visibilem colat, praxesque suprà relatas quoad potest, ad eum accommodatè transferat. Qui præsentem & habitantem in nobis JESUM, quem videt, eumque sui-

suimet Crucifixi memoriam non co-
lit ac diligit unicè, quomodo quem
non videt sedentem à dextris Dei ve-
nerabitur aut diligit? Accedat ergo
ad eum frequenter sive communican-
do , sive sacrum audiendo , faciendo-
ve , nec spiritualem saltem ullo die
communionem omittet , sive visitan-
do in templo , sin reipsâ , quia fortè
loci , vel temporis opportunitas de-
bet, at certè cogitatione & affectu: in
quo affectu summa totius devotionis
posita est : si enim ardens erit , fug-
geret ipse , ut est ingeniosus amor , in-
dustrias & praxes , quibus hospiti
tanto adornetur mens , nec patietur
unquam nauseam quasi super cibo le-
vissimo ; sed novam semper esuriens
ac sitim ciebit , adigerque ad crebras
visitationes. Spectabit eum sub mul-
tiplici forma : ut Regem , judicem ,
fratrem , medicum , pastorem , Re-
demptorem , sponsum , &c. visitabit
ut Christus ipse visitavit nos oriens

ex

450 CHRISTIFORMITAS,
ex alto. Ac Matrem quidem visita-
vit humanitate assumptâ, inde Joan-
nem sanctificans , pòst Bethlèemitî-
cum præsepe nascens , hinc templum
præsentatus, mox Ægyptum profu-
gus , Inde Nazareth subditus paren-
tibus. Quot prädicans visitavit infir-
mos & peccatores medicus ? quot
patiens obijt stationes? etiam mor-
tuus visitavit inferos consolator , ac
liberator , &c. Sic visitantis Christi
affectus inspicer, ac visitati induet, si-
ne tædio & maximo cum fructu visi-
tationes hujusmodi sacras frequenta-
bit.

C A P U T IV.

*Praxes & industria ad vitam & mores
Christiformes.*

Cum præcipuæ partes Christifor-
mitatis imitando , operando-
que consistant , erunt ad hoc referen-
dæ praxes haec tenus recensitæ , quibus
velut remotis si propiores , quas sub-
jun-

jungo, acceſſerint, non parum adju-
menti accipiet Christiformitas ad i-
mitationem.

1. Manè ubi surrexeris, JESUM ad-
ora, Deum & hominem firmiter cre-
dens ; inde agnosce illum, ut Regem,
Salvatorem tuum, ac principium bo-
norum omnium, simulque in abyssum
nihili tui te abde coram tanta maje-
state. Mox proice te in finum Cha-
ritatis ipsius, Providentiae ac Poten-
tiaz, teque permitte totum ejus arbi-
trio regendum, sicut membrum capi-
ti, sicut instrumentum artifici, sicut
humanitas Christi ipsius se totam
permisit Verbo, nihil nisi voluntatem
ejus spirans. Sic vacua mente ac libe-
ra, omnię jure tui translato ad
Christum, expeditissimus eris ad om-
nem ejus tanquam capitum tui nutum
ac directionem. Denique spiritum
suum à Christo pete, quo animatus nil
cogites, nil dicas, nil agas, nisi ex sen-
ſu

CHRISTI FORMITAS,
sū motuque capitī tui , hoc est ex
gratiā , non ex naturæ vitio ac du-
ctu.

II. Assueſce præsentem intueri Chri-
ſtum , ſive quaſi contemplantem nos
de cœlo , ſive quaſi cum hominibus
ad huc converfantem], (dumne vim
imaginationi inferas) ſive denique, ut
in Euchariftia residentem , & ex ea
nos per radios ſeu catenam auream
gratiarum ad ſe per trahentem ; tum
eumdem velut normam operationis
mox exercēdæ tibi propone, ut quod
hic & nunc in ſimilibus circumſtan-
tiis aucturum JESUM dictabit animus,
hoc agas ipſe. Sic B. Franciſcus Bor-
gia faciendum monet Opusc. 2. in ſpe-
culo operum Chriſti. Cūm evigilas, in-
quit , memineris , qua charitate Christus
primò conceptus instanti Deum, totumque
mundum , ac te nominatim dilexerit , Pa-
trique obtulerit ſe ad mortem tua cauſa:
atque nunc Domini fervorem alacrita-

tem-

temque imitare. Cùm templum adis, cogita IESVM in templo oblatum, vel ad illud euntem. Orans recordare Christi pernoctantis in oratione, vel in horto orantis. Cùm interes sacro vel sacrificas, vide sacrificantem IESVM in cœna, in cruce. Similiter in actibus internis, in conversatione, in tolerandis adversis, invenies, quod imitere in Christo operante interius, conservante, paciente; ut late 3. part. declaratum est, tu itaque speculum hoc justitiae intuens ei te conformare stude. Præterea adjunge actiones tuas actionibus Christi, tum ut agenda dirigat: tum ut acta meritorum suorum applicatione corrigat, juvans ad gratiarum actionem, si quid rectè gestum, ad veniam petendam si quid malè. Sic Ecclesia proponit hanc precatiunculam ante recitationem horarum Canonicarum. Domine IESV Christe, ego pro tuo honore te laudare, tibique purè servire desidero, in unione illius perfectissimæ attentionis, qua

tr

tu Patrem orasti & laudasti in terris, adjuva me tua gratia, quia sine te nil possum. Item post recitatas horas: Bone IESV, propitius esto mihi indignissimo peccatori, ego tepidum & distractum servitium meū commendō mellifluo cordi tuo emendandum atque perficiendum ; responde quæso, satisfac & supple pro me plenissimè. Amen.

III. Attende diligenter ubique ac semper, quoad poteris, quid loquatur in te Dominus Jesus, quid velit, quid inspiret, ad quid invitet: Leva oculos tuos ad ipsum, ut fornicationem judices (cum citato alibi Abbe Moysé) vel momentaneum à Christi velut exemplaris & speculi, capitisque te dirigentis contemplatione discessum.

IV. Operare quasi unus idemque essem cum Christo, tum anima, tum corpore : & sicut in Christo natura humana ac divina in unam personam
con-

conveniunt, ita ut actiones utriusque
licet diversæ uni eidemque supposito
tribuantur. Sic actiones motusque o-
mnes corporis, & animæ tuæ sint hu-
jusmodi, ut à Christo velut principio
sint, in ipsius corde, ac visceribus, ac
per ipsum, & ad ipsum fiant. Denique
ut vivas non tu, sed vivat in te, loqua-
tur, agat, cogitet Christus. Id assequē-
ris, si affuesces spectare carnem tuam
velut carnem Christi, & animam ve-
lut animam Christi, ita ut videas qua-
si oculis Christi, audias ejus auribus,
patientiam, humilitatem ac cæteras
virtutes exerceas ejus patientia, hu-
militate, ac cæteris ejusdem virtuti-
bus.

V. Agnoscet non modò in te, sed etiam in aliis omnibus Christum, sicut in 3, part. c. 8. faciendum diximus, atque hanc proxim oratione & frequen-
tatione actuum, sic tibi familiarem reddere stude, ut quoties proximum

T vides

vides vel audis, toties Christi memineris, si honorem exhibes, si charitatem, si alloqueris, si quid aliud facis, id Christo exhiberi, fierique putas. Pie Thomas à Kempis in hortulo Rosar. c. 17. Qui fratri indigenti subvenit, IESVM permanum ne labatur, retinet: qui fratri contristato solatio sum verbum respondet, osculum amare sum IESV ori tribuit: qui alterius culpam plangit, & pro eo veniam petit, pedes IESV lavat & exterget: qui irascentem ad pacem reformat, lectulum floridum IESV in anima parat: Qui fratri in mensa meliora quam sibi apponit, pauperibusque tribuit, IESVM charitatis dapibus & mellis favo pascit: qui otiosa verba loqui prohibet, volucres abigit ne perdant sementem IESV: qui detractio nem audire renuit, & loquentes in honesta corripit, fures de domo Dei baculo ferit & fugat: qui mala alterius audit, & multum inde dolet & gemit, sacra IESV vulnera tangit & perungit, qui bona & proficia lo-

qui-

quitur, & sancta exempla narrat, aures
Iesu suavi musica recreat, &c.

Infinitum sit industrias omnes in
hoc genere numerando persequi.
Porro hic valet illud: Dilige, & fac
quod vis.

Ad majorem Dei-hominis gloriam.

VIVAT JESUS, VIVAT,
VIVAT.

F I N I S.

Collegii Soehi Jen.
ad ibidem
... (†) ...
1597.

APPRO-

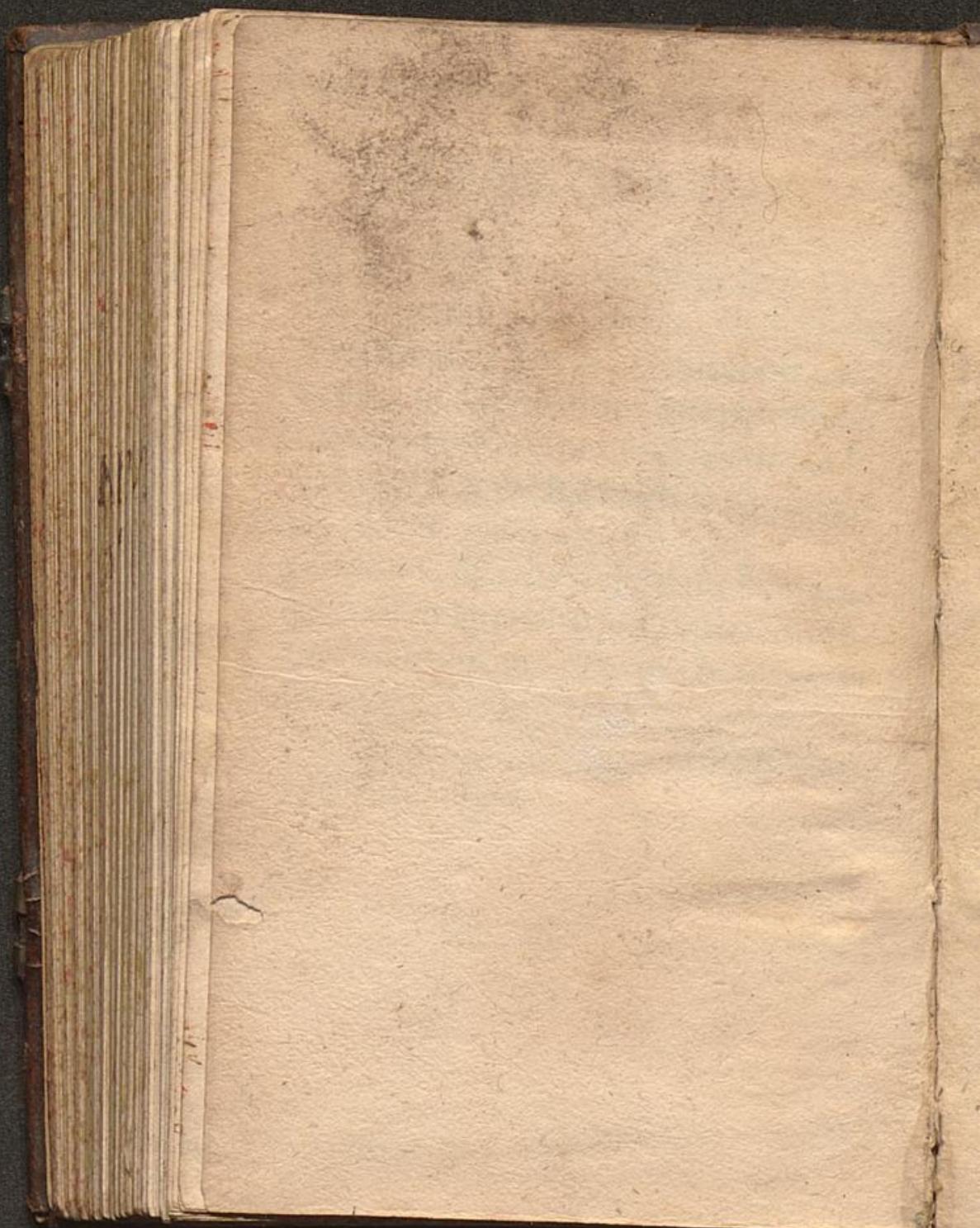
APPROBATIO.

EGO infra scriptus Præpositus Pro-
vincialis Provinciæ Campaniæ
Societatis JESU, facultatem con-
cedo, ut Opusculum inscriptum *In-*
carnatio Mystica, sive Christiformitas, à P.
NICOLAO ROGER Societa-
tis nostræ Doctore Theologo con-
scriptum, & trium ejusdem Societa-
tis judicio approbatum, typis mande-
tur. In quorum fidem has literas ma-
nu nostra subscriptas, & Sigillo no-
stro munitas dedimus Altissiodori
26. Julii. 1649.

PETRUS LE CAZRE.

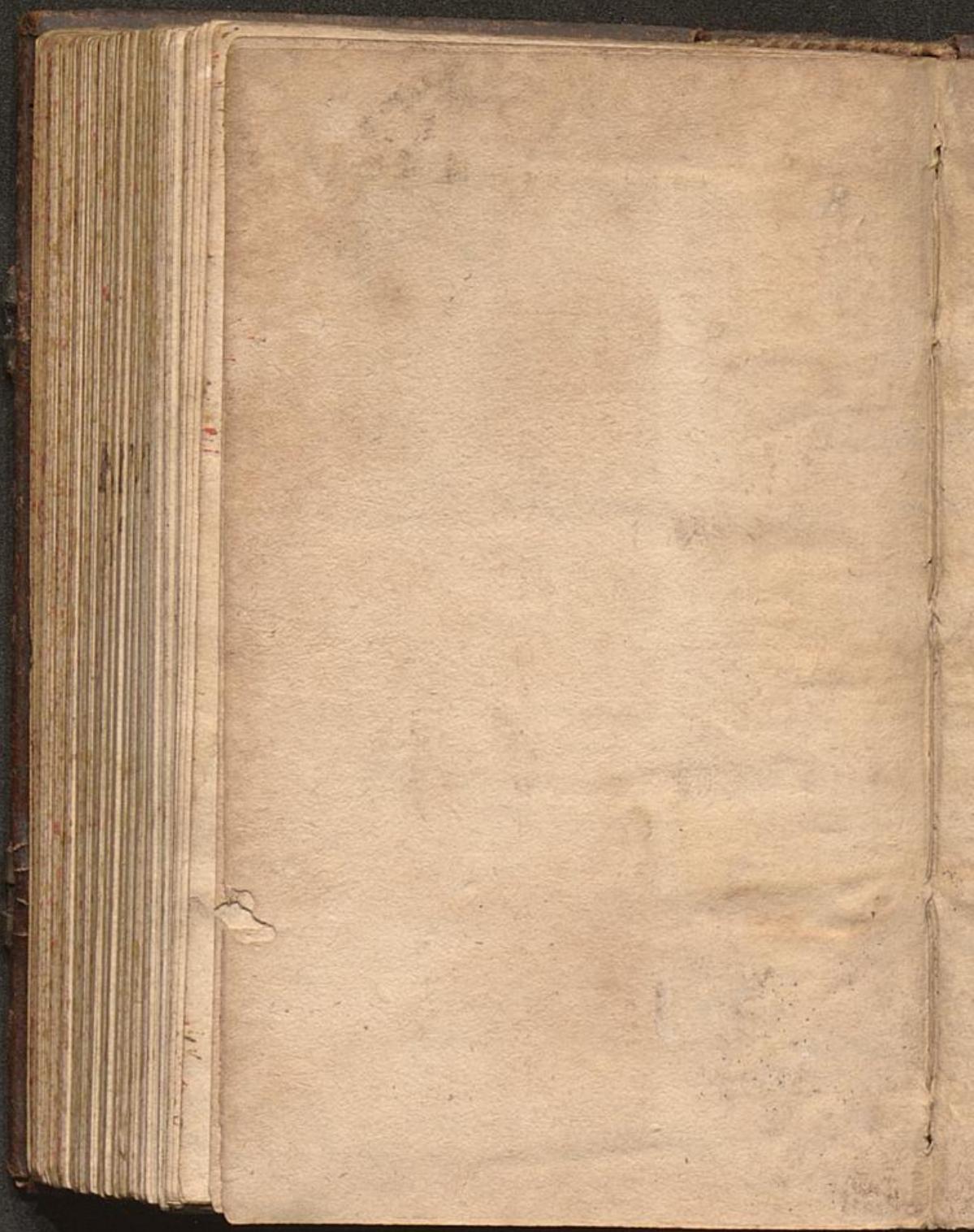

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

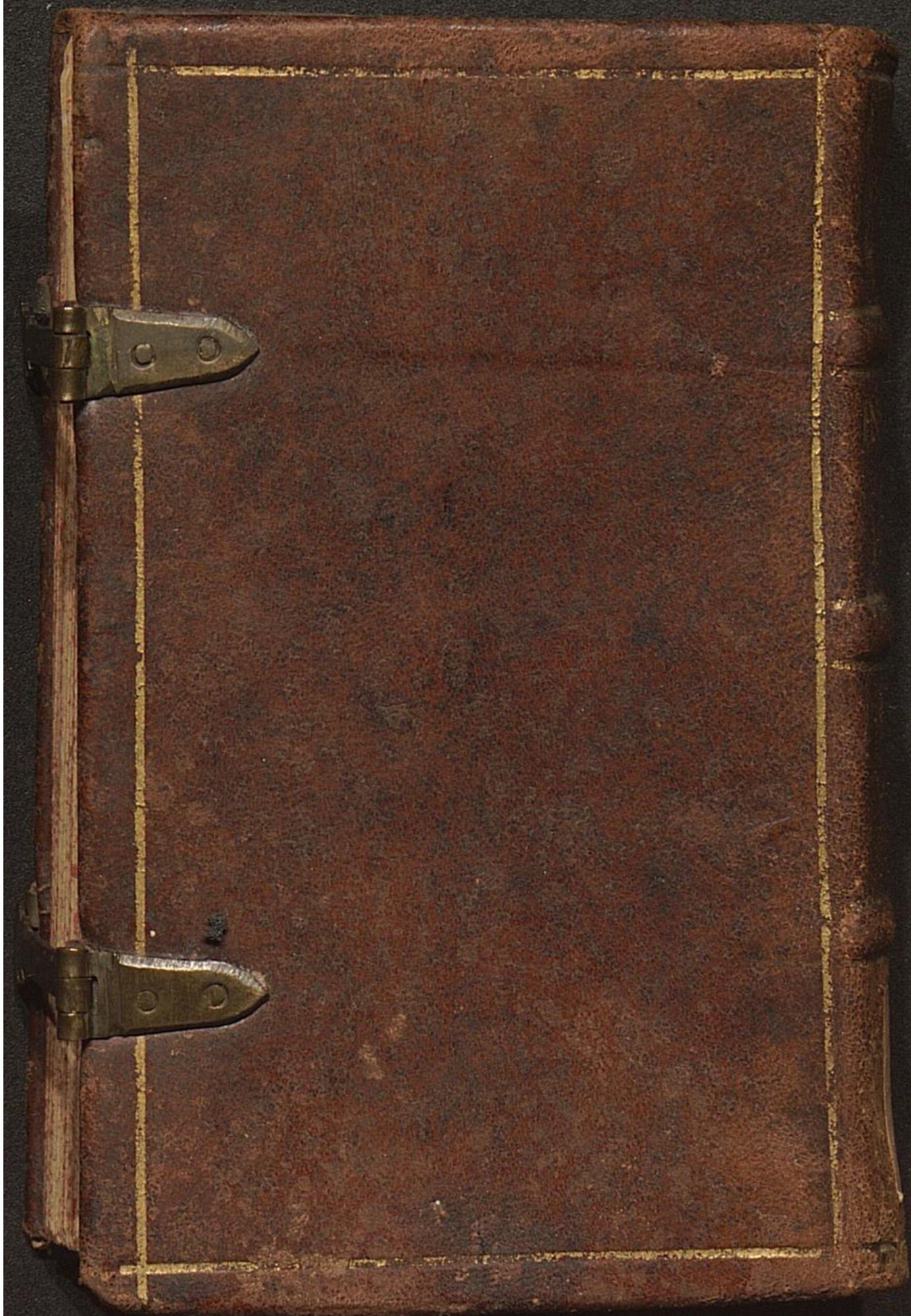
UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

INCARNATIO
MISTICA
PROGPI

TH
3166